HERRLJUNGA KOMMUN KALLELSE/FÖREDRAGNINGSLISTA
Samhällsbyggnadsnämnden

2023-12-06

Instans: Samhällsbyggnadsnämnden

Tid: 2023-12-06 kl. 15:30

Plats: Sämsjön (B-salen), Kommunhuset

Samtliga ärenden har beretts av samhällsbyggnadsnämndens presidium. I samtliga ärenden föreslås samhällsbyggnadsnämnden besluta i enlighet med förvaltningens förslag till beslut om inget annat framgår av presidieskrivelse.

Förslag på justerare: Daniel Fredriksson (SD)

Eva Larsson (C)
Ordförande

Josefine Andersson
Sekreterare

Information:

- SBN= slutgiltigt beslut fattas i Samhällsbyggnadsnämnden.
- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- INFO = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

KL	*NR*	*Beslutsorgan*	*Ärende*	*DNR*	*Handlingar bifogas*	*Föredragande/ Kommentar*
15.30			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
15.35	1	SBN	Godkännande av dagordningen	--	--	Ordförande
15.40	2	INFO	Förvaltningen informerar	--	--	Samhällsbyggnadschef
15.50	3	INFO	Information om Tumberg återvinningscentral	--	--	Renhållningschef
15.55	4	SBN	Attestanter 2024 samhällsbyggnadsnämnden	SB 2023/14	X	Controller
16.00	5	SBN	Månadsuppföljning 2023-10-31 Samhällsbyggnadsnämnd	SB 2023/11	X	Controller
16.10	6	SBN	Reviderad budget och verksamhetsplan 2024	SB 2023/10	X	Controller
16.20	7	KF	Medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od	SB 2023/166	X	Renhållningschef
16.25	8	SBN	Kommunalt insamlingsansvar för förpackningar	SB 2023/269	X	Renhållningschef
16.30	--	--	PAUS	--	--	--
16.40	9	SBN	Byggsanktionsavgift för att ha påbörjat byggnation utan startbesked	B 2023/159	X	Bygghandläggare
16.50	10	SBN	Tillsynsplan inom området för miljöbalken, livsmedelslagen m.fl.	M 2023/407	X	Miljöchef
17.00	11	SBN	Förslag på åtgärder för Gata/Parks verksamhet efter KF-beslut om minskad budgetram	SB 2023/144	X	Gata- och parkchef
17.15	12	SBN	Initiativärende avseende uppdrag att ta fram förslag för att uppfylla krav enligt §12 i nämndens reglemente	SB 2023/275	X	Ordförande
17.20	13	SBN	Antagande, detaljplan bostäder vid Furulund	SB 2023/176	X	Samhällsbyggnadschef

17.25	14	KF	Svar på motion avseende markreservation och eventuell avyttring	SB 2023/274	X		Samhällsbyggnadschef

NR	*Meddelandeförteckning*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
1	Rapport från Länsstyrelsens granskning av miljöbalkstillsynen	SB 2023/264	X
2	Kommunicering från Länsstyrelsen	SB 2023/264	X
3	KF § 164/2023-10-30 Delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun	SB 2023/P45	X
4	Protokoll Samverkansgrupp Samhällsbyggnad	SB 2023/31	X
5	Fastighetsreglering berörande Bruse 1:1 och Natestorp 1:1	SB 2023/1	X

NR	*Delegeringsbeslut*	*DNR*	*Handlingar bifogas*
1	*Miljöenheten* Anmälan av delegationsbeslut under perioden 2023-10-13–2023-11-17	--	X
2	*Plan- och byggenheten* Anmälan av delegationsbeslut under perioden 2023-10-13 –2023-11-25	--	X
3	*Samhällsbyggnad* Anmälan av delegationsbeslut under perioden 2023-10-13 – 2023-11-17	--	X

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Tjänsteskrivelse
2023-11-15
DNR SB 2023/14 301

Attestanter 2024 samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Enligt kommunens attestreglemente ska en aktuell förteckning över utsedda besluts- och betalningsattestanter finnas. Attestreglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner samt transaktioner som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta och/eller förmedla. Nämnden utser attestanter för ekonomiska transaktioner inför varje nytt budgetår. Förteckning skall godkännas och lämnas till ekonomikontoret.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-15
Förteckning över beslutsattestanter och ersättare för Samhällsbyggnadsnämnden 2024

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Samhällsbyggnadsnämnden godkänner bifogad förteckning över beslutsattestanter och ersättare
- Förteckningen ska gälla från 2024-01-01

Klara Kälström
Controller

För kännedom till: Ekonomiavdelningen; support.ekonomi@vargarda.se

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Tjänsteskrivelse
2023-11-15
DNR SB 2023/14 301

Bakgrund

Enligt kommunens attestreglemente ska en aktuell förteckning över utsedda besluts- och betalningsattestanter finnas. Attestreglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner samt transaktioner som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta och/eller förmedla. Reglementet syftar till att reglera hur verifikationer/ekonomiska händelser ska kontrolleras för att undvika eller i förekommande fall upptäcka oavsiktliga eller avsiktliga fel.

Ekonomisk bedömning

Utsedda attestanter har att förhålla sig till attestreglementet där framför allt beslutsattestanten har det ekonomiska ansvaret för att hänsyn tas till budgeterade ramar, verifikationen är rätt konterad och kostnaden är bokförd på rätt sätt. Nämnd utser attestanter för ekonomiska transaktioner inför varje nytt budgetår.

Herrljunga kommun

Attesträtter Samhällsbyggnadsnämnd 2024

DNR 2023-14
Ä-typ 301

Upprättad: 2023-11-20
Beslutad: 2023-12-06
Senast reviderad:

KST	Kostnadsställe	Beslutattestant	Ersättare 1	Ändringsdatum
	Samtliga kst under Samhällsbyggnadsförvaltning	Samhällsbyggnadschef	Ordförande SB	
6000	Samhällsbyggnadsnämnd	Samhällsbyggnadschef	Ordförande SB	
Förvaltningsledning				
5011	Bostadsanpassning, park.tillstånd	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
5011	Bostadsanpassning, övrigt	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
5810	Förvaltningsledningen	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
5413	Exploatering	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
6213	GIS	Samhällsbyggnadschef		
Mark				
5110	Mark	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
5112	Jaktarrenden	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
5113	Övriga arrenden	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
Skog				
5210	Skog	Samhällsbyggnadschef	Gata-Parkchef	
Renhållningen				
5334	Återvinningscentral	Renhållningschef	Samhällsbyggnadschef	
5336	Renhållning gemensamt	Renhållningschef	Samhällsbyggnadschef	
5398	Sluttäckning Tumberg	Renhållningschef	Samhällsbyggnadschef	

Gata & Park

5410	Park	Gata-Parkchef	Samhällsbyggnadschef
5411	Gata	Gata-Parkchef	Samhällsbyggnadschef
5412	Gata Park gemensamt	Gata-Parkchef	Samhällsbyggnadschef
5414	Trafiksäkerhet	Gata-Parkchef	Samhällsbyggnadschef

Miljöenhet

61*	Samtliga kostnadsställen	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6100	Miljöenheten	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6110	Livsmedel	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6111	Hälsoskydd	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6112	Miljöskydd	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6113	Enskilda avlopp	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6114	Värmepumpar	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6115	Renhållning	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6116	Miljöövervakning	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef
6117	Skyddsjakt	Miljöchef	Samhällsbyggnadschef

Byggenhet

62*	Samtliga kostnadsställen	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef
6200	Bygg o Plan gemensam	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef
6210	Bygg	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef
6211	Plan	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef
6212	MBK	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef
6215	Energi- och klimatrådgivning	Plan o Bygg-chef	Samhällsbyggnadschef

Räddningstjänst

63*	Samtliga kostnadsställen	Samhällsbyggnadschef
6310	Förebyggande räddningstjänst	Samhällsbyggnadschef
6311	Operativ räddningstjänst	Samhällsbyggnadschef
6313	Övergripande Räddningstjänst	Samhällsbyggnadschef

Gemensamma bestämmelser
Förvaltningschef samhällsbyggnad är därutöver ersättare på alla ansvarsområden ovan.
Förvaltningschef har rätt att göra ändringar i attestlistan under innevarande år
Beslutattestant ges attesträtt till samtliga driftsprojekt som finns kopplade till det specifika kostnadstället.
Beslutattestant ges attesträtt till samtliga investeringsprojekt som finns kopplade till det specifika kostnadstället.

Samhällsbyggnadnämndens ordförande utses också till beslutsattestant.
Ordföranden kan vid övriga attestanters frånvaro utöva sitt arbetsgivaransvar och tillse att kommunens betalningsskyldigheter fullgörs.

Controller har rätt att attestera justeringar och rättelser i bokföringen.

Beslut SB 2023-12-06

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Tjänsteskrivelse
2023-11-14
DNR SB 2023/11 306

Månadsuppföljning 2023-10-31 Samhällsbyggnadsnämnd

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämndens verksamheter prognostiserar totalt ett överskott om 2 300 tkr per helår exkl. renhållning. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader samt högre intäkter. Den taxefinansierade verksamheten renhållning prognostiserar totalt ett underskott på 2 000 tkr per helår, en avvikelse mot budgeterat underskott på 1 100 tkr. Underskottet beror på ökade entreprenadkostnader till följd av nya avtal.

För investeringsbudgeten prognostiseras ett överskott om 11 675 tkr vilket framför allt beror på investeringsprojekt för exploatering som ej påbörjats under året.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-14
Månadsuppföljning 2023-10-31 Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
Månadsuppföljning per 2023-10-31 för Samhällsbyggnadsnämnden godkänns.

Klara Kälström
Controller

Expedieras till: Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Tjänsteskrivelse
2023-11-14
DNR SB 2023/11 306

Bakgrund

Enligt gällande verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper ska förvaltningen upprätta en månadsuppföljning som ska presenteras för nämnden. Uppföljningen ska för driften redovisa budget och prognos för helår samt budget och prognos per helår för investeringar. Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

Ekonomisk bedömning

Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade verksamheter prognostiserar ett överskott på 2 300 tkr per helår. Överskottet härleds till lägre personalkostnader till följd av vakanser samt högre intäkter som härleds till avverkning av skog och virke.

För den taxefinansierade verksamheten renhållning prognostiseras ett underskott per helår på 2 000 tkr. Per helår har ett underskott på 900 tkr budgeterats och prognosen per helår avviker därför mot budgeterat underskott med 1 100 tkr. Under året har nya avtal med entreprenader upphandlats och till följd av detta har entreprenadkostnaderna blivit dyrare än förväntat.

Investeringsmedlen förväntas inte att utnyttjas fullt ut under 2023. Per helår prognostiseras en positiv avvikelse mot budget på 11 675 tkr. Överskottet beror främst på att investeringsmedel på 10 900 tkr för exploatering ej förväntas utnyttjas.

Månadsrapport

per den 2023-10-31
med prognos per 2023-12-31

Herrljunga kommun

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehåll

Innehållsförteckning

Månadsuppföljning oktober 3
1. Resultaträkning 3
2. Driftsredovisning 4
3. Investeringsredovisning 6

Månadsuppföljning oktober

1. Resultaträkning

(tkr)	Budget	Prognos	Avvikelse helår
Intäkter	-11 245	-12 545	1 300
Personalkostnader	17 541	16 041	1 500
Lokalkostnader, energi, VA	2 019	2 169	-150
Övriga kostnader	14 708	15 059	-350
Kapitalkostnad	4 845	4 845	0
Resultat	**27 868**	**25 569**	**2 300**

*exkl. Renhållning

Prognosen för året pekar mot ett resultat på 25,6 mnkr vilket är 2,3 mnkr bättre än budgeterat. Överskottet beror dels på högre intäkter än budgeterat, dels lägre personalkostnader. De ökade intäkterna kommer bland annat från avverkning av skog och virke samt från upparbetade detaljplaner och de lägre personalkostnaderna beror på vakanser.

2. Driftsredovisning

Ansvarsområde	Ansvar	Budget	Prognos	Avvikelse Helår	Förändring prognos
	Nämnd	325	325	0	0
Summa Samhällsbyggnadsnämnd		**325**	**325**	**0**	**0**
	Bostadsanpassning	1 362	1 062	300	300
	Mark	41	-59	100	100
	Skog	-315	-815	500	50
	Förvaltningsledning	1 972	522	1 450	450
Summa Förvaltningsledning Samh.byggn		**3 059**	**710**	**2 350**	**900**
	Bygg	2 798	2 598	200	0
Summa Plan o Bygg		**2 798**	**2 598**	**200**	**0**
	Miljö	1 461	1 561	-100	-100
Summa Miljö		**1 461**	**1 561**	**-100**	**-100**
	Gata Park	13 576	13 576	0	0
Summa Gata/park		**13 576**	**13 576**	**0**	**0**
	Räddningstjänst	6 649	6 799	-150	0
Summa Räddningstjänst		**6 649**	**6 799**	**-150**	**0**
Summa skattefinansierad del		**27 868**	**25 569**	**2 300**	**800**
	Renhållning	900	2 000	-1 100	-250
Summa taxefinansierad del		**900**	**2 000**	**-1 100**	**-250**
Summa Samhällsbyggnadsnämnd		**28 768**	**27 569**	**1 200**	**550**

Samhällsbyggnadsnämnd
Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett utfall per helår enligt budget.

Förvaltningsledning
Ansvarsområdet Förvaltningsledningen prognostiserar ett överskott på 2 350 tkr vilket härleds till ett flertal orsaker. Inkluderat i ansvaret är skog, bostadsanpassning, mark samt förvaltningsledningen. Skog prognostiserar ett överskott på 500 tkr vilket beror på högre intäkter för avverkning. Bostadsanpassningen prognostiserar ett överskott på 300 tkr per helår vilket beror på lägre kostnader mot budgeterat. En tidigare uppbokad kostnad på förvaltningsledningen har bokats tillbaka som en intäkt och påverkar därmed årets prognos positivt med 400 tkr. Förvaltningschefens personalkostnader belastar ansvarsområdet till 80% men är budgeterad till 100% vilket medför ett överskott på personalkostnader mot budget samt att det finns en budgeterad buffert avsedd för oförutsedda kostnader och denna förväntas inte utnyttjas under året vilket medför ett överskott på ytterligare 500 tkr. Per delår prognostiserades en större kostnadsutveckling under hösten mot vad som nu förväntas ske innan årets slut vilket medför att prognosen förbättras med 900 tkr.

Plan o Bygg
Verksamheten prognostiserar att gå med överskott mot budget på 200 tkr vilket främst härleds till lägre personalkostnader till följd av en vakant tjänst. Prognosen är oförändrad sedan delårsbokslutet.

Miljö
Miljöenheten förväntas redovisa ett negativt utfall mot budget om 100 tkr per helår. Det prognostiserade underskottet härleds framför allt till oförutsedda kostnader för ett omfattande utredningsarbete som inte budgeterats. Det är en försämrad prognos på 100 tkr jämfört med delårsbokslutet. Orsaken är att miljöenheten under året har gått med en planerad underbemanning som per augusti förväntades balansera de ökade kostnaderna men under hösten har personalstyrkan förstärkts med en tillsatt tjänst.

Gata/Park
För året prognostiseras ett utfall enligt budget på totalen då ett underskott på snöröjning pareras med att inte använda underhållsbudgeten för mindre gatuarbeten. Snöröjningen beräknas överstiga budget på helår med 450 tkr varav 100 tkr avser tätort och 350 tkr gäller enskilda vägar. 450 tkr sparas in på gatuarbeten för att täcka underskottet på snöröjning. Utöver detta löper arbeten med gatudrift och grönytor på enligt gällande driftskontrakt. Prognosen är oförändrad sedan delårsbokslutet.

Räddningstjänst
Räddningstjänst bytte organisatorisk tillhörighet från samhällsbyggnadsnämnd till kommunstyrelsen under sommaren. I redovisningen har räddningstjänstens budget delats så att andra halvåret tillfaller under kommunstyrelsen. Prognos visar en negativ avvikelse på 150 tkr och är densamma som vid delåret.

Renhållning

(tkr)	Budget	Prognos	Avvikelse helår
Intäkter	-12 800	-12 800	0
Personalkostnader	0	0	0
Lokalkostnader, energi, VA	177	177	0
Övriga kostnader	13 361	14 461	-1 100
Kapitalkostnad	162	162	0
Resultat	**900**	**2 000**	**-1 100**

Renhållningen har budgeterat för ett underskott på 900 tkr och därmed en utökad fordran på kollektivet för 2023. Prognosen pekar på ett underskott på 2 000 tkr vilket är 1 100 tkr sämre än budgeterat. Det prognostiserade underskottet beror på ökade entreprenadkostnader till följd av nytt avtal samt en ökad entreprenadtaxa som ej täcks av renhållningstaxan. Prognosen är en försämrad prognos sedan delåret med 250 tkr.

3. Investeringsredovisning

Budgeterade belopp är beslutad investeringsbudget för år 2023, inkl. ombudgeteringar från 2022.

PROJEKT	Ursprungs budget	Ombudget	Budget År	Prognos	Avvikelse Helår
Asfalt/reinv gata & GC-väg	3 000	1 305	4 305	4 305	0
Upprustn allmänna lekplatser	200	0	200	200	0
Upprustn parkering kyrkan + GC	0	0	0	-675	675
Juldekoration	500	0	500	400	100
Summa Gata Park	**3 700**	**1 305**	**5 005**	**4 230**	**775**
Exploatering	1 000	0	1 000	100	900
Expl Skoghälla/skogsg	10 000	0	10 000	0	10 000
Summa Plan o Bygg	**11 000**	**0**	**11 000**	**100**	**10 900**
Räddningsmateriel/Inv. RTJ	250	-250	0	0	0
Insatsledarbil Räddning	800	-800	0	0	0
Summa Räddningstjänst	**1 050**	**-1 050**	**0**	**0**	**0**
Summa Samhällsbyggnad	**15 750**	**255**	**16 005**	**4 330**	**11 675**

Prognosen visar på ett överskott mot budget på 11 675 tkr vilket främst beror på att de avsatta investeringsmedlen för exploatering av Skoghälla på 10 000 tkr ej kommer att utnyttjas 2023. Även övrig exploatering förväntas gå med ett överskott på 900 tkr. Gata Park prognostiserar ett överskott på 775 tkr vilket härrör till det bidrag som Västtrafik betalade ut 2023 som avsåg ombyggnationen av pendelparkeringen vid kyrkan som gjordes 2022. Även investeringen av ny juldekoration avviker positivt mot budget med 100 tkr. Räddningstjänstens investeringsmedel har till följd av ny organisatorisk tillhörighet flyttats till kommunstyrelsens investeringsbudget.

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Tjänsteskrivelse
2023-11-15
DNR SB 2023/10 306

Reviderad budget och verksamhetsplan 2024 Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har för år 2024 tilldelats en driftbudget på 22 093 tkr samt en investeringsbudget på 8 800 tkr. 2024 års mål och målindikatorer har omarbetats utifrån de nya nämnderna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-15
Budget och verksamhetsplan 2024 för Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Budget och verksamhetsplan 2024 för Samhällsbyggnadsnämnden godkänns.

Klara Kälström
Controller

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Klara Kälström

Bakgrund

Enligt Herrljunga kommuns ekonomistyrningsprinciper ska styrelse och nämnder innevarande år besluta hur nästkommande års verksamhet ska genomföras utifrån det beslut kommunfullmäktige har fattat. Nämndens budget och verksamhetsplan utgår från kommunfullmäktiges beslut om mål och ekonomiska ramar i november 2023.

Ekonomisk bedömning

Samhällsbyggnadsnämnden har för år 2024 tilldelats en driftbudget på 22 093 tkr samt en investeringsbudget på 8 800 tkr.
2024 års mål och målindikatorer har omarbetats utifrån de nya nämnderna.

Fördelning av kommunbidrag per ansvarsområde grundar sig i fördelningen av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Prisuppräkning tillfaller respektive ansvarsområde utifrån budget 2023. Förändring av kapitalkostnader tillfaller främst Gata Park samt Plan o Bygg. Förändring i driftskostnader på grund av investeringar tillfaller Gata Park. Gata Park har även fått en minskad ram till 2024 på 750 tkr som ska effektiviseras i verksamheten. Utöver dessa budgetförutsättningar har Förvaltningsledningen fått en ökad budgetram på 235 tkr vilket innefattar en ramväxling från Internservicenämnden avseende overheadkostnader samt en minskad ram för personalkaffe som tilldelas Internservicenämnden. Dessa ramväxlingar beror på förändringar kopplade till omorganiseringen av de nya nämnderna inom Samhällsbyggnadsförvaltningen. Gata Park har fått minskad budgetram till 2024 på grund av ramväxling av chefslön till Förvaltningsledningen. Räddningstjänstens drift- och investeringsbudget har ramväxlats till kommunstyrelsen till följd av den förändrade organisatoriska tillhörigheten.

Budget och verksamhetsplan 2024

Samhällsbyggnadsnämnden

Herrljunga kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning 1
Ansvar och uppdrag 2
Organisationsskiss 3
Verksamhetsbeskrivning 4
Vad händer i verksamheten under 2024? 6
Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram 9
Mål 10
En hållbar och inkluderande kommun 10
En välkomnande och attraktiv kommun 10
En utvecklande kommun 11
Ekonomi 12
Budgetförutsättningar 12
Drift 12
Investeringar 14

Ansvar och uppdrag

Samhällsbyggnadsnämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen.

Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning.

Nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorering av allmänna platser.

Nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.

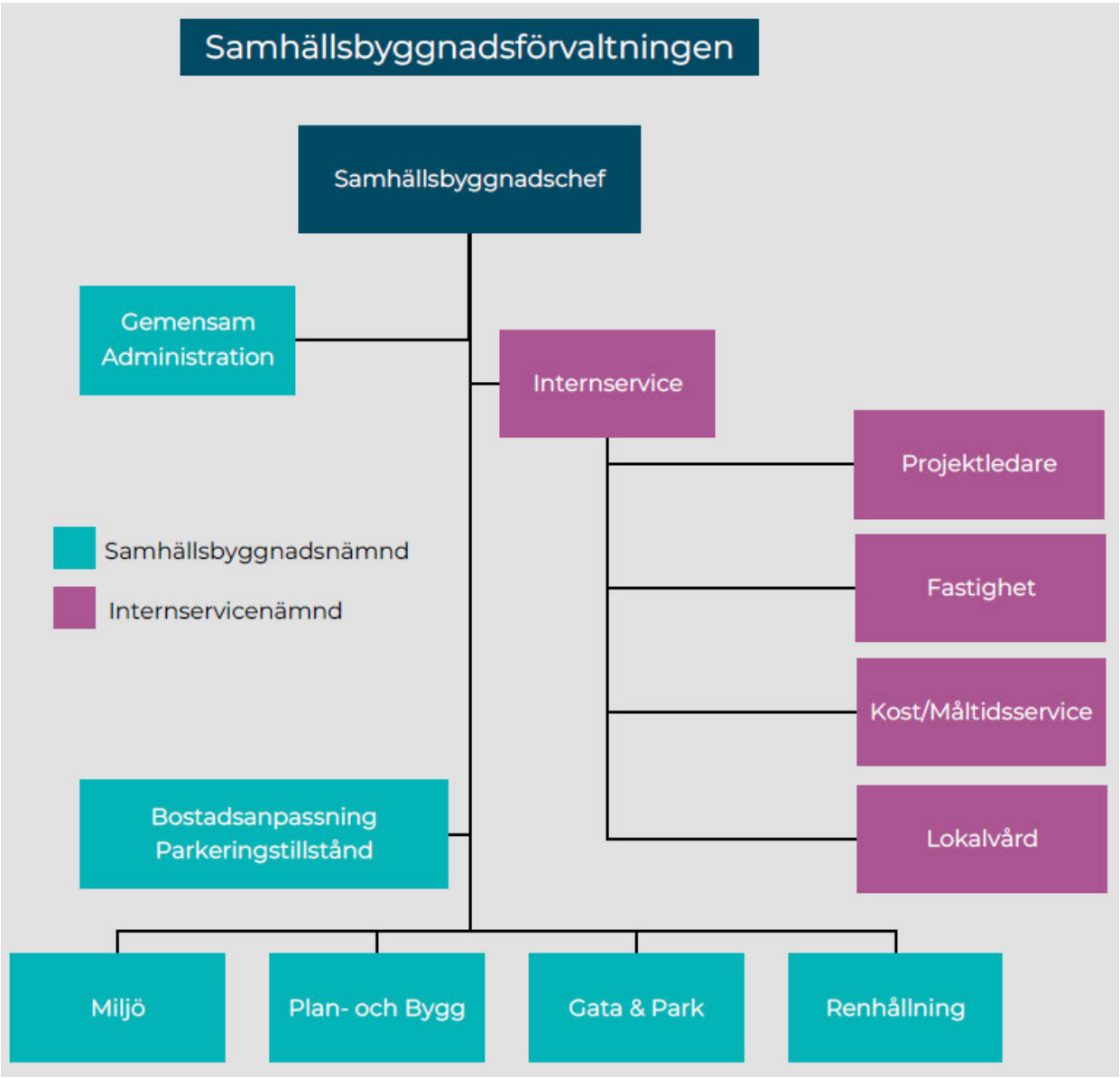
Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkön.

Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.

Nämnden handlägger ärenden angående bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Organisationsskiss

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning
Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, handläggning av bostadsanpassningsbidrag, markförsörjning, exploatering och fastighetsreglering ingår. Utöver detta deltar förvaltningsledningen även i plankommittén.

Gata och park
Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, arrendeavtal, samt vinterväghållning och vägbidrag till enskilda och privata vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor ingår där den största delen ligger på entreprenad men där kommunen också har ett samarbete med Arbetsmarknadsenheten för skötsel av lekplatser, planteringar, skogsarbete i tätortsnära grönområden mm.

Miljöenhet
Miljöenheten har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen och dess föreskrifter. Detta ansvar omfattar flera delområden exempelvis små avlopp, industrier, skolor och förskolor, lantbruk, livsmedel, naturvård, renhållning och klagomål. Förutom tillsynsansvaret har enheten också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänhet.

Det största arbetsområdet för miljöenheten är tillsyn och uppföljning av små avloppsanläggningar. Ambitionen är att alla små avlopp ska få ett tillsynsbesök vart tjugonde år. Enheten har arbetat aktivt med tillsyn av små avlopp sedan 2010 och har nu besökt alla anläggningar vid minst ett tillfälle. Just nu består arbetet till stor del av att handlägga ansökningar om nyanläggning av avloppsanläggning i fall där den gamla anläggningen varit undermålig. Att skicka påminnelser och följa upp tidigare kontrollerade anläggningar som visat sig vara undermåliga är också ett stort arbetsområde. Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs även på de anläggningar som fick sitt senaste tillsynsbesök för tolv år sedan.

Området industrier innebär tillsyn av efterlevnad av miljöbalken vid industriföretag, tankstationer, avloppsreningsverk, värmeverk m. fl. Inom detta område ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor.

På skolor och förskolor utförs hälsoskyddstillsyn där bland annat rengöring, ventilation, temperaturer och vattentemperaturer kontrolleras.

På lantbruk utförs tillsyn med avseende på bland annat gödselspridning, gödsellagring och användning av växtskyddsmedel. Miljöenheten handlägger också ansökningar och anmälningar inom de områden som nämnts ovan.

Inom livsmedelskontrollen ingår kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen på bland annat restauranger, skolkök, dagligvaruhandel. Enheten handlägger också registreringar av nya livsmedelsverksamheter.

Några av miljöenhetens mindre områden är naturvård och renhållning. Inom naturvård utför miljöenheten provtagning på badvattenkvalitén i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i ett stort antal sjöar. Inom renhållning ingår handläggning av anmälningar och ansökningar utifrån renhållningsföreskrifterna. Det gäller främst dispenser från tömning och hämtning eller anmälan om kompostering.

Klagomål är en ärendetyp som berör alla kontrollområden. Allmänheten eller andra aktörer lämnar regelbundet in klagomål eller tips till miljöenheten. Det gäller ärenden där man misstänker att det förekommer olägenhet enligt miljöbalken eller livsmedelshygieniska brister. Dessa ärenden är av väldigt varierande karaktär, men oftast handlar det om dumpning av avfall, fuktskadad bostad, skrotbilar, olämplig gödselspridning eller buller vid bostad.

Plan- och byggenhet
Enhetens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Samhällsbyggnadsnämnden är även beslutande myndighet i frågor som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Plan- och byggenheten verkställer framtagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen. En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för kommunala exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglovsverksamheten är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år. Förutom byggande omfattar enhetens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

Inom enhetens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning. Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på plan- och byggenheten (GIS).

Herrljunga kommun har ett samarbete med sex andra kommuner för att kunna erbjuda energirådgivning till företag och privatpersoner inom kommunerna. Nuvarande avtal gäller 2022 – 2023. 2024 kommer ett nytt samarbetsavtal tecknas mellan Herrljunga kommun, Borås Stad, Bollebygd Kommun, Härryda Kommun och Vårgårda kommun. Inom energirådgivningen sker uppsökande verksamhet där i första hand företag med förmodad hög energiförbrukning och/eller fossiloljeeldning erbjuds ett kostnadsfritt energirådgivningsbesök. Rådgivning och besök hos organisationer och hushåll är också helt kostnadsfria. Energirådgivningen genomför även informationsträffar och andra typer av energiinformation. Energirådgivningen finansieras helt av ekonomiskt stöd från Energimyndigheten.

Renhållning
Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av rest- och matavfall samt slam från enskilda brunnar sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Bemanningen sköts av kommunens arbetsmarknadsenhet. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt.

Vad händer i verksamheten under 2024?

Förvaltningsledning
Med start 2023 tillsattes en ny samhällsbyggnadsnämnd utifrån det tidigare beslutet om omorganisation där bygg- och miljöförvaltningen och tekniska förvaltningen slogs ihop till en samhällsbyggnadsförvaltning. Arbetet med att utveckla den nya organisationen kommer fortgå under 2024 där fokus kommer ligga på att på ett så effektivt sätt som möjligt hantera resurser, processer och personal för att uppnå målen och syftet med verksamheten dem vi är till för.

Under 2023 har det fortsatt varit fokus på utveckling kring exploatering och marknadsföring för försäljning av tomter. På grund av det rådande ekonomiska läget samt oroligheter i omvärlden har byggnationen och efterfrågan på mark att exploatera minskat i Herrljunga. Att fortsätta marknadsföra och locka exploatörer till Herrljunga under en lågkonjunktur är fortsatt prioriterat för att ligga i fas när marknaden vänder.

Arbetet med de nya målen för samhällsbyggnadsnämnden kommer fortsätta under 2024 där nya målindikatorer tagits fram och kommer följas upp.

I kommunfullmäktiges beslut för budget 2024 har samhällsbyggnadsnämnden fått en minskad ram vilket innebär att verksamheterna måste hitta åtgärder för att täcka det minskade ekonomiska utrymmet.

Arbete pågår kontinuerligt med att hitta effektiviseringar inom samtliga enheter samt möjligheten för digitala e-tjänster/automatiseringar som på sikt ska minska administrativt arbete. Med hjälp av en automationsplattform kan en digital medarbetare konfigureras för att utföra uppgifter eller processer som är enkla och repetitiva. Det kan omfatta uppgifter som att generera rapporter, importera information och handläggning i system eller skicka e-postmeddelanden. För att möta de demografiska utmaningarna och upprätthålla en hög servicenivå gentemot våra kommuninvånare och kollegor behöver vi frigöra tid för våra medarbetare. Genom att låta dem fokusera på mer värdeskapande aktiviteter, såsom strategiskt arbete, kreativitet och kundvård, kan vi säkerställa att vi fortsätter att leverera en god service.

Gata och park
Vinter, gatu- och grönytedrift genomförs enligt de driftsavtal som finns för respektive område. På grund av minskad driftsbudget för 2024 kommer vissa anpassningar av driftverksamheten att göras. Reinvesteringar gata och lekplatser utförs i paritet med budgetram. Även övriga investeringar planeras att utföras enligt tilldelad budget.

Miljöenhet
På nationell finns en så kallad tillsynsstrategi, där några olika prioriterade områden inom miljöbalken framgår. Herrljunga kommuns planering av tillsynen bygger till stor del på denna tillsynsstrategi.

Inom industritillsyn så planeras besök vid de industrier som är så kallade C-verksamheter och som kommunen därför ska prioritera. Utöver tillsynen av C-verksamheter prioriteras även tvätthallar som har så få antal tvättar per år att de inte når upp till den nivå då verksamheten blir en C-verksamhet, men då små fordonstvättar är ett område som lyfts fram som prioriterat inom den nationella tillsynsstrategin, planeras även besök vid dessa verksamheter. Ett annat område som pekas ut som prioriterat i tillsynsstrategin är avfallstransporter. Herrljunga kommun planerar därför en tillsynsinsats även inom detta område.

För 2024 kommer tillsyn av små avlopp genomföras i Herrljunga socken. Under året förväntas antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp fortsatt minska, då de flesta anläggningar har åtgärdats och då anmärkningar vid tillsyn oftast handlar om små åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Inom livsmedelsområdet kommer tidsåtgången för kontroll att minska, då ett nytt nationellt system för bestämning av kontrollfrekvens träder ikraft den 1 januari 2024, som generellt sett ger en lägre kontrollfrekvens för livsmedelsverksamheter i sista led (restauranger, caféer, skolkök m.m.) och en högre kontrollfrekvens för tidigare led (importörer, tillverkare m.m.). Då det i Herrljunga inte finns så många livsmedelsverksamheter inom tidigare led, så kommer livsmedelskontrollen generellt sätt bli mindre omfattande.

Under 2024 kommer uppföljning av tidigare avvikelser vid hälsoskyddsverksamheter att prioriteras. Skolor och förskolor kommer att kontrolleras.

Inom området lantbruk leder Jordbruksverket ett riksomfattande tillsynsprojekt som avser gödselhantering vid hästgårdar, som Herrljunga kommun preliminärt kommer att delta i.

Inom förorenade områden har Herrljunga kommun ett stort tillsynsansvar, men förvaltningen har svårt att prioritera detta område då förutsättningarna att täcka den nedlagda handläggningstiden genom att ta ut avgifter är begränsade. Förvaltningen planerar att arbeta vidare med de två ärenden som redan pågår, bland annat ansvarsutredning för en nedlagd kemtvätt i Mollaryd.

Under 2024 är målsättningen att fortsätta arbetet med att sjösätta fler e-tjänster och att i större utsträckning jobba med ärendehanteringssystemet EDP och digitalisering generellt.

Miljöenheten kommer under hösten ta fram en mer specificerad behovs- och tillsynsplan för 2024 – 2026, där tillsynsbehovet och den föreslagna prioriterade tillsynen för 2024 framgår med större noggrannhet.

Plan- och byggenhet
Antalet bygglov förväntas ligga på en lägre nivå än de senaste åren pga inflation, höga räntor och energikostnader. Det finns nya detaljplaner som kommer vinna laga kraft och som är under genomförande under 2024 vilket göt att kommunen är bra förberedd på en vändning av inflation, ränteökningar och energipriser. Även nya industriområden planeras vilket gör att bygglov för denna typ av verksamheter också kan fortsätta i en bra takt.

Plan- och byggenheten har under 2023 startat i gång ett aktivt tillsynsarbete som varit nedprioriterat tidigare år. Ett arbete som kommer att fortsätta under 2024.

Enheten kommer att anställa en planarkitekt / kommunarkitekt under 2024, då nuvarande planarkitekt / kommunarkitekt har blivit förvaltningschef.

Detaljplanering kommer startas av ett flertal nya bostadsområden samt industriområde. Planeringen är främst koncentrerad till Herrljunga tätort samt Ljung/Annelund där det finns en ökad efterfrågan på kommunala tomter samt mark för exploatering av flerbostadshus.

GIS-systemet kommer fortsätta utvecklas med nya karttjänster och moduler och genomgå en stor uppdatering under 2024.

Under 2023 är totalt 1300 energirådgivningstimmar i samarbetet budgeterade varav ca 200 timmar är budgeterade för Herrljunga kommun. Energimyndighetens har beslutat att förlänga detta avtal även över 2024.

Renhållning
Från och med 1:a januari 2024 så har kommunerna ansvaret för insamlingen av förpackningar från hushållen. Detta ansvar kommer Herrljunga att ta genom att i första läget ta över driften av återvinningsstationerna från Förpacknings- och tidningsinsamlingen. En upphandling har genomförts ihop med 6 andra kommuner i Sjuhäradsregionen (Vårgårda, Mark, Tranemo, Bollebygd, Svenljunga samt Ulricehamn). Denna upphandling vanns av Stena Recycling AB som från 1:a januari kommer sköta tömning, städning samt snöröjning av alla återvinningsstationer i de 7 kommunerna.

Vidare så har samma kommuner gjort en upphandling för att tillse att de flerbostadshus som idag har insamling av förpackningar fastighetsnära fortsatt ska få den servicen även om kommunerna inte behöver tillhandahålla detta innan 2027-01-01. Denna upphandling vanns av Remondis AB.

Mycket arbete 2024 kommer att läggas på att arbeta med den gemensamma avfallsplan som de 8 kommunerna i Sjuhärad har gemensamt.

Den 1:a januari 2027 så ska kommunerna ha ett nytt insamlingssystem på plats för att kunna samla in förpackningar från hushållen fastighetsnära. Detta är något som 7 av sjuhäradskommunerna ämnar göra gemensamt och arbetet med att få klart de upphandlingar som krävs för att få detta på plats kommer genomföra under 2024.

Tumbergs avfallsanläggning består av en återvinningscentralsdel som ägs av Vårgårda kommun. Den övriga avfallsanläggningen på Tumberg ägs gemensamt av Herrljunga och Vårgårda kommuner och består av en omlastningsstation samt en nedlagd deponi.

Under 2024 så kommer halva deponin på Tumberg att sluttäckas. Processen kring att handla upp en entreprenör som sluttäcker deponiytan på etapp 1 pågår just nu. Kostnaden för sluttäckningen bekostas av fonderade medel från båda kommunerna. Som mest har kommunerna gemensamt fonderat drygt 36 miljoner kronor som skall räcka till att sluttäcka hela deponiytan samt säkerställa en efterkontroll under 50 år.

I dagsläget så används omlastningsstationen på Tumberg enbart för mat- och restavfall. Planen är att bygga ut den så att den framgent kan bli en omlastningsstation för förpackningsmaterialet som kommunerna kommer behöva ta hand om från 2027.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

I kommunfullmäktiges beslut för budget 2024 har samhällsbyggnadsnämnden fått en minskad ram vilket innebär att verksamheterna måste hitta åtgärder för att täcka det minskade ekonomiska utrymmet.

Mål

En hållbar och inkluderande kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:

- Främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i ett hälsosamt och gott Herrljunga

	Mål 2024
Budgetavvikelse Tkr	0
Antal ton mat- och restavfall Minska mot förgående år.	Minska
Antal ton avfall från ÅVC till förbränning och deponi Minska mot förgående år.	Minska
Vid utgången av 2024 ska alla dricksvattenanläggningar ha en fastställd faroanalys och provtagningsprogram	100%

En välkomnande och attraktiv kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:

- Ha en tillgänglig service och tydlig kommunikation för invånare så att det blir lätt att göra rätt
- Skapa och utveckla gröna hållbara miljöer och stråk med hög grad av tillgänglighet

	Mål 2024
Handläggningstid Bygg Bygglov på enbostadshus från komplett ansökan till fattat beslut	3 veckor
Handläggningstid Miljö Avloppstillstånd för ett hushåll från komplett ansökan till fattat beslut Rapportskrivningstid Miljö – Från utfört tillsynsbesök till utskickad rapport	3 veckor
Tillsyn Bygg – Antal beslutade tillsynsärenden	12 st
*3 30 300 Analys GIS Alla ska kunna se 3 träd utanför fönstret, Varje kvarter ska ha 30 procent krontäckningsgrad, Max 300 meter till ett grönområde	50%

En utvecklande kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:

- Ta vara på och utveckla vår strategiskt fina plats i regionen

- Arbeta med en attraktiv samhällsplanering som skapar möjligheter för boende och verksamheter i hela kommunen

	Mål 2024
Ranking Företagsklimat enligt svenskt Näringsliv Behålla och- eller förbättra placering från förgående år. Målsättning att ligga top 10 i Sverige.	Behålls
Antal planlagda tomter till försäljning i kommunen st.	50
Antal planlagd industrimark kvm	100 000 kvm

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönerevidering 2023	748	
Prisökning externt	365	Fördelat på respektive ansvar
Prisökning internt	139	Enligt internprismodell
Förändringar kapitalkostnader	1 383	Förvaltningsledning, Bygg, Gata Park, Räddningstjänst
Förändringar i driftskostnader pga investeringar	225	Gata Park
Politiska prioriteringar	-750	Besparing på Gata Park
Ramväxlingar i KF:s junibeslut	235	Ramväxling av personalkaffe samt ramväxling av minskat måltidspris
Förändring PO-pålägg	477	från 42,75% till 45,75%
Ramväxling	52	Ram från IT för datorkostnader
Ramväxling	-40	Sänkt hyreskostnad + datorkostnad
Ramväxling	-13 332	Omorganisering av Räddningstjänsten
Ramväxling	-144	25% adm. Lön ramväxlas till KS för Räddningstjänsten
Totalt	**-10 643**	

Drift

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
Nämnd*	762	325	325	366
Förvaltningsledning	818	2 885	710	6 518
Plan o Bygg	65	2 002	2 598	764
Miljö	1 335	1 397	1 561	2 022
Gata Park	12 957	13 451	13 576	12 423
Räddningstjänst**	14 377	12 676	6 799	0
Summa	**30 314**	**32 736**	**25 569**	**22 093**
Kommunbidrag	31 700	32 736	27 868	22 093
Resultat	**1 386**	**-**	**2 300**	**-**

*Inkl. adm. tom 20221231

**Inkl. Exploatering tom 20221231

***Räddningstjänsten redovisas from 20230701 under Kommunstyrelsen.

Kommentar till fördelning av kommunbidrag
Fördelning av kommunbidrag per ansvarsområde grundar sig i fördelningen av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Prisuppräkning tillfaller respektive ansvarsområde efter budget 2023. Förändring kapitalkostnader tillfaller främst Gata Park och Bygg. Förändring i driftskostnader på grund av investeringar tillfaller Gata Park. Gata Park har fått en minskad ram till 2024 på 750 tkr som ska effektiviseras i verksamheten. Utöver dessa budgetförutsättningar har förvaltningsledningen fått en ökad budgetram med 235 tkr vilket innefattar en ökad ram från Internservicenämnden avseende overheadkostnader som tidigare betalats av måltid. samt en minskad ram för personalkaffe som tillförs Internservicenämnden. Dessa ramväxlingar beror på förändringar kopplade till omorganiseringen av de nya nämnderna inom Samhällsbyggnadsförvaltningen. Den minskade budgetramen på Gata Park beror även på flytt av ram till Förvaltningsledningen avseende chefslön. Vidare har ram fördelats ut till nämnderna efter att lönerevideringen för 2023 färdigställts samt att samhällsbyggnadsnämndens ram minskar med den del som avser räddningstjänsten då verksamhetens budget ska gå under kommunstyrelsen. En intern justering har gjorts inom nämnden där ram för exploatering har flyttats från plan o bygg till förvaltningsledningen. Detta på grund av att förvaltningschefen är ansvarig över verksamheten. Även ram för GIS har flyttats från plan o bygg till förvaltningsledningen på grund av flytt av kostnadsställe.

Förvaltningsledning innefattar förutom förvaltningschef och administration för hela förvaltningen även exploatering, mark, skog och bostadsanpassning.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023 inkl ombudg	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Gata						
Ställplatser husbilar	0	-	-	-	-	-
Asfalt/reinv gata & GC-väg	2 395	4 305	4 305	2 000	2 500	2 500
Upprustn allmänna lekplatser	209	200	200	200	200	200
Juldekoration	-	500	400	-	-	100
Upprustn parkering kyrkan + GC	1 173	-	-675	-	-	-
Lekplats Statsparken	2 512	-	-	-	-	-
VA-anslutningar	-311	-	-	-	-	-
Latrin/gråvattentömningsstation för husbilar	-	-	-	600	-	-
Exploatering						
Exploatering	-21	1 000	100	1 000	1 000	1 000
Exploateringsområde Hagen	2 183	-	-	-	-	-
Expl Skoghälla/skogsg	-	10 000	0	-	-	-
Skolvägen Mörlanda	-	-	-	-	-	10 000
Södra Horsby etapp 2	3 425	-	-	-	-	-
Industrimark Hudenevägen	-	-	-	5 000	5 000	-
TOTALA INVESTERINGAR	**11 566**	**16 005**	**4 330**	**8 800**	**8 700**	**13 800**

Gata Park

Asfaltering/reinvestering gata & GC-väg
Reinvesteringar av bl.a. asfaltsbeläggningar på kommunala gator och GC-vägar. Beläggningsunderhållet följer underhållsplan från 2016. Under 2024 kommer de gator och GC-vägar prioriteras som har störst behov av reinvestering av ny asfaltsbeläggning enligt underhållsplanen. Planering sker också i samarbete med Herrljunga vatten/el/fjärrvärme för att minska påverkan på gatunätet.

Upprustning allmänna lekplatser
Upprustning av lekutrustning på kommunens lekplatser.

Latrin/gråvattentömningsstation för husbilar
Nybyggnation av latrin/gråvattentömningsstation för husbilar

Exploatering
För varje budgetår finns en summa avsatt för oförutsedda mindre exploateringar.

Exploatering Skoghälla/Skogsgatan
Exploatering av bostadsområde Skoghällavägen/Skogsgatan Ca 120 bostäder. Detaljplan 2023-2024. Detaljplanen förväntas gå ut på samråd vår/sommar 2023 med ett antagande höst/vinter2023

Projektering / Exploatering 2023-2024

Exploatering Skolvägen Mörlanda
Exploatering av området Mörlandavägen Ca 100 bostäder. Detaljplan 2023-2024. Detaljplanen förväntas gå ut på samråd vår/sommar 2024 med ett antagande höst/vinter20234

Projektering / Exploatering 2024-2025

Exploatering Industrimark Hudene
Exploatering av verksamhetsområde vid Hudenevägen, ca 250 000 kvm verksamhetsmark.

Detaljplan 2023-2024. Detaljplanen har varit ute på samråd och förväntas antas vår 2024.

Projektering / Exploatering 2024-2025

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Peter Garton

Tjänsteskrivelse
2023-11-17
DNR SB 2023/166 566

Medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od

Sammanfattning

2023-03-02 inkom ett medborgarförslag om att sätta upp belysning vid återvinningsstationen i Od.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har varit i kontakt med Herrljunga Elektriska AB som avråder från installation av solcellsanläggning samtidigt som de bedömer att investeringskostnaden för en fast installation blir över 100 tkr.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att medborgarförslaget avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-17
Kommunstyrelse § 93/2023-04-24
Kommunfullmäktige § 55/2023-03-06
Medborgarförslag 2023-03-02, Dnr KS 2023/111

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Medborgarförslaget avslås

Peter Garton
Renhållningschef

Expedieras till: Kommunfullmäktige

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Peter Garton

Tjänsteskrivelse
2023-11-17
DNR SB 2023/166 566

Bakgrund
2023-03-02 inkom ett medborgarförslag om att sätta upp belysning vid återvinningsstationen i Od. Samhällsbyggnadsförvaltningen tilldelades att svara på medborgarförslaget.

Renhållningsenheten har varit i kontakt med Herrljunga Elektriska AB för att undersöka möjligheterna till att sätta upp någon form av belysningspunkt.

Tekniken för belysning via solceller som laddar batterier är inte lämplig med tanke på kalla vintrar med få soltimmar då kraften behövs som mest. Herrljunga Elektriska avråder från en installation av solcellsdriven anläggning. Herrljunga Elektriska kommer inte installera med denna teknik då de inte kan lämna någon garanti på funktionen.

En fast anslutning saknas. En ny dragning är mycket kostsam och bedöms hamna på över 100 tkr. Elnätet tillhör Falköpings Energi.

Från 2027 så kommer kommunen ha en skyldighet att samla in allt förpackningsmaterial fastighetsnära, hur beläggningen på våra återvinningsstationer då kommer att vara är högst oklart. Att då investera över 100 tkr på en anläggning där man dessutom inte äger marken är inte ekonomiskt försvarbart.

Ekonomisk bedömning
Medborgarförslaget medför en investeringskostnad på över 100 tkr och anses av förvaltningen inte vara ekonomiskt försvarbar.

Miljökonsekvensbeskrivning
En förbättrad möjlighet till utsortering av förpackningar medför en positiv miljöpåverkan.

En ökad energianvändning i form av en extra belysningsanläggning medför en ökad energiförbrukning vilket medför en negativ miljöpåverkan.

Samverkan
Ingen samverkan har genomförts då det inte anses behövas.

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2023 -03- 02
Dnr 2023/111 Beteckning 355

Ärende 7

ANKOM
2023 -03- 01

Hej!

Medborgar förslag Belysning!

Återvinnings Stationen i Od är inte direkt bolyst.

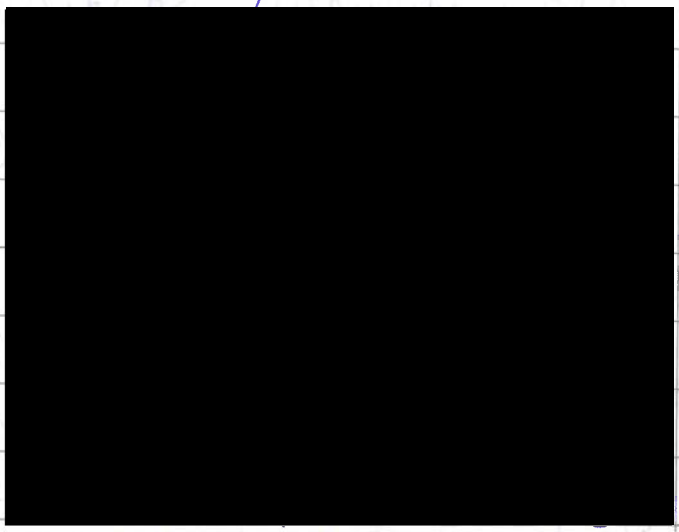
Vore bra med kanske en lampa (Solenergi ex)

Mkt skräp dumpas utanför cont. kanske blir bättre om det är lite mer ljus. Upplevde det sist jag var där

Ärende 7

att det va svårt även.
om bil-ljusen va på
att se både marken
och vad man slängde
på.

/ Anneli Andersson

KF § 55 DNR KS 2023/111 355

Medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2023-03-02 från Anneli Andersson;
” Återvinningsstationen i OD är inte direkt belyst. Vore bra med kanske en lampa (solcell ex). Mycket skräp dumpas utanför containern. Kanske blir bättre on det är lite mer ljus. Upplevde det sist jag var där att det var svårt även om billjusen var på att se både marken och vad man slängde i”.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

KS § 93 DNR KS 2023/111

Överlämning av medborgarförslag angående belysning vid återvinningsstationen i Od till samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

2023-03-02 inkom ett medborgarförslag om att sätta upp bättre belysning vid återvinningsstationen i Od. Kommunfullmäktige beslutade genom § 55/2023-03-06 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning. Då förslaget ligger inom samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen lämnas vidare medborgarförslaget till samhällsbyggnadsnämnden för beredning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-30
Kommunfullmäktige § 55/2023-03-06
Medborgarförslag inkommet 2023-03-02

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Medborgarförslaget överlämnas till samhällsbyggnadsnämnden för vidare beredning

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Medborgarförslaget överlämnas till samhällsbyggnadsnämnden för vidare beredning.

_____

Expedieras till: Samhällsbyggnadsnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Peter Garton

Tjänsteskrivelse
2023-11-17
DNR SB 2023/269 566

Kommunalt insamlingsansvar för förpackningar

Sammanfattning

Den 1 januari 2024 träder en ny förordning i kraft som innebär att ansvaret för insamling av hushållens förpackningar överförs till kommunerna.

Insamling av förpackningar i anslutning till bostäderna, så kallad fastighetsnära insamling – FNI, ska byggas ut, för att vara helt införd senast 1 januari 2027. Kommunerna får även föreskriva om fastighetsnära insamling av tidningar.

Förordningsförändringen innebär att landets kommuner på mycket kort tid ska bygga upp en infrastruktur för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från hushåll samt även samlokaliserade verksamheter, jämsides med insamlingen av kommunalt avfall.

De förpackningsslag som ska kunna lämnas fastighetsnära är förpackningar av papper och kartong, plast, metall, färgat glas samt ofärgat glas. Detta är ett skallkrav och det ges ingen möjlighet i lagstiftningen för kommunerna att samla in förpackningarna annat än fastighetsnära, dvs vid tomtgräns 6 kap 4§. När kommunen samlar in förpackningsavfall får de olika avfallsslagen inte blandas enligt 6 kap 2§.

Kommunen ska också ansvara för transport av förpackningarna till en mottagningsplats som kommunen ansvarar för, eller annan plats som överens-kommes med producenterna. Där vidtar producenternas ansvar för vidare transport och återvinning.

De Sjuhäradskommuner som ännu inte infört förpackningsinsamling startade förra hösten upp ett samarbete för att utröna vilket insamlingssystem som skulle fungera bäst för kommunerna.

Uppdraget att utreda FNI i villor och fritidshus utfördes av Miljö & Avfallsbyrån. Utredningen var klar 4 maj 2023 och bifogas denna skrivelse.

För att kommunerna ska kunna efterleva det kommande lagkravet att insamling av förpackningar måste ske fastighetsnära, behöver insamlingssystemet bytas gällande villor och fritidshus. Kommunerna föreslås införa fyrfackssystem för fastighetsnära insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus.

Skälen är främst de dokumenterat goda erfarenheterna från andra kommuner både vad det gäller mängden av återvinningsfraktioner och kvalitén. Systemet har en hög servicegrad då kunderna i nästan alla fall slipper köra till en återvinningsstation. Ett annat bidragande skäl är att närliggande kommuner (Borås, Svenljunga och Alingsås) redan valt detta system, vilket underlättar samordning och erfarenhetsutbyte.

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Peter Garton

Det blir färre transporter i fyrfackssystem jämförelsevis med alternativet tvåfackssystem som består av 4 st kärl med 2 fack i varje kärl.

Fyrfackssystemet är också mer användarvänligt då flera fraktioner hämtas i samma system utan att det innebär fler kärl. Systemet är pedagogiskt och tydligt med endast 2 kärl. Det blir lätt för kunden att veta när tömningen ska ske, dvs ett enklare tömningsschema. En annan jämförelse är att tvåfackssystemet har ca 50 % fler tömningar än fyrfack.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-17
Utredning insamling Slutrapport 2023-05-04

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar ge förvaltningen i uppdrag att införa nytt insamlingssystem så att man uppfyller den nya förordning om producentansvar för förpackningar som antogs den 30 juni 2022. För att få så bra förutsättningar som möjligt så bör samverkan med andra kommuner undersökas.

Peter Garton
Renhållningschef

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Peter Garton

Bakgrund

Bakgrunden till ärendet är att det från och med den 1 januari 2024 åligger kommunen att samla in hushållens förpackningar. Samt att från och med den 1 januari 2027 ställs ett krav på att förpackningarna ska samlas in fastighetsnära.

Ekonomisk bedömning

Flera delar av införande av kommunalt insamlingsansvar kommer att få ekonomisk påverkan. Mycket är ännu oklart och då ersättningen från producenterna av förpackningar ännu inte är klargjord är det i dagsläget svårt att se vilken omfattning den ekonomiska påverkan får.

Ambitionen är att kommunen ska få full kostnadstäckning, för insamlingen av förpackningar under producentansvar, men man anger samtidigt att man kommer att behöva använda sig av schabloner och att det därför kan innebära att kostnadstäckning inte sker fullt ut. En eventuell differens får taxefinansieras via renhållningstaxan, förutom för uppdraget insamling i utomhusmiljö.

Införandet av kommunalt insamlingsansvar medför också ett antal större, och för uppdragets genomförande nödvändiga investeringar. Investeringarna är främst kopplat till följande delar:

- Investeringar för övertagande av återvinningsstationer

- Eventuell omlastningsstation

- Införande av fastighetsnära insamling – bland annat inköp av sopkärl (de delar som vid ett fyrfackssystem nyttjas för mat – rest och tidningsavfall ersätts inte av producenterna av förpackningar)

Miljökonsekvensbeskrivning

Utbyggt insamlingssystem för förpackningar medför en positiv miljöpåverkan.

Samverkan

Samverkan med kommunala organisationer i regionen har skett. Utfallet av detta beskrivs i ”Utredning insamling Slutrapport 2023-05-04” som bifogas denna tjänsteskrivelse.

MILJÖ & AVFALLSBYRÅN

INSAMLING AV AVFALL I BOLLEBYGD, HERRLJUNGA, MARK, TRANEMO, ULRICEHAMN OCH VÅRGÅRDA

För kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

4 maj 2023

Miljö- och avfallsbyrån i Mälardalen AB • Kopparbergsvägen 8 • 722 13 Västerås
Telefon: 076-767 16 04 • *E-post*: info@milav.se
Org.nr: 556864-6870 • *Bankgiro*: 803-3128

www.milav.se

Förord

I december 2022 fick Miljö & Avfallsbyrån i uppdrag av kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda att genomföra en utredning om olika lösningar för insamling av förpackningar och returpapper i kommunerna samt att belysa möjligheter med samverkan.

Utredningen har genomförts i dialog med en projektgrupp bestående av följande personer:

Ewa Andersson, Bollebygds kommun

Patrik Forsberg, Mark kommun

Peter Garton, Bollebygds kommun

Mikael Johnsson, Vårgårda och Herrljunga kommuner

Maria Karlsson, Ulricehamns Energi AB

Rakel Martinsson, Marks kommun

Kristina Nilsson, Tranemo kommun

Cathrine Persson, Tranemo kommun

Marie Ström, Ulricehamns Energi AB

Konsultinsatsen i projektet har genomförts av Jörgen Leander, Henrik Säfvestad, Sara Bäck och Marie Rytterstedt.

Västerås 2023-05-04

Jörgen Leander
Uppdragsledare
Miljö & Avfallsbyrån

Sammanfattning

Från 2024 har kommunerna enligt den nya producentansvarslagstiftningen ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll och samlokaliserade verksamheter som väljer kommunal insamling. Från 2027 ska insamlingen av förpackningar av papper, plast, metall och glas ske fastighetsnära och de olika avfallsslagen får inte blandas. För returpapper/tidningar bestämmer kommunen själv om det ska samlas in fastighetsnära eller inte.

Finansieringen ska ske genom att producenterna ersätter kommunerna för sina kostnader utifrån en särskild ersättningsmodell.

Denna rapport belyser olika alternativ för fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar och returpapper från villor och fritidshus i kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samt vilka möjligheter som finns med samverkan mellan kommunerna vid införande och drift av insamlingssystemet.

I rapporten analyseras huvudsystem med två stycken fyrfackskärl respektive fyra stycken tvåfackskärl. Analysen har gjorts med utgångspunkt från lokala förutsättningar i kommunerna, för- och nackdelar med systemen samt erfarenheter från andra kommuner. I utredningen har även ingått att göra ekonomiska beräkningar.

Förutsättningarna för FNI av förpackningar och returpapper med de studerade insamlingsalternativen i kommunerna bedöms vara goda och inte på något avgörande sätt avvika från andra kommuner som har infört FNI. Kommunerna ingår i den s.k. Sjuhäradsbygden, där även Borås och Svenljunga ingår som båda har infört FNI med fyrfackskärl. Kommunerna är till ytan mindre än genomsnittskommunen i Sverige. Generellt är tillgången på ytor för uppställning av fler eller större kärl god men det förekommer hämtställen där särskilda anpassningar kan behöva göras, såsom omlokalisering eller anslutning till gemensam insamlingsplats för exempelvis fritidshusområden eller hämtställen längs vissa vägar på landsbygd. Avstånden till tänkbar omlastningsmöjlighet bedöms för de flesta kommuner vara relativt korta.

Förslag till insamlingssystem

För att kommunerna ska kunna efterleva det kommande lagkravet på att insamlingen av förpackningar ska ske fastighetsnära måste kommunerna byta insamlingssystem för avfall från villor och fritidshus. Kommunerna föreslås införa följande system för fastighetsnära insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus:

- **Fyrfackskärl** som huvudsystem på fastigheter med enskild hämtning.
- **Separata kärl** på gemensamma insamlingsplatser som komplementsystem för fastigheter där insamling i fyrfackskärl inte kan ske p.g.a. utrymmesbrist på fastigheten eller begränsad framkomlighet för fyrfacksfordon.

Skälet till förslaget att införa fyrfackskärl som huvudsystem är främst de dokumenterat goda erfarenheterna från andra kommuner avseende de utsorterade insamlade fraktionernas mängd och kvalitet vid insamling med detta system, mindre transporter än i ett tvåfackssystem samt den höga servicenivån där antalet kärl på fastigheten begränsas till två och det därför blir enklare för kunderna att hålla reda på när kärl ska ställas ut för tömning. Ett bidragande skäl är att närliggande kommuner redan har valt detta system, vilket underlättar samordning och erfarenhetsutbyte. Fyrfackssystemet visar sig dessutom ge något lägre kostnader än tvåfackssystemet med fyra kärl utifrån förutsättningarna i kommunerna och utifrån gällande lagkrav om FNI av förpackningar.

Valet av **kärlindelning och hämtningsfrekvens** föreslås bygga på följande principer:

- Restavfall i stort fack i kärl med tömning 13 gånger/år
- Plast- och pappersförpackningar i stort fack med tömning 13 resp. 26 gånger/år
- Matavfall i stort fack i kärl med tömning 26 gånger/år
- Glas- och metallförpackningar och returpapper i insatsbehållare
- Möjlighet till extrakärl och/eller extratömning för hushåll med särskilda behov

Härutöver rekommenderas kommunerna använda **papperspåsar** för insamling av matavfall.

För rationell logistik bör **samtliga åtta fraktioner omlastas på samma anläggning**, där utgångspunkten bör vara att omlastning ska kunna ske i varje kommun alternativt i grannkommun i de fall avståndet är kort.

Årskostnaden för fastighetsnära insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från småhus med fyrfackssystem beräknas uppgå till ca 68 Mkr/år, varav hanteringen av förpackningar beräknas kosta ca 31 Mkr/år. Ersättningen från producenterna enligt Naturvårdsverkets modell har beräknats till ca 30 Mkr/år vid fullt utbyggd fastighetsnära insamling (exkl. ersättning för lättillgängliga insamlingsplatser), vilket innebär att förutsättningarna för kostnadstäckning på sikt är goda.

Inför införande av nytt insamlingssystem föreslås ett fördjupat utredningsarbete genomföras och en plan för införande av det nya insamlingssystemet tas fram. Utredningens förslag till insamlingssystem bygger på att samma systemlösning införs i alla kommunerna och att samverkan mellan kommunerna utökas. Exempel på möjligheter med samverkan kan vara lägre priser vid upphandlingar, logistiska fördelar och skalfördelar, samordning av byte av kärl, drift av det nya insamlingssystemet och större underlag för erfarenhetsuppbyggnad samt samordning av projektledning, information, utvecklingsarbete och uppföljning.

Innehåll

1 INLEDNING 8
1.1 Bakgrund 8
1.2 Syfte 8
1.3 Förutsättningar och avgränsningar 8
1.4 Metod 9

2 NULÄGESBESKRIVNING 10
2.1 Allmänt om Kommunerna 10
2.2 Befolkning och bebyggelse 10
2.3 Insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper i Kommunerna 12
2.3.1 Mål och strategier 12
2.3.2 Organisation 13
2.3.3 Nuvarande insamlingstjänster 15
2.3.4 Utrymmen och vägar 17
2.3.5 Behållare och fordon 21
2.3.6 Anläggningar 22
2.4 Avfallsmängder och -sammansättning 23
2.5 Kundnöjdhet 24
2.6 Ekonomi och taxor 25

3 TÄNKBARA PRINCIPLÖSNINGAR FÖR INSAMLING AV AVFALL I KOMMUNERNA 27
3.1 Nuvarande hantering 27
3.2 Kriterier och förutsättningar för val av system för analys 27
3.3 Alternativa huvudsystem för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper 29
3.3.1 Alternativ 1: Fyrfackskärl (2 st) 29
3.3.2 Alternativ 2: Tvåfackskärl (4 st) 30
3.4 Komplementsystem 31

4 ANALYS AV HUVUDSYSTEM FÖR INSAMLING 31
4.1 Alternativ 1: Fyrfackskärl (2 st) 32
4.2 Alternativ 2: Tvåfackskärl (4 st) 34

5 KOSTNADSBERÄKNINGAR 36
5.1 Huvudsystem för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper 36
5.1.1 Beräkningsförutsättningar 36
5.1.2 Årskostnader 38
5.1.3 Investeringar och införandekostnader 39
5.2 Ersättning för insamling av förpackningar 40
5.2.1 Beräknad ersättning för insamling av förpackningar 40
5.2.2 Beräknade kostnader för insamling av förpackningar 40
5.2.3 Kostnadstäckning 40

6 SAMLAD BEDÖMNING OCH FÖRSLAG 41
6.1 Förutsättningar för FNI i Kommunerna 41
6.2 Nytta och ekonomi 42
6.3 Övriga aspekter 43
6.4 Förslag till systemlösning 44
6.4.1 Typ av insamlingssystem 44
6.4.2 Hämtningsfrekvenser och kärlindelning 45
6.4.3 Påse för matavfall 46
6.4.4 Omlastning 47

6.5 Rekommendationer vid införande 47
6.6 Möjligheter med samverkan 49
7 REFERENSER 50

Bilagor

Bilaga 1 *Orientering om insamlingssystem*

Bilaga 2 *Beräknade årskostnader per kommun*

Bilaga 3 *Beräknade investeringar per kommun*

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Från 2024 har kommunerna enligt den nya producentansvarslagstiftningen ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll och samlokaliserade verksamheter som väljer kommunal insamling. Från 2027 ska insamlingen av förpackningar av papper, plast, metall och glas ske fastighetsnära och de olika avfallsslagen får inte blandas. För returpapper/tidningar bestämmer kommunen själv om det ska samlas in fastighetsnära eller inte.

Finansieringen ska ske genom att producenterna ersätter kommunerna för sina kostnader utifrån en särskild ersättningsmodell, som i huvudsak baseras på insamlad mängd, antal hushåll som är anslutna till fastighetsnära insamling och antal lättillgängliga insamlingsplatser. Även kvaliteten på insamlade förpackningar kan komma att påverka ersättningen. Naturvårdsverket beslutar om föreskrifter om ersättningen och om dispenser. En första version av föreskrifterna gäller från januari 2023.

I Sjuhäradsbygden har Borås och Svenljunga kommuner infört systemet med två fyrfackskärl för insamling av förpackningar från villor. Kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda har ännu inte tagit ställning till vilket insamlingssystem som ska användas.

1.2 Syfte

Syftet med denna utredning är att utgöra underlag för beslut om vilket insamlingssystem som ska användas för villor och fritidshus i kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda (fortsättningsvis kallade Kommunerna) för att uppfylla kravet på fastighetsnära insamling av förpackningar från hushåll enligt SFS 2022:1274 samt att belysa vilka möjligheter som finns med samverkan mellan kommunerna kring detta. I syfte att värna det samlade insamlingsresultatet och att skapa ett enhetligt system önskar kommunerna även returpapper ska samlas in med samma servicenivå som förpackningar, varför utredningen även innefattar denna del av hanteringen.

1.3 Förutsättningar och avgränsningar

Denna utredning omfattar insamling av *matavfall, restavfall, pappers-, plast-, glas- och metallförpackningar* samt *returpapper* från villor och fritidshus. Insamlingssystem för villor och fritidshus kan även användas för mindre flerbostadshus men detta analyseras inte specifikt i utredningen. Avfall från lägenheter och verksamheter omfattas inte av utredningen.

Samma typ av insamlingssystem förutsätts i utredningen tillämpas i alla kommunerna men i praktiken krävs ett politiskt beslut i varje kommun.

Utredningen berör inte insamling av skrymmande förpackningar och förpackningar av övriga materialslag. Utredningen berör heller inte insamling av farligt avfall eller grovavfall vid exempelvis återvinningscentraler.

Utredningen fokuserar på system som kan utgöra *huvudsystem* (det insamlingssystem som används i merparten av fastigheterna och är det huvudsakliga systemet, t.ex. insamling i kärl) för matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper i Kommunerna. Huvudsystemet kan vid behov kombineras med fastighetsnära *komplementsystem* (t.ex. gemensamma insamlingsplatser med separata kärl) i viss typ av byggelse eller delar av Kommunerna. Exempel på komplementsystem beskrivs översiktligt men omfattas inte av utredningen.

Kostnadsberäkningar i utredningen har gjorts på en översiktlig nivå.

Följande förkortningar och begrepp används i denna rapport:

- *FNI:* fastighetsnära insamling, insamling på eller i nära anslutning till fastigheten där avfallet uppstår
- *LIP:* lättillgänglig insamlingsplats
- *ÅVC:* bemannad återvinningscentral för bl.a. grovavfall och farligt avfall
- *ÅVS:* obemannad återvinningsstation med containrar för förpackningar och returpapper
- *Gemensamma insamlingsplatser:* Insamlingsplatser som nyttjas av flera fastigheter för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper. Platserna är ett alternativ till insamling på fastigheten och definieras som FNI.

1.4 Metod

Utredarnas egna kunskaper och erfarenheter samt kontakter med andra kommuner och leverantörer av utrustning har varit viktiga utgångspunkter för utredningen. Förhållanden som beskrivs och aspekter som belyses har valts ut i samråd med kommunernas projektgrupp. Lokala underlag för översiktliga kostnadsberäkningar och bedömningar har hämtats från bl.a. regional avfallsplan, kommuninterna underlag inklusive statistik och uppgifter från kundsystem, ekonomisystem och entreprenadavtal samt skriftliga och muntliga uppgifter från nyckelpersoner i respektive kommun.

2 Nulägesbeskrivning

I föreliggande kapitel beskrivs översiktligt sådana lokala förutsättningar som kan vara av betydelse för utformningen av det framtida insamlingssystemet för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper i kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Exempel på viktiga förutsättningar är befolknings- och bebyggelseutveckling, fysiska förutsättningar, infrastruktur samt insamlingssystemets organisation och utformning.

2.1 Allmänt om Kommunerna

Kommunerna är belägna i de södra delarna av Västra Götalands län och kallas tillsammans med Borås och Svenljunga kommuner för Boråsregionen. Kommunerna har tillsammans en yta på cirka 4 100 km² och gränsar till Göteborgsregionen i väster, Skaraborgsregionen i norr, Hallands län i söder och Jönköpings län i öster. Till ytan är Ulricehamns kommun störst och Bollebygds kommun minst.

2.2 Befolkning och bebyggelse

I Kommunerna bor totalt drygt 103 000 invånare och mer än hälften av dessa bor i Marks kommun och Ulricehamns kommun. Totalt finns nästan 31 800 villahushåll i Kommunerna. Flest villahushåll har Marks kommun med nästan 10 800 hushåll i villa. Flest fritidshus finns också i Marks kommun. I Kommunerna bor i genomsnitt 2,25 personer per hushåll (lägenhetshushåll inräknat) vilket är i nivå med genomsnittet för Sverige (2,16 personer per hushåll)[1]. I Tabell 1 presenteras antal invånare, antal hushåll i villa samt antal fritidshus fördelat per kommun.

Tabell 1 **Antal invånare, andel boende i tätort, antal villahushåll samt antal fritidshus i kommunerna Bollebygd, Herrljunga, Mark, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.**
Källa: SCB. Uppgifterna avser år 2021.

	Antal invånare, st	Antal hushåll i villa, st	*varav hushåll på landsbygd, st*	Antal fritidshus, st
Bollebygd	9 634	2 797	1 198	391
Herrljunga	9 501	3 222	1 732	507
Mark	35 201	10 786	4 413	1 674
Tranemo	11 937	4 164	1 307	687
Ulricehamn	24 898	7 158	3 112	1 478
Vårgårda	12 180	3 654	2 094	467
Summa	***103 351***	***31 781***	***13 856***	***5 204***

[1] SCB Statistik över hushåll 2021 Antal hushåll och personer efter region, tabellinnehåll och år. PxWeb (scb.se)

Befolkningen förväntas öka i alla kommunerna de närmsta åren. Störst ökning väntas ske i Marks och Ulricehamns kommuner med omkring 1 500-3 000 personer per kommun till år 2035.

I Kommunerna finns flera mindre tätorter och de något större tätorterna Ulricehamn och Kinna. De flesta invånarna i Kommunerna bor i tätort.

Tabell 2 **Kommunernas geografiska storlek och bebyggelsestruktur.**

Kommun	Kommunens storlek (km²)	Största tätorterna	Boende i tätort/landsbygd, %
Bollebygd	282	Bollebygd, Töllsjö, Olsfors, Hultafors	66 % / 34 %
Herrljunga	510	Herrljunga, Annelund, Ljung	57 % / 43 %
Mark	1 013	Kinna, Skene, Örby, Fritsla, Sätila	69 % / 31 %
Tranemo	778	Tranemo, Limmared, Länghem	73 % / 27 %
Ulricehamn	1 117	Ulricehamn, Timmele, Dalum	69 % / 31 %
Vårgårda	441	Vårgårda, Östadkulle	55 % / 45 %

Figur 1 **Karta över Kommunerna (färgmarkerade).**

2.3 Insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper i Kommunerna

2.3.1 Mål och strategier

Mål för avfallshanteringen återfinns i den gemensamma regionala avfallsplanen för Boråsregionen (en gemensam avfallsplan för samtliga kommuner i denna utredning samt Borås och Svenljunga kommuner). Avfallsplanen gäller till 2030 och innehåller mål som berör insamling av avfall i Kommunerna.

Översiktligt handlar målen om följande:

- Minskat matsvinn
- Ökad återvinning av matavfall
- Minskat felsorterat avfall i restavfall
- Minskad mängd avfall från ÅVC som behandlas genom energiåtervinning eller deponeras
- Lokalisering av anordningar för återbruk, återvinning och avfallshantering så att de är enkla att använda för brukare och vid insamling

2.3.2 Organisation

Samtliga kommuner har avtal med en entreprenör som utför avfallsinsamlingen. I Tabell 3 redovisas avtalstiderna för entreprenaderna i respektive kommun.

Tabell 3 Avtalstider för entreprenad i respektive kommun

	Avtalstider
Bollebygd	2023-12-31 (möjlighet till förlängning till och med 2025-12-31)
Herrljunga	2023-09-30, sedan ny entreprenad från 2023-10-01 3+3 år
Mark	2023-12-31 (möjlighet till förlängning till och med 2025-12-31)
Tranemo	2023-12-31 + 2 år (förlängd till och med november 2025)
Ulricehamn	2024-04-30 (möjlighet till förlängning 12-24 månader, maximalt till 2026-04-30)
Vårgårda	2023-09-30, sedan ny entreprenad från 2023-10-01 3+3 år

Organisationen för avfallshanteringen i Kommunerna beskrivs översiktligt enligt följande:

- *Bollebygds kommun:* Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig politisk nämnd för avfallshanteringen och Park- och avfallsenheten är operativt ansvarig. Avfallsinsamlingen utförs av en entreprenör där nuvarande avtal gäller år 2023 ut men med möjlighet till förlängning i två år (samma entreprenör som i Marks kommun). De administrativa funktioner och tjänster som berörs av införandet av ett nytt insamlingssystem är en chef på 50 %, en samordnare (30 % av dennes tid) och en heltidstjänst inom kundtjänst.
- *Herrljunga kommun:* Samhällsbyggnadsnämnden är politisk ansvarig nämnd för avfallshanteringen och Samhällsbyggnad- och renhållningsenheten är operativt ansvarig enhet. Avfallsinsamlingen

utförs av en entreprenad som pågår till och med sista september 2023 och därefter startar en ny entreprenad på 3 år med möjlighet till 3 års förlängning av avtal. De administrativa funktioner som finns för avfallshanteringen är en halv tjänst (en tjänst som delas med Vårgårda kommun) och därmed kraftigt underbemannat.

- *Marks kommun:* Teknik- och servicenämnden är politiskt ansvarig nämnd för avfallshanteringen och Teknik- och serviceförvaltningen är utförare. Avfallsinsamlingen utförs av en entreprenör där nuvarande avtal gäller år 2023 ut men med möjlighet till förlängning i två år (samma entreprenör som i Bollebygds kommun). De administrativa funktioner inom kommunen som verkar inom avfall är en avfallschef, en avfallsingenjör och kundtjänst (totalt 4 personer men som även jobbar inom andra områden än avfall). En önskan finns om att ytterligare en befattning inom avfall ska finnas där den anställdes fokus ska vara kring införandet av det nya insamlingssystemet (exempelvis en projektledare eller samordnare)
- *Tranemo kommun:* Kommunstyrelsen är politiskt ansvarig nämnd för avfallshanteringen. Operativt ansvarig är renhållningsenheten inom Samhällssektionen. Utförandet av avfallsinsamling är på entreprenad som har avtalstid 2018–2023 och som har förlängts i två år, till och med november 2025. De administrativa funktioner som berörs av införandet av nytt insamlingssystem i kommunen är en avfallschef, en projektledare och kundtjänst (3 personer som även hanterar annan kundtjänst än avfall).
- *Ulricehamns kommun:* Kommunstyrelsen politiskt ansvarig nämnd för avfallshanteringen och Ulricehamns Energi, VA & Miljö är operativt ansvarig. Avfallsinsamlingen utförs av en entreprenör där avtal gäller fram till sista april 2024 med möjlig förlängning i 24 månader (maximalt till och med sista april 2026). De administrativa funktioner som berörs av införandet av nytt insamlingssystem är en chef (halvtid) och en avfallsingenjör (heltid). Även kundtjänst hos entreprenören berörs (cirka en halvtidstjänst totalt).
- *Vårgårda kommun:* Kommunstyrelsen politiskt ansvarig nämnd för avfallshanteringen och renhållningsenheten operativt ansvarig. Avfallsinsamlingens utförande är på entreprenad med avtal till och med 30 september 2023. Därefter startar en ny entreprenad från och med 1 oktober 2023 som har avtalstid i tre år med möjlighet till treårs förlängning. De administrativa funktioner som finns för avfallshanteringen är en halv tjänst (en tjänst som delas med Herrljunga kommun) och därmed kraftigt underbemannat.

2.3.3 Nuvarande insamlingstjänster

Bollebygd, Marks, Tranemo och Ulricehamns kommuner har obligatorisk insamling av matavfall och Herrljunga och Vårgårda kommuner har i dagsläget frivillig insamling. Insamlingen av matavfallet sker i separat kärl i alla kommunerna utom Ulricehamns kommun som har optisk sortering där matavfallet samlas in i plastpåsar. I de kommuner som samlar in matavfall i separat kärl används papperspåsar för matavfall (Herrljunga, Tranemo och Vårgårda kommuner) alternativt i bioplastpåse (Bollebygd och Marks kommuner). Taggade kärl förekommer i Tranemo och Ulricehamns kommuner.

Figur 2 Kärl för insamling av restavfall och matavfall i Bollebygds kommun. Foto: Bollebygds kommun

Anslutningsgrad till matavfallsinsamling för respektive kommun presenteras i Tabell 4. Hemkompostering av matavfall är möjligt i alla kommunerna, efter anmälan. I Herrljunga, Mark, Ulricehamn och Vårgårda kommuner finns krav om beviljad hemkompost för att få utsträckt hämtningsintervall på restavfallskärlet. I Bollebygds kommun finns några kunder som har godkänd hemkompost och därmed inte behöver samla in matavfall i kärl. I Tranemo går det att söka dispens från matavfallsinsamlingen om hemkompostering beviljats.

Tabell 4 Andel villor och fritidshus som är anslutna till matavfallsinsamling 2021.

	Villor (%)	Fritidshus (%)
Bollebygd	95%	95%
Herrljunga	59	37
Mark	80[1]	67[1]
Tranemo	99	99
Ulricehamn	100[2]	100[2]
Vårgårda	56	38

1) Övriga har beviljad hemkompostering och därmed inget kärl för matavfall.

2) Alla hushåll har möjlighet att lämna matavfall även om de har beviljad hemkompostering.

De vanligaste kärlkombinationerna för insamling av mat- och restavfall samt hämtningsfrekvenser för samma fraktioner redovisas nedan i Tabell 5 för hushåll i villor och i Tabell 6 för fritidshus. De vanligaste kärlvolymerna hos villor och fritidshus i Kommunerna är 140 literskärl för matavfall och 140 eller 190 literskärl för restavfall. Även andra kärlvolymer förekommer, t.ex. 240 och 370 liter. Den vanligaste hämtningsfrekvensen är 26 gånger per år men det förekommer även lägre frekvenser, t.ex. 13 gånger per år. Andra hämtningsfrekvenser som förekommer är t.ex. var åttonde vecka, en gång i kvartalet eller en gång i halvåret.

Tabell 5 **Vanligaste kärlvolymerna och hämtningsfrekvens för mat- och restavfall som hämtas hos *villor*, 2021.**

	Kärlvolym mat/rest (liter)	Hämtningsfrekvens mat/rest (ggr/år)
Bollebygd	140/190	26/26
Herrljunga	140/140	26/26
Mark	140/190	26/26
Tranemo	140/190	26/13
Ulricehamn	240*	26
Vårgårda	140/140	26/26

*72 resp. 168 liter fördelat på matavfall i svart påse och restavfall i ljus påse för optisk sortering. Volymerna har beräknats med hjälp av andelen svarta påsar som kärlet vanligtvis innehåller.

Tabell 6 **Vanligaste kärlvolym och hämtningsfrekvens för mat- och restavfall som hämtas hos *fritidshus*, hämtningssäsong 2021.**

	Kärlvolym mat/rest (liter)	Hämtningsfrekvens mat/rest (ggr/år)	Hämtningssäsong (veckor)
Bollebygd	140/190	10/10	20
Herrljunga	140/140	11/11	22
Mark	140/190	10/10	20
Tranemo	140/190	10/10	20
Ulricehamn	240*	10	20
Vårgårda	140/140	11/11	22

*72 resp. 168 liter fördelat på matavfall i svart påse och restavfall i ljus påse för optisk sortering. Volymerna har beräknats med hjälp av andelen svarta påsar som kärlet vanligtvis innehåller.

Insamling av förpackningar och returpapper sker i dagsläget vid återvinningsstationer (ÅVS) i Förpackningsinsamlingens (FTI:s) regi. I

Kommunerna finns sammanlagt 67 stycken ÅVS:er för insamling av samtliga fraktioner. I Tabell 7 redovisas det totala antalet ÅVS:er med behållare för sortering av samtliga fraktioner i respektive kommun samt antal per 1000 invånare. Riksgenomsnittet för antal ÅVS:er per 1000 invånare var 2021 cirka 0,43 stycken. Kommunerna har gjort bedömningen att i stort sett alla ÅVS:er till en början ska fortsätta finnas som komplement till den fastighetsnära insamlingen av förpackningar.

Tabell 7 **Antal ÅVS:er i Kommunerna, totalt och per invånare 2021.**

	Antal ÅVS	Antal ÅVS/ 1000 invånare
Bollebygd	6	0,64
Herrljunga	6	0,63
Mark	16	0,46
Tranemo	11	0,92
Ulricehamn	22	1,14
Vårgårda	6	0,49
Summa	***67***	***0,65***

Inga gemensamma insamlingsplatser för fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper hos villor eller fritidshus finns i Kommunerna. Det förekommer däremot att förpackningar och returpapper samlas in fastighetsnära i separata kärl i avfallsutrymmen i flerbostadshus. I några av kommunerna finns hämtställen hos kommunala bostadsbolag med fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Att privata hyresvärdar och bostadsrättsföreningar har fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper förekommer också.

I dagsläget tillhandahålls tjänster för fastighetsnära insamling av förpackningar i Kommunerna av olika entreprenörer samt av producentansvarsorganisationen TMR:s s.k. ”Pick-Up Service”.

Herrljunga kommun har två återvinningscentraler (ÅVC) och i övriga kommuner finns en ÅVC per kommun. På ÅVC:erna kan hushållen lämna bland annat förpackningsavfall, grovavfall och farligt avfall (FA).

2.3.4 Utrymmen och vägar

I Kommunerna varierar transportförutsättningarna vid insamling av avfall. Många av kommunerna har landsbygd där långa körsträckor förekommer för insamlingsfordonen. Vid vinterväglag finns framkomlighetssvårigheter på små vägar med många backar på landsbygd.

Bollebygd

I Bollebygds kommun finns fyra mindre tätorter; Bollebygd, Töllsjö, Olsfors och Hultafors, varav de två sista ligger väldigt nära varandra. I kommunen finns mycket landsbygd, backig terräng samt dåliga och smala vägar på flera

ställen. På ett flertal ställen finns svårigheter för det fordon som samlar in avfall att vända. På glesbygden behöver fordonet köra långa sträckor mellan hämtställen. Under perioder med vinterväglag kan fordonet inte ta sig fram till vissa fastigheter, vilket har resulterat i ett tiotal särskilda uppställningsplatser för kärl under vintertid.

Generellt finns det god tillgång till ytor hos hushåll i villa för fler och större kärl som kan tänkas användas vid fastighetsnära insamling av förpackningar.

Herrljunga

I Herrljunga kommun finns flera mindre tätorter och på landsbygden förekommer blandad bebyggelse. Ibland förekommer långa körsträckor för insamlingsfordonet. På några ställen i kommunen finns problem med vändningsytor för insamlingsfordonet. Backning ska som regel ej förekomma. Vid vinterväglag är det framförallt grusvägar som utgör problem för insamlingsfordonet. Några vinteromplaceringar av kärl görs i kommunen. Kommunikation gällande detta sker mellan entreprenören och abonnenten.

Inom tätbebyggda områden i kommunen finns generellt god tillgång till utrymme för fler och större behållare, även om det i vissa sophus kan vara trångt. Några sommarstugeområden är trånga och i dessa kan brist på utrymme för fler och större behållare finnas.

Mark

I Marks kommun bor nästan hälften av invånarna i de sammanväxta orterna Kinna, Skene och Örby. Sätila, Horred och Fritsla är ytterligare orter med ganska stor samlad bebyggelse. Därutöver finns ytterligare några mindre orter. Det finns flera grusvägar i kommunen med brant topografi, vilket innebär svårigheter för insamlingsfordon. I tätorterna finns flera ställen där fordonen får backa eftersom vändmöjlighet saknas. Vid vinterväglag finns flera ställen i kommunen där branta grusvägar kan innebära problem för insamlingsfordonet och även grusvägar överlag. Det finns några ställen där nödvändigt med särskilda uppställningsplatser för kärl under vintertid på grund av svårigheter vid hämtning vid vinterväglag.

Generellt finns god tillgång till ytor hos hushåll i villa för fler och större kärl som kan tänkas användas vid fastighetsnära insamling av förpackningar. I några sommarstugeområden i kommunen finns platsbrist för fler och större kärl och även i några villaområden. I kommunen finns även mindre fastigheter och fastigheter där bås byggts runt befintliga kärl. I dessa fall kan det komma att bli trångt vid införande av FNI, oavsett lösning, och fastighetsägare kan komma att ha synpunkter på fler eller större kärl.

Tranemo

I Tranemo kommun finns många små orter. På landsbygden finns blandad bebyggelse där långa körsträckor förekommer. I kommunen finns flera grusvägar och även några broar med begränsningar. Insamlingsfordon får på flera ställen backa eftersom vändmöjlighet saknas. Några kärl placeras om

vid vinterväglag på grund av insamlingsfordonens svårigheter i exempelvis backar.

I kommunen har testkörning med fyrfacksbil på landsbygd genomförts, vilket visade att det var möjligt att komma fram på samma platser där tvåfacksbil kör idag.

Inom tätbebyggda områden i kommunen finns relativt god tillgång till plats för fler och större kärl men i några av kommunens tätbyggda sommarstugeområden kan platsbrist för större och fler kärl bli ett problem vid införande av ett nytt insamlingssystem. Ca 5-10 områden kan vara aktuella.

Ulricehamn

I Ulricehamns kommun finns flera smala och branta vägar, ibland grusvägar, och det finns flera ställen där insamlingsfordonet i dagsläget har svårigheter att vända. Ibland sker backning in på småvägar. Även i de tätorter som finns i kommunen finns problemet med backning på mindre gator då vändmöjligheter saknas. Kommunen har en stor landsbygd till ytan som innebär långa körsträckor för insamlingsfordonet. Vid vinterväglag finns framkomlighetssvårigheter för insamlingsfordonet på flera ställen i kommunen vilket också till viss del beror på brant topografi. Omplacering av kärl vid vinterväglag förekommer inte i dagsläget, men kan komma att bli aktuellt.

I några sommarstugeområden och även i några villaområden finns platsbrist för fler eller större kärl och det kan även kan bli svårt att vända insamlingsfordonet på mindre vägar. Det förekommer även en del besvärliga dragvägar för kärl, exempelvis i backe.

Vårgårda

I Vårgårda kommun finns en tätort och i övrigt förekommer blandad bebyggelse på landsbygd. Långa körsträckor för insamlingsfordonet förekommer på landsbygden. På några ställen i kommunen finns problem med vändningsytor för insamlingsfordonet. Backning ska som regel ej förekomma. Vid vinterväglag är det framförallt grusvägar som utgör problem för insamlingsfordonet. Några vinteromplaceringar av kärl görs i kommunen. Kommunikation gällande detta sker mellan entreprenören och abonnenten.

Inom tätbebyggda områden i kommunen finns generellt sett god tillgång till utrymme för fler och större behållare, även om det i vissa sophus kan vara trångt. Några sommarstugeområden är trånga och i dessa kan brist på utrymme för fler och större behållare finnas.

I Tabell 8 nedan presenteras prestation (antal tömda kärl/dag) vid insamling av mat- och restavfall i olika typer av bebyggelse med aktuella fordon och bemanning. Vanligaste fordonstypen i kommunerna är tvåfackad baklastare. Prestationen har approximerats till antal kärl på turerna, för samtliga

kommuner utom för Ulricehamn där en större andel av kärlen i genomsnitt inte är utställda på tömningsdagen.

Tabell 8 **Prestation vid insamling i olika typer av bebyggelse med aktuella typer av insamlingsfordon, antal tömda kärl/dag**

	Bebyggelsetyp	Prestation (antal tömda kärl), st/dag	Bak-/sidlastare	Antal fack, st	Bemanning, st
Bollebygd	**Villa tätort**	680–780	baklastare	2	2
	Villa landsbygd	350	baklastare	2	1
Herrljunga	**Villa tätort**	750–800	baklastare	2	2
	Villa landsbygd	350–430	sidlastare[2]	2	1
Mark	**Villa tätort**	650–750	baklastare	2	2
	Villa landsbygd	420	baklastare	2	2 (1)[1]
Tranemo	**Villa tätort**	550–714	baklastare	2	1
	Villa landsbygd	236–548 (<50 % av matavfallskärlen på körlista ställs ut)	baklastare	2	1
Ulricehamn[2]	**Villa tätort**	335 (80–85 % av 420 på körlista ställs ut)	baklastare	1	1
	Villa landsbygd	175 (65 % av 270 på körlista ställs ut)	baklastare	1	1
Vårgårda	**Villa tätort**	750–800	baklastare	2	2
	Villa landsbygd	350–430	sidlastare[2]	2	1

1) Tvåmansbemanning blir allt vanligare.

2) Prestationstalen för Ulricehamn är något lägre än övriga kommuner med anledning av att Ulricehamn idag endast har *ett* kärl för både matavfall (i svarta påsar) och restavfall (i annan ljus påse). Övriga kommuner har insamling av mat- och restavfall i två separata kärl.

3) Kommer att ersättas med baklastare.

Planering vid ny- och ombyggnation

Vid nybyggnation och ombyggnationer som kräver bygglov, och som innebär nya eller förändrade hämtställen, kopplas avfallsenheterna i respektive kommun in tidigt i processen. Avfallsenheterna tar del av remisser gällande bland annat bygglovsansökningar och detaljplaner så att avfallshanteringen tas i beaktande tidigt i bygg- och anläggningsprocesser. Herrljunga, Vårgårda och Tranemo kommuner uppger att rutinerna kring detta behöver förtydligas. I Bollebygds kommun förekommer samordningsmöten varannan vecka tillsammans med andra enheter för diskussion kring bygglov och nya planer.

Kommunerna hänvisar till Avfall Sveriges rekommendationer vid ny- och ombyggnation av avfallsutrymmen och framkomlighet för insamlingsfordon, bland annat genom Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen.

2.3.5 Behållare och fordon

Det vanligaste är att kommunerna äger mat- och restavfallskärl. I Ulricehamn ägs kärlen dock av Ulricehamns Energi, några få större kärl ägs av kund. I Marks kommun ägs kärlen av fastighetsägarna, något som kommunen dock vill komma bort ifrån och istället själv äga kärlen. Komplementsystem för villahushåll eller fritidshus, exempelvis gemensamhetslösning med underjordsbehållare, förekommer inte i någon av kommunerna.

Kärlen för mat- och restavfall i kommunerna är generellt i gott skick och byts ut löpande vid behov. Matavfallskärlen är oftast nyare än restavfallskärlen. I Ulricehamn är en del av kärlen från 1990-talet och slitna.

De flesta av kommunerna har baklastare med två fack. I Tabell 9 presenteras fordon som används för insamling av mat- och restavfall och beläggningsgrad för fordonen.

Tabell 9 Fordon vid insamling av mat- och restavfall och beläggningsgrad för fordonen.

Kommun	Fordon som används: Antal, bak-/sidlastare/kranbil, 2-/3-axlad, 1-/2-mansbetjänad	Beläggning (nyttjandetid per vecka i genomsnitt för respektive bil)
Bollebygd	1 st 2-axlad baklastare med två fack, dubbelt bemannad en dag	5 dagar per vecka (tvåskift några dagar).
Herrljunga	1 st 3-axlad baklastare med två fack, dubbelbemannad (delad med Vårgårda) 1 st 3-axlad sidlastare med två fack, enkelbemannad	Ca 90 % beläggning för samtliga fordon, 5 dagar per vecka
Mark	1 st 3-axlad baklastare med två fack 4 st 2-axlad baklastare med två fack	1 st treaxlad 100%, 3 st tvåaxlad 100% och 1 st reservbil tvåaxlad ca 50-75% beläggning/vecka
Tranemo	2 st baklastare med 2-fack, enkelbemannade	Ett av fordonen kör en dag per vecka i Svenljunga kommun.
Ulricehamn	2 st 2-axlad baklastare med ett fack 1 st 3-axlad baklastare med ett fack Enkelbemannade (dubbelbemannade vid särskilda behov)	2 bilar 100 %/vecka 1 bil 60 %/vecka
Vårgårda	1 st 3-axlad baklastare med två fack, dubbelbemannad (delad med Herrljunga) 1 st 3-axlad sidlastare med två fack, enkelbemannad	Ca 90 % beläggning för samtliga fordon, 5 dagar per vecka

I Bollebygd, Mark och Ulricehamns kommuner sköter samma entreprenör avfallsinsamlingen och denna entreprenör har ett reservfordon till förfogande. I Herrljunga och Vårgårda kommuner finns inga reservfordon kopplade till den gemensamma entreprenaden.

Figur 3 **Tvåfackad baklastare för insamling av matavfall och restavfall i Tranemo kommun. Foto: Tranemo kommun**

2.3.6 Anläggningar

Inga behandlingsanläggningar finns i Kommunerna[2]. I Herrljunga, Vårgårda, Tranemo och Ulricehamn omlastas mat- och restavfall innan det transporteras till behandling. Omlastning av mat- och restavfall från Herrljunga och Vårgårda kommuner sker på Tumbergs avfallsanläggning i Vårgårda kommun och skickas sedan till Falköping respektive Lidköping. Mat- och restavfall från Tranemo kommun omlastas i Svenljunga och transporteras till Jönköping respektive Halmstad. I Ulricehamn omlastas mat- och restavfall på Övreskogs ÅVC innan vidare transport till Borås.

I Mark och Bollebygd sker ingen omlastning, utan sopbilarna kör direkt till mottagande behandlingsanläggning söder om Borås.

[2] I Vårgårda finns dock en biogasanläggning vid Tumbergs avfallsanläggning som i dagsläget ej kan hantera matavfall.

Tabell 10 Antal ÅVC:er i respektive kommun samt omlastningsanläggningar.

Kommun	Antal ÅVC:er	Anläggningar för omlastning i kommunen
Bollebygd	1	Finns ej
Herrljunga	2	Tumbergs avfallsanläggning
Mark	1	Finns ej
Tranemo	1	Finns ej, omlastning sker i Svenljunga
Ulricehamn	1	Övreskogs ÅVC, PreZero (omlastning av förpackningar och returpapper)
Vårgårda	1	Tumbergs avfallsanläggning

2.4 Avfallsmängder och -sammansättning

I Tabell 11 redovisas insamlade mängder i respektive kommun under år 2021. De redovisade mängderna inkluderar mängder från villor, fritidshus, lägenheter och verksamheter. Utöver redovisade förpackningsmängder tillkommer mängder som inte hanteras inom FTI:s system.

Tabell 11 Totalt insamlade mängder mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper 2021. Källa: Respektive kommun.

	Restavfall (ton)	Matavfall (ton)	Förpack-ningar (ton)	Returpapper (ton)
Bollebygd	1 019	577	458	114
Herrljunga	1 389	361	485	109
Mark	3 963	1 933	1850	427
Tranemo	1 377	645	782	161
Ulricehamn	3 042	254	1469	433
Vårgårda	1 538	395	600	148
Summa	***10 951***	***4 165***	***5 644***	***1 392***

I Tabell 12 redovisas insamlade mängder mat- och restavfall fördelat på antal hushåll (villor och lägenheter) i respektive kommun. Riksgenomsnittet för mat- och restavfall enligt Avfall Sverige 2021 var 199 kg/invånare och år, eller cirka 7,6 kg/hushåll och vecka. Riksgenomsnitt för förpackningar och returpapper enligt FTI 2021 summa var 71,3 kg/invånare, eller cirka 2,2 kg/hushåll och vecka (samtliga förpackningsfraktioner).

Tabell 12 Insamlade mängder mat- och restavfall samt förpackningar och returpapper 2021 per hushåll och vecka

	Restavfall (kg/hushåll och vecka)	Matavfall (kg/hushåll och vecka)	Förpack-ningar (kg/hushåll och vecka)	Returpapper (kg/hushåll och vecka)
Bollebygd	5,0	2,8	2,2	0,6
Herrljunga	6,0	1,6	2,1	0,5
Mark	4,9	2,4	2,3	0,5
Tranemo	4,9	2,3	2,8	0,6
Ulricehamn	5,3	0,4	2,5	0,8
Vårgårda	5,9	1,5	2,3	0,6
Riksgenomsnitt[1]	*7,6*[2]		*2,2*[3]	

1) Avser kommuner med insamling av matavfall i separat kärl eller påse (utom kommuner med FNI av förpackningar och returpapper för villor och fritidshus).

2) Restavfall och matavfall.

3) Förpackningar och returpapper.

Resultat från plockanalyser av avfall från villor under perioden 2018-2021 visar att mängden matavfall i restavfallet är omkring 0,5-1 kg per hushåll och vecka och att mängden förpackningar och returpapper i restavfallet är 0,5-2 kg per hushåll och vecka.

2.5 Kundnöjdhet

Nedan presenteras översiktligt utvalda resultat från kundundersökningar i respektive kommun:

- *Bollebygd:* 78 % av invånarna uppger att de är nöjda med hur hämtningen av avfall vid deras bostad sköts (2022, Kritik på teknik). De synpunkter som framfördes på avfallshanteringen avsåg framförallt fulla behållare och hämtning för sällan. I kommunen lämnar de flesta sina förpackningar och returpapper på obemannade återvinningsstationer (81 %) och omkring 70 % uppger att de är nöjda med inlämnandet av förpackningsavfall och tidningar. Många upplever att behållare är fulla och att det är skräpigt där förpackningar och tidningar lämnas.
- *Herrljunga:* Ingen kundundersökning har gjorts avseende avfallshanteringen i kommunen gjorts de senaste tio åren.
- *Mark:* 82 % av invånarna är nöjda med hur insamlingen av avfall vid bostaden sköts (2022, Kritik på teknik). De synpunkter som framfördes handlade om bland annat dålig lukt från soprum/sopkärl samt problem med fulla behållare. Två av tre kommuninvånare är positivt inställda till hur det fungerar för dem att lämna förpackningsavfall och returpapper och 76 % uppger att de använder obemannade återvinningsstationer för inlämnande av förpackningar

och returpapper. De brister som invånarna anger för inlämnandet av förpackningar och returpapper är fulla behållare och nedskräpning.

- *Tranemo:* 88 % av invånarna är mycket nöjda eller ganska nöjda med hur sophämtningen från fastigheten sköts, enligt undersökning gjord av kommunen 2020. Omkring 82 % är nöjda med avfallshanteringen som kommunen anordnar (sophämtning, ÅVC samt insamling av grovavfall och farligt avfall).
- *Ulricehamn:* Över 90 % uppger att hämtningen av avfall fungerar bra i Ulricehamns kommun (Kolada, 2021). I en kundundersökning utförd för Ulricehamns Energi år 2021 svarade drygt 75 % att de är nöjda med hur hämtningen av hushållsavfall (soptunnan) från fastigheten sköts.
- *Vårgårda:* 65 % är mycket nöjda eller ganska nöjda med hämtningen av avfall vid bostaden (2019, Kritik på teknik). Det som invånarna var missnöjda med var bland annat fulla behållare. Cirka 65 % av invånarna lämnar förpackningsavfall och returpapper på obemannade återvinningsstationer och omkring fyra av fem uppgav att de var mycket nöjda eller ganska nöjda med hur det fungerar för dem att lämna förpackningsavfall och tidningar.

2.6 Ekonomi och taxor

Kostnaderna för insamling av mat- och restavfall från småhus i Kommunerna beräknas uppgå sammanlagt till närmare 40 Mkr/år, inklusive kostnader för administration, kärl, insamling (hämtning) och omlastning. Kostnaderna har beräknats baserat på verkliga kostnader för administration och aktuella priser enligt avtal med insamlingsentreprenör samt schabloniserade kostnader för kärl och omlastning. Kostnader för behandling, information och overhead tillkommer.

I Tabell 13 presenteras beräknade ungefärliga kostnader för kommunernas insamling av mat- och restavfall 2023.

Tabell 13 **Beräknade ungefärliga kostnader för insamling av mat- och restavfall från småhus i Kommunerna 2023.**

	Administration[1], Mkr	Kärl[2], Mkr	Insamling[3], Mkr	Omlastning[4], Mkr	Summa, Mkr
Bollebygd	0,3	0,5	2,3	0,2	*3,3*
Herrljunga	0,3	0,6	3,2	0,2	*4,3*
Mark	1,2	2,0	6,2[5]	0,7	*10,1*
Tranemo	0,4	0,8	6,3	0,3	*7,8*
Ulricehamn	0,8	1,0	6,1	0,5	*8,4*
Vårgårda	0,4	0,7	3,0	0,2	*4,3*
Summa	***3,4***	***5,6***	***27,2***	***2,0***	***38,2***

1) Leding, utredning, planering och Fakturering, kundtjänst. Beräknat baserat på genomsnitt per invånare för några av kommunerna. Motsvarar Avfall Web position Ek9+Ek10.
2) Beräknat baserat på aktuella marknadspriser vid byte av samtliga kärl, inkl. montering, utsättning etc. I Marks kommun förekommer det att restavfallskärl ägs av fastighetsägarna, något som dock ska fasas ut.
3) Preliminärt budgeterade kostnader, baserat på avtalade tömningspriser.
4) Beräknat baserat på genomsnittligt insamlade mängder mat- och restavfall per invånare och en schabloniserad omlastningskostnad på 175 kr/ton per ton.
5) Inklusive matavfallspåsar.

Taxan i Herrljunga, Mark, Tranemo och Vårgårda kommuner är uppdelad i en grundavgift (som är beroende av kundkategori) och en volymbaserad hämtningsavgift. I Bollebygds kommun är taxan inte uppdelad, utan en avgift betalas som beror på kärlstorlek och hämtningsfrekvens. I Ulricehamns kommun består taxan av grundavgift, abonnemangsavgift som beror på kärlstorlek och hämtningsintervall samt viktavgift.

I Tabell 14 presenteras avgifter för de vanligaste abonnemangen för villa respektive fritidshus i Kommunerna. Avgifterna avser år 2023.

Tabell 14 Avgift för vanligaste abonnemang i villa och fritidshus, 2023 (kr/år inkl moms).

	Villa	Fritidshus
Bollebygd	3 552,5	1 267,5
Herrljunga	2 200	900
Mark	2 663	1 427
Tranemo[1]	3 205	1 664
Ulricehamn[2]	2 829	1 182
Vårgårda	2 200	900

1) Avser standardabonnemang med månadshämtning av restavfall.

2) Inklusive viktavgift (baserad på genomsnittlig vikt från 2022).

3 Tänkbara principlösningar för insamling av avfall i Kommunerna

I föreliggande kapitel beskrivs inledningsvis den nuvarande hanteringen kortfattat och vilka kriterier och förutsättningar som finns för valet av alternativa system för analys. Därefter beskrivs vilka alternativ som valts för analysen (vilken görs i kapitel 4) och kort om komplementsystem som kan bli aktuellt.

3.1 Nuvarande hantering

I dagsläget finns hos de flesta kommunerna insamlingssystem för matavfall och restavfall i separata kärl för villor och fritidshus medan en av kommunerna samlar in matavfall i färgad plastpåse för optisk sortering, se detaljer i kapitel 2. Insamlingen sker i huvudsak med tvåfacksfordon, som vid insamling från villor och fritidshus vanligen är baklastande men sidlastande fordon förekommer också. Matavfall samlas i de flesta kommunerna in i papperspåsar. Det insamlade matavfallet behandlas biologiskt för produktion av biogas, vilket innebär god resurshushållning.

Förpackningar och returpapper hos villor och fritidshus samlas främst in genom ÅVS:er. Insamlingsresultatet och möjligheten till återvinning av förpackningar och returpapper begränsas av att hushållen själva måste transportera det utsorterade avfallet till en ÅVS.

Den nuvarande hanteringen analyseras inte vidare med anledning av lagkravet på att insamlingen *ska* ske fastighetsnära, vilket det nuvarande systemet med ÅVS:er inte uppfyller.

3.2 Kriterier och förutsättningar för val av system för analys

Grundläggande förutsättningar för de alternativ som analyseras är att de ska ligga i linje med kommande krav på kommunernas insamling av förpackningar, de nationella miljökvalitetsmålen och kommunernas mål enligt Boråsregionens gemensamma avfallsplan. Den gemensamma avfallsplanen främjar cirkulära system[3] och har bland annat mål inom målområdet *Sortera mera*. De alternativ som analyseras har valts av projektgruppen i samråd med Miljö & Avfallsbyrån och ska uppfylla följande kriterier:

- **Källsortering**
  Samtliga fraktioner - matavfall, förpackningar av glas, metall, plast och papper samt returpapper - ska sorteras ut ur restavfallet vid källan (källsortering) och *samlas in separat* enligt gällande lagstiftning. Källsortering är väl etablerat inom svensk avfallshantering och är den sorteringsprincip som generellt visat sig ge bäst kvalitet på insamlade fraktioner.
- **Fastighetsnära insamling**
  Insamlingen av förpackningar ska ske på eller i nära anslutning till fastigheten (FNI) enligt kommande lagkrav. Kommunerna önskar att

[3] ”Vår gemensamma avfallsplan och de sex målområden den består av, sätter avfall i ett nytt fokus och främjar cirkulära system Det är din och min gemensamma avfallsplan – tillsammans tar vi ansvar!”

även *returpapper samlas in med samma servicenivå som förpackningar*, i syfte att värna det samlade insamlingsresultatet och att skapa ett enhetligt system med samma servicenivå för alla fraktioner. ÅVS:er ska fungera som backup, åtminstone inledningsvis.

- **Separata behållare eller fack**
  De utsorterade fraktionerna ska samlas in i separata behållare eller fack, i syfte att skapa förutsättningar för ett bra insamlingsresultat med hög källsorteringsgrad, rena fraktioner och god resurshushållning. System som bygger på insamling i separata behållare eller fack har enligt nationell statistik och erfarenheter från kommuner visat sig ge det bästa insamlingsresultatet.
- **Oemballerade fraktioner**
  Utsorterade fraktioner av förpackningar och returpapper ska så långt möjligt samlas in oemballerat, i syfte att undvika onödig användning av plast i form av plastpåsar, ge bästa möjliga förutsättningar för bra kvalitet på insamlade fraktioner för återvinning och minska risken för spridning av plast i miljön.
- **Arbetsmiljö**
  Behållare, fordon och andra tekniska lösningar som tillämpas ska vara beprövade och ge förutsättningar för en sund och säker arbetsmiljö.
- **Samordning**
  Insamlingssystemen ska kunna användas i alla kommunerna för att underlätta samordning mellan kommunerna och med andra kommuner i regionen samt en kostnadseffektiv insamling.

Lokala förutsättningar i Kommunerna som bedöms vara av särskild betydelse vid analys av alternativ i denna utredning är:

- Sjuhäradsbygdens geografi kännetecknas av att det finns en större kommun i mitten (Borås) men som inte omfattas av denna utredning.
- Landskapet är ofta kuperat. I exempelvis Bollebygds kommun finns det mycket backar och landsbygd. Flera kommuner har mycket småvägar och backar och ibland är det även nödvändigt med särskilda uppställningsplatser för kärl under vintertid. Marks och Ulricehamns kommuner har liknande förutsättningar.
- Både två- och treaxlade insamlingsfordon förekommer, vilket delvis baseras på bärighetsklassning i vissa kommuner.
- Längre hämtningsintervall (från månadshämtning upp till kvartals- eller halvårshämtning) för restavfall är ovanligt men förekommer i några av kommunerna.
- I Boråsregionen har två av kommunerna (Borås och Svenljunga) valt insamling av förpackningar i fyrfackskärl, vilket är av betydelse när det gäller möjligheter till samordning, redundans och erfarenhetsutbyte.

Olika typer av insamlingssystem beskrivs närmare i Bilaga 1.

3.3 Alternativa huvudsystem för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper

Baserat på kriterier och lokala förutsättningar enligt kapitel 3.2 har projektgruppen i samråd med Miljö & Avfallsbyrån valt följande huvudsystem för analys:

- **Alternativ 1: Fyrfackskärl** (2 st) för villor och fritidshus.
- **Alternativ 2: Tvåfackskärl** (4 st) för villor och fritidshus.

Alternativen har valts för att spegla två principiellt olika lösningar, vilka jämförs med varandra. Fysiska förutsättningar i bebyggelsen kan i praktiken begränsa möjligheterna att införa FNI på vissa fastigheter, där det då kan bli aktuellt att använda komplementsystem (se kapitel 3.4).

Alternativet med tvåfackskärl bygger på insamling i fyra kärl för att samtliga förpackningsfraktioner och returpapper ska kunna samlas in separat och fastighetsnära med godtagbar arbetsmiljö. Alternativ med färre kärl än fyra analyseras därför inte. Insamling i fyra kärl för samtliga fraktioner ger även förutsättningar för bra insamlingsresultat genom hög servicenivå och att inga fraktioner behöver blandas. Manuell hantering av enskilda fraktioner i någon alternativ behållare behövs inte heller. Av arbetsmiljöskäl förutsätts även att insamlingen i båda alternativen sker med baklastande insamlingsfordon.

Alternativ med insamling i olikfärgade påsar för optisk sortering analyseras inte eftersom systemet kräver att de utsorterade fraktionerna samlas in i plastpåsar. Någon optisk sorteringsanläggning för sortering i fler än två påsfärger finns inte i regionen och det är heller inte aktuellt att någon av kommunerna uppför en anläggning. Kommunerna vill också undvika att bli beroende av tillgång till en optisk sorteringsanläggning och de transporter och omlastning som detta medför innan avfallet kan skickas vidare till förbränning eller annan behandling/återvinning. Erfarenheter visar också att det är svårt att uppnå samma insamlingsresultat som vid insamling i separata kärl eller fack.

3.3.1 Alternativ 1: Fyrfackskärl (2 st)

Alternativ 1 innebär att nuvarande insamlingssystem för villor och fritidshus ersätts med ett fyrfackskärlsystem med två kärl där matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper samlas in fastighetsnära. Tömning av det ena kärlet sker varannan vecka och av det andra var fjärde vecka, vilket betyder att varje fastighet måste besökas totalt 39 ggr/år.

I analysen av detta alternativ förutsätts att matavfall samlas in i papperspåsar men även andra typer av påsar kan användas.

ÅVS:er fungerar som backup för specifika fastigheter där förutsättningar för FNI saknas eller för situationer då kärlvolymen inte är tillräcklig.

Figur 4 **Två stycken fyrfackskärl med fack för sammanlagt åtta fraktioner och påhängsbehållare för lampor och småbatterier[4], exempel från villaområde. Foto: PWS AB**

Insamlingssystem med fyrfackskärl beskrivs närmare i Bilaga 1.

3.3.2 Alternativ 2: Tvåfackskärl (4 st)

Alternativ 2 innebär att nuvarande insamlingssystem för villor och fritidshus ersätts med ett system med fyra stycken tvåfackskärl där matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper samlas in fastighetsnära.

Alla fyra tvåfackskärl har volymen 240 liter. Tömning av kärlet för mat- och restavfall sker varannan vecka. Två av kärlen för förpackningar och returpapper var fjärde vecka och ett kärl för förpackningar en gång i kvartalet, vilket betyder att varje fastighet måste besökas totalt 56 ggr/år.

I analysen av detta alternativ förutsätts att matavfall samlas in i papperspåsar men även andra typer av påsar kan användas.

ÅVS:er fungerar även som backup för specifika fastigheter där förutsättningar för FNI saknas eller för situationer då kärlvolymen inte är tillräcklig.

Figur 5 **Fyra stycken tvåfackskärl med fack för sammanlagt åtta fraktioner. Exempel från Västervik. Foto: Amalina Natur & Miljökonsult**

Insamlingssystem med tvåfackskärl beskrivs närmare i Bilaga 1.

[4] Insamling av glödlampor och batterier omfattas inte av denna utredning.

3.4 Komplementsystem

Insamling av förpackningar i olika typer av gemensamhetslösningar innefattas enligt gällande lagstiftning i begreppet fastighetsnära insamling och uppfyller därmed kravet på fastighetsnära insamling. Med utgångspunkt från detta och kriterier enligt kapitel 3.2 har projektgruppen i samråd med Miljö & Avfallsbyrån bedömt att *insamling i separata kärl vid gemensamma insamlingsplatser för flera fastigheter* är ett lämpligt komplementsystem för förpackningar och returpapper, där insamling i huvudsystemet inte bedöms kunna införas.

Insamling av fraktioner i separata kärl vid gemensamma insamlingsplatser för flera fastigheter kan ske genom ett samarbete mellan fastighetsägare som har ordnat en gemensam avfallslösning. Kärlen töms vanligen med traditionella en- eller tvåfackade insamlingsfordon. Ibland kan kärlen vara placerade i ett miljöhus eller liknande.

Komplementsystem analyseras inte närmare i denna utredning men beskrivs i Bilaga 1.

4 Analys av huvudsystem för insamling

I föreliggande kapitel analyseras översiktligt för- och nackdelar med de utvalda alternativa huvudsystemen för insamling av avfall från hushåll i villa och fritidshus i Kommunerna med utgångspunkt från följande aspekter:

- Insamlingsresultat
- Miljö
- Användarperspektiv
- Arbetsmiljö
- Tekniska begränsningar
- Ekonomi

Även lokala förutsättningar beaktas i analysen. Resultatet av analysen, i form av utmärkande för- och nackdelar med de olika alternativen, beskrivs kortfattat och tematiskt per aspekt i tabellform.

Alternativen jämförs med varandra för att tydliggöra skillnaderna mellan de olika alternativen. En jämförelse med nuvarande hantering görs inte med anledning av lagkravet på att insamlingen ska ske fastighetsnära, vilket det nuvarande systemet inte uppfyller.

Insamlingsresultat, miljö och användarperspektiv är de aspekter som är avgörande för nyttan med insamlingssystemet (grön text i Tabell 15 och Tabell 16) och bör därför värderas högt vid slutligt val av systemlösning.

I kapitel 6 presenteras en samlad bedömning och rekommendation.

4.1 Alternativ 1: Fyrfackskärl (2 st)

I Tabell 15 presenteras för- och nackdelar med hantering av matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper i ett system med fyrfackskärl för villor och fritidshus.

Tabell 15 För- och nackdelar med insamling i fyrfackskärl (2 st) i villor och fritidshus. Jämförelse med Alternativ 2 Insamling i tvåfackskärl (4 st). Aspekter som är avgörande för nyttan med insamlingssystemet är skrivna med grön text.

Fördelar	Nackdelar
Insamlingsresultat	
Hög kvalitet på insamlat avfall	
Hög källsorteringsgrad	
Miljö	
Färre transporter med sopbil från villor och fritidshus jämfört med Alternativ 2 (men ökade transporter jämfört med idag)[5]	
Användarperspektiv	
Flera fraktioner hämtas i samma system, utan att innebära fler kärl på/vid fastigheten	Kärlen är stora och har stora lock
Med två kärl blir det lättare för kunden att veta när tömningen ska ske jämfört med fler kärl	
Arbetsmiljö	
	Risk finns för att stora kärl blir tunga och svåra att flytta, vilket motverkas genom att kärlen är utrustade med fronthjul
Tekniska begränsningar	
Fyrfacksfordonen styrs både med fram och bakhjulen, vilket ger god manövrerbarhet	Fyrfackskärl måste tömmas med särskilt utformade fyrfacksfordon
Erfarenheter av fyrfackssystem finns från ett stort antal kommuner	Fyrfacksfordonen är högre än standardfordon, vilket kan kräva anpassningar på vissa hämtställen
	Fyrfacksfordon har mer rörliga delar och mer hydraulik som kräver underhåll och reparation
	Separata enfackskärl kan inte tömmas med fyrfacksfordon för alla fraktioner, vilket kan inverka på logistiken
	Insamling i flera olika fack innebär att fordonet inte kan fyllas lika effektivt som insamling i tvåfackskärl, vilket i vissa fall kan påverka ruttplaneringen
	Begränsade möjligheter att vid behov anpassa volym och tömningsfrekvens när fyra fraktioner samlas in i varje kärl

[5] Kärl 1 töms varannan vecka och kärl 2 var fjärde vecka, vilket betyder att varje villafastighet måste besökas totalt 39 ggr/år. I dagsläget besöks varje villafastighet 26 ggr/år.

Fördelar	Nackdelar
	Begränsade möjligheter att utöka antalet fraktioner i framtiden
Ekonomi	
Begränsat antal besök med sopbilen vid varje villa	Investeringar krävs i särskilt utformade kärl och fordon med fyra fack, där leverantörers patent begränsar konkurrensen på marknaden
Flera fraktioner hämtas vid varje tömningstillfälle.	Fyrfacksfordon är dyrare än standardfordon
	Färre tömda kärl/dag än vid insamling med standardfordon

Alternativ 1 medför en hög servicenivå vid insamling av förpackningar och returpapper från villor och fritidshus. Därmed kan hög källsorteringsgrad avseende förpackningar och returpapper och mindre avfall till förbränning förväntas, baserat på erfarenheter från många andra kommuner i Sverige.

Fyrfacksystemet kräver mer avancerade kärl och fordon. Samtidigt kan kostnaderna hållas nere eftersom fyra fraktioner hämtas samtidigt, vilket begränsar antalet hämtningstillfällen per fastighet till 39 gånger/år. Fyrfacksbilar finns endast i baklastande utförande.

Möjligheten att tömma andra typer av behållare med fyrfackfordonen är begränsad. I fyrfacksfordonens två nedre fack kan även traditionella enfackskärl tömmas. Vilka fack som används till vilka fraktioner i fyrfackskärlen blir därmed avgörande för möjligheten att tömma vanliga enfackskärl.

4.2 Alternativ 2: Tvåfackskärl (4 st)

I Tabell 16 presenteras för- och nackdelar med hantering av matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper i ett system med fyra stycken tvåfackskärl för villor och fritidshus.

Tabell 16 **För- och nackdelar med insamling i tvåfackskärl (4 st) i villor och fritidshus. Jämförelse med Alternativ 1 Insamling i fyrfackskärl (2 st). Aspekter som är avgörande för nyttan med insamlingssystemet är skrivna med grön text.**

Fördelar	Nackdelar
Insamlingsresultat	
Sannolikt hög källsorteringsgrad av förpackningar och returpapper	
Sannolikt hög kvalitet på utsorterade förpackningar	
Miljö	
	Många transporter med sopbil för att ombesörja insamlingen av samtliga fraktioner i fyra kärl från villor och fritidshus[6]
Användarperspektiv	
	Fyra kärl kräver större utrymme på fastigheten
	Tömningsschema krävs för att hålla reda på de många tömningstillfällena, vilket kan uppfattas som negativt ur ett användarperspektiv
	Fyra kärl kan uppfattas som negativt ur användarperspektiv vid sortering av avfallet jämfört med färre kärl som ger en större överblickbarhet
Arbetsmiljö	
Kärlen är mindre än i fyrfackssystemet, vilket betyder mindre risk för tunga kärl som är svåra att flytta	
Tekniska begränsningar	
Tvåfackade baklastare innebär en konventionell och beprövad insamlingsteknik	Begränsade erfarenheter av system med tvåfackkärl för förpackningar
Standardkärl med mellanvägg kan användas	
Större möjligheter att vid behov anpassa volym och tömningsfrekvens för tvåfackskärl än fyrfackskärl	
Enfackskärl kan tömmas på samma turer som hämtning från enskilda fastigheter där samma fordonstyp används	
Teknik för tömning av tvåfackskärl med sidlastare[7] har utvecklats och finns i drift	

[6] Varje villafastighet besöks 56 gånger/år.
[7] En lösning som möjliggör tömning av tvåfackskärl med sidlastare med modifierad lyft och inkast har utvecklats och används t.ex. i Lycksele.

Fördelar	Nackdelar
Ekonomi	
Tvåfackade baklastande standardfordon kan användas, vilket begränsar investeringarna (för entreprenören) jämfört med ett fyrfackssystem	Investeringar krävs i fyra kärl per fastighet
Fler tömda kärl per dag än vid insamling med fyrfacksfordon	Systemet kräver fler tömningar, vilket innebär höga insamlingskostnader

Alternativ 2 medför, i likhet med Alternativ 1, en hög servicenivå vid insamling av förpackningar och returpapper från villor och fritidshus. Den höga servicenivån kan förväntas leda till hög källsorteringsgrad avseende förpackningar och returpapper och mindre avfall till förbränning. Erfarenheterna från insamling av samtliga förpackningsfraktioner och returpapper med tvåfackssystem i fullskala är dock begränsade till en kommun samt härutöver till försök i olika omfattning. Att insamlingssystemet kräver fyra kärl på fastigheten, och därmed är särskilt utrymmeskrävande, tillsammans med det stora antalet tömningar som ska hållas reda på kan uppfattas som negativt från användarperspektiv.

Tvåfacksystemet bygger på standardkärl med mellanvägg och hämtning med standardfordon, vilket begränsar investeringskostnaderna. Samtidigt medför systemet fler kärl och fler hämtningar än fyrfackssystemet, vilket är kostnadsdrivande. Med de hämtningsfrekvenser som förutsatts i denna utredning besöks varje villa med fyra stycken tvåfackskärl sammanlagt 56 gånger/år. Tömning av tvåfackskärl sker vanligen med baklastande fordon men teknik har även utvecklats för tömning med sidlastare.

Insamling med tvåfacksfordon ger möjlighet att tömma andra typer av behållare än tvåfackskärl, t.ex. vanliga enfackskärl.

5 Kostnadsberäkningar

En översiktlig sammanställning av kostnader vid nuvarande hantering utan FNI har genomförts och kostnaderna har beräknats för alternativ med FNI av förpackningar och returpapper.

Resultaten av beräkningarna redovisas sammanlagt för kommunerna i följande kapitel. I Bilaga 2 och Bilaga 3 redovisas beräknade årskostnader respektive investeringar per kommun. Samtliga kostnader presenteras utan moms.

Beräkningarna förutsätter kommunalt ansvar för insamling av förpackningar och avser FNI. Beräkningarna förutsätter även att kommunerna inför och driver insamlingssystemet i samverkan, genom exempelvis samordning av projektledning och informationsinsatser och gemensamma upphandlingar för att skapa förutsättningar för bättre priser genom stordriftsfördelar och samordningsmöjligheter för entreprenörer/leverantörer, se även kapitel 6.6.

5.1 Huvudsystem för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper

5.1.1 Beräkningsförutsättningar

Till grund för beräkningarna av kostnaderna för huvudsystemen ligger följande generella förutsättningar:

- Beräkningarna bygger på prisnivåer för våren 2023.
- Administrationskostnaderna avseende de avfallsfraktioner som omfattas av denna utredning (mat- och restavfall, förpackningar och returpapper) har beräknats baserat på kostnaden för ledning, utredning, planering, fakturering och kundtjänst och en fördelningsnyckel där mat-/restavfall, returpapper och förpackningar utgör 3 av 5 fraktionsgrupper (exklusive slam). Småhusens andel av administrationskostnaderna har beräknats baserat på andelen hushåll i småhus.
- I administrationskostnaderna ingår även kostnader för införande av FNI, såsom tillkommande kostnader för projektledning, planering och information. Dessa kostnader har beräknats som en engångskostnad, baserat på erfarenheter från kommuner som har infört FNI, och har hanterats som en investering med avskrivningstid 10 år och internränta på 2 %.
- Anslutningsgraden till matavfallsinsamling och FNI är 100 %, vilket innebär totalt närmare 32 000 villor och drygt 5 000 fritidshus.
- Insamlade mängder vid FNI antas för respektive fraktion vara oberoende av typ av insamlingssystem. För insamling från villor och fritidshus antas mängderna ligga i nivå med mängderna vid insamling med fyrfackssystem i andra kommuner.

- Förbrukningen av matavfallspåsar är 3 påsar/hushåll och vecka. Matavfallspåsarna kostar 0,50 kr/st.
- Insamlingskostnaden vid nuvarande insamling har beräknats baserat på aktuella kostnader, efter avdrag för kostnaden för biologisk behandling och förbränning där detta ingår i insamlingsentreprenörens uppdrag.
- Insamlingskostnaden vid FNI beräknas baserat på erforderligt antal insamlingsfordon och chaufförer utifrån bedömd prestation (antal tömda kärl per dag).
- Samtliga fraktioner omlastas lokalt i respektive kommun till en uppskattad kostnad av 175 kr/ton.
- Investeringar skrivs av enligt följande principer: Fordon skrivs av på 8 år, behållare på 10 år. Avskrivningstiderna är valda utifrån vad som bedömts vara vedertaget. Internränta 2 %.
- Insamlingskostnaderna bygger på grundläggande nyckeltal för fordonskostnader (däck, verkstad/reservdelar, bränsle, skatt, försäkring och avskrivningar) och personalkostnader från kommuner med FNI i egen regi, inklusive arbetsledning. Arbetsledare motsvarande 10 % av antalet chaufförer har inkluderats i beräkningarna.
- Beräkningarna bygger på basfakta om kommunerna, såsom antal invånare, antal hushåll och prestation (antal tömda kärl per dag) vid nuvarande insamling.
- Beräkningarna avseende insamling med fyrfackskärl och tvåfackskärl bygger på nyckeltal, à-priser och erfarenhetsbaserade bedömningar avseende dessa insamlingssystem.
- I beräkningarna har bortsetts från möjligheten att efter avskrivningstiden nyttja insamlingsfordon som reservfordon, samtidigt som kostnaden för reservfordon heller inte har beräknats särskilt.

Kostnaderna för ÅVS:er som backup för FNI och för skrymmande förpackningar samt löpande information har ej beräknats.

5.1.2 Årskostnader

Nedan presenteras beräknade ungefärliga årskostnader avseende insamling av matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper i kommunerna sammanlagt. *Observera att beräknade årskostnader inte är detsamma som taxeuttag eller avgift som en fastighetsägare betalar eftersom kommunerna kommer få ersättning från producenterna för insamling av förpackningarna.*

Tabell 17 **Beräknade ungefärliga årskostnader för kommunerna avseende insamling av matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper från *villor och fritidshus* vid fullt utbyggd FNI (Alt 1 och 2), Mkr/år.**

	Alternativ 1: FNI med två fyrfackskärl	**Alternativ 2:** FNI med fyra tvåfackskärl
Administration	3,9	3,9
Kärl	16,9	17,2
Påsar för matavfall	2,8	2,8
Insamling	41,4	44,9
Omlastning	2,9	2,9
Summa	**67,9**	**71,7**

Av Tabell 17 framgår att Alternativ 1 med två fyrfackskärl sammantaget blir billigare än Alternativ 2 med fyra tvåfackskärl. Skälet till detta är främst att insamlingskostnaden blir högre vid insamling i fyra tvåfackskärl, där antalet besök på fastigheten blir högre än i fyrfacksalternativet. Sammanlagt beräknas kostnaden för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från småhus uppgå till ca 68 Mkr/år vid insamling i fyrfackskärl och ca 72 Mkr/år vid insamling i tvåfackskärl.

I Bilaga 2 presenteras beräknade årskostnader för respektive kommun.

En betydande del av årskostnaderna avser förpackningar och kommer att ersättas av producenterna, se kapitel 5.2. Den beräknade kostnaderna vid FNI kan jämföras med nuvarande kostnader för insamling av mat- och restavfall från småhus som har beräknats till ca 40 Mkr/år[8].

[8] Kostnaden innefattar kommunernas faktiska kostnader för administration, insamlingskostnader enligt nuvarande entreprenadavtal, kärlkostnad motsvarande avskrivningskostnaden för befintlig kärlpark vid nyinköp och omlastningskostnad baserat på en schabloniserad tonkostnad samt en uppskattad kostnad för matavfallspåsar.

5.1.3 Investeringar och införandekostnader

Nedan presenteras kommunernas beräknade investeringar avseende kärl vid införande av nytt insamlingssystem samt införandekostnader. Beräknade investeringar ligger till grund för årskostnaderna i kapitel 5.1.2 tillsammans med entreprenörernas investeringar i fordon.

Vid införande av insamlingsystem med fullt utbyggd FNI kommer investeringar i kärl för villor och fritidshus att behöva göras. I Tabell 18 presenteras beräknade investeringar i kärl vid införande av nytt insamlingssystem samt införandekostnader avseende projektledning, planering, information och övrig administration.

Tabell 18 Ungefärliga investeringar i kärl vid införande av nytt insamlingssystem för matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper från *villor och fritidshus*, Mkr.[1]

	Alternativ 1: FNI med två fyrfackskärl	**Alternativ 2:** FNI med fyra tvåfackskärl
Införande	5	5
Kärl	152	154
Summa	**157**	**159**

1) Insamlingen utförs av entreprenörer, som även investerar i fordon.

Ett nytt insamlingssystem med fyrfackskärl för villor och fritidshus innebär ett behov av investeringar i kärl vid införande på ca 152 Mkr. Ett nytt insamlingssystem med fyra tvåfackskärl för villor och fritidshus innebär i stort sett samma behov av investeringar i kärl på ca 154 Mkr.

Införandekostnader avseende projektledning, planering, information och övrig administration vid införande av nytt insamlingssystem har uppskattats till i ca 100 kr/villa eller fritidshus. Detta innebär en investering vid införande av nytt insamlingssystem på ca 5 Mkr.

I Bilaga 3 presenteras beräknade investeringar för respektive kommun.

Härutöver tillkommer investeringar i omlastningsstationer. Hur stora dessa investeringar blir beror på lokala förutsättningar i respektive kommun, i vilken utsträckning omlastningen kan samordnas mellan kommuner och med andra avfallsflöden och om omlastningen kommer att utföras i egen regi eller av entreprenör. Investeringar i fordon har inte beräknats eftersom dessa investeringar görs av insamlingsentreprenören.

Oavsett vilket insamlingssystem som väljs kommer ÅVS:er att behövas som backup och som lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar av papper och plast. Investeringar i detta system har inte beräknats.

5.2 Ersättning för insamling av förpackningar

Kommunerna kommer enligt gällande lagstiftning att få ersättning för insamlingen av förpackningar från producenterna från 2024 (efter beslut från Naturvårdsverket baserat på antal hushåll som är anslutna till FNI, antal lättillgängliga insamlingsplatser (t.ex. ÅVS) och insamlad mängd). Avsikten är att kommunernas kostnader för insamlingen av förpackningar i rimlig utsträckning ska täckas av ersättningen från producenterna.

5.2.1 Beräknad ersättning för insamling av förpackningar

Vid fullt utbyggd FNI beräknas 31 800 villor och ca 5 200 fritidshus i Kommunerna vara anslutna till FNI. De insamlade mängderna förpackningar från villor och fritidshus beräknas att uppgå till ca 4 200 ton/år, baserat på nyckeltal från kommuner som har infört FNI med fyrfackskärl.

Med ersättning för insamlingen av förpackningar baserat Naturvårdsverkets ersättningsmodell från januari 2023 har den sammanlagda ersättningen för villor och fritidshus som är anslutna till FNI och ersättning per ton för insamlade mängder från villor och fritidshus beräknats till ca 28 Mkr/år. Naturvårdsverket förbereder en uppräkning av nivåerna i ersättningsmodellen.

Ersättningen för insamling från lättillgängliga insamlingsplatser samt ersättning för löpande information tillkommer.

5.2.2 Beräknade kostnader för insamling av förpackningar

Av årskostnaderna enligt Tabell 17 beräknas kostnaderna som förknippas med förpackningarna uppgå till ca 31 Mkr/år i alternativet med fyrfackskärl och ca 32 Mkr /år vid alternativet med fyra tvåfackskärl. Fördelningen mellan förpackningar och övriga fraktioner har beräknats med hjälp av fördelningsnycklar enligt de kostnadsberäkningar som ligger till grund för Naturvårdsverkets ersättningsmodell.

5.2.3 Kostnadstäckning

Med ersättning för insamlingen av förpackningar baserat på Naturvårdsverkets ersättningsmodell från januari 2023 bedöms det finnas goda förutsättningar för att ersättningen ska täcka kostnaderna till följd av FNI av förpackningar i Kommunerna, under förutsättning att kostnaderna inte ökar mer än vad nivåerna i ersättningsmodellen räknas upp. Förutsättningarna för kostnadstäckning bedöms på sikt, när insamlingssystemet är fullt utbyggt, vara goda med såväl insamling med fyrfackskärl som fyra tvåfackskärl i samtliga kommuner. Det finns dock vissa mindre skillnader mellan kommunernas förutsättningar att få kostnadstäckning, främst beroende på variationer i hur många kärl som töms varje dag (på grund av exempelvis körsträckor, befolkningstäthet, andel hushåll på landsbygd etc) men även att kommunerna hör till olika kommungrupper, vilket ger olika ersättning per hushåll.

Den högre servicenivån som uppnås genom FNI kan förväntas leda till att mängderna förpackningar och returpapper i restavfallet ungefär halveras och att kostnaden för förbränning minskar, vilket inte har beaktats i kostnadsberäkningarna.

6 Samlad bedömning och förslag

Vid utformning av ett insamlingssystem för avfall från hushåll är det kommande lagkravet på att insamlingen av förpackningar ska ske fastighetsnära grundläggande tillsammans med avfallsplanens mål om bl.a. ökad sortering och återvinning, förbättrad service och strävan uppåt i avfallstrappan, nationella etappmål om ökad återvinning och FN:s hållbarhetsmål enligt Agenda 2030. Flera förutsättningar och aspekter måste vägas in och de viktigaste av dessa är lokala förhållanden, den förväntade nyttan med insamlingssystemet (insamlingsresultat, miljö och service) samt systemets ekonomi. Övriga aspekter som analyserats i denna utredning är arbetsmiljö och tekniska begränsningar (inklusive flexibilitet och driftsäkerhet).

6.1 Förutsättningar för FNI i Kommunerna

Förutsättningarna för FNI med de studerade insamlingsalternativen i Kommunerna bedöms vara goda. Baserat på de förutsättningar som beskrivs i utredningen bedöms det vara möjligt att införa en högre service vid insamling av förpackningar och returpapper för villor och fritidshus genom FNI i enlighet med kommande lagkrav istället för nuvarande insamlingssystem där hushållen är hänvisade till återvinningsstationer. I alla kommunerna finns ett fullt utbyggt insamlingssystem för matavfall för villor och fritidshus.

Kommunerna är geografisk lokaliserade kring den befolkningsmässigt större kommunen Borås och till ytan mindre än genomsnittskommunen i Sverige. Vägnätet på landsbygd har en varierande standard, där både smala vägar och relativt kuperad terräng förekommer. Vid nuvarande insamling av avfall används i både två- och treaxlade insamlingsfordon. I en av kommunerna har testkörning med fyrfacksbil på landsbygd genomförts, vilket visade att det var möjligt att komma fram på samma platser där tvåfacksbil kör idag.

Generellt är tillgången på ytor för uppställning av fler eller större kärl god men det förekommer hämtställen där särskilda anpassningar kan behöva göras, såsom omlokalisering eller anslutning till gemensam insamlingsplats. Det kan exempelvis gälla en del fritidshusområden eller hämtställen längs vissa vägar på landsbygd.

För att skapa en effektiv logistik krävs omlastning av samtliga fraktioner på motsvarande sätt som för mat- och restavfall idag, vilket blir särskilt viktigt när insamling ska ske av flera fraktioner. Avstånden till tänkbar omlastningsmöjlighet bedöms för de flesta kommuner vara relativt korta.

Förutsättningarna i Kommunerna bedöms utifrån vad som framkommit i arbetet med nulägesbeskrivningen inte på något avgörande sätt avvika från andra kommuner som har infört FNI. I de närliggande kommunerna Svenljunga och Borås har FNI med fyrfackskärl införts.

6.2 Nytta och ekonomi

FNI av förpackningar och returpapper från villor och fritidshus ger en högre servicenivå i enlighet med kommande lagkrav och kan därmed förväntas ge ett bättre **insamlingsresultat** än nuvarande hantering där merparten av hushållen förutsätts transportera förpackningar och returpapper till återvinningsstationer. FNI ligger därmed i linje med avfallsplanens mål om bl.a. ökad sortering och återvinning, förbättrad service och strävan uppåt i avfallstrappan och bidrar även till att nationella etappmål om ökad återvinning ska kunna nås. Erfarenheter från många kommuner som har infört fyrfackssystemet visar på ett bra insamlingsresultat hög källsorteringsgrad och rena fraktioner. Ett lika bra insamlingsresultat bedöms även kunna uppnås med insamling i tvåfackskärl, även om erfarenheterna av insamling av förpackningar med detta system i dagsläget är begränsade.

Från ett **användarperspektiv** bedöms dock fyrfackssystemet vara att föredra framför tvåfackssystemet, som innebär fyra kärl på varje fastighet och att det därför blir svårare för kunderna att hålla reda på när kärl ska ställas ut för tömning.

Med hänsyn till aspekten **miljö** medför FNI visserligen ökade transporter av avfall med sopbil men samtidigt minskar hushållens transporter av förpackningar och returpapper med personbil till återvinningsstationer. Minst transportarbete krävs normalt vid insamling av få fraktioner men då försvåras eller omöjliggörs en god resurshushållning av delar av avfallet. Samtidigt visar studier (t.ex. Avfall Sverige rapport 2017:09) av sortering och avfallshantering att avfall som samlas in för återvinning i normalfallet kan bära ett ganska stort transportarbete utan att miljönyttan av sorteringen går förlorad. Insamling i två fyrfackskärl där fyra fraktioner hämtas samtidigt innebär ett mindre transportarbete än insamling i fyra tvåfackskärl där två fraktioner hämtas samtidigt.

Genomförd analys av insamlingssystemens **ekonomi** visar att en högre service vid insamling av förpackningar och returpapper med de alternativ som studerats i utredningen sammantaget betyder högre kostnader för insamlingen. Kostnaden för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus har beräknats till ca 68 Mkr/år vid insamling i fyrfackskärl och ca 72 Mkr/år vid insamling i tvåfackskärl, varav kostnaderna för FNI av förpackningar har beräknats till ca 31 Mkr respektive ca 32 Mkr/år. Kostnaden beräknas därmed bli lägre vid insamling i fyrfackskärl än i tvåfackskärl, trots högre priser på kärl och bilar i fyrfackssystemet. Den lägre kostnaden i fyrfackssystemet beror främst på att hämtningsfrekvensen är lägre än i tvåfackssystemet och att antalet kärl är mindre.

Med nuvarande ersättningsnivåer enligt Naturvårdsverkets ersättningsmodell från januari 2023 har den sammanlagda ersättningen för villor och fritidshus som är anslutna till FNI och ersättning per ton för insamlade mängder från villor och fritidshus beräknats till ca 28 Mkr/år. Förutsättningarna bedöms

vara goda för att kommunerna ska få täckning för kostnaderna för insamlingen av förpackningar från villor och fritidshus.

Den ekonomiska analysen visar även på ett investeringsbehov vid införande av nytt insamlingssystem med fyrfackskärl eller tvåfackskärl motsvarande ca 160 Mkr för kommunerna sammantaget. I beräknade investeringar ingår nya kärl och montering, utställning och återtagande av befintliga kärl samt administrativa kostnader såsom projektledning och information i samband med införandet.

6.3 Övriga aspekter

Beträffande **arbetsmiljö** kan konstateras att all avfallshantering innebär risker från arbetsmiljösynpunkt, exempelvis avseende manuell hantering av kärl och exponering för lukt och sporer. I detta avseende bedöms det finnas möjligheter till en sund och säker arbetsmiljö vid FNI med både system med fyrfackskärl utrustade med s.k. fronthjul för att underlätta förflyttning och system där samtliga fraktioner samlas in i tvåfackskärl även om fler och större kärl ska hanteras.

De studerade systemen har olika typer av **tekniska begränsningar**, såsom möjlighet till utökat antal fraktioner, möjlighet att nyttja andra typer av behållare och fordon samt driftsäkerhet hos de tekniska lösningar som används. Insamling i tvåfackskärl innebär att kärl och fordon av standardtyp kan användas, samtidigt som systemet kräver ett större antal kärl än fyrfackssystemet för att samtliga åtta fraktioner ska kunna samlas in på fastigheten. Vid insamling i fyrfackskärl är möjligheten att använda andra typer av fordon begränsad. Systemet erbjuder visserligen möjlighet att använda andra typer av kärl till vissa fraktioner men indelningen av kärlen i olika fack är begränsande för vilka fraktioner som kan samlas in i andra typer av kärl. Vid FNI i system där flera fraktioner samlas in i samma kärl, exempelvis två- som fyrfackssystem, försvåras användning av vikttaxa eller andra miljöstyrande taxekonstruktioner. Istället blir kärlindelning och hämtintervall viktiga för att stimulera utsortering av olika fraktioner genom väl tilltagna fack för exempelvis förpackningar och begränsad volym för restavfall. Om mängderna förpackningar och returpapper förändras över tid kan hämtningsfrekvens eller kärlindelning behöva anpassas eller kompletterande behållare behövas.

6.4 Förslag till systemlösning

Nedan lämnas ett förslag till utformning av systemlösning för insamling av avfall innefattande typ av insamlingssystem, hämtningsintervall och kärlindelning, påse för matavfall och omlastning. De olika delarna av förslaget presenteras samlade i textrutor.

6.4.1 Typ av insamlingssystem

För att kommunerna ska kunna efterleva det kommande lagkravet på att insamlingen av förpackningar ska ske fastighetsnära måste kommunerna byta insamlingssystem för avfall från villor och fritidshus. Bytet av insamlingssystem kommer att möjliggöra för kommunerna att leva upp till avfallsplanens mål om bl.a. ökad sortering och återvinning, förbättrad service och strävan uppåt i avfallstrappan och att bidra till nationella etappmål om ökad återvinning samt målen enligt Agenda 2030 om hållbar resursanvändning och ansvarsfull avfallshantering.

Kommunerna föreslås införa följande huvudsystem för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus:

- Fastighetsnära insamling med **fyrfackskärl** på fastigheter med enskild hämtning.

Som komplementsystem för fastigheter där insamling i fyrfackskärl inte kan ske p.g.a. utrymmesbrist på fastigheten eller begränsad framkomlighet för fyrfacksfordon föreslås i första hand följande system:

- Fastighetsnära insamling med **separata kärl** på gemensamma insamlingsplatser.

Skälet till förslaget att införa fyrfackskärl som huvudsystem är främst de dokumenterat goda erfarenheterna från andra kommuner avseende de utsorterade insamlade fraktionernas mängd och kvalitet vid insamling med detta system, mindre transporter än i ett tvåfackssystem samt den höga servicenivån där antalet kärl på fastigheten begränsas till två och att det därför blir enklare för kunderna att hålla reda på när kärl ska ställas ut för tömning. Ett bidragande skäl är att närliggande kommuner redan har valt detta system, vilket underlättar samordning och erfarenhetsutbyte. Fyrfackssystemet visar sig dessutom ge något lägre kostnader än tvåfackssystemet i samtliga kommuner som omfattas av denna utredning.

När det gäller insamling vid gemensamma insamlingsplatser så är insamling i separata kärl det system som har visat sig ge bäst insamlingsresultat, vilket är skälet till att denna lösning rekommenderas som komplementsystem i första hand.

6.4.2 Hämtningsfrekvenser och kärlindelning

Insamling i fyrfackskärl sker vanligen med tömning av Kärl 1 varannan vecka (26 gånger/år) och Kärl 2 var fjärde vecka (13 gånger/år). Dessa hämtningsfrekvenser är beprövade och har visat sig fungera väl men det finns även exempel på andra hämtningsfrekvenser för Kärl 2. Erfarenheter visar dock att facken för pappers- och plastförpackningar för större hushåll eller vid speciella tillfällen inte alltid är tillräckliga men de allra flesta kommuner har ändå valt dessa hämtningsfrekvenser, i syfte att skapa en kostnadseffektiv insamling och att begränsa transporterna. Mot denna bakgrund föreslås även Kommunerna att välja nämnda hämtningsfrekvenser för fyrfackskärlen.

Det finns ingen allmänt vedertagen kärlindelning i fyrfackssystem, d.v.s. hur facken för olika fraktioner fördelas mellan kärlen, och hur ofta de töms. Valet av kärlindelning är en komplex fråga där flera olika aspekter måste beaktas. Exempelvis har många kommuner hittills valt att samla in restavfall i ett av de större facken i Kärl 1 men numera finns flera exempel på insamling av restavfall i Kärl 2, i syfte att frigöra volym för de mest volymkrävande fraktionerna plast- och pappersförpackningar, som även är de fraktioner som har ökat mest.

Insamlingsresultatet är den viktigaste aspekten att värdera vid val av kärlindelning. En analys av kärlindelningen i fyrfackskärlen och insamlade mängder i olika kommuner visar att kärlindelningen är av betydelse för insamlingsresultatet. En kärlindelning med stor tömd volym (hämtningsfrekvens x fackvolym) kan förväntas ge en större mängd insamlade plast- och pappersförpackningar och en mindre mängd av dessa fraktioner i restavfallet. På motsvarande sätt kan en liten tömd volym restavfall förväntas ge en mindre mängd restavfall.

Förutom insamlingsresultatet måste även andra aspekter beaktas vid val av kärlindelning såsom:

- *Tekniska begränsningar*, där facken i fordonen är bäst lämpade för vissa typer av fraktioner och där vissa fraktioner är mindre lämpliga att samla in i vissa fack i kärlen. Exempelvis kan insamling av matavfall i insatsbehållare ge ökade problem med fastfrysning.
- *Logistik*, där de fraktioner som töms i de nedre facken i bilen även kan hämtas i en- eller tvåfackskärl.
- *Regionala samordningsmöjligheter*, där valet av kärlindelning i relation till kärlindelningen i andra kommuner kan vara av betydelse för samordningsmöjligheter.

Valet av kärlindelning och hämtningsfrekvens är det viktigaste sättet att styra mot ökad sortering i ett fyrfackssystem, där styrning med exempelvis viktbaserad taxa inte är tekniskt möjligt eftersom flera fraktioner samlas in i samma kärl.

Med utgångspunkt från ovan nämnda aspekter föreslås följande principer för kärlindelning:

- **Restavfall** i ett stort fack i kärl 2 med tömning 13 gånger/år. Det kan övervägas om mellanväggen ska placeras så att detta fack får 40 % av volymen i kärlet.
- **Plastförpackningar** i ett stort fack i kärl 2 med tömning 13 gånger/år.
- **Pappersförpackningar** i ett stort fack i kärl 1 med tömning 26 gånger/år. Det kan övervägas om mellanväggen ska placeras så att detta fack får 60 % av volymen i kärlet.
- **Matavfall** i ett stort fack i kärl 1 med tömning 26 gånger/år. Matavfall kan även samlas in i en insatsbehållare med volym 60 liter men för enskilda hushåll kan då volymen riskera att bli för liten och enfackskärl med matavfall kan då inte tömmas med fyrfacksbil.
- **Färgade och ofärgade glasförpackningar, metallförpackningar** och **returpapper** i insatsbehållare. Glasfraktionerna bör samlas in i olika kärl med hänsyn till fackvolymen i insamlingsfordonen.
- För hushåll med särskilda behov bör **extrakärl och/eller extratömning** erbjudas.

6.4.3 Påse för matavfall

Vid val av påse för matavfall bör flera olika aspekter beaktas, där de viktigaste är hushållning med resurser för tillverkning av påsar, det insamlade matavfallets mängd och kvalitet, förutsättningar för nyttiggörande av biogödseln samt risk för spridning av synliga föroreningar på åkermark.

Erfarenheter visar att papperspåse är den typ av påse som ger bäst förutsättningar för stor mängd insamlat matavfall och minst förluster av matavfall vid förbehandling inför biologisk behandling. Förbehandlingen underlättas också om matavfallet har samlats in i papperspåsar, vilket kan innebära lägre kostnader för behandling. Papperspåse ger även bäst förutsättningar för att uppfylla kvalitetskrav för användning av biogödseln på åkermark och minskar risken för spridning av synliga föroreningar på åkermark. Användning av papperspåse för insamling av avfall ligger dessutom i linje med inriktningen att minska plastanvändningen i samhället.

Insamling av matavfall i plastpåsar, oavsett om de är tillverkade av fossil plast, återvunnen plast, jungfrulig plast eller majsstärkelsebaserad plast, riskerar att ge större förluster av matavfall vid förbehandling inför biologisk behandling, försvåra förbehandlingen av matavfallet och orsaka spridning av synliga föroreningar på åkermark. Värt att notera är att även

majsstärkelsepåsar, s.k. biopåsar, som är komposterbara kan orsaka problem i rötningsanläggningen och riskera att inte hinna brytas ned i processen, vilket begränsar antalet anläggningar som kan ta emot matavfallet för behandling. För att ge biopåsarna rätt egenskaper så innehåller majsstärkelsen även en viss del fossil plast.

Mot denna bakgrund föreslås Kommunerna använda **papperspåsar** för insamling av matavfall.

6.4.4 Omlastning

Omlastning av samtliga insamlade fraktioner förutsätts kunna ske på respektive kommuns eller andra aktörers avfallsanläggningar. I de fall avståndet till lämplig anläggning i grannkommun är kort kan det vara effektivt att samordna omlastningen av förpackningar från flera kommuner på samma anläggning. Exempel på sådan samordning kan vara att, som i dagsläget, omlasta avfall från Vårgårda och Herrljunga på samma anläggning eller att transportera avfall från Bollebygd, Mark och Ulricehamn till Borås för omlastning eller från Tranemo till Svenljunga för omlastning. Möjligheten till en kostnadseffektiv lösning för omlastning med hänsyn till såväl insamling som behov av investeringar i omlastningsstationer behöver utredas närmare.

För rationell logistik bör **samtliga åtta fraktioner omlastas på samma anläggning**, där utgångspunkten bör vara att omlastning ska kunna ske i varje kommun alternativt i grannkommun i de fall avståndet är kort.

6.5 Rekommendationer vid införande

I den fortsatta processen är det viktigt att kommunerna bevakar Naturvårdsverkets pågående arbete med revidering av beslutade föreskrifter om ersättning till kommuner som samlar in förpackningar (NFS 2023:1) samt den vägledning som Naturvårdsverket och Avfall Sverige ger angående det kommunala insamlingsansvaret för förpackningar.

Kommunerna föreslås fatta beslut om utformningen av framtidens insamlingssystem för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper så att ett nytt insamlingssystem kan vara på plats i kommunerna senast 1/1 2027, i enlighet med gällande krav på fastighetsnära insamling av förpackningar.

Inför införande av nytt insamlingssystem föreslås ett fördjupat utredningsarbete genomföras innefattande bl.a. följande frågeställningar:

- Alternativ till FNI med huvudsystemet i vissa specifika fastigheter av exempelvis utrymmes- eller framkomlighetsskäl.
- Lösning för omlastning av insamlade fraktioner, inklusive möjligheter med och behov av omlastning på kommunernas eller andra

avfallsanläggningar för att uppfylla förväntade kvalitetskrav på insamlade fraktioner. Flera aspekter behöver beaktas, exempelvis fysiska förutsättningar, trafiksituation och risk för miljöpåverkan.

- Organisation för det nya insamlingssystemet i respektive kommun, inkl. resurser för införande.
- Detaljerade ekonomiska beräkningar som underlag för budget och planering för införande av systemet.
- Alternativ användning av överblivna kärl. Kärl som blir över vid bytet av insamlingssystem för villor och fritidshus kan delvis nyttjas för annan insamling, t.ex. FNI för lägenheter och verksamheter, vilket är särskilt viktigt att beakta för kommuner som nyligen bytt ut sina kärl.
- Taxekonstruktion, inklusive abonnemangsalternativ, nivåer och styreffekter.

Efter att utredningsarbetet enligt ovan har genomförts behöver en plan för införande av systemet tas fram innefattande exempelvis följande viktiga moment:

- Tidplan
- Organisation
- Fysisk planering avseende t.ex. gemensamma insamlingsplatser och lättillgängliga insamlingsplatser
- Upphandling av kärl och utsättning/hemtagning av kärl
- Upphandling av insamling
- Information
- Anpassning av kundsystem för nya tjänster etc
- Revidering av taxor, föreskrifter (inkl. tjänster och dispenser), avfallsplaner, handböcker för avfallsutrymmen och transportvägar m.m.

I samband med införandet av nytt insamlingssystem förutsätts en större informationsinsats inledningsvis och därefter återkommande information över en längre tid för att önskat insamlingsresultat ska kunna uppnås.

6.6 Möjligheter med samverkan

Ovanstående förslag till insamlingssystem, fördjupad utredning och plan för införande bygger på att samma systemlösning införs i alla kommunerna och att samverkan mellan kommunerna utökas. Samverkan kan bidra till att:

- Underlätta genomförandet av upphandlingar, där gemensamma upphandlingar kan ge lägre priser på t.ex. kärl och insamling
- Skapa logistiska fördelar och skalfördelar, genom att samordning av byte av kärl och drift av det nya insamlingssystemet underlättas, exempelvis samordning av arbetsledning och tillgång till reservfordon
- Ge ett större underlag för att successivt bygga upp erfarenhet
- Samordna projektledning och information vid införandet, genom att exempelvis anställa gemensamma resurser eller gemensamt anlita konsultstöd
- Underlätta löpande informationsinsatser
- Underlätta uppföljning och utveckling av insamlingssystemet, inklusive tjänsteutbud, dimensionering och tekniska lösningar för exempelvis behovsanpassad tömning

En utökad samverkan ger möjlighet till upprättande av gemensamma tjänster och resurser, vilket kan ge:

- Möjlighet till högre specialisering
- Möjlighet till högre kvalitet i verksamheten
- Större möjlighet att klara kommande krav
- Minskad sårbarhet

Utökad samverkan mellan kommuner brukar leda till att samverkande kommuner får ut mer för insatta resurser, vilket oftast leder till högre kvalitet och bättre service samt bromsar kostnadsökningar på grund av ökande krav.

Kommunerna föreslås därför vidareutveckla samverkan inom regionen i syfte att skapa förutsättningar för att införa och driva det nya insamlingssystemet på ett kostnadseffektivt sätt, vilket också har varit utgångspunkten vid genomförda kostnadsberäkningar. I annat fall riskerar kostnaderna för exempelvis projektledning och informationsinsatser att bli högre än beräknat och stordriftsfördelar och samordningsmöjligheter för entreprenörer/leverantörer begränsas, med följden att kostnader för insamling och kärl riskerar att bli högre än beräknat.

Samverkan behöver inte begränsas till de kommuner som tillsammans genomfört denna utredning utan kan även innefatta Borås och Svenljunga. Detta kan i så fall vara av betydelse för val av kärlindelning och hämtningsintervall.

7 Referenser

Rapporten bygger till stor del på konsulternas erfarenheter från arbete med utredningar och andra projekt om insamling i många kommuner. Härutöver har följande källor nyttjats i denna rapport:

Skriftliga källor

Införande av system för fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Guide nr 6, Avfall Sverige 2016

Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall. Avfall Sverige rapport 2016:28

Handbok för avfallsutrymmen. Råd och anvisningar för transport, förvaring och dimensionering av hushållsavfall. Avfall Sverige 2018

PM Förslag till ersättningsmodell för kommuner som samlar in förpackningar, Avfall Sverige och Svenskt Producentansvar 2022

PM Uppnådda resultat med fastighetsnära insamling av förpackningar, Avfall Sverige 2023

Naturvårdsverkets föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningar som omfattas av producentansvar, NFS 2023:1

Mot en cirkulär och hållbar framtid. GEMENSAM AVFALLSPLAN 2021–2030. För Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

Avfallsföreskrifter och avfallstaxor för kommunerna

Övriga lokala uppgifter om ekonomi, abonnemang, avfallsmängder, information, plockanalyser, kundnöjdhet m.m.

Insamlingsstatistik för förpackningar och returpapper, FTI AB 2021.

Muntliga källor

Patrik Forsberg, Mark kommun

Peter Garton, Bollebygds kommun

Mikael Johnsson, Vårgårda och Herrljunga kommuner

Maria Karlsson, Ulricehamns Energi AB

Marie Ström, Ulricehamns Energi AB

Rakel Martinsson, Marks kommun

Kristina Nilsson, Tranemo kommun

Cathrine Persson, Tranemo kommun

Marcus Norrman, Kristianstads Renhållnings AB

Håkan Vesterlund, PWS AB

Bilaga 1 Orientering om insamlingssystem

I denna bilaga görs en översiktlig presentation av de vanligaste systemen för fastighetsnära insamling (FNI) av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från hushåll i småhus och flerbostadshus.

System för FNI från småhus med enskild hämtning

Nedan beskrivs de vanligaste tekniska lösningarna för fastighetsnära insamling som används som huvudsystem för i första hand småhus.

Fyrfackskärl

Insamling av matavfall, restavfall, förpackningar och returpapper i fyrfackskärl sker i ett 70-tal kommuner och har blivit allt vanligare på senare år. Lösningen är vanligast i småhus och bygger oftast på två kärl med fyra fack vardera. Kärlen töms av ett insamlingsfordon med fyra fack.

De flesta kommuner och organisationer som har erfarenhet av denna form av insamling finns i södra Sverige men systemet används numera även i andra delar av landet. Den nordligaste kommunen som använder fyrfackssystemet är Härnösand och beslut har fattats att införa systemet i Skellefteå.

Figur 6 Tömning av fyrfackskärl. Foto: Renhållningen Kristianstad

Fyrfackskärlen utgörs vanligen av 370 liters kärl utrustade med mellanvägg och insatsbehållare med två mindre fack. Det finns även alternativ som bygger på 660 liters kärl som främst är avsedda för mindre lägenhetsfastigheter. Varje fastighet förses med två stycken fyrfackskärl, som ersätter befintliga kärl. Insatsbehållare finns med olika volymer och mellanväggens placering i sidled kan anpassas beroende på hur kommunen väljer att utforma systemet. Tömning sker vanligen enligt ett schema där det ena kärlet töms varannan vecka och det andra kärlet var fjärde vecka. Hur kommunen väljer att disponera facken i kärlen varierar. För bättre

arbetsmiljö kan kärl med tre hjul användas för att minska risken för att tunga kärl behöver balanseras på två hjul. Fyrfackskärl kan kompletteras med särskilda påhängsbehållare för fler fraktioner, t.ex. lampor; batterier eller småelektronik, som hängs på kärlet inför tömning.

Figur 7 **Exempel på placering av fyrfackskärl vid fastighet. Foto: PWS AB**

Erfarenheter visar att insamlingssystem för förpackningar och returpapper med fyrfackskärl ger både rena fraktioner och ett högt utbyte[9]. Hög anslutningsgrad till och acceptans för FNI minskar mängden restavfall till förbränning. Undersökningar visar att valet av kärlindelning är av betydelse för insamlingsresultatet, där exempelvis allt fler kommuner samlar in restavfall i kärlet med lägre hämtningsfrekvens och mindre volym för restavfall för att styra mot ökad utsortering av förpackningar.

Kommuner som har valt detta system brukar lyfta fram systemets pedagogik och tydlighet med förvaring av avfallet oemballerat i separata fack i kärlen som bidragande orsaker till insamlingsresultaten. Kundnöjdheten är hög, men särskilt inledningsvis, innan kärlen är utställda, förekommer synpunkter på att kärlen är utrymmeskrävande. Fordonen är ungefär lika långa som traditionella treaxlade insamlingsfordon, men styr även på bakhjulen, vilket underlättar framkomlighet. Fyrfacksfordon kan kräva något större fri höjd vid tömning än traditionella insamlingsfordon. Till följd av fordonens högre vikt föreligger risk för högre axeltryck än vid insamling med traditionella insamlingsfordon.

Tvåfackskärl

I ett system med insamling av flera fraktioner förses varje fastighet med upp till fyra stycken tvåfackskärl, som ersätter befintliga kärl. Kärlen kan ha

[9] PM Uppnådda resultat med fastighetsnära insamling av förpackningar, Avfall Sverige 2023.

volymen 240 eller 370 liter och är utrustade med mellanvägg. För voluminösa fraktioner som plast- och pappersförpackningar kan 370 liters kärl i vissa fall vara att föredra. Mellanväggens placering i sidled kan anpassas beroende på hur kommunen väljer att utforma systemet. För att ett tvåfackssystem ska uppfylla kommande lagkrav på separat insamling av samtliga fraktioner fastighetsnära krävs fyra stycken tvåfackskärl.

Insamling av förpackningar och returpapper i tvåfackssystem för samtliga fraktioner inklusive matavfall och restavfall tillämpas i dagsläget i fullskala i endast en kommun (Västervik), där fastighetsägarna erbjuds upp till fyra stycken 240 liters tvåfackskärl. Insamlingen i Västervik sker enligt ett särskilt tömningsschema där Kärl 1 för mat- och restavfall töms 26 gånger/år, Kärl 2 för pappersförpackningar och returpapper töms 13 gånger/år, Kärl 3 för plast- och metallförpackningar töms 10 gånger/år och Kärl 4 för glasförpackningar töms 3 gånger/år.

Insamling av avfall i tvåfackskärl förekommer även i några kommuner för enbart mat- och restavfall samt som ett alternativt abonnemang i vissa kommuner som har infört fyrfackskärl. Kärlen töms vanligen med ett tvåfackat baklastande insamlingsfordon som är anpassat för tömning av tvåfackskärl. Teknik har även utvecklats för automatisk tömning av tvåfackskärl med sidlastare men erfarenheterna av denna lösning är ännu begränsade.

Lidköping är ett exempel på en kommun som har infört system med insamling av matavfall och restavfall respektive plastförpackningar och pappersförpackningar i tvåfackskärl. Insamling av matavfall och restavfall samt ett urval fraktioner av förpackningar i system med tvåfackskärl har även testats på försök i flera kommuner, däribland Karlstad samt några kommuner i Göteborgstrakten (Lerum, Partille och Göteborg). I försöken har vanligen förutom mat- och restavfall, även plastförpackningar och pappersförpackningar samlats in. Exempel finns även på att returpapper på försök samlas in i ett tvåfackskärl i samma fraktion som pappersförpackningar för central eftersortering. Det finns även exempel på att metallförpackningar har samlats in i samma fraktion som plastförpackningar för central eftersortering men en sådan lösning uppfyller inte lagkravet på separat insamling utan kräver i så fall dispens.

Figur 8 **Tvåfackade 240 liters kärl med fack för olika fraktioner. Foto: Lidköpings kommun**

Eftersom erfarenheterna av insamling av flera fraktioner i tvåfackskärl i fullskala är mycket begränsade saknas underlag för att med säkerhet bedöma insamlingsresultatet men en bedömning är att insamlingsresultatet för de fraktioner som samlas in fastighetsnära bör bli jämförbart med insamling i fyrfackskärl. Vid utvärdering av försöket i Lidköping framkom att mängden restavfall till förbränning minskade kraftigt och att mängden i restavfallet av de fraktioner som samlas in fastighetsnära minskade med ungefär 50 %, vilket ligger i nivå med resultat från fyrfackssystem.

Kundundersökningar som genomförts i försöksområden visar på hög kundnöjdhet. I exempelvis Lidköping genomfördes ett försök innan insamlingssystemet infördes. Utvärderingen av försöket visade att hushållen som ingått i försöket var positiva och villiga att fortsätta samla in avfall på det sätt som testats under försöket. En stor andel av hushållen efterfrågade också möjlighet att få glas- och metallförpackningar hämtat fastighetsnära. Även vid försöket i Lerum, Partille och Göteborg efterfrågades möjlighet att få glasförpackningar hämtat fastighetsnära.

Bakgrunden till att kommuner inför insamling i tvåfackskärl är att detta är ett system som kan innebära begränsade investeringar och insamlingskostnader och erbjuder en relativt hög flexibilitet avseende hämtningsfrekvenser och behållarvolymer för olika fraktioner. Det stora antalet kärl som krävs om samtliga fraktioner ska samlas in vid fastigheten kan upplevas som en nackdel för kunden och innebär fler tömningar än exempelvis insamling med fyrfackskärl.

Olikfärgade påsar med optisk sortering

Vid insamling i olikfärgade påsar med optisk sortering sorterar hushållen avfallet i plastpåsar med en specifik färg för respektive fraktion. Påsarna läggs i samma kärl, som töms av en traditionell enfackad sopbil och

transporteras till en sorteringsanläggning där avfallet sorteras maskinellt. Avfallet matas in i anläggningen på transportband. Optisk avläsningsutrustning identifierar påsarnas färg och påsarna slås sedan av bandet och samlas i containrar för respektive fraktion. Påsarna öppnas därefter och plastpåsarna avskiljs.

Figur 9 **Transportband med olikfärgade påsar som sorteras efter färg med hjälp av optisk avläsning. Exempel från Eskilstuna. Foto: Optibag AB**

Tekniken med optisk sortering används som en del i insamlingssystemet för matavfall i ett 20-tal svenska kommuner. Några kommuner som tidigare har samlat in avfall i system med optisk sortering har valt att frångå systemet till följd av bl.a. bristande kvalitet på insamlat avfall eller lågt utbyte. Sammanställningar som Avfall Sverige har genomfört och erfarenheter från kommuner som har infört insamlingssystem av matavfall med optisk sortering visar på en lägre kvalitet på matavfallet än i papperspåsebaserade system med separat kärl för matavfall. En annan erfarenhet är att systemet kan vara mycket informationskrävande.

Till systemets mest utmärkande drag hör kravet på emballering av allt avfall i plastpåsar. Att lägga allt avfall i plastpåsar och dessutom i samma kärl försvårar även kvalitetssäkring av avfallet. En del kommuner menar att påsar av plast ger mindre tydliga signaler om vad som ska läggas i påsen.

Vid rötning av matavfall i plastpåsar är det viktigt att påsarna avlägsnas inför behandlingen för att inte orsaka problem vid behandlingen. Plastpåsar medför även ökad risk för synliga föroreningar, såsom plastfragment, i biogödseln vilket är negativt vid användning på åkermark. Papperspåsar för matavfall vid optisk sortering är under utveckling men har hittills inte använts i full skala annat än på försök.

Kommuner som har valt att samla in avfall i system med optisk sortering brukar motivera valet med att systemet är enkelt att införa, inklusive att särskilda utrymmen och kärl inte krävs och att befintliga fordon och i många

fall även körturer kan nyttjas. På senare år har beslut om stängning av flera optiska sorteringsanläggningar fattats, mot bakgrund av bl.a. ekonomiska aspekter, användning och förbrukning av plastpåsar samt förluster av utsorterat avfall i hanteringen.

Insamling av förpackningar i olikfärgade påsar för optisk sortering infördes för första gången i Sverige år 2011 i Eskilstuna kommun. Systemet har även införts i Strängnäs och Örebro kommuner, där Örebro har valt att hantera matavfallet i ett separat kärl. Sorteringen sker vid den enda svenska optiska sorteringsanläggningen för upp till sju fraktioner, vilken finns i Eskilstuna. Beslut har även införts om att samla in och sortera upp till åtta fraktioner i den optiska sorteringsanläggningen i Ljungby kommun.

Optisk sortering av flera fraktioner förekommer även i Norge men då för färre och delvis andra fraktioner än i Sverige. Att så få kommuner använder sig av detta system begränsar tillgången på drifterfarenheter och data, vilket gör det svårt att dra säkra slutsatser om systemet.

I Eskilstuna, som är den svenska kommun som har längst erfarenhet av systemet, sker optisk sortering i sju fraktioner: restavfall, matavfall, förpackningar av papper, plast och metall, returpapper och textil. Delar av avfallet eftersorteras också manuellt för att avskilja plastpåsar och eventuellt felsorterat avfall från vissa fraktioner. Glasförpackningar hanteras inte i systemet utan kräver ett separat insamlingssystem, t.ex. ÅVS:er.

I Eskilstuna tillämpas systemet endast i villabebyggelse. I lägenhetsbebyggelse sker insamling i separata behållare sedan många år. Erfarenheter från Eskilstuna visar att kvaliteten på utsorterade fraktioner i de olikfärgade påsarna från villahushållen är god, men att betydande mängder[10] förpackningar fortfarande lämnas vid ÅVS:erna eller läggs i påsen för restavfall. I Eskilstuna sker sorteringen i anläggningen genom en kombination av maskinell och manuell sortering. Kundnöjdheten bland villahushållen i Eskilstuna är hög. För hushåll där befintlig behållarvolym (190 liter) inte räcker för samtliga fraktioner kan behov av byte till större kärl föreligga. I annat fall kan dessa hushåll fortsätta att lämna avfall vid ÅVS:erna när kärlvolymen inte är tillräcklig. Oavsett om kärlvolymen är tillräcklig har glasförpackningar hittills samlats in via ÅVS:er eller annat separat insamlingssystem. I den optiska sorteringsanläggningen i Ljungby har försök även gjorts med insamling av glasförpackningar i särskilt anpassade påsar.

Vilken kvalitet och utsorteringsgrad som kan uppnås i lägenhetsbebyggelse vid insamling med optisk sortering av flera fraktioner är osäkert eftersom referenser från svenska kommuner i fullskala saknas men försök som gjorts i Eskilstuna indikerar att risken för bristande kvalitet på förpackningar och

[10] Mängden insamlade förpackningar och returpapper i påsen för restavfall från villahushåll i Eskilstuna enligt en plockanalys som gjordes 2011 efter att det nya insamlingssystemet infördes låg på ca 1,5 kg/hushåll och vecka, vilket kan jämföras med motsvarande mängd i kommuner med insamling vid återvinningsstationer på 1,7 kg/hushåll och vecka enligt Avfall Sverige Rapport 2016:28. Mer aktuella uppgifter saknas.

returpapper i olikfärgade påsar är högre från lägenheter än villor. Beträffande de utsorterade fraktionernas kvalitet kan även konstateras att avfall som är emballerat i påsar är svårare att kvalitetskontrollera än oemballerat avfall som läggs direkt i kärlet. Insamling av flera fraktioner i olikfärgade plastpåsar innebär ökad användning av plast för tillverkning av påsar för samtliga utsorterade fraktioner.

I Norge förekommer optisk sortering i flera fraktioner i några kommuner. Tromsø är det enda exemplet där både matavfall och samtliga förpackningsfraktioner utom glas- och metallförpackningar samlas in genom optisk sortering. Totalt sorteras avfallet från Tromsø och Karlsøy kommuner i påsar med fem olika färger. Förpackningar av glas och metall samsorteras i en gemensam fraktion som samlas in vid ÅVS:er och separeras maskinellt. Vid jämförelse med Eskilstuna är Tromsø intressant därför att det liksom Eskilstuna är en större kommun med både villor och lägenheter. Tromsø kommun har dock, i motsats till Eskilstuna, valt att införa systemet i både villor och lägenheter. En annan viktig skillnad jämfört med Eskilstuna är den betydligt större behållarvolymen. För villahushåll är kärlvolymen 240 liter och tömning sker 1 gång i veckan (jämfört med 190 liters kärlvolym i Eskilstuna med tömning varannan vecka). Enligt det kommunala bolaget Remiks, som ansvarar för avfallshanteringen och driver den optiska sorteringsanläggningen, är denna kärlvolym nödvändig för att alla fraktioner ska få plats i kärlen. Kvaliteten på avfallet är tillräckligt hög för att bolaget ska få avsättning för utsorterade fraktioner. Enligt bolaget är hushållens kunskapsnivå och informationen om avfallshanteringen avgörande för resultatet och det är svårast att uppnå en hög kvalitet på avfall från hushåll i lägenheter, särskilt i områden med en stor andel studenter eller invandrare.

System för FNI från gemensamhetslösningar och flerbostadshus

Nedan beskrivs de vanligaste tekniska lösningarna för fastighetsnära insamling som används i vissa områden eller typer av bebyggelse och kan fungera som huvudsystem för flerbostadshus eller komplementsystem till huvudsystemet för småhus.

Separata kärl

Insamling i separata kärl för respektive fraktion är den lösning som är vanligast för fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Insamling i separata kärl används främst i lägenhetsområden men förekommer även som komplementsystem i villa- och fritidshusområden, vanligen genom ett samarbete mellan fastighetsägare som har ordnat en gemensam insamlingsplats. Kärlen töms vanligen med traditionella en- eller tvåfackade insamlingsfordon.

Figur 10 Separata kärl i avfallsutrymme för mat- och restavfall och utsorterade förpackningar och returpapper. Exempel från Umeå. Foto: AB Bostaden i Umeå

Vid insamling i separata kärl för lägenheter placeras kärlen för förpackningar och returpapper ofta i miljöhus tillsammans med kärl för restavfall och matavfall. Ett miljöhus i ett lägenhetsområde betjänar normalt 50-75 hushåll och placeras i anslutning till t.ex. ett gångstråk eller en parkeringsplats i området. Andra vanliga lösningar i lägenhetsområden är att placera kärl för förpackningar och returpapper i ett befintligt avfallsutrymme eller i någon form av sopskåp. Miljöhus i villaområden betjänar normalt ca 25 hushåll. I villaområden placeras miljöhuset ofta på en central plats i kvarteret eller vid exempelvis infarten till kvarteret.

Figur 11 Miljöhus för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper. Exempel på placering i lägenhetsområde i Västerås. Foto: Miljö & Avfallsbyrån

Kommuner som har valt detta system för FNI brukar lyfta fram systemets pedagogik och tydlighet med förvaring av avfallet oemballerat i separata kärl som bidragande orsaker till insamlingsresultaten. Kundnöjdheten är vanligtvis hög. En allmän erfarenhet från detta system är att det är utrymmeskrävande. Det kan konstateras att insamling av förpackningar och returpapper med separata kärl av bl.a. logistik- och utrymmesskäl inte lämpar sig för villabebyggelse med egen hämtning men erfarenheter visar att systemet fungerar bra i lägenhetsbebyggelse eller i villabebyggelse med

gemensam hämtning som komplement till såväl traditionell insamling av restavfall och matavfall som till andra system för FNI av förpackningar och returpapper. Systemet kräver normalt inga särskilt anpassade kärl eller fordon. Hög anslutningsgrad till och acceptans för FNI minskar också behovet av ÅVS:er. Erfarenheter från olika kommuner visar att FNI av förpackningar och returpapper med separata kärl ger både rena fraktioner och en hög källsorteringsgrad. I Avfall Sveriges rapport 2017:19 presenteras erfarenheter från goda exempel på FNI av förpackningar och returpapper med separata kärl i Skåne. Nationella nyckeltal för renhet och utbyte saknas men data från några exempel presenteras i Avfall Sveriges PM från 2023 om uppnådda resultat med fastighetsnära insamling av förpackningar.

Underjordsbehållare

Underjordsbehållare används för såväl restavfall och matavfall som förpackningar och returpapper. Underjordsbehållare installeras ofta i tätbebyggda områden i syfte att skapa estetiskt tilltalande lösningar, bättre arbetsmiljö och en rationell insamling med effektivt utnyttjande av markyta. Insamling med underjordsbehållare är enligt leverantörer, entreprenörer och kommuner, ett av de snabbast växande insamlingssystemen i Sverige.

Behållarna finns i volym från några hundra liter upp till ca 5 m³. Tömning av behållarna sker med komprimerande sopbil utrustad med kran. Moderna underjordsbehållare innebär ofta att hela behållarvolymen är under mark och att endast inkastet är synligt ovan mark.

Figur 12 **Inkast till underjordsbehållare (t.v.). Tömning av underjordsbehållare (t.h.). Foto: PWS AB (t.v.). San-Sac AB (t.h.)**

Flera leverantörer erbjuder delade underjordsbehållare för två fraktioner och speciella, täta, behållare för matavfall. Det utvecklas även lösningar där befintliga underjordsbehållare kan uppgraderas till delade. Tillval för underjordsbehållare kan vara t.ex. färganpassning av inkast och den del som i övrigt är ovan mark samt ljuddämpning för behållare för glas. Flera

leverantörer erbjuder även underjordsbehållare med komprimering men denna lösning är än så länge vanligare i andra europeiska länder än Sverige.

Erfarenheter visar att det kan vara svårt att uppnå lika bra kvalitet på det sorterade avfallet, som vid insamling med separata kärl. En bidragande orsak till detta kan vara att insamling med underjordsbehållare innebär en högre grad av anonymitet och att avfallet i behållaren inte är synligt för avfallslämnaren. Tekniken har dock utvecklats för bättre sortering och möjligheter till kvalitetskontroll. Idag finns exempelvis inkast som förhindrar att större föremål läggs i behållaren och det har även utvecklats tekniska lösningar som underlättar okulärbesiktning av avfallet genom t.ex. inspektionsluckor. Tekniska lösningar för underjordsbehållare har tagits fram som möjliggör registrering av avfallslämning via kod eller nyckelbricka, vilket också utestänger obehöriga avfallslämnare.

Bilaga 2 Beräknade årskostnader per kommun

Redovisade årskostnader avser kommunernas beräknade kostnader för hantering av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus exklusive kostnader för ÅVS:er som backup för FNI och för skrymmande förpackningar, löpande information samt transport och behandling av mat- och restavfall.

FNI med fyrfackskärl (2 st), Mkr/år

	Bollebygd	Herrljunga	Mark	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Administration, kundtjänst	0,4	0,4	1,3	0,5	0,9	0,5
Kärl	1,5	1,7	5,7	2,2	3,9	1,9
Påsar, inkl. distribution	0,2	0,3	1,0	0,4	0,6	0,3
Insamling	3,6	4,3	13,9	5,3	9,5	4,8
Omlastning	0,3	0,3	1,0	0,4	0,6	0,3
Summa	**5,9**	**6,9**	**22,9**	**8,8**	**15,6**	**7,8**

FNI med tvåfackskärl (4 st), Mkr/år

	Bollebygd	Herrljunga	Mark	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Administration, kundtjänst	0,4	0,4	1,3	0,5	0,9	0,5
Kärl	1,5	1,7	5,8	2,3	4,0	1,9
Påsar, inkl. distribution	0,2	0,3	1,0	0,4	0,6	0,3
Insamling	4,1	4,9	15,8	6,0	10,7	5,5
Omlastning	0,3	0,3	1,0	0,4	0,6	0,3
Summa	**6,4**	**7,5**	**24,8**	**9,5**	**16,9**	**8,5**

Kommentarer:

- **Administration, kundtjänst**: Kostnad för *Leding, utredning, planering* och *Fakturering, kundtjänst* avseende mat-/restavfall, returpapper och förpackningar, baserat på fördelningsnyckel utifrån antal fraktionsgrupper där mat-/restavfall, returpapper och förpackningar är 3 av 5 fraktionsgrupper. Småhusens andel av administrationskostnaderna har beräknats baserat på andelen hushåll i småhus. Inkluderar även införande av nytt insamlingssystem.
- **Kärl**: Kapitalkostnad för investering i kärl för villor och fritidshus, inkl. montering, utsättning etc.
- **Påsar, inkl distribution**: Påsar för matavfall.
- **Insamling**: Fordons- och personalkostnader för insamling av mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus.
- **Omlastning**: Kapital- och driftkostnader för omlastningsstation för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper.

Bilaga 3 Beräknade investeringar per kommun

Redovisade investeringar avser kommunernas beräknade investeringar för kärl för mat- och restavfall, förpackningar och returpapper från villor och fritidshus samt kostnader för införande av nytt insamlingssystem. Investeringar avseende insamlingsfordon, omlastningsstationer och återvinningsstationer har ej beräknats.

FNI med fyrfackskärl (2 st), Mkr

	Bollebygd	Herrljunga	Mark	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Införande	0,4	0,5	1,8	0,6	1,3	0,6
Kärl	13,1	15,3	51,1	19,9	35,4	16,9
Summa	**13,5**	**15,8**	**52,8**	**20,5**	**36,7**	**17,5**

FNI med tvåfackskärl (4 st), Mkr

	Bollebygd	Herrljunga	Mark	Tranemo	Ulricehamn	Vårgårda
Införande	0,4	0,5	1,8	0,6	1,3	0,6
Kärl	13,3	15,4	52,0	20,4	35,9	17,0
Summa	**13,7**	**15,9**	**53,8**	**21,0**	**37,2**	**17,6**

Kommentarer:

- **Införande**: Investeringar i form av kostnader för projektledning, planering, information och övrig administration i samband med införande av nytt insamlingssystem.
- **Kärl**: Investering i kärl för villor och fritidshus, inkl. montering, utsättning etc.

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Elaine Larsson

Tjänsteskrivelse
2023-11-17
DNR M 2023/407 MIL

Tillsyns- och kontrollplan för miljöenhetens ansvarsområde 2024 – 2027, inklusive förenklad behovsutredning

Sammanfattning

Enligt miljötillsynsförordningen ska en tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Av planen ska det framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

Enligt föreskrifter om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. Planen ska bland annat innehålla information om hur inriktning, mål och prioriteringar i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan har beaktats.

Av den tillsynsplan som föreslås gälla för 2024 så har förvaltningen prioriterat de områden som är obligatoriska att jobba med, dvs. handläggning av ärenden som kommer in, tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (exempelvis drivmedelsstationer, större industrier och större lantbruk), registrerade livsmedelsverksamheter och anmälda hälsoskyddsverksamheter (exempelvis förskolor och fotvårdsverksamheter). Utöver dessa obligatoriska verksamheter, anger planen att övriga prioriterade områden är tillsyn av små avlopp, tillsyn av tvätthallar och tillsyn av verksamheter som transporterar avfall. Dessa områden överensstämmer med den nationella tillsynsstrategin.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-17
Tillsyns- och kontrollplan för miljöenhetens ansvarsområde 2024 – 2027.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Tillsyns- och kontrollplan för miljöenhetens ansvarsområde 2024 – 2027 antas.

Elaine Larsson
Miljöchef

DIARIENUMMER: M-378/23

FASTSTÄLLD: 2023-12-06

VERSION: 1

SENAST REVIDERAD: 2023-11-17

GILTIG TILL: 2024-12-31

DOKUMENTANSVAR: Miljöchef

Kontroll- och tillsynsplan

För Miljöenhetens verksamhet under 2024 - 2026

Framtagen av Miljöenheten och beslutad av samhällsbyggnadsnämnden. Innehåller även en förenklad behovsutredning.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll 1
Bakgrund 2
Mål 3
Opartiskhet och befogenheter 3
Rutiner och enhetlighet 4
Tillsynsregister 4
Prioriteringar 4
Tillsynsintervall 5
Treårig planering 5
Tillgänglig arbetstid 5
Planering för Miljöenhetens verksamhetsområden 6
Verksamheten 6
Handläggning 7
Tillsyn 9
Uppföljning 12
Sammanfattning och nedprioriteringar 12
Bilaga 1 – Kontrollplan för livsmedelskontrollen 2024-2026 13
Mål 13
Operativa mål 2024 - 2026 14
Myndighetens egna mål 17
Finansiering 17
Kontrollpersonal och kompetens 17
Utrustning, utrymmen och provtagning 17
Registrering, godkännande och anläggningsförteckning 18
Riskbaserad kontroll och prioritering 18
Åtgärder vid bristande efterlevnad 18
Uppföljning och utvärdering av kontrollen 19

Beredskap 19

Bilaga 2 – Kontrollplan för växtskyddstillsynen 2024 - 2026 20

Nationell kontrollplan 20

Mål 1 21

Mål 2 21

Bakgrund

En viktig förutsättning för att mål och syften för de lagstiftningsområden som ingår i miljöenhetens ansvar ska kunna uppnås är att efterlevnaden av bestämmelserna i de olika lagstiftningsområdena kontrolleras och att avvikelser följs upp. Behovsutredningen och tillsynsplaneringen är därför av central betydelse. Förutom planeringen är myndigheternas viktigaste instrument i verksamheten kontroller på plats, granskning av dokumentation och genomgång av verksamheters egenkontroll. Insatser som allmän rådgivning och informationsspridning som syftar till att skapa förutsättningar för att uppställda mål förverkligas är andra viktiga uppgifter.

Kontrollen som miljöenheten i Herrljunga kommun ska bedriva är reglerad i:

- miljöbalken

- livsmedelslagen

- tobakslagen

- strålskyddslagen

- lag om sprängämnesprekursorer

- smittskyddslagen.

Inom ansvarsområdet finns även tillämplig EU-lagstiftning, bl.a. kontrollförordningen där livsmedel, animaliska biprodukter och växtskyddsmedel är områden som ingår. Annan EU-lagstiftning som ingår i miljöenhetens kontrollområde är kemikalielagstiftning, bl.a. REACH-förordningen och CLP-förordningen.

Detta dokument är en beskrivning av hur Miljöenheten som operativ kontrollmyndighet ska gå till väga för att uppfylla de krav som ställs på offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som ingår i ansvarsområdet.

I Miljötillsynsförordningen (2011:13) föreskrivs bl.a. att en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår ska upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på en behovsutredning och tillsynsregister. Det framgår att en operativ tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

I EU:s kontrollförordning (2017/625) finns krav som reglerar kontroll av livsmedelsverksameter, verksamheter som befattar sig med växtskyddsmedel och verksamheter där animaliska biprodukter uppstår. Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun är behörig kontrollmyndighet för dessa

områden. Nämnden ansvarar för att kontrollen är effektiv och ändamålsenlig på de livsmedelsanläggningar för vilka kommuner är ansvarig enligt 23, 25, och 25 a §§ i livsmedelsförordningen (2006:813).

Miljöenhetens ansvarsområden går att dela in enligt följande fyra olika kategorier:

Mål

Tillsynen ska bidra till att de mål som finns i miljöbalkens portalparagraf (1 kapitlet 1 §) uppfylls. Även de 16 nationella miljökvalitetsmålen utgör en grund för tillsynsplaneringen. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har dessutom tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram för länets miljömålsarbete. Där framgår att det finns fyra utmaningar att fokusera på. Dessa är 1) Minskad klimatpåverkan och ren luft, 2) Hållbar användning av vattenmiljöer, 3) Hållbart brukande av skog och odlingslandskap och 4) God boendemiljö och hållbar konsumtion.

Herrljunga kommun har under 2023 arbetat fram nya mål för nämndernas ansvarsområden och dessa mål kommer att gälla från och med 2024. Några av samhällsbyggnadsnämndens mål är direkt knutna till miljöenhetens verksamhet:

• Främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i ett hälsosamt och gott Herrljunga

• Ha en tillgänglig service och tydlig kommunikation för invånare så att det blir lätt att göra rätt

Målen innebär att miljöenheten ska utföra tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen m.fl. som håller en godtagbar nivå, både när det gäller kvalitet (inriktas på de områden där nyttan är som störst och eventuella avvikelser ska leda fram till rättssäkra beslut som i praktiken ger en reell nytta) och kvantitet (mängden kontroller ska motsvara tillsynsplanen).

Mål m.m. inom livsmedelslagstiftningens och växtskyddslagstiftningens områden finns i bilaga 1 resp. bilaga 2.

Opartiskhet och befogenheter

Tillsynen ska vara opartisk. För att säkerställa att intressekonflikter undviks, tillfrågas sökande till tjänster och vikariat i samband med anställningsintervjun om bisysslor som kan medföra intressekonflikter. Vid medarbetarsamtalen uppdateras dessa uppgifter. Vid rekrytering undersöker rekryteringsgruppen att sökande inte har personligt engagemang i någon politisk rörelse som har anknytning till arbetsområdet. Nämndsledarmöternas opartiskhet säkerställs genom kommunallagen och den utbildning nytillträdda politiker får i jävsfrågan.

Miljöenheten ansvarar för kontroll av alla typer av miljö- och livsmedelsverksamheter inom nämndens ansvarsområde. Hur beslut och uppgifter delegeras beskrivs i delegationsordning som beslutats nämnden.

Rutiner och enhetlighet

Rutiner för handläggningen av ärenden finns på miljöenhetens server och de uppdateras kontinuerligt. Vid enhetens APT lyfts de rutiner som har tillkommit eller uppdaterats. Miljöenheten har även interna möten varje månad där rutiner tas upp och förbättras. Bedömningsfall diskuteras dessutom kontinuerligt i arbetsgruppen när de uppkommer.

Miljöenheten deltar i sjuhärads nätverksgrupper där det finns en grupp för varje ämnesområde. Grupperna har möte ungefär fyra gånger per år, där bedömningar diskuteras. Miljöenheten tar även hjälp av enskilda handläggare i framför allt Borås kommun och Vårgårda kommun i svåra bedömningsfall.

Tillsynsregister

Miljöenheten har några tillsynsregister som är särskilt viktiga. Det är de som beskriver vilka verksamheter som är anmälningspliktiga (C-miljö, C-lantbruk, solarier och hygieniska verksamheter) eller registreringspliktiga (livsmedelsverksamheter) och dessa ska tillsynas/kontrolleras relativt frekvent. Dessa viktiga register finns i diariesystemet EDP. Registren uppdateras kontinuerligt utifrån nytillkomna och avslutade verksamheter. Ett annat register som bedöms som prioriterat att upprätthålla och aktualisera är registret över verksamheter som befattar sig med växtskyddsmedel.

Prioriteringar

Förutom att miljöenheten ska arbeta och prioritera för att på sikt uppfylla de övergripande målen, har verksamheten fokus på de mål som Miljösamverkan Västra Götaland har formulerat. De sammanfattas som *Det önskade läget* och handlar om att vara den myndighet vi själva vill möta, skapa gemensam praxis, dela med sig till varandra och ha en dialog med andra aktörer i samhället. Det är också viktigt att skapa attraktiva arbetsplatser med goda ledare och kompetenta medarbetare.

I den dagliga verksamheten måste alltid miljöenhetens personal prioritera bland de arbetsuppgifter som förekommer och avsikten är att prioritera enligt följande:

1. Att uppfylla våra grundläggande åtaganden som operativ kontrollmyndighet, dvs.
    a. utföra styrd tillsyn (c-anläggningar, anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter, registrerade livsmedelsverksamheter och uppföljning av köldmedierapportering)
    b. utföra händelsestyrd tillsyn (följa upp klagomål som kommer in och handlägga inkommande ansökningar)
2. Att uppfylla våra grundläggande åtaganden som beslutats i gällande tillsynsplan, dvs.
    a. utföra behovsprioriterad tillsyn (tillsyn av u-anläggningar, tillsyn av enskilda avloppsanläggningar, driva ärenden om förorenade områden m.m.)
    b. utföra skattefinansierad tillsyn (rökfria miljöer, badvattenprovtagning, LOVA-ansökningar m.m.)
3. Övriga förekommande uppgifter med miljöanknytning.

Tillsynsintervall

Miljöfarliga verksamheter som är anmälningspliktiga (C-anläggningar), alla livsmedelsverksamheter och alla hygieniska verksamheter (H-verksamheter) har en viss avsatt tillsynstid som ska utföras av kontrollmyndigheten. Tillsynstiden för de objekt som finns i Herrljunga motsvarar 1 timma per år till 14 timmar per år. Utgångspunkten är att ett besök tar 4 – 6 timmar beroende på verksamhetens omfattning. För verksamheter med normalstor omfattning ska tillsynstimmarna fördelas på tillsynsbesök enligt följande:

- Anläggningar med 12 eller fler kontrolltimmar ska få minst tre besök per år.
- Anläggningar med kontrolltid 7 - 12 ska få två besök per år.
- Anläggningar med kontrolltid 4 - 6 timmar ska få ett besök per år.
- Anläggningar med 2–3 kontrolltimmar ska få ett besök vartannat år.
- Anläggningar med 1 kontrolltimma per år ska få ett besök vart fjärde år.

Dessa grundregler kan frångås i fall då tillsynsbesöket tagit extra lång eller kort tid. Avsikten är att de timmar som debiteras för också ska utföras. Om behovet av tillsyn visar sig vara större eller mindre ska verksamheternas klassningsbeslut ändras.

Inom området *Livsmedel* har varje verksamhet klassats enligt en nationell modell där klassningen leder fram till ett fastställt kontrollintervall. Ett exempel på kontrollintervall kan vara att en restaurang ska ha tre kontroller på fem år. Inom området finns tre kontrollmetoder: provtagning, revision och inspektion.

Varje tillsynsområde har ett separat tillsynsregister där det framgår specifikt vilka verksamheter som ska kontrolleras under respektive år.

Treårig planering

Planeringen i tillsynsregistren sträcker sig tre år framåt i tiden. I den fleråriga planeringen har Miljöenheten strävat efter att fördela tillsynen så att summan av tillsynstimmarna blir ungefär samma för varje år. Därför redovisas enbart 2024 års planering i detalj i denna behovs- och tillsynsplan med utgångspunkt från att tillsynstiden för samtliga tillsynsområden blir ungefär densamma för 2025 och 2026. I tabellerna i behovs- och tillsynsplan framgår det planerade tillsynsintervallet. För området växtskyddstillsyn redovisas kontrollintervall i bilaga 2.

Tillgänglig arbetstid

All tid som en handläggare arbetar är inte tillgänglig för att utföra tillsyn. Mycket tid, ungefär hälften av den tillgängliga tiden, går bort till t.ex. semester, sjukdom, vård av barn, kompetensutveckling, arbete med att ta fram och uppdatera rutiner, mallar, e-tjänster och webbsida, interna möten (APT, enhetsmöten m.m.), externa möten (sjuhäradsmöten, deltagande i samverkansprojekt m.m.), personalaktiviteter, kommunövergripande projekt (t.ex. GDPR, jämställdhetsgrupp, mänskliga rättigheter), arbetsmiljöarbete (skyddsrond, medarbetarenkät m.m.), verksamhetsplanering, optimering av ärendehanteringssystem, registervård och inventering av tillsynsobjekt, omvärldsbevakning, rekrytering, digitalisering, problem i IT-system, beredskapsplanering, införskaffande och underhåll av utrustning m.m.

Enligt en uppskattning från SKRs mall för taxeberäkning kan ca 1 000 (50% av en heltid) till 1 200 timmar (60 % av en heltid) bedömas vara tillgänglig för handläggning och tillsyn. Med hänsyn till att Herrljunga är en liten kommun där varje enskild handläggare har ett bredare ansvarsområde och mer administration, beräknas 1 000 timmar (50 % av en heltid) vara tillgängligt för handläggning och tillsyn

(planerad tid) och 1 000 timmar (50 % av en heltid) beräknas gå åt till annat än tillsyn/handläggning (oplanerad tid enligt stycket ovan).

Av dessa 1 000 timmar planeras en viss del in som en marginal. Marginalen finns för att säkerställa att det finns utrymme vid t.ex. längre sjukfrånvaro, upplärningstid för nyanställd eller oförutsedda arbetsuppgifter. Om marginalen inte behövs under året, är varje handläggare fri att prioritera dessa timmar till något eget projekt med miljöanknytning, t.ex. sammanställning av sjöprovtagning, informationskampanj eller studiebesök på annan miljöförvaltning.

En heltidstjänst planeras alltså ungefär såhär:

Planerad tid, 45 % Marginal 5 % Oplanerad tid, 50 %

Specifika arbetsuppgifter för chef och administratör jämställs med tillsynstid. Tid för att besvara remisser och förfrågningar räknas också in i tillsynstiden. Fördelning av arbetsuppgifter mellan de enskilda tjänstepersonerna görs inom enheten och kan komma att revideras under året.

Planering för Miljöenhetens verksamhetsområden

De ca 1 000 timmar per heltidstjänst som räknas in som planerbar tid är i sin tur indelade i tre kategorier: Verksamhet, handläggning och tillsyn. Dessa tre kategorier beskrivs närmare nedan.

Verksamheten

I rollen som miljöchef ingår återrapportering av miljöenhetens verksamhet till nämnden och presidiet. Miljöchef har personal- och budgetansvar för miljöenheten. I ansvaret för verksamheten ingår bl.a. arbete med taxor, planering, samordning och uppföljning. Under posten *verksamhet* ligger även de timmar som finns för marginal och timmar för administrativa uppgifter som utförs av verksamhetens administratör.

I de administrativa timmarna ingår posthantering, registrering av ärenden, utskick, debitering av årliga avgifter och arkivering. Remisser och förfrågningar delas mellan tjänstepersoner på enheten. I denna tid ingår rapportering till olika myndigheter.

Under verksamhetskategorin läggs även uppdrag som görs utifrån kommunstyrelsens ansvarsområde in, dvs. framtagande av vattenskyddsföreskrifter och framtagande av VA-plan.

Typ	VERKSAMHET	Antal	Frekvens	Tidsåtg.	Behov	Prio
	Miljöchef				750	500
	Administration ärenden	1	1	600	600	275
	Remisser/förfrågn/enkäter	150	1	2,5	375	375
	Systemförvaltning EDP				400	200
	Lokala hälsoskyddsföreskrifter		1	32	32	0
	Vattenskyddsföreskrifter				80	80
	VA-Plan		1	32	32	80

	Marginal	4,9	1	100	490	490
	Summa				**2759**	**2000**

Behovet och den planerade tiden inom denna kategori bedöms se likartat ut för 2025 och för 2026, men med skillnaden att vattenskyddsföreskrifterna för Ölanda beräknas vara klara under 2024, så att dessa 80 timmar ersätts med 80 timmar för framtagande av föreskrifter för ett annat vattenskyddsområde. VA-planen beräknas vara klar under 2024, vilket gör att detta behov sannolikt inte kommer att finnas kvar under 2025 och 2026.

Handläggning

Handläggning av ärenden är en stor del av miljöenhetens arbete. Handläggning sker inom flera olika övergripande ämnesområden. Vid prioritering av arbetsuppgifter inom handläggningen har miljömålen ”Giftfri miljö”, ”Frisk luft” och ”Ingen övergödning” vägt tungt.

Anmälningsärenden
Miljöbalken anger en rad åtgärder och verksamheter som är anmälningspliktiga till kommunen. Exempel är uppstart av miljöfarlig verksamhet (C), uppstart av hälsoskyddsverksmhet (H), installation av värmepump och återanvändning av schaktmassor.

Små avlopp
Prövning av tillståndsansökan om små avloppsanläggningar är en ärendetyp som miljöenheten i dagsläget lägger mycket tid på. Fokus ligger även på att påminna de fastighetsägare som inte inkommit med slutbesiktningsprotokoll eller ännu bokat tid för slutbesiktning från miljöenheten.

Förorenade områden
Det finns ett stort behov av att jobba med ärenden kring förorenade områden. Det finns cirka 97 förorenade områden i Herrljunga som nämnden har tillsynsansvar för. Av dessa är det 28 objekt som är prioriterade. Det är de objekt som har riskklassats till risknivå 1 och 2 samt de objekt som ännu inte blivit riskklassade. Ett regionalt etappmål för giftfri miljö är att alla områden med stor risk (riskklass 1 och 2) ska vara åtgärdade år 2050. Ett delmål är att 25% av riskklass 1 ska vara åtgärdade 2025 och 15 % av riskklass 2. I Herrljunga finns två objekt som har riskklass 1 och sex objekt som har riskklass 2. Det finns även 24 objekt som saknar riskklassning.

Enligt Länsstyrelsen så är det svårt att uppskatta tillsynstiden som krävs för att åtgärda ett område från identifiering till avslut, men uppskattningsvis så kan man på kommunens objekt räkna med en tidsåtgång på 25 dagar (200 timmar) per objekt fördelat över tid. Då det är ett komplext tillsynsområde som ställer stora krav på specialkunskap hos miljöenheten så har miljöenheten i många fall tagit hjälp av konsulter. De arbetsuppgifter inom handläggningen som har med myndighetsutövning att göra måste ändå alltid hanteras av nämnden. Förorenade områden bedöms vara ett område där behovet är stort och där nyttan av nedlagd arbetstid kan vara stor, men det är även ett område med låg kostnadstäckning. På grund av begränsade resurser, så bedöms det inte vara möjligt att utföra mer än 120 timmar för arbete med förorenade områden under 2024.

Naturvård
Inom området Naturvård har Herrljungas miljöenhet väldigt begränsade resurser då det inte finns någon kommunekolog, som i de flesta andra kommuner. Det som görs inom området är provtagning av 14 st sjöar. Miljöenheten har några timmar avsatta för att administrera eventuella projekt inom LOVA (Lokala

vattenvårdsprojekt). Medel till ett LOVA-projekt för 2024 kommer att sökas och besked om några medel kommer att tilldelas meddelas i mars 2024. I tillsynsplanen finns avsatt tid för att jobba med ett LOVA-projekt.

Klagomål

Löpande under året hör kommuninvånare av sig för att tipsa Miljöenheten om ärenden där de misstänker att olägenhet föreligger. Sådana klagomål kan röra alla typer av områden, men det handlar oftast om nedskräpning i naturen, buller eller dålig miljö i bostäder. Miljöenheten strävar efter att fördela dessa ärenden jämnt över all personal. Invasiva arter och djur inom tätort är två olika typer av klagomålsärenden som har ökat markant de senaste åren. Miljöenheten gör basala insatser i dessa ärenden, men har ingen möjlighet att ta ut någon avgift. Bedömningen är att klagomål är en ärendetyp som har en ökande trend, både avseende antal ärende och avseende tidsåtgång per ärende.

Prioriteringar

I nedanstående tabell framgår hur mycket tid nämnden planerar att lägga inom olika ärenden när det gäller handläggning av ärenden.

Typ	HANDLÄGGNING	Antal	Frekvens	Tidsåtg.	Behov	Prio
	C-anmälan	5	1	10	50	40
	H-anmälan	3	1	4	12	12
	C-åtgärder (uppodling + övr)	4	1	6	24	24
	C-åtgärder (schaktmassor)	6	1	10	60	30
	Spridn. av bek.medel	3	1	4	12	12
	Cisterner				20	4
	Olyckor	8	1	5	40	40
	Värmepumpar	25	1	2	50	50
	Köldmedier	37	1,2	2	89	89
	Tillstånd små avlopp	45	1	6	270	270
	Slutbesiktningar små avlopp	45	0,5	2	45	45
	RASFF Livsmedel	2	1	4	8	12
	Registreringar Livsmedel	8	1	1	8	8
	Smittskydd	4	1	1	4	4
	Lokala hälsoskyddsföreskrifter	3	1	3	9	40
	Bakgrundsstrålning	1	1- 2	8	8	8
	LONA				65	65
	Renhållningsdispenser	35	1	1	35	35
	Klagomål (även skyddsjakt)	60	1	6	360	360
	Förorenad mark (löpande)	3	1	16	48	48
	Förorenad mark (egeninitierat)				165	120
	Uppföljningar små avlopp	150	1	1	150	150
	Badvattenprov	2	4	2	16	16
	Barnvattenprov	20	1	0,5	10	10
	Sjöprov	14	1	2	28	28
	Summa				**1586**	**1520**

Behovet och den planerade tiden inom denna kategori bedöms se likartat ut för 2025 och för 2026, men med skillnaden att mängden inkomna ärenden som gäller tillstånd för små avlopp kan minska något för 2025 och 2026. Detta utifrån att de flesta avlopp inom kommunen byggts om eller uppgraderats under åren 2010 – 2023. Bedömningen är att klagomålsärenden sannolikt kommer att öka, vilket gör att summan av timmar för all handläggning sannolikt kommer att vara samma för 2024 som för 2025 och 2026.

Tillsyn

Att utföra tillsyn är en av miljöenhetens främsta arbetsuppgifter. Miljöenheten i Herrljunga har ett ganska unikt arbetssätt som innebär att alla handläggare utför tillsyn inom alla områden. Det kräver större samarbetsförmåga och all personal har större behov av att inneha en bred kompetens. Det annorlunda arbetssättet gör verksamheten mindre sårbar jämfört med kommuner i samma storlek med ett traditionellt arbetssätt. Inför varje omgång av tillsyn så utses en i gruppen för att leda tillsynen inom det specifika området, det är en person som har goda kunskaper inom sakområdet.

Vid prioritering av arbetsuppgifter inom tillsynen har miljömålen ”Giftfri miljö”, ”Frisk luft” och ”Ingen övergödning” vägt tungt. För att stäva efter att uppnå dessa miljömål är en regelbunden tillsyn av C-verksamheterna och de små avloppen viktiga. Denna prioritering av tillsyn har även möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten varit avgörande. Vid prioriteringen har hänsyn även tagits till vilka projekt som kommer att drivas inom länet och från nationella myndigheter. De områden som prioriteras, utöver de som är obligatoriska, är sådana områden som pekas ut i den nationella tillsynsstrategin.

C-verksamheter industri och U-verksamheter industri

De flesta C-verksamheter (undantaget lantbruken) betalar en årlig avgift. Det innebär att denna tillsyn prioriteras och att tillsynstiden för dessa beräknas utifrån varje verksamhets riskklassning. Under 2024 planerar miljöenheten att fortsätta att se över C-verksamheternas föreläggande om försiktighetsmått, då en del föreläggande är mer än 20 år gamla eller inaktuella. För några verksamheter finns flera aktuella förelägganden som skulle behöva göras om till ett föreläggande. För värmeverken kommer fokusområde fortsatt att vara utsläpp till luft. Tillsynen av C-verksamheten blir ofta skräddarsydd utifrån varje verksamhets riskbedömning, där fokus läggs på det inom verksamheten som innebär de största riskerna.

Varje år planerar miljöenheten att utföra viss tillsyn av U-verksamheter. För 2024 planeras kontroll av tvätthallar och kontroll av åkerier som transporterar avfall, i enlighet med den nationella tillsynsplanen.

C-verksamheter lantbruk och U-verksamheter lantbruk

Lantbruksverksamheter debiteras alltid efter utförd tillsyn. Utgångspunkten för det är att det vid efterhandsdebitering är lättare att samköra tillsyn av lantbruk med tillsyn av användning av växtskyddsmedel. Enligt planeringen så ska C-lantbruken å ett tillsynsbesök ungefär vartannat år. Utöver det ska växtskyddskontroller utföras på de C- och U-lantbruk som använder växtskyddsmedel. För 2024 planeras tillsyn av C-lantbruk och hästgårdar. Hästgårdarna är U-verksamheter, men ingår i en nationell tillsynskampanj som arrangeras av Jordbruksverket.

Nationella kontrollplanen

Kontrollplan för livsmedel ligger i bilaga 1, där planeringen för kontrollen för 2024 – 2026 framgår mer detaljerat. Kontrollplan för växtskyddsmedel ligger i bilaga 2, där kontrollen för 2024 – 2026 framgår mer detaljerat.

De övergripande målen för den offentliga kontrollen i Sverige inom livsmedelskedjan, som alltså för Herrljunga kommuns del omfattar kontrollområden som livsmedel, växtskyddsmedel och animaliska biprodukter, är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

I den nationella kontrollplanen framgår även effektmål inom fyra fokusområden - säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan. Inom varje fokusområde finns operativa mål som syftar till att effektmålen inom respektive område uppnås. Effektmål och operativa mål framgår i bilaga 1 respektive bilaga 2. Herrljungas ambition är att fokusera på ett operativt mål per år. Det operativa mål som planeras in för de kommande tre åren är följande:

2024 – Mål 16 – Glykoalkaloider i potatis

2025 - Mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer

2026 – Mål 8: Spårbarhet kött

Livsmedel
Under 2024 planerar miljöenheten att jobba enligt de nya klassningarna som gäller nationellt från och med 1 januari 2024. De nya klassningarna innebär generellt mer kontroll för livsmedelsproducenter, importörer och dricksvattenverksamheter. Den innebär också generellt mindre kontroll för livsmedelsverksamheter i sista led som t.ex. restauranger, butiker och skolkök. Det ser inte ut att kvarstå någon kontrollskuld vid skiftet från det gamla klassningssystemet till det nya.

I arbetsuppgifterna inom livsmedelskontrollen ingår revisioner, inspektioner och provtagningar samt handläggning av ärenden vid registrering och riskklassning. Miljöenheten jobbar med utredningar vid misstanke om matförgiftning och handlägger händelsestyrda ärenden och ger i möjligaste mån råd kommunens livsmedelsföretag och svarar på frågor från allmänheten. Årligen rapporteras utförda kontroller och dess resultat in till Livsmedelsverket.

Miljöenheten kommer i möjligaste mån att delta i nationella och regionala kontrollprojekt.

Hälsoskydd
När det gäller hälsoskydd har nämnden inom sitt ansvarsområde att regelbundet kontrollera hygienen i skolor, förskolor och verksamheter med risk för blodsmitta eller annan smitta. Under 2024 planerar Miljöenheten att genomföra tillsyn av både skolor, förskolor och hygienverksamheter. För tatueringsverksamheter planerar kommunen att delta i en nationell tillsynskampanj som handlar om tatueringsfärger.

Små avlopp
Miljöenheten har sedan 2010 valt att prioritera små avlopp som ett viktigt tillsynsområde eftersom bedömningen är att det finns stor potential att ge en stor miljönytta och ge positiv inverkan på flera

miljömål, bland annat ”Ingen övergödning”, ”Levande sjöar och vattendrag” och ”Grundvatten av god kvalitet”. Övergödning bedöms vara ett av kommunens största miljöproblem och flera vattenförekomster uppnår inte god status på grund av just övergödning.

2010 - 2019 genomförde miljöenheten tillsynen på avlopp. Nu är all tillsyn klar och alla fastigheters tid att utföra åtgärder har gått ut. Trots det återstår ungefär 100 objekt som, trots uppmaningar, ännu inte har åtgärdat sina anläggningar. Arbetet inom små avlopp för 2024 kommer därför till viss del att handla om att handlägga ansökningar som kommer in parallellt med arbetet att driva på de ca 100 fastigheter som ligger efter med sina åtgärder.

Under våren/sommaren 2024 kommer enheten även att fortsätta att jobba med den andra tillsynsomgången för de små avloppen. För 2024 planeras tillsyn i Fölene socken och delar av Herrljunga socken.

Det finns ett behov av tätare tillsynsintervall på minireningsverk, eftersom erfarenheten vid tidigare tillsyn är att skötseln är avgörande för funktionen. Av administrativa och praktiska skäl planeras denna utökade tillsyn att genomföras från och med 2027.

Inom nämndens ansvarsområde finns även tillsyn av dagvatten m.m., men det saknas resurser för den tillsynen. Strandskyddstillsynen sköts av byggenheten.

Övrig tillsyn
Inom miljöenhetens ansvarsområden ligger även tillsyn inom flera mindre områden, t.ex. tobakslagen, kemikalier, sprängämnesprekursorer och animaliska biprodukter. För 2024 planeras små tillsynsinsatser inom områden som tobakstillsynen, tillsyn av växtskyddsmedel som inte är lantbruk och tillsyn av sprängämnesprekursorer.

Typ	TILLSYN	Antal	Frekvens	Tidsåtg.	Behov	Prio
	C-anläggningar industri	26	0,5-3	2-16	147	143
	C-anläggningar lantbruk	16	0,5	4	32	64
	Livsmedel	86	0,33-3	1-4	200	200
	Skolor	10	1	4	40	36
	Förskolor	12	1	4	48	48
	Hygienisk beh.	9	0,5	2	9	18
	Bassängbad	1	1	4	4	4
	Tobakslagen	13	1	1	13	12
	Uppföljningar	5%			25	28
	Små avlopp Markbaserat	2000	0,05	2,5	250	312,5
	Små avlopp Minireningsverk	100	0,1	2,5	25	0
	Slamkompostering	20	0,2	3	12	12
	U-anläggningar industri	500	0 - 0,5	4	100	88
	U-anläggningar lantbruk	290	0 - 0,5	3	50	250
	U-anläggningar hälsoskydd	100	0 - 0,5	4	25	0
	Åkerier som transporterar avfall	20	0,1	6	12	120
	Växtskyddsmedel, lantbruk	200	0,08 - 0,5	4	200	0
	Växtskyddsmedel, ej lantbruk	7	0,2 - 0,5	4	9,24	2
	Kemikalier i butik	8	0,2	4	6,4	0

	Kemikalier i produkter	20	0,2	4	16	0
	Farliga ämnen (PFAS, PCB m.m.)					
	Avfall och avfallsbrottslighet	20	0,2	4	16	0
	Solarier	4	0,3	2	2,4	0
	Projekt					0
	Sprängämnesprekursorer	10	0,5	4	20	20
	Animaliska biprodukter	237,5	0,5	2	237,5	0
	Tillsyn inom VSO	6	0,17	40	40	0
	Summa				**1539**	**1358**

Behovet och den planerade tiden inom denna kategori bedöms se likartat ut för 2024 och för 2025, men med skillnaden att livsmedelstillsynen kommer att minska med ca 30 % inför 2024 och 2025, vilket framöver ger utrymme för att utöka övrig tillsyn.

Planeringen i varje tillsynsområde i respektive tillsynsregister sträcker sig tre år framåt i tiden. I den fleråriga planeringen har Miljöenheten strävat efter att fördela tillsynen så att summan av tillsynstimmarna blir ungefär samma för varje år. Nämnden har som strävansmål att se över möjligheten att en större kommun i framtiden utför livsmedelskontrollen på uppdrag av nämnden.

Uppföljning

Tillsynsplanen följs upp varje tertial och redovisas till nämnd.

Sammanfattning och nedprioriteringar

På grund av brist på resurser är tillsynen/kontrollen på verksamheterna begränsad. För att kunna fullgöra all tillsyn som ingår i nämndens ansvarsområde behövs enligt behovsutredningen ca en heltidstjänst extra inom miljöenheten, vilket utgör mer ca 17 % av miljöenhetens totala ansvarsområde. Utifrån detta behöver nämnden göra prioriteringar. Enligt tillsynsplanen så prioriteras några områden bort, framför allt är det arbete med förorenade områden och tillsyn av icke anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter och icke anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter som prioriteras bort. Enligt den uppföljning som Länsstyrelsen har gjort av miljöbalkstillsynen i Herrljunga, så behövs en mer ingående behovsutredning. Så uppgifterna nedan kan komma att ändras utifrån en ny och mer ingående behovsutredning, som planeras att tas upp till nämnd under våren 2024.

Totalt behov (h)	5884
Tillgängligt (h)	4900
Saknas (h)	984

Bilaga 1 – Kontrollplan för livsmedelskontrollen 2024-2026

Mål

De övergripande målen för den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan framgår av förordningarna (EG) nr 178/2002 och (EU) 2017/625. I den nationella kontrollplanen finns övergripande mål med tillhörande beskrivning av önskad effekt. Med utgångspunkt från de övergripande målen har fyra gemensamma effektmål fastställts. Effektmålen bidrar till att de nationella övergripande målen för livsmedelskedjan uppnås. De fyra fokusområdena är säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

Fokusområde	**Effektmål**
Säkert dricksvatten	För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.
Mikrobiologiska risker	Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.
Kemiska risker	Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCBer), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
Information i livsmedelskedjan	Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Livsmedelskontrollen kan bidra till att effektmålen nås med kontroll som är riskbaserad och är effektiv, dvs att kontrollen har avsedd effekt. De operativa målen handlar om riskbaserad kontroll. Inom varje fokusområde finns operativa mål som syftar till att effektmålen inom respektive område uppnås.

Herrljungas ambition är att fokusera på ett operativt mål per år. Det operativa mål som planeras in är följande:

2024 – Mål 16 – Glykoalkaloider i potatis

2025 - Mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer

2026 – Mål 8: Spårbarhet kött

De operativa målen framgår i sin helhet på livsmedelsverkets webbplats. Flera av målen är inte aktuella i Herrljunga kommun eftersom vi inte har några verksamheter av den karaktär som målet gäller. De operativa mål och vilka mål som är aktuella för Herrljunga framgår nedan.

Operativa mål 2024 - 2026

Mål 1: Mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning av dricksvatten

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid alla anläggningar som producerar över 100 m3 dricksvatten per dygn. Kontrollen syftar till att bedöma om faroanalysen tar hänsyn till mikrobiologiska och kemiska faror i råvattnet och att beredningen av dricksvattnet är anpassad efter resultatet av faroanalysen.

Målet avser anläggningar som producerar över 100 m^3 dricksvatten per dygn. Inom Herrljunga kommun finns tre sådana verksamheter.

Mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts vid de allmänna vattenverk och distributionsanläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2008:13) om åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar. Kontrollen görs i syfte att bedöma om förebyggande, upptäckande och avhjälpande åtgärder vidtas för att säkerställa skyddet mot sabotage och skadegörelse riktat mot anläggningarna.

Samtliga allmänna vattenverk och distributionsanläggningar som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till mer än 2 000 personer omfattas av målet. För Herrljungas del innebär det att 1 - 3 verksamhet omfattas.

Mål 3: Nyckelhålsmärkning (ej aktuellt)

Målet gäller enbart de som har kontrollansvar för livsmedelsverksamheter som använder sig av nyckelhålsmärkningen. Ingen av livsmedelsverksamheterna där Herrljunga kommun är behörig myndighet för livsmedelskontroll använder sig av nyckelhålsmärkningen.

Mål 4: Spårbarhet och märkning av fet fisk från Östersjön (ej aktuellt)

Målet omfattar de som har kontrollansvar för livsmedelsanläggningar som för ut partier av lax från Östersjön. Ingen av livsmedelsverksamheterna där Herrljunga kommun är behörig myndighet för livsmedelskontroll för ut partier av lax från Östersjön.

Mål 5: Ekologiska varor

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att de aktörer som släpper ut ekologiska produkter eller produkter under omställning, har anmält sig till Livsmedelsverket. Kontroll utförs också för att verifiera undantagen från anmälan och krav på certifikat. Livsmedelsverket ska omedelbart underrättas om en aktör inte har anmält sin verksamhet enligt reglerna. Livsmedelsverket prövar då frågan om sanktionsavgift.

Inom Herrljunga kommun finns ca 7 st livsmedelsverksamheter som omfattas av målet. Kontroll avseende detta genomfördes under år 2022.

Mål 6: Livsmedelsinformation via e-handel

Senast den 31 december 2025 har kontroll utförts hos registrerade/godkända verksamheter som släpper ut färdigförpackade kosttillskott och/eller konfektyr på marknaden via e-handel. Kontrollen syftar till att verifiera att livsmedelsinformationen på verksamhetens webbplats stämmer med informationen på förpackningarna.

Inom Herrljunga kommun finns 0 – 2 st livsmedelsverksamheter som eventuellt omfattas av målet.

Mål 7: Handelsnormer för konserverad tonfisk och sardiner (ej aktuellt)

Målet omfattar de som har kontrollansvar för importörer, till exempel huvudkontor för livsmedelskedjor, som handlar med konserverad tonfisk och bonit och/eller konserverade sardiner eller produkter av sardintyp. Ingen av livsmedelsverksamheterna där Herrljunga kommun är behörig myndighet för livsmedelskontroll importerar sådana varor.

Mål 8: Spårbarhet kött

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera uppgift om svenskt ursprung för färskt och fryst kött av nöt, gris, får och lamm samt fågel. Målet omfattar såväl helt som bitat och malet kött, förpackat och oförpackat. Kontrollerna ska utföras i samtliga led i livsmedelskedjan efter slakt som släpper ut färskt eller fryst kött av svenskt ursprung på marknaden.

Målet gäller alla anläggningar som släpper ut färskt eller fryst kött av svenskt ursprung på marknaden i leden efter slakt, det vill säga styckningsanläggningar, grossister, matmäklare och butiker. Inom Herrljunga kommun finns ca 6 st verksamheter som kan vara aktuella för målet.

Mål 9: Skyddade beteckningar

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts av att märkningen på utvalda förpackade produkter med skyddade beteckningar och som har införts till Sverige stämmer överens med produktspecifikationen.

Målet gäller kontroll vid huvudkontor och hos grossister. Inom Herrljunga kommun finns 0 – 2 st verksamheter som kan vara aktuella för kontrollen.

Mål 10: Allergena ingredienser i färdigförpackade livsmedel

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts hos grossister som importerar färdigförpackade livsmedel för att verifiera att företagarna ger korrekt information om allergena ingredienser i märkningen.

Målet gäller kontroll vid huvudkontor och hos grossister som importerar färdigförpackade livsmedel. Inom Herrljunga kommun finns 0 – 2 st verksamheter som kan vara aktuella för kontrollen.

Mål 11: Spårbarhet ägg

Senast den 31 december 2025 har offentlig kontroll utförts för att verifiera att aktörer som producerar och/eller släpper ut svenska hönsägg på marknaden kan visa att de uppfyller de spårbarhetskrav som finns och att den information som medföljer äggen är korrekt.

Anläggningar som omfattas av målet är samtliga anläggningar som producerar eller släpper ut svenska ägg med skal på marknaden och som är producerade av hönor av arten Gallus gallus. Det innefattar samtliga aktörer som omfattas av kraven för registrering och/eller godkännande, till exempel detaljhandelsföretag, transportörer, uppsamlare, förpackningscentraler och primärproducenter.

Inom Herrljunga kommun finns ca 5 – 6 st verksamheter som kan vara aktuella för kontrollen.

Mål 12: Aktörer som släpper ut honung på marknaden

Senast den 31 december 2025 har kontrollmyndigheterna utfört spårbarhetskontroller hos företag som handlar med honung. Syftet är att säkerställa att aktörer som släpper ut honung på marknaden har registrerat sin anläggning, i de fall verksamheten har en sådan organisation och kontinuitet att den kan anses vara ett livsmedelsföretag.

Enligt Livsmedelsverkets vägledning ska primärproducenter som producerar mer än 500 kilo honung per år vara registrerade.

Spårbarhetskontrollerna ska genomföras i butik, e-handel och andra handelsplatser, men kontrollen riktas i första hand mot de primärproducenter som producerar och släpper ut honung på marknaden.

Miljöenheten har inte kännedom om några stora honungstillverkare inom kommunen.

Mål 13: Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott (ej aktuellt)

Målet omfattar de som har kontrollansvar för kosttillskottsanläggningar som släpper ut växtbaserade kosttillskott på marknaden. Inom Herrljunga kommun finns inga sådana verksamheter registrerade.

Mål 14: Fusk med tonfisk (ej aktuellt)

Målet omfattar de som har kontrollansvar för grossister och importörer som handlar med färsk och fryst tonfisk. Inom Herrljunga kommun finns inga sådana verksamheter registrerade.

Mål 15: Plastprodukter med otillåtna naturmaterial (ej aktuellt)

Målet omfattar de som har kontrollansvar för producenter, importörer och grossister som släpper ut kontaktmaterialprodukter som innehåller plast och malen bambu eller andra otillåtna naturmaterial på marknaden. Inom Herrljunga kommun finns inga sådana verksamheter registrerade.

Mål 16: Glykoalkaloider i potatis

Offentlig kontroll av åtgärder som livsmedelsföretagare vidtagit för att förebygga att höga halter glykoalkaloider bildas och hur de förhindrar att giftiga partier sätts på marknaden.

Målet omfattar bland annat butiker som säljer potatis som förpackad vara direkt till konsumenter. Inom Herrljunga finns 4 – 5 st verksamheter som kan omfattas av kontrollen.

Mål 17: Kontaktmaterialverksamheter (ej aktuellt)

Målet omfattar offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller företag som tillverkar, förädlar och distribuerar material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Inom Herrljunga kommun finns inga sådana verksamheter registrerade.

Mål 18: Bladgrönsaker – bevattningsvatten och hygien vid odling (ej aktuellt)

Målet gäller enbart länsstyrelserna.

Mål 19: Opastöriserad mjölk (ej aktuellt)

Målet gäller enbart länsstyrelserna.

Mål 20: Nationell kontrollplanering primärproduktion (ej aktuellt)

Målet gäller enbart länsstyrelserna.

Myndighetens eget mål

Dricksvatten – Faroanalys och provtagningsprogram

Problembild: Under 2021 års kontroller av dricksvattenanläggningar observerade miljöenheten att några dricksvattenverksamheter saknar fastställd faroanalys och provtagningsprogram. Under 2022 arbetade enheten målinriktat med att ställa krav på faroanalys och provtagningsprogram. 2023 beslutades om nya dricksvattenföreskrifter i Sverige, vilket innebär att alla dricksvattenverksamheter behöver lämna in nya provtagningsprogram och miljöenheten behöver fastställa dessa. Arbete har pågått under 2023 med att begära in och fastställa provtagningsprogram och arbetet beräknas behöva pågå fram till 2025 innan alla verksamheter är klara.

Mål: Vid utgången av 2025 ska alla dricksvattenanläggningar ha ett fastställt provtagningsprogram som är i enlighet med de nya dricksvattenföreskrifterna som trätt i kraft 2023. Vid utgången av 2024 ska de flesta anläggningar ha ett sådant fastställande och det ska inte finnas någon anläggning som helt saknar fastställande.

Indikator: Vid halvårsskiftet 2021 hade bara 4 av då 12 dricksvattenanläggningar ett fastställt provtagningsprogram, vid mitten av november 2023 hade 11 av nu 16 anläggningar ett fastställt provtagningsprogram. Om målet har uppnåtts så ska 16 av 16 dricksvattenanläggningar ha ett aktuellt fastställt provtagningsprogram vid utgången av 2025. Målet för utgången av 2024 är 14 av 16 samt att ingen verksamhet helt saknar fastställande. Mål följs upp i samband med verksamhetsberättelse 2024 och 2025.

Finansiering

Samhällsbyggnadsnämndens offentliga kontroll av livsmedelsanläggningar finansieras med avgifter, enligt förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedelsanläggningar. Från och med 2024 debiteras alla verksamheter i efterhand för den kontrolltid som gått åt i det specifika ärendet.

Kontrollpersonal och kompetens

Kravet på personalens kompetens finns i kontrollförordning (EU) 2017/625. Enligt Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll LIVSFS 2005:21 § 3 g ska en kompetensförsörjningsplan upprättas. Av planen ska det framgå vilken kompetens som myndigheten behöver för att fullgöra sina kontrolluppgifter, den kompetens som finns hos myndighetens personal samt andra personer som bedriver kontrollverksamhet för myndigheten, behovet av kompetensutveckling hos personalen och hur myndigheten avser att uppfylla kraven på kompetensförsörjning. En kompetensförsörjningsplan togs fram under 2021 och den uppdateras kontinuerligt.

Kompetensutveckling sker löpande genom deltagande i kurser anordnade av Livsmedelsverket och andra aktörer. Det ökade utbudet av utbildning via webben underlättar kompetensutvecklingen. En stor del av kompetensförsörjningen sker genom att följa och inhämta ändringar och nyheter i livsmedelslagstiftningen via webbplatsen Livstecknet. För att upprätthålla en hög kompetens inom gruppens ansvarsområden och för att kunna ge service av god kvalitet är livsmedelskontrollens olika ansvarsområden i viss mån fördelade på livsmedelsinspektörerna. Målet är att det alltid ska finnas två inspektörer med specialistkunskap inom samma område/bransch.

Utrustning, utrymmen och provtagning

För kontrollen finns en del utrustning till förfogande. En del utrustning finns på varje enskilt kontor och en del utrustning finns i miljöenhetens labb i källaren. Varje inspektör har en egen labbrock, mössa eller

keps och tossor. I labbet finns ett förråd där man kan hämta tossor. På miljöenheten finns två IR-termometrar, en instickstermometer och en yttermometer som alla kalibreras av SP en gång per år, i december. Enheten äger även en ATP-mätare, tillsammans med Vårgårda kommun.

Provtagningsutrustning finns i källaren. Där finns både sterila plastkärl och glaskärl inklusive kylklampar och transportlådor. En kyl och en frys finns i källaren. Vid större beslag av kyl- eller frysvaror kan miljöenheten utnyttja stora kylutrymmen vid Hemgårdens äldreboende, som inte används i någon verksamhet.

Registrering, godkännande och anläggningsförteckning

Samhällsbyggnadsnämnden registrerar alla livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet inom Herrljunga kommun. Anläggningarna listas i miljöenhetens ärendehanteringssystem EDP Vision Miljö. Ett identiskt register med tillhörande beslutad kontrollfrekvens finns på servern i en excelfil.

Vid bedömning om ett företag är ett livsmedelsföretag eller ej används lagstiftningens definitioner och Livsmedelsverkets vägledning om godkännande och registrering. I förordning (EU) 2017/625 finns krav på att kontrollmyndigheten ska upprätthålla aktuella register över anläggningar som är föremål för kontroll. Miljöenheten i Herrljunga uppdaterar sitt register kontinuerligt efter utförd kontroll, efter att ha mottagit anmälningar för registrering eller erhållit information från företagare på annat sätt. Därutöver det görs en översyn av registret en gång om året i samband med debitering av årliga kontrollavgifter. Om miljöenheten får kännedom om att en livsmedelsverksamhet bedrivs utan att vara registrerad, hanteras det som ett ärende enligt den process som beskrivs på livsmedelsverkets webbplats.

Riskbaserad kontroll och prioritering

Riskklassning av anläggningar sker genom att Livsmedelsverkets modell för riskklassning tillämpas. Genom denna tilldelas olika typer av anläggningar en viss kontrollfrekvens baserat på bland annat risker, omfattning för verksamheten. Alla befintliga verksamheter klassas om under hösten 2023. Översyn av riskklassningen görs dessutom kontinuerligt i samband med kontroll. En viktig uppgift i planeringen av den operativa kontrollen är att avgöra hur kontrollen ska disponeras. Det kan t.ex. vara att välja lämpliga kontrollmetoder och relevanta kontrollområden, allt för att kontrollen på anläggningen ska ha effekt och vara ändamålsenlig.

Under 2024 planerar miljöenheten att utföra revision vid de stora butikerna (4 st). Provtagning planeras för 2024 genom eventuell verifierande provtagning av glykolalkoider i potatis, enligt operativt mål nummer 16.

Livsmedelslagstiftningen inom nämndens ansvarsområde omfattar cirka 200 olika EG-förordningar och nationella lagar, förordningar och föreskrifter. Livsmedelsverket har delat in dessa i olika lagstiftningsområden, A – O. Alla lagstiftningsområden som är aktuella för respektive anläggning ska kontrolleras inom loppet av en 6-årsperiod. För att säkerställa att det genomförs gör personalen inför varje inspektion en tillbakablick för att bedöma vilka lagstiftningsområden som behöver kontrolleras för att uppnå målet om att varje område ska kontrolleras minst vart sjätte år.

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Nämndens juridiska befogenheter att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad finns bland annat i artikel 138 i förordning (EU) 2017/625. Denna anger att om den behöriga myndigheten konstaterar bristande efterlevnad, ska den vidta åtgärder för att se till att företagaren avhjälper situationen. När den behöriga myndigheten beslutar vilka åtgärder som ska vidtas ska den ta hänsyn till den bristande efterlevnadens art och om företagaren tidigare visat prov på bristande efterlevnad. Ytterligare åtgärder som nämnden kan

vidta anges i 22-24 §§ i livsmedelslagen (2006:804). Exempel på åtgärder som nämnden har möjlighet att vidta är föreläggande, förbud, begränsa eller förbjuda utsläppande på marknaden av livsmedel samt beordra att livsmedel återkallas, dras tillbaka från marknaden och/eller destrueras. Möjlighet finns att förena beslut med vite.

Nämnden ska också besluta i frågor om sanktionsavgifter, bland annat i samband med avsaknad av registrering av livsmedelsanläggningar. Inom myndigheten regleras juridiska befogenheter i en delegationsordning. För att kontroll ska kunna utföras effektivt har myndigheten långtgående delegation. Delegationen är knuten till titlarna Miljöchef, Miljöinspektör respektive Administratör. Miljöenheten följer Livsmedelsverkets vägledning om åtgärder vid bristande efterlevnad av livsmedelslagstiftningen när avvikelser konstateras.

Miljöenheten jobbar i första hand långsiktigt tillsammans med verksamhetsutövarna för att öka kunskapen och löpande förbättra processer och tillvägagångssätt i verksamheten. Avvikelser som konstateras i den löpande kontrollen följs alltid upp. Tiden för uppföljning sätts utifrån avvikelsens allvarlighet. Vid behov utförs en uppföljande kontroll i samband med uppföljning, och ibland räcker det att verksamhetsutövaren skickar bilder. Beslut om föreläggande eller förbud fattas i de fall då verksamhetsutövaren inte omedelbart frivilligt åtar sig att åtgärda den observerade bristen eller om bristen kräver en viss investering av resurser för att åtgärda den. Befogenheten att omhänderta eller destruera livsmedel används när situationen kräver det. I myndighetens administrativa system finns mallar för beslut. Mallarna ska anpassas till beslut om förbud och föreläggande med stöd av livsmedelslagstiftningen. Kontrollpersonalen har genomgått utbildning i kommunallagen och förvaltningsrätt för att kunna fatta rättssäkra beslut.

Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Miljöchefen och inspektörerna gör vid sitt månadsmöte en avstämning mot kontrollplanen. Uppföljningen och de åtgärder som eventuellt vidtas syftar till att säkerställa att kontrollen har effekt. Vid behov görs prioriteringar och omfördelningar. Aktuella händelser i omvärlden kan innebära förändringar av kontrollplanen, till exempel att utvalda operativa mål omprioriteras. Nämnden informeras om resultatet av avstämningen varje tertial. De specifika mål som satts upp för året i samband med budget, följs upp efter årsskiftet i samband med verksamhetsberättelse. Det är svårt att på ett praktiskt sätt följa upp att kontrollen har haft effekt, men i Herrljunga görs det genom att i samband av årsuppföljningen i verksamhetsberättelsen lyfta fram exempel på fall där kontrollen har haft effekt och i förekommande fall även exempel på fall där kontrollen visat sig inte ha någon påtaglig effekt.

Beredskap

Myndigheten har möjlighet att skicka livsmedels - och vattenprover till upphandlat och avtalat ackrediterat laboratorium för mottagning alla dagar på året. Miljöenhetens tjänstepersoner har inte någon jour, men kan vid akuta fall oftast ändå nås även utanför arbetstid.

Bevakning av RASFF-ärenden sker genom att miljöenhetens e-post kontrolleras varje arbetsdag. Vid behov kan miljöchef beordra in någon eller själv följa upp ett brådskande RASFF-ärende. Miljöchef har möjlighet att delegera denna arbetsuppgift vid behov.

Bilaga 2 – Kontrollplan för växtskyddstillsynen 2024 - 2026

Nationell kontrollplan

För att eftersträva en harmoniserad kontroll i Sverige - med gemensamma mål och prioriteringar - har vi en flerårig nationell kontrollplan (NKP) för livsmedelskedjan. NKP fungerar som ett styrdokument för myndigheter vid planering, utförande och uppföljning av kontrollen. Sedan 2019 ingår området växtskyddsmedel i NKP.

Kommunerna är en av de myndigheter som ansvarar för kontroll inom växtskyddsområdet. Kommunerna kontrollerar aktörer som distributörer (återförsäljare) och yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel, till exempel jordbrukare, växthusodlare och entreprenörer som lejs in att utföra bekämpningar. I det ansvaret ingår att upprätthålla ett register över alla sina aktörer. Herrljunga kommuns register över återförsäljare och yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel utförs av det register som finns i kommunens ärendehanteringssystem EDP, under Tillsyn → Miljöskydd. För varje objekt finns en ruta för ”Används bekämpningsmedel”. De verksamheter som miljöenheten har kännedom om användning av bekämpningsmedel har ett ”Ja” i den rutan. Herrljunga kommun har under lång tid bedrivit regelbunden tillsyn av lantbruk och har i och med denna tillsyn kontinuerligt samlat in information om vilka verksamheter som använder bekämpningsmedel. Registret över användare av växtskyddsmedel bedöms vara ganska komplett, men det är ändå inte uteslutet att några användare som brukar mindre än 30 hektar jordbruksmark och använder växtskyddsmedel saknas i registret.

Kommunens kontroll av återförsäljare och användare av växtskyddsmedel ska utföras utifrån ett riskbaserat urval. Aktörer med hög risk ska kontrolleras oftare än aktörer med låg risk. Inom Herrljunga kommun är målet att utföra tillsyn inom växtskydd med ungefär dessa intervall:

Aktör	**Intervall**	**Senast utfört**
Återföräljare/distributörer	Vartannat år	2023
Användare: Växthus och golfbanor	Vartannat år	2020
Användare: Besprutningsentreprenörer som utför bekämpning på mer än 100 hektar	Vartannat år	2022
Användare: Jordbrukare som utför bekämpning på mer än 100 hektar	Vartannat år	2022
Användare: Besprutningsentreprenörer som utför bekämpning på 30 - 99 hektar	Vart fjärde år	2022
Användare: Jordbrukare som utför bekämpning på 30 - 99 hektar	Vart fjärde år	2022
Användare: Besprutningsentreprenörer som utför bekämpning på 1 - 29 hektar	Vart åttonde år	-
Användare: Jordbrukare som utför bekämpning på 1 - 29 hektar	Vart åttonde år	-
Användare: Ekologiska jordbrukare	Vart tolfte år	-

Inom området växtskyddsmedel finns totalt två operativa mål med tillhörande aktiviteter. Aktiviteterna ska bidra till att uppnå målen.

Mål 1

Kontrollmyndigheterna ska ha rätt förutsättningar för att utföra en likvärdig och effektiv kontroll.

- Kontrollmyndigheterna inventerar och uppdaterar kontinuerligt sina register över aktörer.
- Kontrollmyndigheterna utför fler kontroller på växthus och växtodlingsgårdar utan djurhållning.
- Kontrollmyndigheterna utbyter erfarenhet om kontroll inom området växtskyddsmedel.

Mål 2

Aktörerna ska följa reglerna så att växtskyddsmedel distribueras och hanteras på ett säkert sätt som inte medför risker för människors hälsa, djurs hälsa eller miljön.

- Kontrollmyndigheterna ökar kontrollen av de allmänna principerna för integrerat växtskydd.
- Kontrollmyndigheterna ökar kontrollen av att växtskyddsmedelsanvändningen dokumenteras

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Claes-Håkan Elvesten

Tjänsteskrivelse
2023-11-14
DNR SB 2023/144 351

Förslag på åtgärder för Gata/Parks verksamhet efter KF-beslut om minskad budgetram

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges beslut för budget 2024 har Samhällsbyggnadsnämnden fått en minskad ram om 750 tkr vilket gör att verksamheterna måste hitta åtgärd och effektivisering för att täcka det minskade ekonomiska utrymmet.

Fördelning av kommunbidrag per ansvarsområde grundar sig i fördelningen av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Prisuppräkning tillfaller respektive ansvarsområde efter budget 2023. Förändring kapitalkostnader tillfaller främst Gata Park och Bygg. Förändring i driftskostnader på grund av investeringar tillfaller Gata Park vilket gör att Gata Park fått en minskad ram till 2024 på 750 tkr som ska effektiviseras i verksamheten.

Förvaltningens förslag på åtgärd för att klara den minskade budgetramen för Gata/Park är att kommunen upphör med det frivilliga åtagandet att snöröja enskilda vägar, samt höjer det kommunala vägbidraget från 1kr/m väg till 3 kr/meter väg.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-14
Samhällsbyggnadsnämnden § 50/2023-05-03
Samhällsbyggnadsnämnden § 33/2023-03-29
Synpunkt om snöröjning på landsbygden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Kommunens frivilliga åtagande att snöröja enskilda vägar (vägföreningar vägsamfälligheter och privata framfartsvägar) upphör från och med vintersäsongen 2024/2025.
2. Vägbidragen på de enskilda vägar som är längre än 200 m, och betjänar minst en fastighet med permanentboende, höjs från och med 2024, från 1kr/meter väg till 3kr/meter väg.

Claes-Håkan Elvesten
Gata- och parkchef

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Claes-Håkan Elvesten

Tjänsteskrivelse
2023-11-14
DNR SB 2023/144 351

Bakgrund

Herrljunga kommun är en av få kommuner i Sverige som på frivillig basis utför snöröjning på enskilda vägar. Väghållaransvaret, det vill säga ansvaret för att vägen är framkomlig för till exempel samhällsnyttig trafik, ligger dock alltid kvar hos den enskilda väghållaren.

Vid Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde 2023-03-29 gavs Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ge förslag på ett förändrat kommunalt bidragssystem för att säkerställa en god snöröjning på enskilda och privata vägar. 2023-03-27 inkom även synpunkt (SYNP 2023/43) med önskemål om förändrat bidragssystem. De kontakter som förvaltningen haft med företrädare för vägföreningar har varit förstående och i flera fall positiva till förvaltningens förslag till förändring.

Kommunalt vägbidrag

I Herrljunga kommun finns det i dag cirka 185 enskilda vägar (vägföreningar, vägsamfälligheter och privata framfartsvägar), som är berättigade till kommunalt vägbidrag. Bidrag lämnas för allmänt underhåll av de enskilda vägarna. Bidrag utgår med en krona per meter, och vägen måste vara minst 200 meter lång och betjäna minst en fastighet med permanentboende. Dessa ca 185 vägar utgör en sträcka på ca 229 000 m väg.

Ändras kravet för att få möjlighet till att söka vägbidrag blir följden följande:
Från 200m till 100 m = 105st flera enskilda framfartsvägar på sammanlagt 11,660 meter väg, får rätt att söka kommunalt vägbidrag. Från 200m till 50 m = 164st flera enskilda framfartsvägar på sammanlagt 16,815 meter väg, får rätt att söka kommunalt vägbidrag.

2022 sökte 98 av de 185 vägar som är berättigade till kommunalt vägbidrag, (200 156 m väg). Av de 185 vägar som är berättigade till kommunalt vägbidrag, får 23 vägföreningar, med en sammanlagd väglängd av 162 287m, även statligt vägbidrag från Trafikverket, för sommar och vinterunderhåll, på i genomsnitt 15.50kr / meter väg.

*Intervägh**å**llning på enskilda vägar*

Kommunen utför på frivillig basis snöröjning på de enskilda och privata vägarna vid ett snödjup på mer än 8-10 cm. Det ska vara klart senast 10 timmar efter det att snöfallet upphört. Den enskilda vägen skall vara minst 50 m lång och betjäna minst en fastighet med permanentboende. Väghållaransvaret, det vill säga ansvaret för att vägen är framkomlig för till exempel samhällsnyttig trafik, ligger dock alltid kvar hos den enskilda väghållaren.

Antalet enskilda vägar som kommunen snöröjer är ca 365st, med en total sträcka på 319 723 meter. 200 av dessa 365 vägar är kortare än 200 meter (16 815 meter). Ca. 20 enskilda vägar har genom åren avsagt sig den kommunala snöröjningen.

Motivering till beslut

Herrljunga kommun är en av få kommuner i Sverige som på frivillig basis utför snöröjning på enskilda och privata vägar. Väghållaransvaret, det vill säga ansvaret för att vägen är framkomlig för till exempel samhällsnyttig trafik, ligger dock alltid kvar hos den enskilda väghållaren.

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Claes-Håkan Elvesten

Genom att upphöra med den snöröjning som kommunen gör på frivillig basis och i stället överlåta detta till väghållarna bidrar det till möjligheten att själva styra över när vägarna ska plogas samt möjligheten att få en ökad kompensation genom höjt vägbidrag från dagens 1kr/meter väg till 3kr/meter väg. Förslaget innebär en effektivisering på ca 750 tkr vilket går i linje med beslut från kommunfullmäktige om en minskad ram för Gata/Park.

Ekonomisk bedömning

Kostnaden för snöröjning på enskilda och privata vägar har under åren 2019-2022 kostat kommunen i genomsnitt 1 147 360kr/år. Vägbidrag till enskilda och privata vägar kostar ca 200 000kr /år. Sammanlagd kostnad för snöröjning och vägbidrag uppgår alltså till ca 1 350 00kr/år. I denna kostnad är inte förvaltningens arbetstid för upphandling, uppföljning, och kontroll av upphandlad plogentreprenör samt kontroll av plogåtgärder medräknad.

Nuvarande kostnad snöröjning och vägbidrag

Snöröjningskostnad genomsnitt 2019-2022	
Jourkostnad:	649 397
Plogning:	497 963
	1 147 360

Vägbidrag 1kr /m (baserat på 2022 års ansökningar)	
Vägföreningar med TRV-bidrag	162 287
Övriga VSF- privata vägar	37 869
	200 156

Kostnad Nytt förslag Totalsumma	**1 347 516**

	Kostnad	Besparing	
Snöröjning slopas			
Jourkostnad:	0	-649 397	
Plogning:	0	-497 963	
	0	-1 147 360	
Vägbidrag 3kr /m (baserat på 2022 års ansökningar)			
Vägföreningar med TRV-bidrag 3kr/m	486 861	324 574	
Övriga VSF och privata vägar 3 kr/m	113 607	75 738	
	600 468	**600 468**	
		0	
	600 468	**-747 048**	Besparing

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Claes-Håkan Elvesten

FN:s barnkonvention

Förslaget påverkar ej framkomligheten för samhällsviktig trafik, som skoltrafik, räddningstjänst, hemtjänst, sophämtning med mera, då väghållaransvaret oförändrat vilar på respektive vägförening, vägsamfällighet eller privat väghållare.

Gator där kommunen är väghållare.

En förändring av snödjup innan åtgärd eller förlängda åtgärdstider på de Gator och gång- och cykelvägar där kommunen är väghållare, skulle inte medföra några ekonomiska besparingar.
Konsekvensen av en sådan förändring skulle däremot medföra en markant försämrad framkomlighet, framför allt för äldre, rörelsehindrade och barnfamiljer med t.ex. banvagn. Det skulle även medföra markant ökade kostnader för halkbekämpning och isrivning.

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
NÄMNDEN
Eva Larsson (C)

Ordförandeskrivelse
2023-11-23
DNR SB 2023/144 351

Förslag på åtgärder för Gata/Parks verksamhet efter KF-beslut om minskad budgetram

Sammanfattning

Idag utför kommunen på frivillig basis snöröjning på vägar längre än 50m där minst ett permanent boende finns. För att det ska vara balans mellan borttagandet av snöröjning och möjlighet till att få vägbidrag är ordförandens förslag till beslut avseende punkt 2 att vägbidrag ska kunna sökas för vägar längre än 50m med ett permanent boende till skillnad från förvaltningens förslag på 200m.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag i ärendet daterad 2023-11-23

Förslag till beslut

Ordförandens förslag till beslut:

1. Kommunens frivilliga åtagande att snöröja enskilda vägar (vägföreningar vägsamfälligheter och privata framfartsvägar) upphör från och med vintersäsongen 2024/2025.
2. Vägbidragen på de enskilda vägar som är längre än 50 m, och betjänar minst en fastighet med permanentboende, höjs från och med 2024, från 1kr/meter väg till 3kr/meter väg.
3. Samhällsbyggnadsförvaltningen får uppdrag att ta fram förslag till reglemente för kommunalt vägbidrag.

Eva Larsson (C)
Ordförande samhällsbyggnadsnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
NÄMNDEN
Eva Larsson (C)

Initiativärende
2023-11-26
DNR SB 2023/275 300

Initiativärende avseende uppdrag att ta fram förslag för att uppfylla krav enligt §12 i nämndens reglemente

Sammanfattning

I samhällsbyggnadsnämndens reglemente §12 står:

”12 § Begränsning av ansvarsområdet
Samhällsbyggnadsnämnden ska inte besluta i sådana ärenden där tillsyn och övrig myndighetsutövning utövas för nämndens egna verksamheter och objekt. I det fall det förekommer ärenden där tillsyn och myndighetsutövning behöver göras för nämndens egna verksamheter och objekt, ska besluten fattas av extern part till exempel via ska tjänsteköp från annan kommun. Det är samhällsbyggnadsnämndens ansvar att uppmärksamma situationer där jäv kan uppstå.
Jävsfrågan kopplad till nämndens tillsynsansvar och övrig myndighetsutövning ska utvärderas årligen genom risk- och konsekvensanalys och internkontroll. Likaså ska en årlig granskning göras av en oberoende extern part.
Nämnden ska också i sina beslutsunderlag i varje ärende som berör tillsyn och myndighetsutövning skriftligen bedöma om ärendet omfattas av jäv.”

I nämndens beslutsunderlag i varje ärende som berör tillsyn och myndighetsutövning utförs skriftligen bedömning om ärendet omfattas av jäv.
För att säkerställa övriga delar i §12 föreslås förvaltningen få uppdrag enligt nedan förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Initiativärende 2023-11-26

Ordförandens förslag till beslut

Samhällsbyggnadsförvaltningen får uppdrag att:

1. Ta fram avtal med extern part som kan fatta beslut i ärenden där tillsyn och myndighetsutövning behöver göras för nämndens egna verksamheter och objekt.
2. Tillse att i nämndens verksamhetsberättelse utvärdera jävsfrågan kopplad till nämndens tillsynsansvar och övrig myndighetsutövning genom risk- och konsekvensanalys.
3. En åtgärdsplan tas fram utifrån resultat av risk- och konsekvensanalys enligt beslutspunkt 2.
4. Tillse att en granskning sker årligen av jävsfrågan kopplad till nämndens tillsynsansvar och övrig myndighetsutövning.

Eva Larsson (C)
Ordförande samhällsbyggnadsnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Emil Hjalmarsson

Tjänsteskrivelse
2023-11-20
DNR SB 2023/176 313

Antagande, detaljplan bostäder vid Furulund

Sammanfattning

Planens syfte är att medge byggnation av bostäder dels som markbostäder i form av villor, radhus, parhus, kedjehus och mindre flerbostadshus. Totalt inrymmer området cirka 100 tomter beroende på val av upplåtelseform och hur avstyckning av tomterna sker.

Allmänna stigar behålls så långt som möjligt eller flyttas vid behov. Inom områden planlagda NATUR sparas vegetationen så långt som möjligt och dagvattendammar för fördröjning och rening av dagvatten anläggs.

Planområdet är beläget strax utanför Herrljunga tätort med närhet till såväl service och kollektivtrafik som grönområde och rekreation. Genom planförslaget skapas förutsättningar för nya bostäder i Herrljunga tätort och förslaget är i linje med övergripande kommunala dokument. Planförslaget bidrar till ett variationsrikt utbud av boendeformer i Herrljunga kommun.

Detaljplanen har varit ute på samråd 2022-03-10 – 2022-04-13 och granskning 2023-01-09 – 2023-02-06. Alla synpunkter från granskningen är sammanfattade i ett granskningsutlåtande.

Planändringen har stöd i översiktsplanen, är inte av stor vikt eller har principiell betydelse, medför inte en betydande miljöpåverkan och saknar intresse för allmänheten. Planen bedöms därmed, enligt 5 kap 7 § PBL genomföras med standardförfarande. Samhällsbyggnadsnämnden kan besluta om antagande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-20
Planbeskrivning
Plankarta
Granskningsutlåtande

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Samhällsbyggnadsnämnden antar detaljplan för bostäder vid Furulund, Herrljunga kommun.

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Bakgrund

Kommunstyrelsen har 2018-09-04 KS §151, beslutat uppmana Bygg- och miljönämnden att upprätta detaljplan. Bygg- och miljönämnden har 2020-09-30, BMN §71 uppdragit åt Bygg- och miljöförvaltningen att påbörja planarbetet. Aktuellt område utgörs idag av skog i direkt anslutning till bostadsområdet Furustigen.

Planen har stöd i översiktsplanen och är inte av stor vikt eller har principiell betydelse och bedöms sakna intresse för allmänheten. Planens bedöms heller inte innebära ha en betydande miljöpåverkan. Planen kan därmed enligt 5 kap 7 § PBL genomföras med standardförfarande. Bygg- och miljönämnden kan besluta om antagande.

Myndigheter, fastighetsägare, med flera, som har väsentligt intresse av planen har beretts tillfälle till samråd i enlighet med bestämmelserna i Plan- och bygglagen under planprocessen.

Planområdet är beläget i den södra utkanten av Herrljunga tätort. I norr begränsas området av Furulundsvägen och befintlig villabebyggelse norr om denna. Väster om planområdet ligger bostadsområdet Furustigen. I öster går Älvsborgsbanan. Planområdet upptar en yta av cirka 24 ha.

Bedömning av måluppfyllelse

Detaljplanen bidrar till kommunens samtliga tre fokusområden där Samhällsbyggnadsnämnden tagit fram följande mål.

<u>En hållbar och inkluderande kommun</u>
Samhällsbyggnadsnämndens mål:- Främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i ett hälsosamt och gott Herrljunga.

Genom att planera i anslutning till befintlig infrastruktur och nära service och kollektivtrafik tar kommunen ansvar för vår gemensamma framtid. Tillgång och tillgänglighet till rekreativa naturområden bidrar till en attraktiv boendemiljö och bidrar till lek och motion.

<u>En välkomnande och attraktiv kommun</u>
Samhällsbyggnadsnämndens mål:
- Ha en tillgänglig service och tydlig kommunikation för invånare så att det blir lätt att göra rätt
- Skapa och utveckla gröna hållbara miljöer och stråk med hög grad av tillgänglighet.

Tillkommande bostäder är cirka 100 stycken vilka kan uppföras i varierande former (villa, radhus, parhus eller flerbostadshus). Planområdet består av skog som bevaras till stor del (ca50%) mellan bostäderna.

<u>En utvecklande kommun</u>
Samhällsbyggnadsnämndens mål:- Ta vara på och utveckla vår strategiskt fina plats i

regionen
- Arbeta med en attraktiv samhällsplanering som skapar möjligheter för boende och verksamheter i hela kommunen

En möjlig blandning av boendeformer, i detta fall mellan villor, radhus, parhus och flerbostadshus, är positivt för social hållbarhet. Det ökar möjligheten för en varierad befolkning med olika behov.

Ekonomisk bedömning

Planavgift tas ut i samband med bygglov och finansierar planarbetet. Exploatering av området finansieras genom försäljning av tomtmark.

Genomförandefrågor

Tillgång och tillgänglighet till rekreation
Planens flexibilitet säkerställer inte kopplingar på kvartersmark, som krävs för sammanhängande promenadstråk och smitvägar. Planförslaget pekar på tre huvudsakliga entréer till omgivande rekreativ skog som är viktiga att återskapa. Dessa ligger inom naturmark. Frågan om rekreativa kopplingar och entréer till närliggande skog blir viktig att följa upp i genomförandeprocessen.

Varierade boendetyper
En möjlig blandning av boendeformer, i detta fall mellan villor, radhus, parhus och flerbostadshus, är positivt för social hållbarhet. Det ökar möjlighet för en något varierad befolkning med lite olika behov, vilket till exempel ökar människors möjlighet att bo kvar i området i olika skeden i livet, till exempel vid en skilsmässa. Planförslagets ambition om ett varierat utbud behöver för att förverkligas följas upp i genomförandeprocessen.

Kvartersmark
Kvartersmarken avstyckas i enskilda fastigheter enligt plankartans bestämmelser med avsikt att säljas för bostadsbebyggelse. Detaljplanen är flexibel och ambitionen om ett varierat bostadsutbud följs upp i genomförandeprocessen

Miljökonsekvensbeskrivning

Detaljplanen bedöms inte medföra en sådan betydande miljöpåverkan att särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken krävs. Underlag för undersökning om betydande miljö-påverkan finns som bilaga till detaljplanen. Kommunen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen inte innebär betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar denna bedömning enligt yttrande 2022-04-08.

FN:s barnkonvention

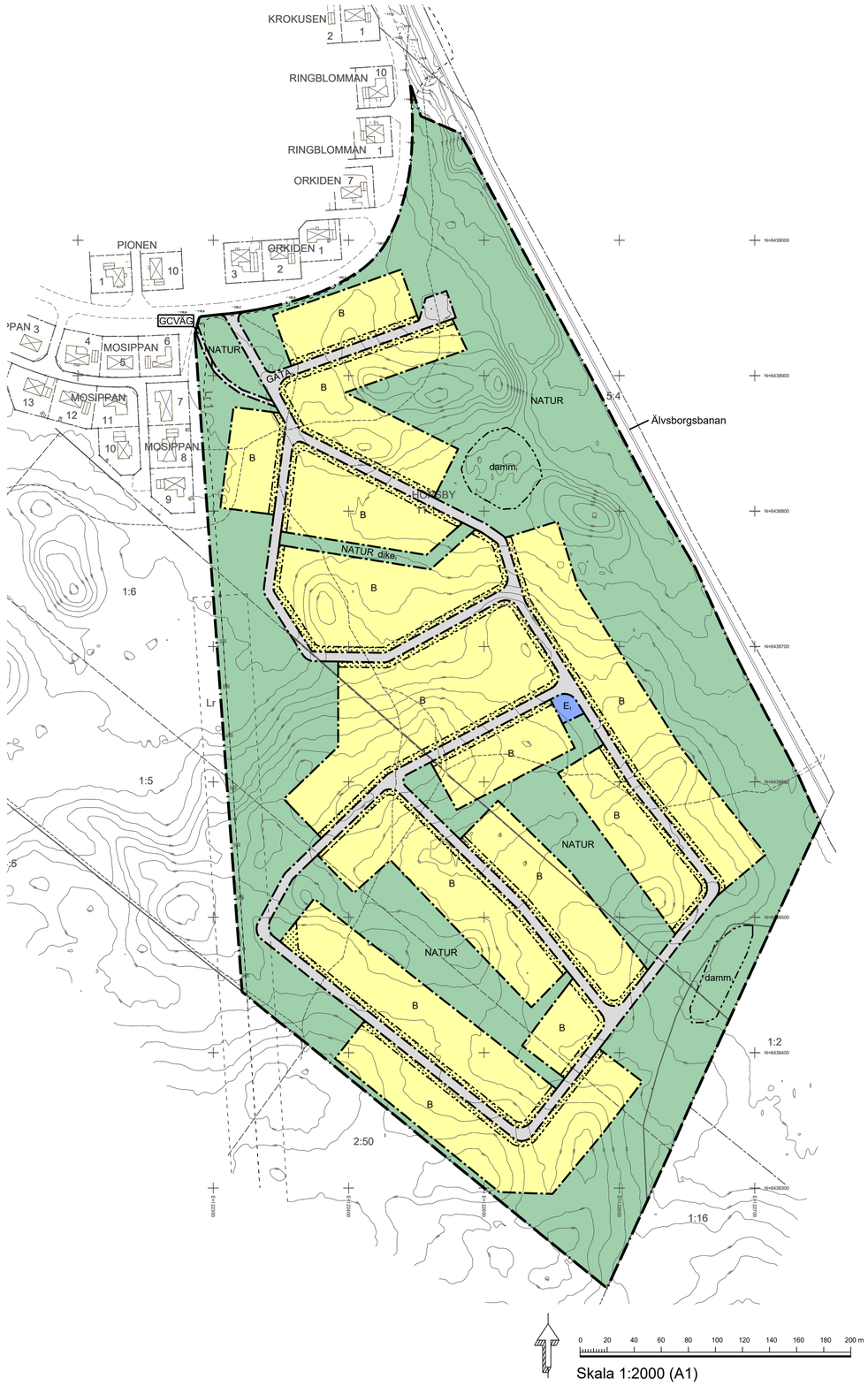
FN:s barnkonvention gäller som utgångspunkt för beslut som rör barn och unga, däribland

be-slut om samhällsplanering och stadsutveckling. Till området förväntas en viss andel barnfamiljer flytta vilket innebär att barn och unga till stor del kommer röra sig på gator och i gröna stråk. Planområdet ligger även intill andra bostadsområden där en stor andel barn bor.

Det finns god tillgång till förskolor och skolor inom gångavstånd från planområdet. Ur barnperspektiv är utvalda frågor kring tillgång och tillgänglighet till rekreation, tillgänglighet för gång- och cykeltrafik, samt hälsofrågorna kring buller och risk av särskild betydelse inom detaljplanen. Sammanvägt bedöms planförslaget hantera negativa konsekvenser och möjlig-göra en god boendemiljö ur barnperspektiv. De negativa konsekvenser som hanteras handlar främst om buller från järnväg där man i plan kan säkerställa god boendemiljö samt ianspråktagande av skogsmark, Planen säkerställer stora ytor av naturmark, cirka 50% av planområdet säkerställs under bestämmelsen *Natur*. Dessa ytor ger god möjlighet för fortsatt rekreation inom skogsmark.

Jämställdhetsbeskrivning

En möjlig blandning av boendeformer, i detta fall mellan villor, radhus, parhus och flerbostadshus, är positivt för social hållbarhet och jämställdhet. Det ökar möjlighet för en något varierad befolkning med lite olika behov, vilket till exempel ökar människors möjlighet att bo kvar i området i olika skeden i livet, till exempel vid en skilsmässa.

TECKENFÖRKLARING

- Fastighetsgräns
- Traktgräns
- HORSBY — Traktnamn
- 1:11 — Fastighetsbeteckning
- Gränspunkt
- Belysningsanordning
- Fornlämning
- +114,96 — Höjd väg
- **Gemensamhetsanläggning**
- **Servitut**
- Ledningsrätt
- Bostadshus
- Uthus, inmätt takkant
- Övrig byggnad/offentlig byggnad
- Trappa
- Körbana
- Stig
- Staket/Stängsel
- Dike
- 120 — Höjdkurva
- Elkabel övrigt

Framställd med terrester mätning av detaljer. Grundkartan upprättad 2022-02-14.
Fastighetsredovisningen avser förhållandena 2022-02-01 från fastighetskartan. Observera osäkerhet vid ej redovisad gränspunktsmarkering
Ledningsinformationen bygger på material från respektive ledningshavare.
OBS! Ledningarna är intolkade från ett schematiskt underlag.

0 20 40 60 80 100 120 140 160 180 200 m

Skala 1:2000 (A1)

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

GATA$_1$	Lokalgata.
GCVÄG	Gång- och cykelväg.
NATUR	Natur.

Kvartersmark

B	Bostäder.
E$_1$	Transformatorstation.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

damm$_1$	Damm
dike$_1$	Dagvattendike

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

Marken får inte förses med byggnad

Höjd på byggnadsverk

Högsta nockhöjd är 9 meter

Bebyggandets omfattning. 4 kap. 11 § 1 st 1 p.

Marken får inte förses med byggnad

Placering

Huvudbyggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns alternativt sammanbyggda över fastighetsgräns

Garage och uthus ska placeras 1,5 meter från fastighetsgräns alternativt sammanbyggda över fastighetsgräns

Skydd mot störningar

Utrymning ska vara möjlig i riktning bort från Älvsborgsbanan

Ventilation ska placeras i högt läge bortvänd från Älvsborgsbanan

Utförande

Källare får inte finnas

Marken ska vara genomsläpplig till minst 50 %

Lägsta tillåtna färdig golvhöjd är 120,5 meter över nollplanet

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen får laga kraft

Herrljunga kommun

ANTAGANDEHANDLING — PBL 2010:900, BFS 2020:6

Detaljplan för

Bostäder vid Furulund Horsby 11:1 m.fl.

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Planhandlingar upprättade av:
Axel Lindqvist och Olof Halvarsson, planeringsarkitekter
Radar arkitektur och planering

Emil Hjalmarsson
Plan och byggchef

Upprättad 2022-11-22

Reviderad 2023-11-15

DETALJPLAN

Bostäder vid Furulund

Horsby 11:1 m.fl.

Herrljunga kommun, Västra Götalands län

Planbeskrivning

2023-11-15

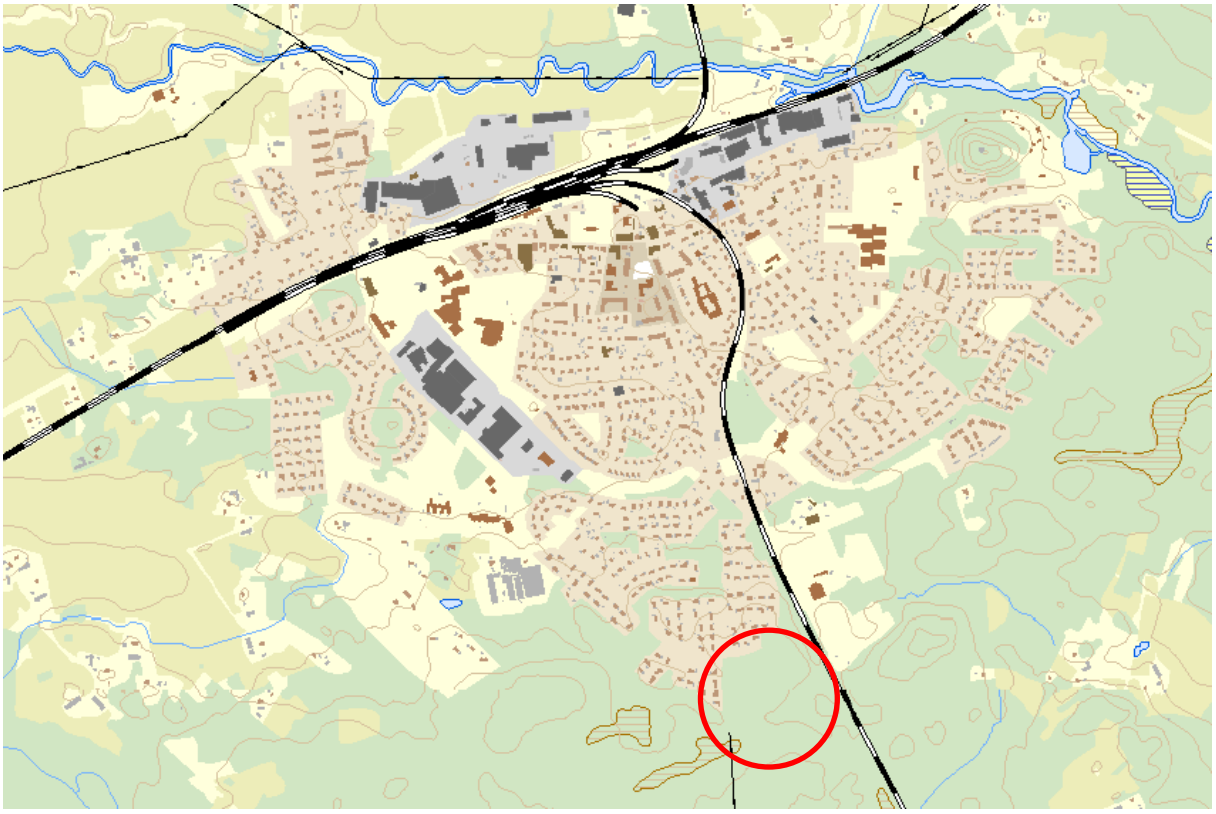
Herrljunga kommun

Innehåll

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG 5
FÖRENLIGT MED 3, 4 OCH 5 KAP. MB 6
UPPDRAG 6
PLANPROCESSEN 6
PLANDATA 6
Läge och areal 6
Markägoförhållanden 7
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN 7
Översiktsplan 7
Riktlinjer för bostadsförsörjning 8
Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning 8
Miljökvalitetsnormer (MKN) 8
Nationella och regionala miljömål 8
Vision och mål: *Ett Herrljunga med växtkraft* 9
Detaljplan 10
BEBYGGELSEFÖRUTSÄTTNINGAR 11
Bebyggelse 11
Natur och kultur 11
Arkeologi 11
Gator och trafik 13
Gång- och cykel 14
Service 15
Allmänna ledningar 15
Markförhållanden 15
Dagvatten 16
Skyfall 17
Påverkan på MKN 19
Påverkan grundvattentäkt 19
RISKER OCH BULLER 20
Bullerutredning 20
Riskutredning 22
Vibrationer 23
Komfortstörning 23
Markföroreningar 23
PLANFÖRSLAG 24
Bebyggelse 24

Trafik 26
Gator, gång-, cykelvägar 26
KONSEKVENSER 29
Behovsbedömning 29
Miljöbedömning och konsekvensbeskrivning 29
Sociala konsekvenser 29
Tillgång och tillgänglighet till rekreation 29
Tillgänglighet för gång- och cykeltrafik 30
Varierade boendetyper 30
Hälsa, buller och risk 31
Barnkonventionen 31
GENOMFÖRANDEFRÅGOR, HUVUDMANNASKAP 32
Allmänt 32
Tidplan 32
Genomförandetid 32
Huvudmannaskap, ansvarsfördelning 32
Huvudmannaskap, ansvarsfördelning 32
Fastighetsrättsliga frågor 33
Gemensamhetsanläggning 33
Allmän plats 33
Kvartersmark 33
Ledningsrätt 33
Ekonomiska frågor 33
Exploateringskostnader 33
Mark / fastighetsbildning 33
Plan- och bygglovsavgift 33
Övriga kostnader 33
Tekniska frågor 34
Vatten och avlopp 34
Dagvatten 34
El, tele och bredband 34
Gator och GC-vägar 34
Parkeringar 34
Naturområden 34
MEDVERKANDE 35

ORIENTERINGSKARTA

PLANHANDLINGAR

Planhandlingarna utgörs av plan- och genomförandebeskrivning, plankarta samt fastighetsförteckning samt undersökning om betydande miljöpåverkan.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att medge byggnation av bostäder dels som markbostäder i form av villor, radhus, parhus och kedjehus samt mindre flerbostadshus. Totalt inrymmer området cirka 100 tomter beroende på val av upplåtelseform och hur avstyckning av tomterna sker. Allmänna stigar behålls så långt som möjligt eller flyttas vid behov. Inom områden planlagda NATUR sparas vegetationen så långt som möjligt och dagvattendammar för fördröjning och rening av dagvatten anläggs.

Planområdet är beläget strax utanför Herrljunga tätort med närhet till såväl service och kollektivtrafik som grönområde och rekreation. Genom planförslaget skapas förutsättningar för nya bostäder i Herrljunga tätort och förslaget är i linje med övergripande kommunala dokument. Planförslaget bidrar till ett variationsrikt utbud av boendeformer i Herrljunga kommun.

FÖRENLIGT MED 3, 4 OCH 5 KAP. MB

Den aktuella detaljplanen bedöms vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt Miljöbalken. Inga riksintressen eller områden med särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten berörs av den planerade förändringen av markanvändningen inom planområdet.

UPPDRAG

Kommunstyrelsen har 2018-09-04 KS §151, beslutat uppmana Bygg- och miljönämnden att upprätta detaljplan. Bygg- och miljönämnden har 2020-09-30, BMN §71 uppdragit åt Bygg- och miljöförvaltningen att påbörja planarbetet. Aktuellt område utgörs idag av skog i direkt anslutning till bostadsområdet Furustigen.

PLANPROCESSEN

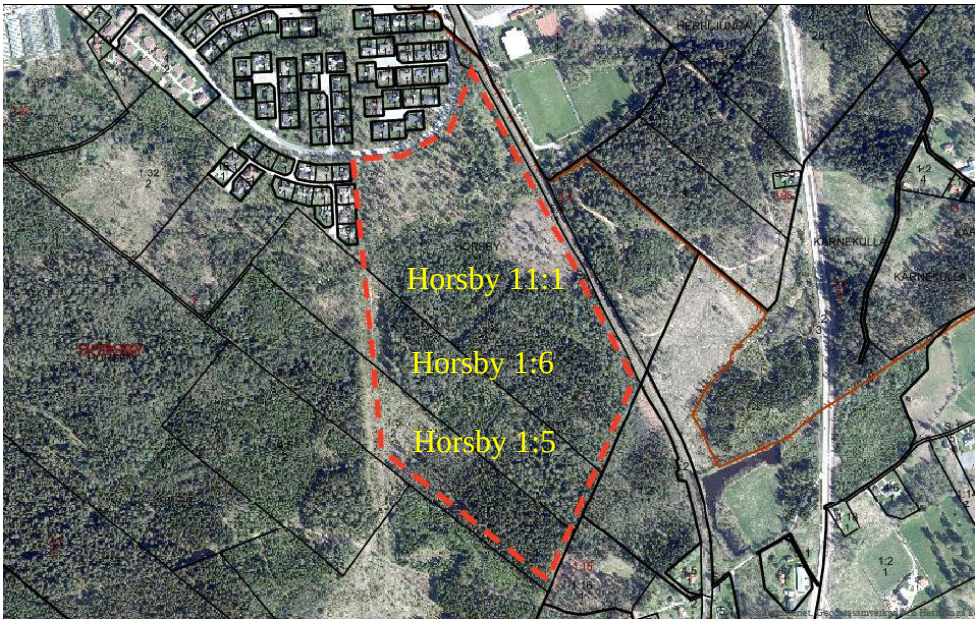
Planen har stöd i översiktsplanen och är inte av stor vikt eller har principiell betydelse och bedöms sakna intresse för allmänheten. Planens bedöms heller inte innebära ha en betydande miljöpåverkan. Planen kan därmed enligt 5 kap 7 § PBL genomföras med standardförfarande. Samhällsbyggnadsnämnden kan besluta om antagande.

Myndigheter, fastighetsägare, med flera, som har väsentligt intresse av planen har beretts tillfälle till samråd i enlighet med bestämmelserna i Plan- och bygglagen under planprocessen.

PLANDATA

Läge och areal

Planområdet är beläget i den södra utkanten av Herrljunga tätort. I norr begränsas området av Furulundsvägen och befintlig villabebyggelse norr om denna. Väster om planområdet ligger bostadsområdet Furustigen. I öster går Älvsborgsbanan. Planområdet upptar en yta av cirka 24 ha.

Karta över planområdet

Markägoförhållanden

Planområdet utgörs av fastigheten Horsby 11:1, Horsby 1:6, som ägs av Herrljunga kommun, och Horsby 1:5, som är privatägd.

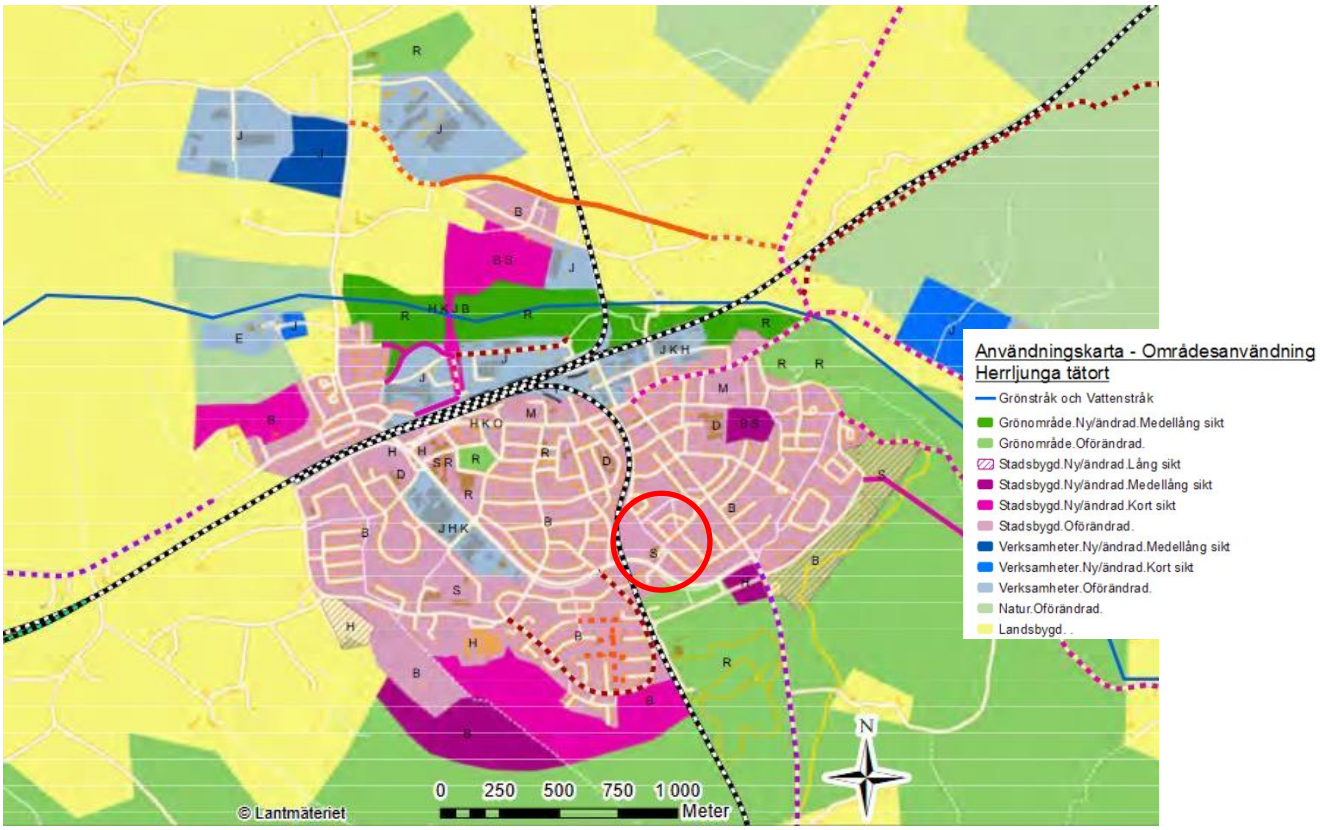
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Herrljunga kommuns gällande översiktsplan ”Översiktsplan 2017–2035 för Herrljunga kommun” antogs av kommunfullmäktige 5 september 2017.

Översiktsplanens mål och strategier utgår från principerna i kommunens vision Växtkraft, från 2009, men blickar betydligt längre fram i tiden än visionen, som har nått sin tidshorisont. Enligt visionen ska Herrljunga kommun år 2020 ha en befolkningsmängd om 10 000 invånare.

Gällande översiktsplan, ÖP 2017, säger stadsbygd, ny ändrad på kort sikt för planområdet och ligger som ett utbyggnadsområde för bostäder. Stadsbygd är områden med bebyggelse av stads- eller tätortsmässig karaktär. Inom stadsbygd finns bostäder samt kontor, handel eller andra verksamheter som kan eller bör ligga nära bostäder, exempelvis skolor.

Karta från översiktsplanen som visar föreslagen markanvändning

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Detaljplanen gör det möjligt att bygga fler bostäder i Herrljunga och uppfyller på det viset utvecklingsplanens mål att öka antalet invånare.

Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning

Detaljplanen bedöms inte medföra en sådan betydande miljöpåverkan att särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken krävs. Underlag för undersökning om betydande miljöpåverkan finns som bilaga till detaljplanen. Kommunen har bedömt att ett genomförande av detaljplanen inte innebär betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar denna bedömning enligt yttrande 2022-04-08.

Ett nollalternativ, d.v.s. medför att området blir oexploaterat och fortsättningsvis kommer vara skogsmark. Det medför att behovet av bostäder i Herrljunga tätort inte kan tillgodoses.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Enligt plan- och bygglagen (PBL) 2:10 ska miljökvalitetsnormer enligt Miljöbalken (MB) 5 kapitlet iakttas vid planering och planläggning. Dagvattnet från Herrljunga tätort avleds till recipienten Nossan. Vattenförekomsten Nossan - Hudene till Fåglum har måttlig ekologisk status och kemisk status uppnår ej god. Konsekvenserna på recipienten med anledning av den föreslagna detaljplanen beskrivs senare i detta dokument. Planen bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna för vatten överskrids. Övriga miljökvalitetsnormer för mark och luft bedöms inte beröras av planförslaget.

Nationella och regionala miljömål

Riksdagen har antagit 16 miljökvalitetsmål. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Riksdagens ambition är att alla mål ska vara uppfyllda till år 2020.

Planförslaget berör miljömålen *God Bebyggd Miljö* samt *Begränsad klimatpåverkan*. God bebyggd miljö definieras följande:

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Begränsad klimatpåverkan definieras som:

”Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att detta globala mål kan uppnås Miljökvalitetsmålet innebär: Åtgärdsarbetet inriktas på att halten av koldioxid i atmo-

sfären stabiliseras på en halt lägre än 550 ppm samt att halterna av övriga växthusgaser i atmosfären inte ökar. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av insatser i alla länder.”

Planförslaget innebär en förtätning av Herrljunga tätort vilket gör att befintlig infrastruktur kan utnyttjas. Tillkommande bostäder är cirka 100 stycken vilka kan uppföras i varierande former (villa, radhus, parhus eller flerbostadshus). Planområdet består av skog som bevaras till stor del mellan bostäderna. Dagvattendammar för fördröjning och rening av dagvatten och skyfall anläggs. Genomförande av detaljplanen innebär att andel trafik ökar men även att gång- och cykelnätet byggs ut inom Herrljunga för att främja hållbara transporter. Till Herrljunga station är det cirka 6 minuters cykelväg och cirka 20 minuters gångväg.

Vision och mål: *Ett Herrljunga med växtkraft*

Herrljunga kommun har tagit fram en vision och gemensamma mål: Ett Herrljunga med växtkraft. Visionen beskriver vad Herrljunga som helhet ska vara som kommun och vilka kvaliteter i samhällslivet och i tätortsbilden som ska eftersträvas. Visionen innebär att kommunen ska använda sina styrkor för att lyfta Herrljunga och skapa bästa möjliga förutsättningar för tillväxt. Visionens tre fokusområden ger en beskrivning av visionen och målen.

- En hållbar och inkluderande kommun
- En välkomnande och attraktiv kommun
- En utvecklande kommun

Denna detaljplan ligger i linje med kommunens vision eftersom den bidrar till ett ökat bostadsbyggande där service och teknisk infrastruktur finns att tillgå

Bedömning av måluppfyllelse

Detaljplanen bidrar till kommunens samtliga tre fokusområden där Samhällsbyggnadsnämnden tagit fram följande mål.

En hållbar och inkluderande kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:- Främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i ett hälsosamt och gott Herrljunga.

Genom att planera i anslutning till befintlig infrastruktur och nära service och kollektivtrafik tar kommunen ansvar för vår gemensamma framtid. Tillgång och tillgänglighet till rekreativa naturområden bidrar till en attraktiv boendemiljö och bidrar till lek och motion.

En välkomnande och attraktiv kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:
- Ha en tillgänglig service och tydlig kommunikation för invånare så att det blir lätt att göra rätt
- Skapa och utveckla gröna hållbara miljöer och stråk med hög grad av tillgänglighet.

Tillkommande bostäder är cirka 100 stycken vilka kan uppföras i varierande former (villa,

radhus, parhus eller flerbostadshus). Planområdet består av skog som bevaras till stor del (ca50%) mellan bostäderna.

En utvecklande kommun

Samhällsbyggnadsnämndens mål:- Ta vara på och utveckla vår strategiskt fina plats i regionen
- Arbeta med en attraktiv samhällsplanering som skapar möjligheter för boende och verksamheter i hela kommunen

En möjlig blandning av boendeformer, i detta fall mellan villor, radhus, parhus och flerbostadshus, är positivt för social hållbarhet. Det ökar möjligheten för en varierad befolkning med olika behov.

Detaljplan

Området är inte tidigare detaljplanelagt.

BEBYGGELSEFÖRUTSÄTTNINGAR

Bebyggelse

Planområdet består av skog och är obebyggt och angränsar i väster till bostadsområdet Furustigen som består av villabebyggelse i en till två våningar av olika karaktär.

Natur och kultur

Vegetationen utgörs i huvudsak av gran och tall men inslaget av lövträd och sly är betydande, särskilt i den centrala och östra delen. Tät granskog förekommer inom vissa partier. Aktuellt planområde används av förskolor och skolor i området och naturstigar inom planområdet kopplar samman området med kringliggande områden. Nuvarande naturstigar omlokaliseras vid behov för att inte hamna i konflikt med planerade bostäder.

Foto från planområdet nära Furulundsvägen

Arkeologi

Inom planområdet finns en känd fornlämning i form av en hällristning, Skålgrop/Älvkvarn. En arkeologisk utredning har genomförts av Göta arkeologi med anledning av föreslagen detaljplan. Undersökningen resulterade i tre nya arkeologiska fynd i form av tre områden med fossil åkermark. Fossil åkermark är områden som har spår av odling så som röjningsrösen. Fornlämningarna inom planområdet omfattas av Kulturmiljölagen och för borttagning av fornlämning behöver därmed tillstånd sökas.

Efter granskningsskedet har en arkeologisk förundersökning genomförts av Göta Arkeologi mellan veckorna 12 och 14 under år 2023. Fornlämningarnas status efter genomförd förundersökning betraktas som ”helt undersökta” och bedöms därmed att inga ytterligare antikvariska hinder för vidare exploatering i området föreligger.

Identifierade nya fornlämningar (fossil åkermark) inom planområdet (Göta arkeologi)

Övriga fornlämningar inom planområdet

Planområdet
Skålgrop/älvkvarn
Stenkammargrav

Gator och trafik

Tillfart till området sker från Furulundsvägen som är en matarled till bebyggelsen i angränsande området.

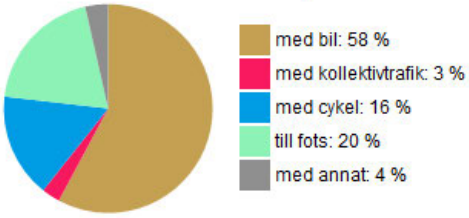
Gång- och cykelvägnätet i Herrljunga möjliggör åtkomst till skolor, centrum och järnvägsstation i trafikseparerad miljö. Föreslagna gång- och cykelvägar i området ansluter till Furulundsvägen sedan vidare på tätortens gång- och cykelvägnät. Gång och cykelväg har kompletterats längst med Furulundsvägen för att på ett bra sätt skapa en säker och trygg väg till skola och centrum.

Underlaget för kollektivtrafik inom tätorten är begränsat och medger ingen lokaltrafik.

Bedömning av trafikmängd till och från det planerade bostadsområdet har gjorts med hjälp av Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Totalt antal resor exkl. nyttotrafik uppskattas till 735 st/dygn. Av dessa sker 425 med bil, vilket motsvarar ungefär 347 bilar under ett årsmedeldygn (ÅVDT).

Antal resor (totalt, exkl. nyttotrafik)
Bästa skattning: 735 resor / dygn

Skattad färdmedelsfördelning

Osäkerhet
Andelen av resorna som är baserade på trafikalstringstal med låg / medel / hög osäkerhet. Ju högre osäkerhet, desto försiktigare bör du vara när du tolkar resultaten.

Resor per färdmedel (exkl. nyttotrafik)

	Bil	Kollektivtrafik	Cykel	Till fots	Annat	Totalt
Antal resor / dygn	425	21	119	144	26	735

Resor uppdelat efter markanvändning

Antal resor / dygn (exkl. nyttotrafik) fördelat per markanvändning

	Bil	Kollektivtrafik	Cykel	Till fots	Annat	Totalt
Radhus/parhus	212	11	59	72	13	367
Villa	212	11	59	72	13	367
Totalt	425	21	119	144	26	735

Uppskattat antal bilar
Antal bilresor, exkl nyttotrafik: 425 bilresor
Uppskattning av antal bilar: 313 bilar (ÅDT),
vilket motsvarar ungefär 347 ÅVDT

Trafiken från området ansluter till Ringleden (väg 181) via anslutningsvägarna Furulundsvägen eller Horsbyvägen. För väg 181 är Trafikverket väghållare. Årsmedeldygnstrafik år 2021 visar på 3 390 fordon/dygn i mätpunkt väster om området och 3 340 fordon/dygn i mätpunkt öster om området. Båda mätpunkterna visar på 11 % tung trafik.

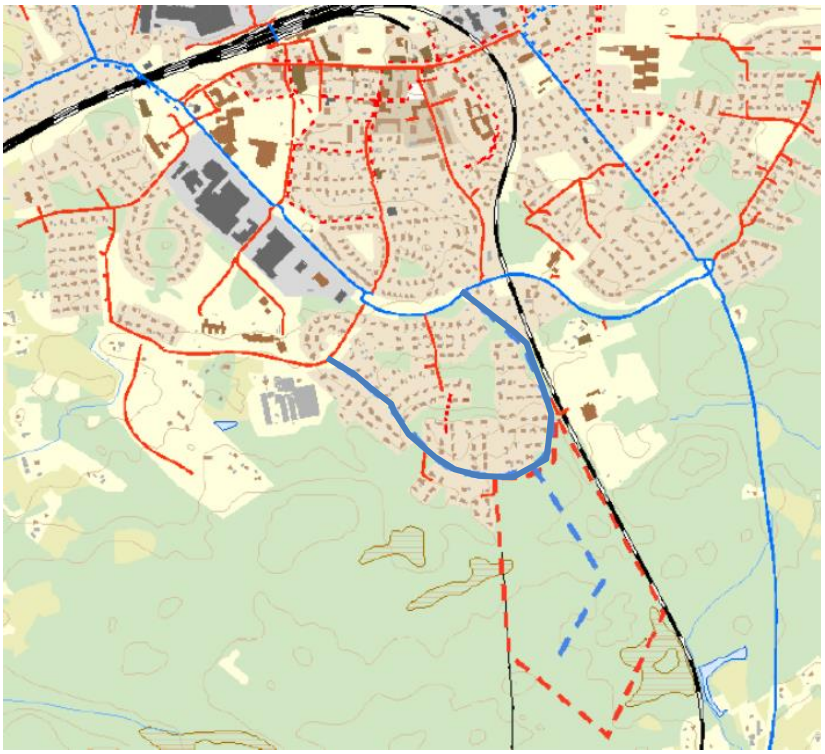
En uppräkning till prognosår 2040 med 1,1 % (enligt Prognos för persontrafiken 2040 Trafikverkets, Basprognoser 2023-04-01) ger en bedömd trafikmängd år 2040 på ca 4 150 fordon per dygn för väg 181. Trafikverkets basprognos baseras delvis på befolkningsprognoser. Det är alltså viktigt att inte råka dubbelräkna den bedömda tillkommande trafiken från Furulund i och med att en allmän befolkningstillväxt redan är en parameter för en årligen ökande mängd biltrafik.

Ett tillskott på 347 fordon/dygn ger en procentuell ökning av biltrafiken på väg 181 med ca 10 %. För prognosåret 2040 innebär ett tillskott på 347 fordon en ökning med ca 8%.

Det finns pågående diskussioner om att sträckning av väg 181 ska ändras då all trafik ska till Vårgårda och Falköping i nuläget måste åka igenom Herrljunga tätort. Oavsett om sträckningen ändras eller ej bedömer kommunen att den tillkommande trafiken på vägen är så pass liten att vägens funktion och trafiksäkerhet inte kommer att påverkas negativt. Vägen har tidigare bedömts ha en god framkomlighet och tillgänglighet för fordonstrafik, problematiken med väg 181 ligger i genomfartstrafikens påverkan på b.la. luftmiljö och buller.

Gång- och cykel

Gång- och cykelvägnätet i Herrljunga möjliggör åtkomst till skolor, centrum och järnvägsstation i trafikseparerad miljö. Gång och cykelväg har nyligen kompletterats längs med Furulundsvägen (helblå linje) för att på ett bra sätt skapa en säker och trygg väg till skola och centrum, i samband med utveckling av planområdet.

Föreslagna gång- och cykelvägar (blå streckad linje, endast schematisk) i området ansluter till Furulundsvägen och vidare på tätortens GC-vägnät.

Service

Skola 0–6 och förskola ligger cirka 800 meter från planområdet och skola 6–9 och gymnasium med sim- och idrottshall ligger inom 1,5 km, Herrljunga centrum med livsmedelsbutiker och järnvägsstation ligger cirka 1,5 km från planområdet.

Karta över befintliga gång- och cykelvägar samt planerad gång- och cykelväg (schematisk)

Allmänna ledningar

Ny bebyggelse kan anslutas till det kommunala ledningssystemet för VA, telefoni och bredband.

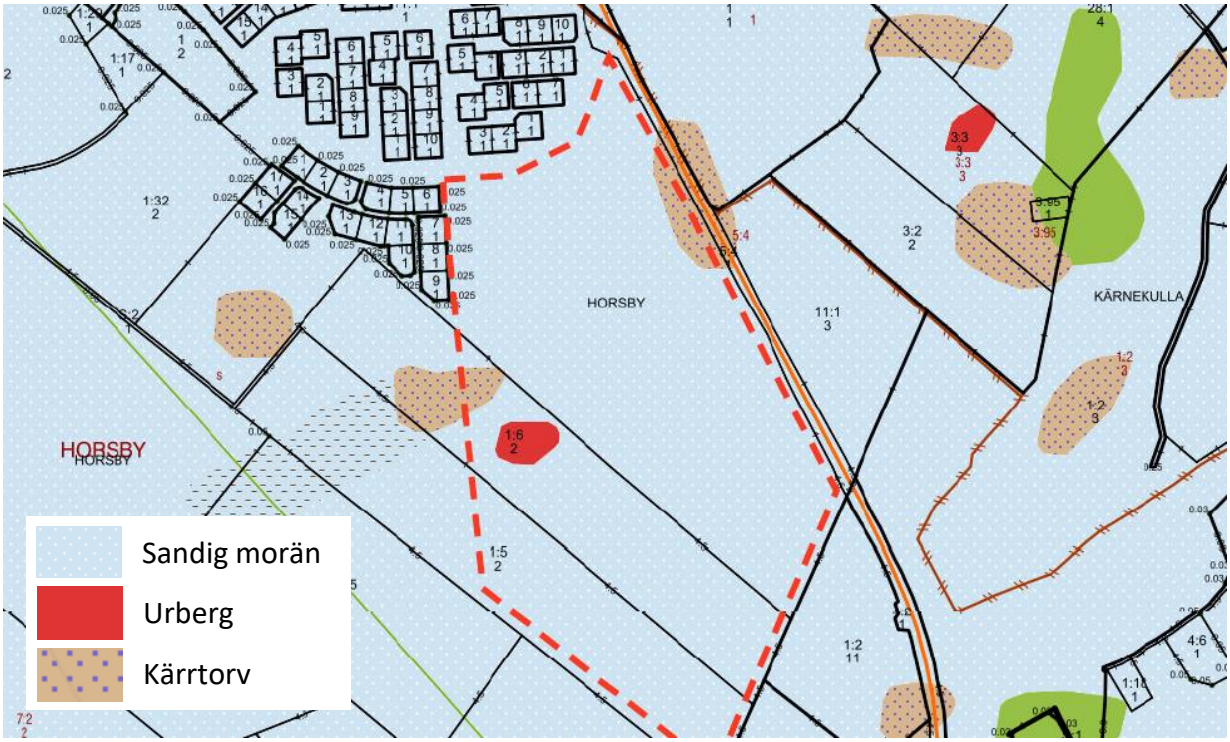
Markförhållanden

En översiktlig geoteknisk utredning 1992-01-27 finns för området.

Terrängen utgörs av kuperad, skogbevuxen mestadels blockig sandig moränmark. Markytan ligger på nivåer mellan +113 längst i nordost och +130 längst i sydväst. Marknivån varierar mest inom den norra delen om området. Jorden består överst av jordmån och därunder av morän.

Stabilitetsförhållandena inom området är mycket goda. Någon risk för större markgenombrott eller skred finns inte ens vid stora utfyllningar eller andra belastningar på markytan. Sättningsförhållandena inom hela området är mycket goda.

Grundläggning av byggnader kan utföras med platta på mark på ett konventionellt sätt på naturligt lagrad morän, packad sprängbotten eller utfyllning av friktionsjord.

Jordartskarta med planområdet inringat med röd streckad linje

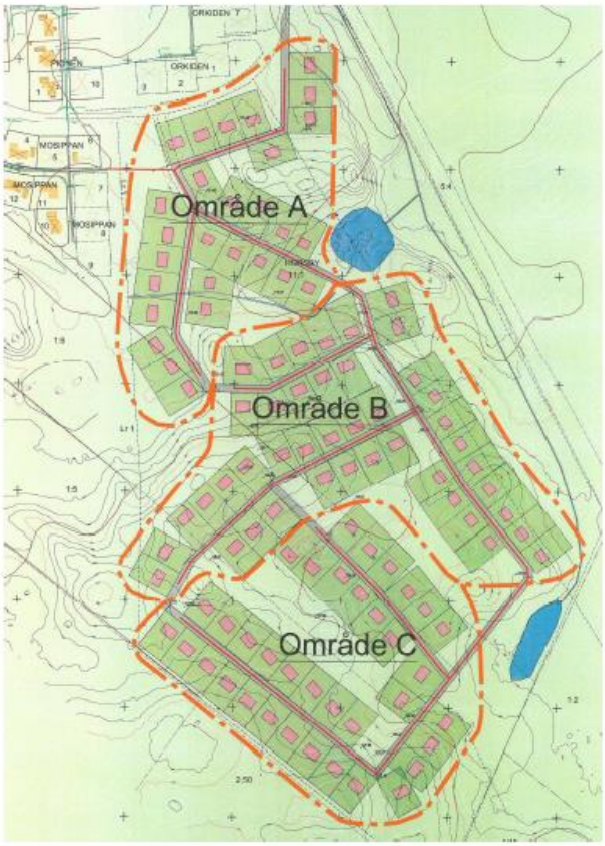
Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram av Vara markkonsult 2022-02-16, reviderad 22-05-05 samt 23-03-27. Beräkning av nuvarande dagvattenflöden har utförts med rationella metoden i enlighet med Svenskt Vattens publikation P110. Metoden baseras på avrinningsområdets area, nederbördsintensitet samt regnets varaktighet.

Dagvattnet från planområdet infiltreras till största delen i marken men kan vid stora nederbördsmängder och vid tjälad mark rinna på ytan österut mot järnvägen. Dagvattnet från Herrljunga tätort avleds till recipienten Nossan. Vattenförekomsten Nossan - Hudene till Fåglum har måttlig ekologisk status och kemisk status uppnår ej god.

Avrinningen från planområdet före exploatering har beräknats till 221 l/s vid ett 10-minutersregn med 10 års återkomsttid. Flödet efter exploatering beräknas till 967 l/s.

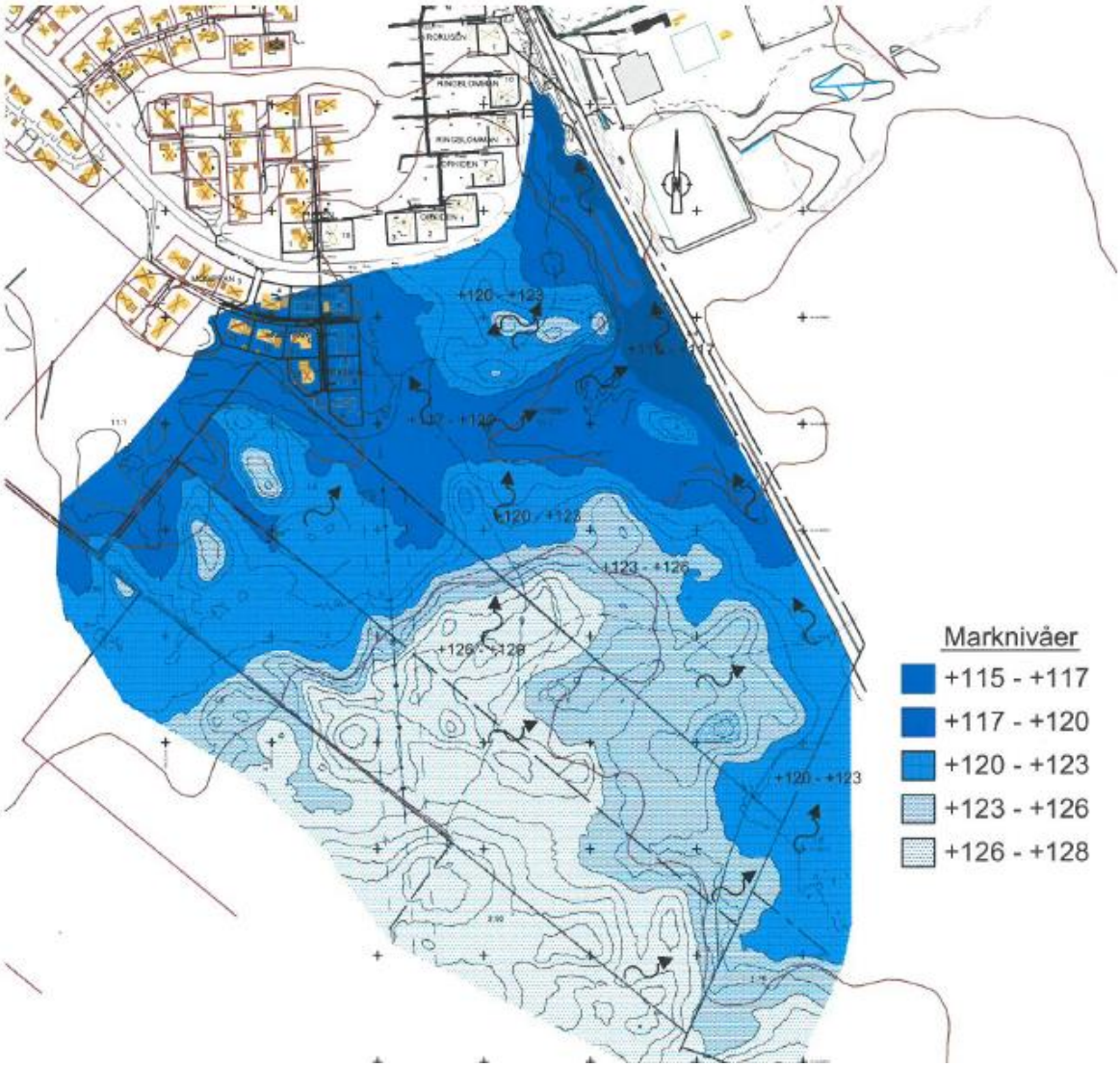
För att minimera belastningen på befintligt dagvattennät föreslåsatt det förutom det lokala omhändertagandet på tomtmark anordnas utjämningsmagasin längs utloppsdiket. Utjämningsmagasinen kan utföras som öppna dammar. Dammarna förses med strypta utlopp som fördröjer flödet ut i vattendraget, tillåtet utflöde har satts till 50 l/s vilket det befintliga nätet bedöms klara. Alternativt kan fördröjningsmagasin med makadam eller dagvattenkassetter anordnas. Utjämningsmagasinens totala volym har beräknats till 1300 m^3, Område A och B ansluts till den norra dammen med totalt 885 m^3 och område C ansluts till den södra dammen med 415 m^3. Anläggning av dammar eller likande anläggningar omfattas av 11 kap Miljöbalken och kan därmed vara anmälningspliktiga. Innan anläggning ska därför Länsstyrelsen kontaktas. Då dagvattenutredningen utgår från att endast 50% får hårdgöras inom kvartersmark finns planbestämmelsen ”Marken ska vara genomsläpplig till minst 50%”.

Karta över dagvattenhantering med områdesindelning.

Skyfall

Vid ett katastrofregn klarar inte föreslagna utjämningsmagasin att ta emot hela flödet. Marklutningarna inom området är dock sådana att flödesvattnen avbördas på markytan och i gatumark till det öppna diket där utjämningsmagasinen är anlagda. Det ökade flödet medför endast att utloppsdiket temporärt kan översvämmas, dock utan några risker för omgivande bebyggelse. För att försäkra sig om att regnvattnet inte stängs in i nordvästra delen av planområdet i anslutning till område A anvisas plats för ett svackdike i västöstlig riktning i plankartan. En trumma måste anläggas under den korsande gatan för att ansluta till dagvattendammen. Järnvägsbanken för Älvsborgsbanan ligger cirka 2 meter högre än omgivande mark och bedöms därför inte vara utsatt för någon risk att drabbas av översvämning vid ett 100-årsregn. Enligt den tillhörande dagvattenutredningen krävs det att färdig golvhöjd är över +120,5 meter över angivet nollplan för att undvika översvämningar. Detta säkerställs på plankartan genom en generell bestämmelse och innebär även att omgivande mark måste anpassas till den förespråkade höjden. Tomthöjderna inom området måste anpassas till den planerade gatuhöjden så att gatuvattnet inte rinner in på tomterna.

Befintliga marknivåer samt flödesriktningar.

Tomter som måste höjas till +120,5 meter över angivet nollplan med hänsyn till översvämningsrisken.

Påverkan på MKN

Bedömningen av dagvattnets föroreningshalt visar på låga till måttliga föroreningshalter för den markanvändning som planen medför. Eftersom dagvattnet från planområdet planeras att ledas till recipienten via infiltrations-/fördröjningsmagasin där även viss rening genom sedimentering sker blir ett genomförande av planens påverkan på recipienten mycket marginell. En bedömning av dagvattnets föroreningshalt gjord utifrån databasen till recipient och dagvattenmodellen Storm Tac visar att föroreningshalterna ökar efter exploateringen. Eftersom dagvattnet från planområdet leds till recipienten via fördröjningsmagasin och svackdiken reduceras dock föroreningshalten så mycket att planområdets påverkan på recipienten blir mycket marginell.

Påverkan grundvattentäkt

Kommunens grundvattentäkt Altorp, Herrljunga (VISS EU_CD: SE643864-383474) är lokaliserad ca 900 m nordväst om planområdet. Avståndet till täktens bedömda gräns för påverkan är 300 m. Avståndet till fastställd gräns för yttre skyddsområde är 600 m. Med stöd av detta samt det faktum att marken vid planområdet utgöres av morän med låg genomsläpplighet samt att dagvattnet kommer att ledas till Nossan bedöms föreslagen exploatering inte ha någon påverkan på grundvattentäktens kvalitet.

RISKER OCH BULLER

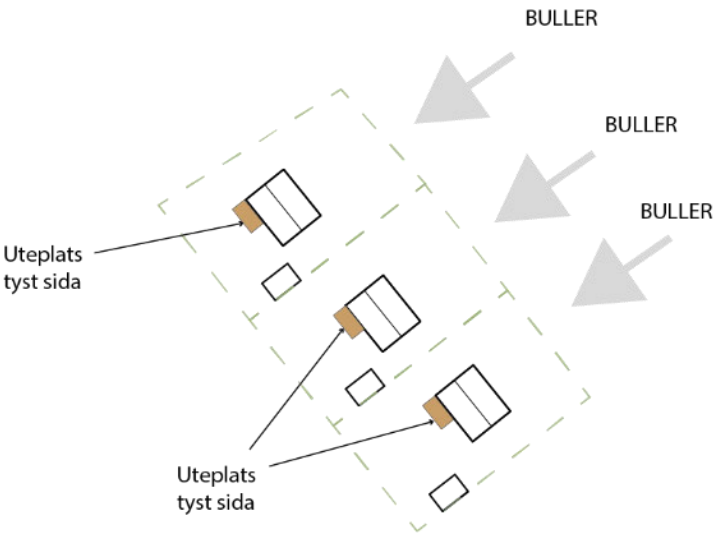
Bullerutredning

En bullerutredning har tagits fram av Soundcon AB 2022-01-31.

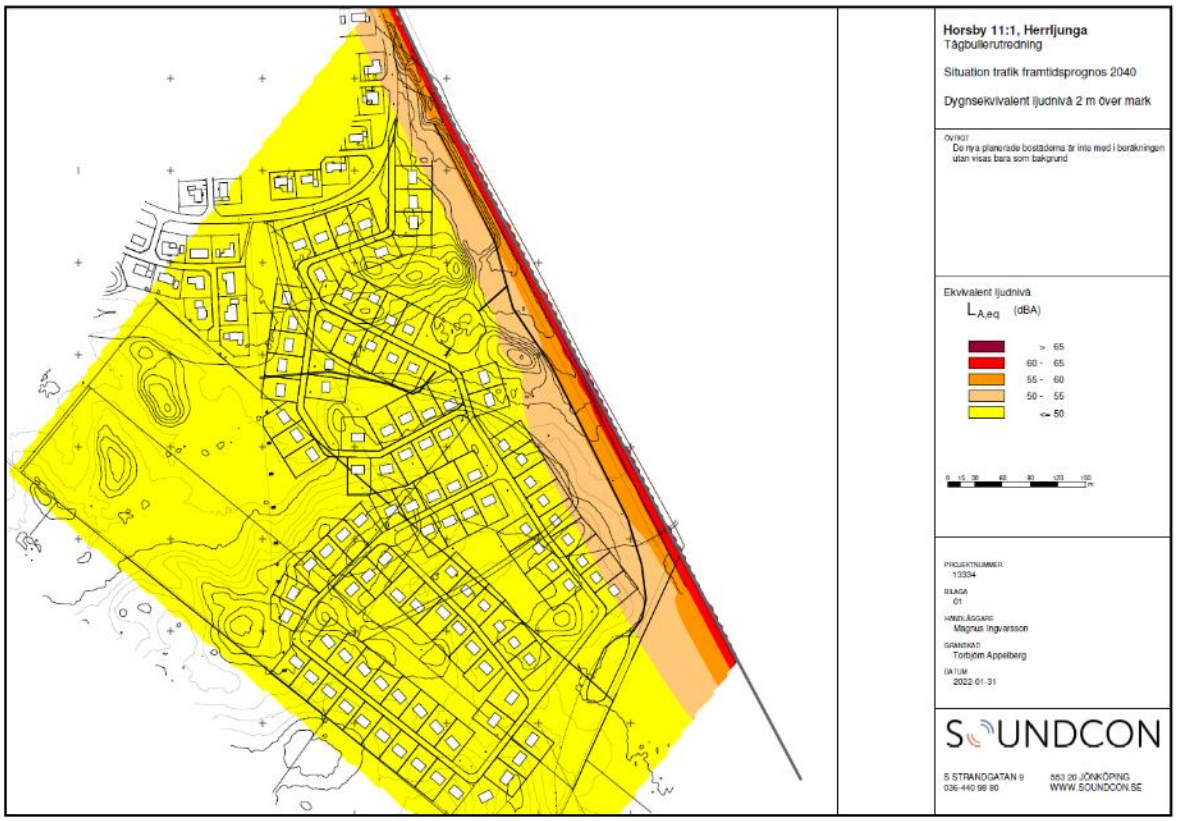
Uppgifter angående trafikdata för Älvsborgsbanan har hämtats från Trafikverkets Excel-ark ”Trafikuppgifter järnväg T18 och bullerprognos 2040”. Beräkningarna har utförts enligt nordiska beräkningsmodellen för spårtrafikbuller, SNV rapport 4935 och genomförts i programmet SoundPlan ver 8.1.

Förordningen ”Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader” innehåller riktvärden för buller utomhus från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader. Buller från spårtrafik och vägar bör inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. De utförda beräkningarna visar att ekvivalent ljudnivå 60 dBA inte överskrids inom planområdet där bostäder planeras, varken på plan 1 eller plan 2.

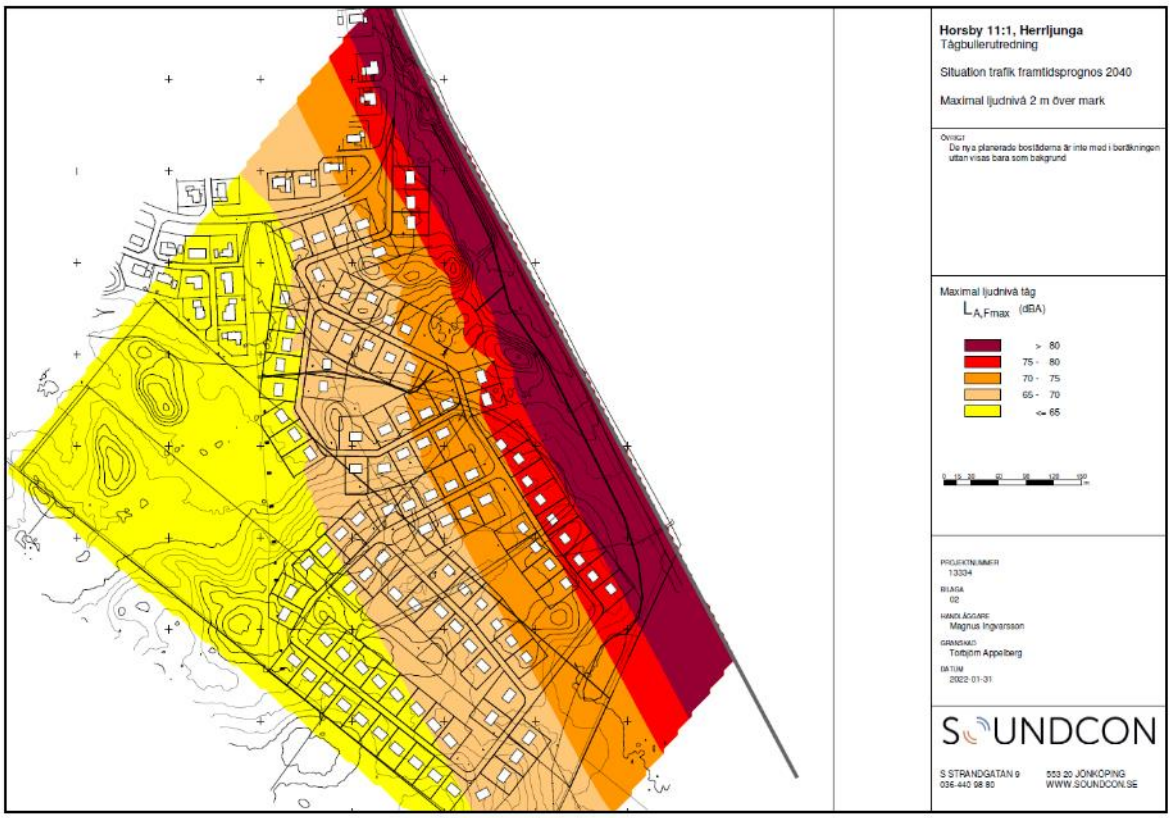
Förordningen innehåller även riktvärden för uteplatser där den ekvivalenta ljudnivån ej bör överstiga 50 dBA och den maximala ljudnivån 70 dBA. Vid planerade bostäder inom planområdet överskrids ej ekvivalent nivå 50 dBA. Maximal ljudnivå vid tågpassager överskrider 70 dBA (dock ej över 80 dBA) en bit in i området där bostäder är planerade. Dock beskrivs i trafikbullerförordningen att om 70 dBA maxnivå överskrids bör…”*nivån dock inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan kl. 06.00 och 22.00*”. Enligt trafikprognosen 2040 går det 32 stycken tåg per dygn på den aktuella sträckan. Därmed bedöms ljudnivåerna inte överskridas mer än 5 gånger per timme mellan 06.00 och 22.00.

Illustrationen redovisar hur byggrätter som ligger inom bullerutsatt område från järnvägen kan placera sina uteplatser i västerläge för att kunna skapa en tystare sida.

Bullerkarta framtidsprognos 2040 för tågbuller, ekvivalent ljudnivå

Bullerkarta framtidsprognos 2040 för tågbuller, maximal ljudnivå

Riskutredning

I samband med detaljplanen för Kv Lyckan togs fram gjordes en riskutredning av Norconsult AB, 2020-02-18. Planområdet vid Lyckan ligger cirka 45 meter från Älvsborgsbanan vilket är betydligt närmare än aktuellt planområde där närmaste tomt för bostadsändamål ligger på cirka 85 meter med avgränsande vegetation.

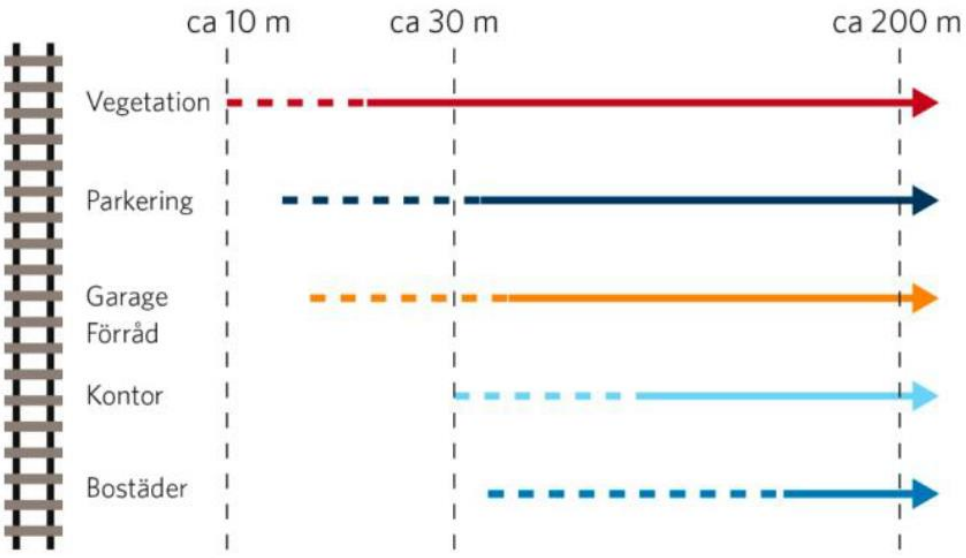
Sträckan Herrljunga-Borås på Älvsborgsbanan används primärt för persontrafik. Enligt uppgifter från Trafikverket om prognostiserade transporter på Älvsborgsbanan år 2040 förväntas inga godstransporter ske på järnvägen. Under vissa tider kan dock godstransporter förekomma eftersom den är utpekad som omledningsbana vid störning på andra järnvägar, främst Västra Stambanan. Eftersom Älvsborgsbanan är utpekad som omledningsbana för Västra Stambanan så används de transporterade mängderna farligt gods som transporteras på Västra Stambanan för att beräkna de mängder som potentiellt kan transporteras på Älvsborgsbanan vid en omledning.

Resultatet från riskanalysen visar att individrisken är acceptabel inom hela planområdet för Kv Lyckan och därmed bedöms individrisken även vara acceptabel inom hela det aktuella planområdet. Samhällsrisken ligger på en nivå där kostnadsmässigt rimliga och tekniskt genomförbara åtgärder bör införas innan risknivån är tolerabel. Dimensionerande scenarion för samhällsrisken är främst BLEVE (”*Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion*”), molnbrand samt gasexplosion.

Bestämmelser om skyddsåtgärder har lagts till i detaljplanen för att minska risker vid en eventuell olycka:

• Utrymning ska vara möjlig bort från Älvsborgsbanan.
• Ventilation ska placeras i högt läge bortvänd från Älvsborgsbanan.

Om ovanstående skyddsåtgärder genomförs så bedöms att rimliga åtgärder har genomförts och den totala risknivån för området anses vara godtagbar utifrån de tillämpade riskkriterierna. Närmaste bostad kan uppföras cirka 60 meter från järnvägen.

Generella råd om avstånd till järnväg för olika typer av verksamheter (Trafikverket 2017)

Vibrationer

I samband med detaljplanen för Kv Lyckan i de centrala delarna av Herrljunga tätort togs det fram en vibrationsutredning av Metron miljökonsult AB. Planområdet vid Kv Lyckan ligger cirka 45 meter från Älvsborgsbanan vilket är betydligt närmare än aktuellt planområde men anses var tillämpbar för aktuellt planområde med anledning av dess relation till järnvägen. I Trafikverkets riktlinje avseende buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg, TDOK 2014:1021, redovisas riktvärdet för ”godtagbar miljö” 0,4 mm/s vägd RMS i bostadshus maximalt fem gånger per trafikårsmedelnatt. Dock får komfortnivån aldrig överstiga 0,7 mm/s vägd RMS. Redovisade nivåer gäller vid nybyggnation av bostäder intill järnväg och statliga vägar.

Komfortstörning

Majoriteten av bostäderna inom aktuellt planområde är belägna minst 70 meter från järnvägen. Utifrån uppmätta markvibrationer på maximalt 0,4 mm/s föreligger därmed ingen risk för byggnadsskador till följd av tågtrafik på Älvsborgsbanan.

Markföroreningar

Inom området har det inte drivits någon verksamhet som kunnat förorsaka markföroreningar och bedömning är att det inte föreligger någon risk för att marken är förorenad.

PLANFÖRSLAG

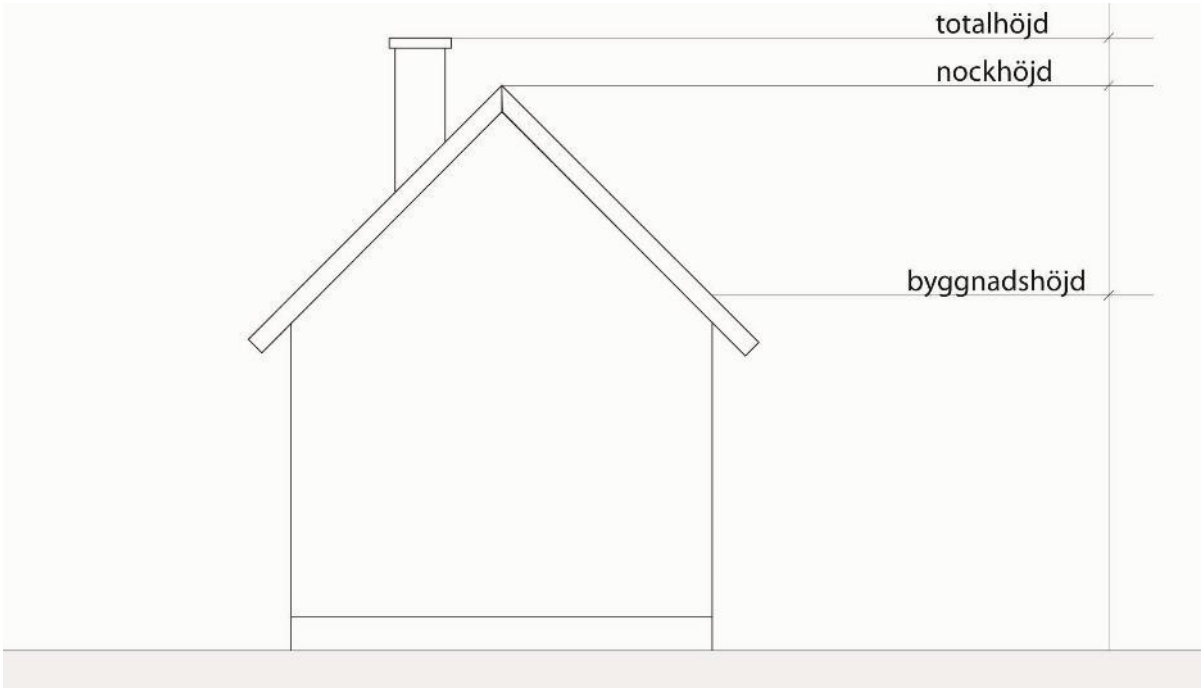
Bebyggelse

Detaljplanen syftar till att utveckla ett område för bostadsbebyggelse, huvudsakligen i form av markbostäder samt i viss omfattning lägenheter i flerbostadshus. Området kan rymma cirka 100 bostäder, beroende av val av bostadsform. Området medger friliggande villor, parhus, radhus och flerbostadshus.

Bostadskvarteren är utformade med mellanliggande naturpartier så att flertalet tomter gränsar mot naturområden där befintlig vegetation bevaras efter gallring och utgör gröna korridorer och naturliga släpp ut i naturen i bostadsområdet.

Bebyggelsen regleras med högsta nockhöjd (9 meter) vilket ger möjlighet att bygga antingen 1-planshus eller 2-planshus. Bebyggelsens placering regleras genom att huvudbyggnader ska placeras minst 4 meter ifrån fastighetsgräns alternativt sammanbyggda över fastighetsgräns (parhus).

Garage och uthus ska placeras minst 1,5 meter från fastighetsgräns, alternativt sammanbyggda över fastighetsgräns. Byggnader får inte utföras med källare.

Hur byggnadshöjd, nockhöjd och totalhöjd räknas från markplan,

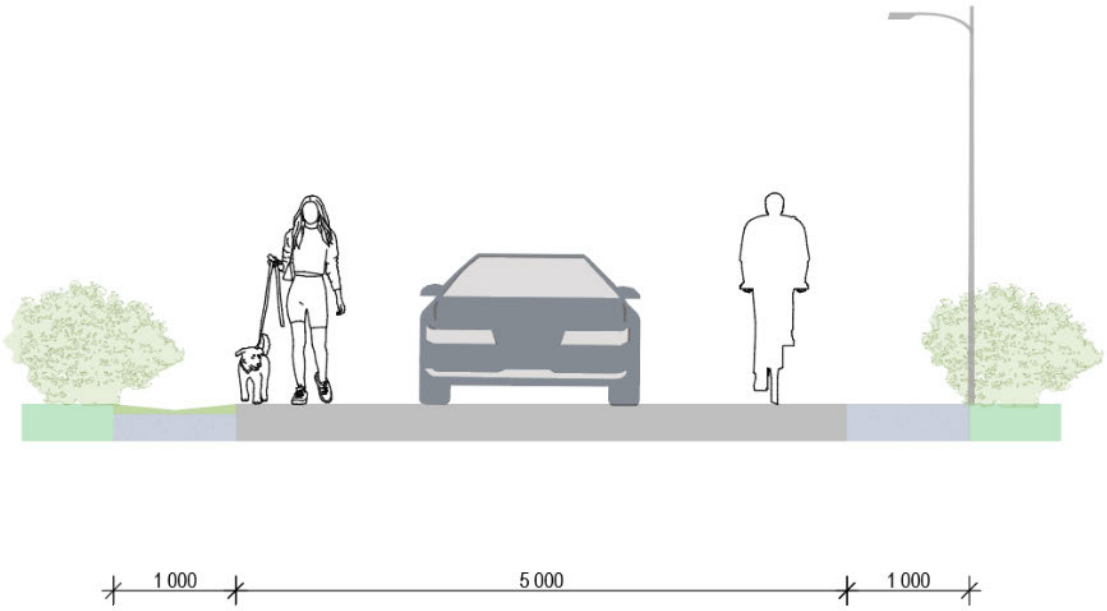

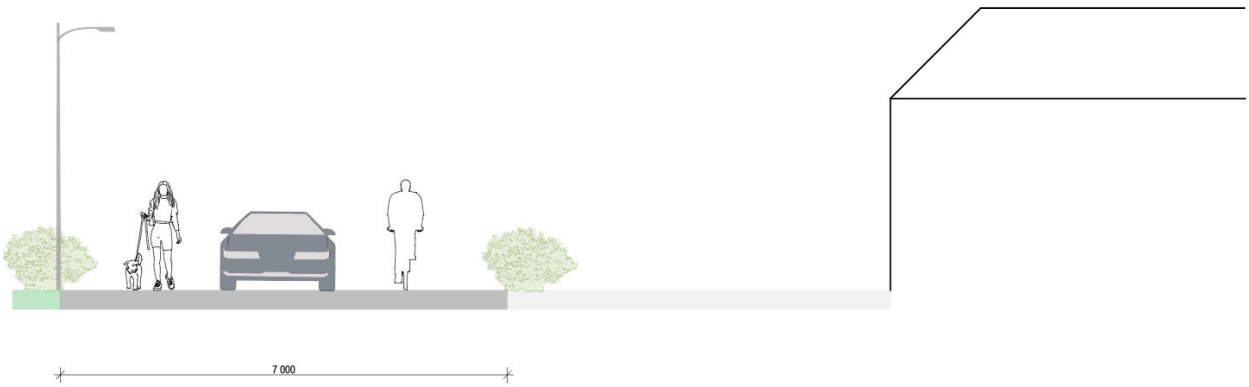
Vyer över planområdet från söder med illustrerad bebyggelse i form av villor, radhus och flerbostadshus samt visionsbild från området.

Illustrationskarta över planområdet. Detta är enbart ett exempel och området kan utformas på annat sätt. Illustrationen ovan redovisar främst enbostadshus i södra delen av området, och kedjehus och flerbostadshus i norra delen av området. I ett annat exempel kan det bli tvärtom. Kommunen är markägare och kan vid försäljning tydligare styra hur området utformas.

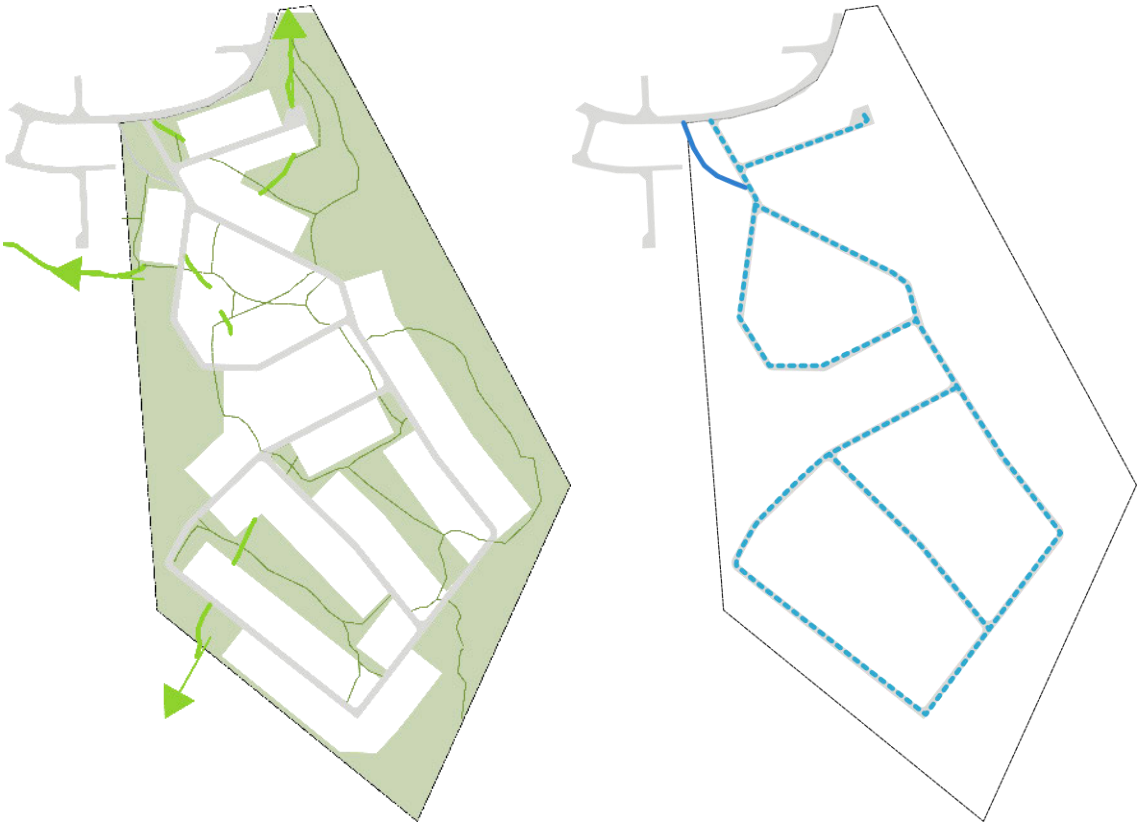
Det föreslagna vägnätet inom planområdet har en bredd om 7 meter där oskyddade trafikanter samsas med fordonstrafiken. I den nordvästra delen av planområdet föreslås en ny gång och cykelväg som ansluter till Furulundsvägen i norr. Nedan visas exempel på hur gatorna skulle kunna utformas.

Sektionerna ovan visar på två exempel hur gatorna inom området kan tänkas utformas. Antingen ett exempel som rymmer svackdiken eller grusad yta för dagvattenhantering eller ett exempel som möjliggör för blandtrafik i området. Det innebär att gående, cyklister och bilar delar på ytan inom området. Då kan exempelvis planteringslådor eller liknande placeras ut som hastighetssänkande åtgärder.

Stigar
Planområdet är avgränsat så att kontakten mellan befintlig, angränsande bebyggelse och skogen söder om tätorten, som är ett frekventerat strövområde, inte hindras. De stigar som berörs av detaljplanen kan ledas om till släpp i naturen alternativt gå via nya lokalgator med gång- och cykelvägar i de sträckningar som berörs och sedan gå in på befintliga stigar igen. Det är viktigt att stigar också fortsatt kopplar an till angränsande stigar och vandringsleder utanför planområdet. Dessa huvudsakliga entréer markeras med bilar i kartan nedan till vänster, och omfattar koppling mot gångtunneln under järnvägen norr om planområdet, samt kopplingar mot befintliga stigsystem i väst och sydväst.

Bilden till vänster redovisar hur de tre befintliga stigarna inom området påverkas av detaljplanen. De ljusgröna linjerna markerar befintliga stigar och de tunna mörkgröna linjerna visar föreslagna nya stigkopplingar. Gröna fält omfattar den naturmark som detaljplanen säkerställer och de vita fälten omfattar kvartersmark för bostadsbebyggelse.

Bilden till höger redovisar trafikfördelningen inom området. Mörkblå sträckning är enbart för gång- och cykeltrafik och blåstreckade linjer är områden avsedda för blandtrafik, där gående, cyklister och bilar får röra sig. Dessa vägar kommer också delvis fylla funktionen att nå ut till befintliga stigar och naturområden utanför planområdet.

KONSEKVENSER

Behovsbedömning

En separat miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas enligt PBL 1:34 och MB 6:11-18 om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Detaljplanen bedöms inte medföra en sådan betydande miljöpåverkan att särskild miljökonsekvensbeskrivning krävs.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) 2:2 skall miljökvalitetsnormer enligt Miljöbalken (MB) 5:3 iakttas vid planering och planläggning. Planen bedöms inte leda till att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Miljöbedömning och konsekvensbeskrivning

Föreslagen bebyggelse ger ett värdefullt tillskott till utbudet av bostäder i Herrljunga tätort och bidrar till att uppfylla utvecklingsplanens mål om ökat antal invånare.

Den föreslagna ändringen av markens användning kommer att medföra en viss trafikökning på Furulundsvägen och dess anslutningar till Ringleden. Ökningen bedöms dock inte leda till att gällande miljökvalitetsnormer överskrids (5 kap MB.)

Skogsmark kommer att behöva avverkas men avsikten är att bevara stora sammanhängande delar av skogsmarken mellan bebyggelsekvarteren.

Bebyggelse och gator har anpassats till naturen genom att skapa breda släpp och stora ytor av bevarad naturmark. Förskola, livsmedelsbutiker och Herrljunga station ligger inom bekvämt gång- och cykelavstånd.

Sociala konsekvenser

En analys av planförslagets sociala konsekvenser har genomförts. Analysen har resulterat i mindre justeringar av planhandlingarna. Särskilt relevanta sociala frågor har valts ut som fokus för analysen, dessa omfattar rekreation, tillgänglighet, varierade boendetyper och hälsa. Som utgångspunkt för analysen har en översiktlig kartläggning av sociala målpunkter och stråk kring planområdet tagits fram.

Tillgång och tillgänglighet till rekreation

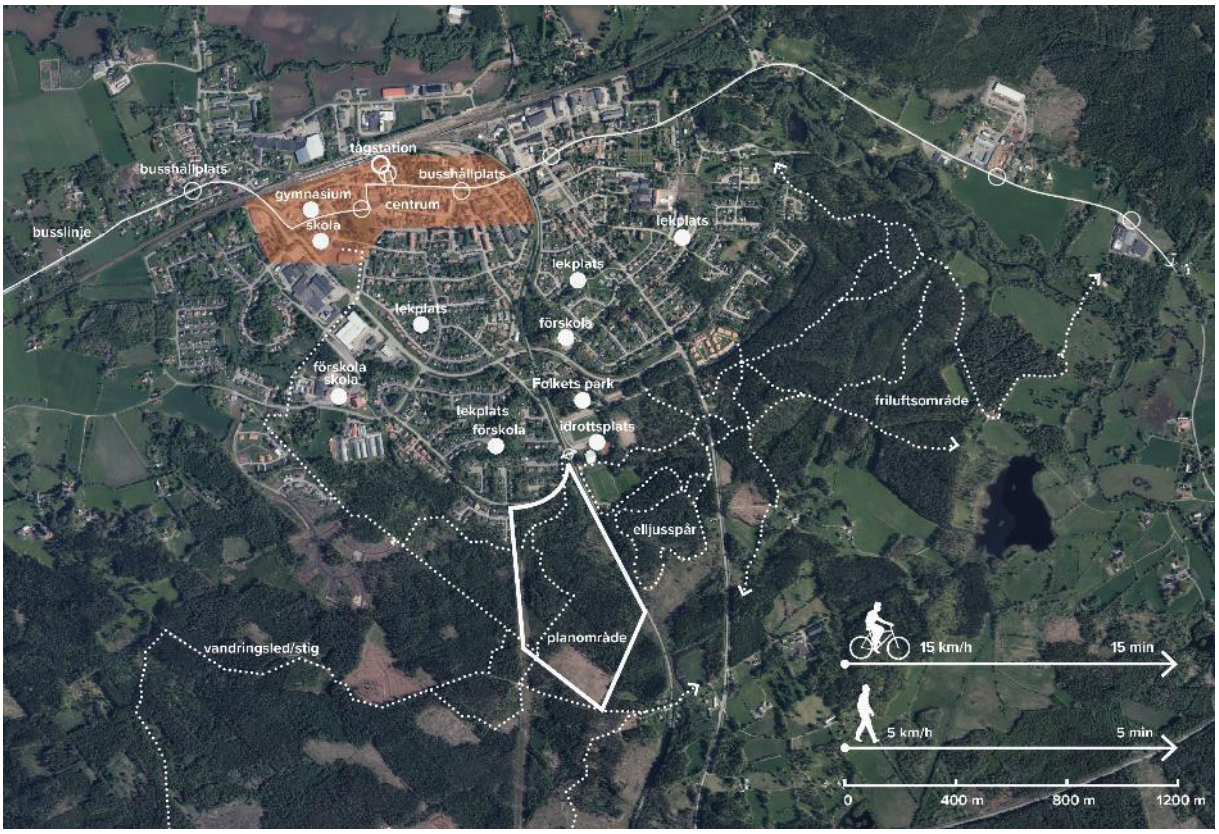
Planen säkerställer stora ytor av naturmark, cirka 50% av planområdet säkerställs under bestämmelsen *Natur*. Dessa ytor ger delvis möjlighet för fortsatt rekreation inom skogsmark. Planförslaget innebär också att tätorten utvidgas och att rekreativ närskog tas i anspråk för bostäder.

Närheten till rekreativ skog för närboende och närliggande förskola påverkas något i negativ riktning. Skogen väster och söder om planområdet blir mer betydelsefull för tätortsnära rekreation, i stadens västra del. Tillgång och tillgänglighet till rekreativa naturområden bidrar till en attraktiv boendemiljö och bidrar till lek och motion, vilket har påverkan på folkhälsan.

Det är viktigt att kopplingar till närliggande skog bevaras eller återskapas för fortsatt god tillgänglighet. Det är också viktigt att nya kopplingar och entréer till skogsområden bidrar till orienterbarhet, att det blir lätt att hitta ut i skogen och till anslutande vandringsleder och stigar. Både för boende inom det nya området och i ett vidare perspektiv är kopplingen mellan

Skogshälla idrottsplats och närskog väster om järnvägen viktig att bevara, för ett sammanhängande nät av rekreativa gröna stråk och områden i anslutning till tätorten. Kommunen avser att bevara gröna släpp och stigar i området.

Planens flexibilitet säkerställer inte kopplingar på kvartersmark, som krävs för sammanhängande promenadstråk och smitvägar. Planförslaget pekar på tre huvudsakliga entréer till omgivande rekreativ skog som är viktiga att återskapa. Dessa ligger inom naturmark. Frågan om rekreativa kopplingar och entréer till närliggande skog blir viktig att följa upp i genomförandeprocessen.

Kartläggning av viktiga målpunkter och stråk i relation till planområdet. Centrum med en rad service- och centrumfunktioner markeras i orange.

Tillgänglighet för gång- och cykeltrafik

Planförslaget innebär att boende i det nya området får förutsättningar för att kunna cykla från sitt boende, till befintligt gång- och cykelnät i tätorten. Nyss genomförd åtgärd med gång- och cykelfält längs Furulundsgatan innebär att planen också påverkar orten och närboendes tillgänglighet via gång- och cykelnätet i en positiv riktning. Här skapas en ny länk i gång- och cykelnätet som bidrar till en tryggare och säkrare trafiksituation. Tillgänglighet till vardagens målpunkter via gång- och cykelnätet är betydelsefullt för ett hållbart, enkelt och jämlikt vardagsliv, och särskilt viktigt för barn och ungas rörelsefrihet.

Varierade boendetyper

En möjlig blandning av boendeformer, i detta fall mellan villor, radhus, parhus och flerbostadshus, är positivt för social hållbarhet. Det ökar möjlighet för en något varierad befolkning med lite olika behov, vilket till exempel ökar människors möjlighet att bo kvar i området i olika skeden i livet, till exempel vid en skilsmässa. Planförslagets ambition om ett varierat utbud behöver för att förverkligas följas upp i genomförandeprocessen.

Hälsa, buller och risk
Närheten till järnvägen innebär viss negativ påverkan på bostadsmiljön inom detaljplanen. Beräknade nivåer för buller vid uteplats följer lagkrav, men kan ses som ett gränsfall för vad som är hälsosam boendemiljö i förhållande till buller, i en del av det nya bostadsområdet. Det har negativa konsekvenser inte minst ur barnperspektiv. Planförslaget visar dock på möjligheter att skapa skyddade uteplatser, vilket minskar den negativa påverkan. För att hantera risker vid en eventuell omledning av farligt gods till Älvsborgsbanan pekar riskutredningen på behov av några åtgärder i ny bebyggelse. Genomförande av dessa åtgärder styrs genom planbestämmelser.

Barnkonventionen
FN:s barnkonvention gäller som utgångspunkt för beslut som rör barn och unga, däribland beslut om samhällsplanering och stadsutveckling. Till området förväntas en viss andel barnfamiljer flytta vilket innebär att barn och unga till stor del kommer röra sig på gator och i grönstråk. Planområdet ligger även intill andra bostadsområden där en stor andel barn bor. Det finns god tillgång till förskolor och skolor inom gångavstånd från planområdet. Ur barnperspektiv är utvalda frågor ovan, kring tillgång och tillgänglighet till rekreation, tillgänglighet för gång- och cykeltrafik, samt hälsofrågorna kring buller och risk av särskild betydelse inom detaljplanen. Sammanvägt bedöms planförslaget hantera negativa konsekvenser och möjliggöra en god boendemiljö ur barnperspektiv. De negativa konsekvenser som hanteras handlar främst om buller från järnväg där man i plan kan säkerställa god boendemiljö samt ianspråktagande av skogsmark, Planen säkerställer stora ytor av naturmark, cirka 50% av planområdet säkerställs under bestämmelsen *Natur*. Dessa ytor ger delvis möjlighet för fortsatt rekreation inom skogsmark.

GENOMFÖRANDEFRÅGOR, HUVUDMANNASKAP

Allmänt

Beskrivningen av genomförandefrågor har inte någon rättsverkan. Avgörande i frågor som rör fastighetsbildning, gemensamma anläggningar för avlopp, vägar med mera regleras genom respektive speciallag.

Tidplan

Samråd	vår 2022
Granskning	vinter 2022
Antagande	vinter 2023
Laga kraft	vinter 2023/2024

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den tidpunkt då planen får laga kraft. Detaljplanen fortsätter att gälla även efter genomförandetidens utgång såvida inte kommunen fattar beslut om att upphäva detaljplanen eller att en ny detaljplan upprättas för området.

Huvudmannaskap, ansvarsfördelning

Med huvudmannaskap avses bland annat ansvar för allmänplatsmark inom planområdet. Herrljunga kommun är huvudman för allmän platsmark inom planområdet. Det innebär att kommunen ska äga all mark inom planområdet som inte utgör kvartersmark. Allmän plats omfattar all mark inom planområdet, som inte ingår i för bebyggelse avsedda fastigheter.

Huvudmannaskap, ansvarsfördelning

Anläggning	Anläggningens ägare	Genomförande-ansvarig	Driftsansvarig
Allmän platsmark			
NATUR	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun
GATA	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun
GC-väg	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun	Herrljunga kommun
VA-ledningar	Herrljunga Vatten AB	Herrljunga Vatten AB	Herrljunga Vatten AB
El, tele, bredband	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB
Gatubelysning	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB
Kvartersmark			
B	Fastighetsägare	Fastighetsägare	Fastighetsägare
E	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB	Herrljunga Elektriska AB

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsägare och rättighetshavare framgår av den till detaljplanen hörande fastighetsförteckningen.

Kommunen äger Horsby 11:1 samt 1:6. Horsby 1:5 är privatägd.

Gemensamhetsanläggning
Horsby 1:5s har andelstal i gemensamhetsanläggningen Horsby ga:2. Andelstalen behöver förändras i samband med planens genomförande.

Allmän plats
Kommunalt huvudmannaskap kommer att gälla inom hela planområdet.

Kvartersmark
Kvartersmarken avstyckas i enskilda fastigheter enligt plankartans bestämmelser med avsikt att säljas för bostadsbebyggelse. Detaljplanen är flexibel och ambitionen om ett varierat bostadsutbud följs upp i genomförandeprocessen.

Ledningsrätt
I västra delen av området finns en ledningsrätt för luft samt markförlagd elledning. Ledningsrätten påverkas inte av den föreslagna detaljplanen.

Ekonomiska frågor

Exploateringskostnader
Alla kostnader som uppkommer i samband med exploatering av planområdet betalas av Herrljunga kommun, vilket inbegriper anläggande gata, gatubelysning, dagvattenhantering och VA-ledningar. Kommunen får intäkter genom försäljning av fastigheter samt anslutningsavgifter. Principbeslut om markpris vid tomtförsäljning omprövas mot bakgrund av exploateringskostnaderna.

Mark / fastighetsbildning
Alla kostnader förenade med fastighetsbildning inom mark som ägs av Herrljunga kommun belastar kommunen.

Plan- och bygglovsavgift
Kommunen får enl.12 kap 9–11 §§ PBL ta ut kostnader för åtgärder som behövs för att upprätta detaljplaner genom s.k. planavgift. Vid bygglovsprövning inom planområdet ska plan- och bygglovsavgift enl. kommunens taxa tas ut för bygglovspliktiga åtgärder.

Övriga kostnader
Herrljunga kommun ansvarar kostnader för detaljplanearbetet, anläggning av gata, dagvatten och annan teknisk infrastruktur i samband med byggnation av området. Vid försäljning av tomter tillkommer avgift för köpare i form av anslutningskostnader för vatten, avlopp, el, tele, fiber med mera. Vidare tillkommer avgift för plankostnad och fastighetsbildning.

Avgift för gatukostnad ska inte tas ut.

Tekniska frågor

Vatten och avlopp

Ny bebyggelse kan anslutas till det kommunala ledningssystemet för VA, dagvatten, tele och bredband. Verksamhetsområde för kommunalt VA, inklusive dagvatten, ska utökas så att planområdet ingår.

Fastigheter förses med anslutningspunkter för dricks-, dag- och spillvatten. Anslutningsavgifter debiteras enligt gällande taxa.

Dagvatten

Dagvatten ska tas om hand lokalt så långt möjligt inom fastigheten innan dagvattnen släpps till ledningar och/dammar. Marken kring byggnaderna ska därför möjliggöra infiltration. För dagvattenanläggningar inom kvartersmark svarar fastighetsägaren. Inom allmän platsmark ansvarar kommunen för underhåll av dagvattensystemet (dammar, ledningar och eventuella diken).

El, tele och bredband

En ny transformatorstation för att täcka områdets behov behöver anläggas och föreslås placeras i centralt i området, bestämmelsen E_1 i plankartan. Markförlagt ledningsnät för el, tele och bredband byggs ut i planområdet.

Det går en luftburen elledning i delar av planområdets västra område. Hänsyn till denna har tagits genom att bebyggelse är placerad minst 20 meter från ledningen och att inga vägar korsar under ledningen. Luftledningen övergår i ungefär mitten av planområdet till en markkabel. I detta område kan bebyggelse uppföras närmaste än 20 meter, men inte närmare än cirka 5 meter. Avstånd mellan den markförlagda markledningen samt närmaste kvartersmark är minst 5 meter i plankartan vilket anses vara acceptabelt.

Gator och GC-vägar

Herrljunga kommun anlägger GATA för lokaltrafik och gc-väg inom planområdet på allmän platsmark. Gatan ska byggas ut med en totalt vägbredd om 7 meter. I nordväst föreslås en ny gång- och cykelväg som har en bredd på 3 meter och som ansluter till Furulundsvägen norr om planområdet.

Parkeringar

Placering av nya parkeringsplatser inom fastigheterna skall ske i samråd med Plan-och byggenheten i samband med bygglovsprövningen.

Naturområden

Befintlig naturmark skall bevaras så långt det är möjligt mellan utbyggnadsområden för nya bostäder. Områden med bestämmelse NATUR skall bevaras och endast gallras.

MEDVERKANDE

Planen har upprättats av Bygg- och miljöförvaltningen samt av Josefin Brodén, Axel Lindqvist och Olof Halvarsson på Radar arkitektur. Illustrationsplan samt bilder har tagits fram av Axel Lindqvist, Radar arkitektur.

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt

Detaljplan för bostäder vid Furulund Horsby 11:1 m.fl. Herrljunga kommun
Granskningsutlåtande 2023-11-15

Samrådsskede
Förslag till rubricerad plan har under tiden **2022-03-10 – 2022-04-13** varit föremål för samråd.

Granskningsskede
Förslag till rubricerad plan har under tiden **2023-01-09 – 2023-02-06** varit föremål för samråd.

Synpunkter

Samhällsbyggnadsförvaltningen har nedan sammanfattat synpunkter från granskningsskedet, i första hand de som berör plankartan (det juridiskt bindande dokumentet). Kontorets förslag till revideringar av plankartan framgår också (samt vissa revideringar av illustrationskartan och planbeskrivningen).

Följande skriftliga yttranden har inkommit (om anmärkningar finns mot den kommande juridiskt bindande plankartan, har detta markerats med ett x):

Myndigheter, nämnder m.fl.:		**Anmärkn**
1.	Länsstyrelsen, 2023-02-06	x
2.	Trafikverket. 2023-01-27	x
3.	SGI, 2023-02-02	-
4.	Vattenfall, 2023-01-10	x
5.	Lantmäteriet, 2023-02-01	x
6.	Herrljunga vatten AB, 2023-02-06	-
Sakägare		
7.	Sakägare 1, 2023-01-10	x
8.	Sakägare 2, 2023-02-04	x

Bostadsrättsinnehavare och hyresgäster

Inga synpunkter.

Övriga

Inga synpunkter.

Synpunkter	Kommentarer
1. Länsstyrelsen	
Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör hälsa och säkerhet samt miljökvalitets-normer (MKN) för vatten behöver lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen. **Motiv för bedömningen** Länsstyrelsen befarar inte att: • Riksintresse kommer att skadas påtagligt • Mellankommunal samordning blir olämplig • Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (MB 7 kap) Länsstyrelsen finner det däremot inte säkerställt att: • Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten följs • Bebyggelse blir lämplig för människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion (buller, strålning, risk för olyckor, översvämning, erosion)	
<u>*Hälsa och säkerhet – Översvämning*</u> Det som berör översvämningsrisk på plankartan utgör en upplysning, vilket gör att utförandet inte har juridisk bindning och därmed kan inte Länsstyrelsen se att markens lämplighet med hänsyn till översvämningsrisken är klargjord. Vidare är upplysningen inte tydligt beskriven, utan det uppges bara att hänsyn ska tas till skyfall. Kommunen behöver redogöra i planbeskrivningen vad hänsyn till skyfall innebär samt tydligt beskriva vilka delar av planområdet som kan bli utsatta. Vidare behöver kommunen hitta lämpliga planbestämmelser som säkerställer att möjligheten att använda bostäderna vid ett skyfall motsvarande ett 100-årsregn är tillgodosedd, exempelvis genom fastställande av lägsta golvnivå på plankartan. Föreslagna utjämningsmagasin klarar inte att ta emot flödet vid ett skyfall enligt dagvattenutredningen. Marklutningarna inom området leder dock enligt utredningen till att flödesvattnen avbördas på markytan och i gatumark till det öppna diket där utjämningsmagasinen är anlagda. Enligt utredningen innebär det ökade flödet endast att utloppsdiket temporärt kan översvämmas men utan några risker för omgivande bebyggelse. Detaljplanen behöver säkerställa att dagvattensystemet anläggs på det sätt som dagvattenutredningen föreslår.	*En planbestämmelse om lägsta tillåtna färdig golvhöjd inom området har lagts till i plankartan.* *Detaljplanen säkerställer att dammar uppförs enligt utredning på allmänplatsmark samt att marken inom kvartersmark ska uppföras genomsläpplig till 50%.* *Upplysningen har tagits bort från plankartan och ersatts av bestämmelse om färdiggolvhöjd. Planbeskrivningen har kompletterats med ett avsnitt som beskriver hantering av skyfall.*

Kommunen behöver bedöma om översvämning av fördröjningsmagasin eller utloppsdiken riskerar att påverka Älvsborgsbanan, som utgör ett riksintresse och därmed kan behöva en högre skyddsnivå. Enligt kommunen ska inte översvämning av fördröjningsmagasin och utloppsdiken påverka bebyggelse. Kommunen bör även bedöma om transformatorstationen är särskilt skyddsvärd och därmed kan behöva en högre skyddsnivå, och i så fall säkerställa detta i plankartan. Kommunen behöver bedöma framkomligheten till och inom området. Exempelvis är den enda infarten till området beläget inom ett område med låga marknivåer, vilket kan medföra att vatten blir stående på vägen.	*Kommunen har gjort bedömningen efter framtagen dagvattenutredning att Älvsborgsbanan ligger cirka 2 meter högre än omgivande mark och bedöms därför inte vara utsatt för någon risk att drabbas av översvämning vid ett 100-årsregn. Transformatorstationen ligger på en marknivå om minst +123 meter och ligger inte i det område som enligt dagvattenutredning utgör en risk för att marken översvämmas vid ett katastrofregn. Att marken ska sänkas med cirka 3-4 meter anses inte vara sannolikt.* *Kommunen bedömer att en säker infart till området kan tryggas. Höjden för infarten ligger på cirka +120 meter över nollplanet, vilket är i paritet med befintlig väg norr om området.*
<u>*Hälsa och säkerhet -Farligt gods*</u> Kommunen har kompletterat underlaget med den riskanalys som är uppförd för ett annat planområde i Herrljunga som är beläget längs med Älvsborgsbanan. Typ av bebyggelse, koncentration av bostäder, topografi, skyddande terräng eller byggnader samt personintensiteten inom området kan dock variera mellan olika områden även om avståndet till järnvägen är likvärdigt. Kommunen behöver därför försäkra sig om att riskanalysen är tillämpbar även för det aktuella området. Kommunen har kommit fram till att plankartans minsta möjliga avstånd från bostadsbebyggelse till järnväg, ca 60 meter är tillräckligt för att säkerställa ett skydd mot en olycka med farligt gods inblandat på Älvsborgsbanan. Avståndet mellan närmsta byggrätt och järnväg ökar därefter gradvis till ca 80 meter. Länsstyrelsen anser att det behöver säkerställas i detaljplanen att utrymning bort från Älvsborgsbanan ska vara möjlig för de byggrätter som ligger närmast Älvsborgsbanan. Det finns två rekommendationer under rubriken ”Planbestämmelser” som säger att ”utrymning bör vara möjlig i riktning bort mot Älvsborgsbanan” samt ”ventilation bör placeras i högt läge bortvänd från Älvsborgsbanan”. Vidare står det ”bestämmelsen har inte tolkats” vilket är oklart vad det innebär. Råd ska inte anges under planbestämmelser på plankartan utan planbestämmelserna ska redogöra vad som är- och inte är tillåtet. Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att bedöma om det finns åtgärder som bättre minskar risknivåerna inom aktuellt område än placering av ventilation med hänsyn till den typ av olyckor som förväntas.	*Kommunen gör bedömningen att riskanalysen är tillämpar och bedömningen är fortsatt att de åtgärder som föreslås i den riskanalysen anses vara tillräckligt för den aktuella detaljplanen. Dessutom anses förutsättningarna vara bättre ur risksynpunkt för den aktuella detaljplanen. På följande punkter anses situation i kv Lyckan ha sämre förutsättningar:* *Området ligger närmare Älvsborgsbanan, bebyggelsen är tätare, kvarteret har inte någon skyddande terräng, rälsen ligger i samma nivå som bostäderna.* *Planbestämmelse har justerats till att utrymning ska ske bort från Älvsborgsbanan.* *Planbestämmelsen har justerats så att texten om ”bestämmelsen har inte tolkats” är borttagen.*

Miljökvalitetsnormer för vatten Det är positivt att dagvattenutredningen använder riktvärden för utsläpp av dagvatten. Dock saknas det en beskrivning av dessa, vart de kommer ifrån och en motivering kring varför dessa riktvärden är applicerbara på just denna detaljplan. Detta behöver kompletteras och implementeras i planbeskrivningen till nästa planskede.	*En beskrivning vilken data som ligger bakom motiveringen kring planområdets påverkan på recipienten har lagts till i planbeskrivningen.*
Det står i Tabell 1 att en klimatfaktor på 1,25 används vid beräkning av nuvarande dagvattenflöden. Detta är ett felaktigt sätt att använda sig av klimatfaktorn då den ska simulera den ökade nederbörden i framtiden. Därför ska klimatfaktorn inte användas vid beräkningar av nuvarande situation. Dagvattenberäkningarna behöver uppdateras med korrekta dagvattenflöden innan antagande.	*Framtagen dagvattenutredning har uppdaterats med beräkning av nuvarande flöden.*
Dagvattenutredningen tar hänsyn till att 50% av dagvattnet kommer renas inom kvartersmark och den andra hälften renas på allmän platsmark. För att kunna göra dessa antaganden behöver kommunen reglera i plankartan att marken inom kvartersmark ska vara genomsläpplig till minst 50%.	*En generell planbestämmelse har lagts till i plankartan som säkrar att minst 50% av marken inom kvartersmark ska vara genomsläpplig.*
2. Trafikverket	
Trafikalstring Trafikverket saknar en mer underbyggd bedömning från kommunen med resonemang som beskriver hur man kommit fram till de slutsatser som det redogörs för i planbeskrivningen under Gator och trafik. Trafikverket anser också att kommunen måste göra en bedömning av exploateringens påverkan på väg 181 utifrån framtida trafikmängder för prognosår 2040.	*Bedömning av trafikmängd till och från det planerade bostadsområdet har gjorts med hjälp av Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Bedömd påverkan har uppdaterats till att gälla prognosår 2040.*
Trafiksäkerhet Trafikverket noterar att anslutningen till och från planområdet flyttats till en mer fördelaktig position.	*Noteras.*
Riskutredning Trafikverket noterar att planbestämmelserna gällande risk ändrats i plankartan till att utrymning ska vara möjlig mot i stället för från järnvägen, detta är något som kommunen måste ändra om man anser att bestämmelsen ska vara kvar. Vidare matchar inte egenskapsbestämmelse gällande ventilation i plankartan med det som står i planbeskrivningen under Riskutredning. Trafikverket anser att denna egenskapsbestämmelse kan tas bort helt från plankartan då planen endast medger byggnation av villor, radhus, kedjehus samt mindre flerbostadshus.	*Planbestämmelserna har justerats. Kommunen vill fortsatt att ha kvar egenskapsbestämmelsen på plankartan.*

Trafikverket vill även påpeka att ett specifikt skyddsavstånd på 50 meter för bostadsbebyggelse från järnväg inte är en rekommendation från Trafikverket. Trafikverket anser att ny bebyggelse generellt inte bör tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen, (räknat från spårmitt på närmaste spår). Ett sådant avstånd ger utrymme för räddningsinsatser om det skulle ske en olycka, och det möjliggör en viss utveckling av järnvägsanläggningen. Avstånden som anges i figuren som infogats under kapitel Riskutredning anger alltså generella råd och inga fasta regler. Trafikverket gör en bedömning av lämpligt avstånd för placering av bebyggelse från järnväg utifrån varje unikt planeringsfall. Trafikverket hänvisar kommunen till Länsstyrelsens bedömning gällande risk och egenskapsbestämmelser för skydd mot störningar.	*Trafikverkets påpekande noteras och bildtexten har ändrats till att det är Trafikverkets generella råd och inte en rekommendation.*
<u>Sammantagen bedömning</u> Innan planen antas anser Trafikverket att kommunen ska komplettera handlingarna med resonemang om hur man kommit fram till de slutsatser som presenteras i planbeskrivningen gällande trafikalstring. Vidare behöver handlingarna kompletteras med en bedömning om påverkan på statlig väg 181 utifrån framtida trafikmängder för prognosår 2040.	*Trafikalstringen och beskrivningen av den har kompletterats till antagandet. Bedömningen är att planförslaget inte påverkar framtida trafikmängder för prognosår 2040 i någon stor omfattning.*
3. SGI	
Enligt planbeskrivningen utgörs terrängen av kuperad, skogbevuxen mestadels blockig sandig moränmark. Markytan ligger på nivåer mellan + 113 längst i nordost och+ 130 längst i sydväst. Marknivån varierar mest inom den norra delen om området. Jorden består överst av jordmån och därunder av morän. Stabilitetsförhållandena inom området är mycket goda. Någon risk för större arkgenombrott eller skred finns inte ens vid stora utfyllningar eller andra belastningar på markytan. SGI rekommenderar att utförd översiktlig geoteknisk utredning 1992-01-27 som finns för området biläggs planhandlingarna. SGI har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.	*Noteras. Utredningen biläggs planhandlingarna.*
4. Vattenfall	
Vattenfall har tidigare yrkat på att inga bostadstomter ska placeras närmare än 20 meter till ledningens yttersta anläggningsdel (faslina, stolpe eller stag). Dock är det osäkert om avståndet är tillgodosett eftersom ledningen är schematisk redovisad i det kartmaterial som plankartan grundar sig på.	*Kommunen har tagit bort motsvarande två fastigheter på kvartersmark intill ledningsområdet och utökat prickmark för att säkerställa att en byggnad inte kan uppföras inom 20 meter från ledningsrätten (för luftledningen) närmaste gräns.*

5. Lantmäteriet	
<u>Fastighetsgräns utan gränspunkter i registerkartan i anslutning till kvartersmark</u> I planförslaget har kvartersmark för bostadsändamål lagts ut i direkt anslutning till fastighetsgränsen mot Horsby 4:5 och 2:50. Den aktuella fastighetsgränsen saknar både enligt grundkartan och den digitala registerkartan inmätta gränspunkter. Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanens utbredning inte påverkas om fastighetsgränsen visar sig ha ett annat läge. Risken med att planlägga utan att ha koll på gränsens rätta läge är att antingen en del av kvartersmarken ligger på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen. I denna typ av fall handlar det om att gränsen är ett objekt av vikt för planbestämmelser enligt HMK Handbok Digital Grundkarta 2021 avsnitt 3.3. När en sådan gräns är osäker är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning där man letar upp befintliga gränsmarkeringar. Visar sig gränsen vara juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge. Läs gärna mer om förbättring av kvaliteten på fastighetsgränser i grundkartan i Lantmäteriets informationsblad via denna länk. När gränsens läge är klarlagd är det viktigt att anpassa planen efter eventuella förändringar av fastighetsgränsernas läge. Glöm inte att rapportera in eventuella förbättringar av gränspunkters lägesosäkerhet till Lantmäteriet. Är ni osäkra på hur det ska gå till - kontakta Lantmäteriets geodatasamordnare.	*Gränsmarkering vid hörnet av Horsby 1:5 och Horsby 2:50 i södra delen av planområdet har hittats och det bedöms att fastighetsgränsen går i mitten av befintlig stenmur. Vid mötet mellan Horsby 2:50 och Horsby 4:5 har plankartan ändrats så att området omfattar allmänplatsmark natur för att säkerställa att ingen kvartersmark hamnar på fastigheten Horsby 2:50.* *Avståndet mellan mötet av fastighetsgränserna till kvartersmark är nu mer än 20 meter. Kommunen har dessutom gjort ett extra avstånd om 4 meter allmän platsmark natur från kvartersmarken i söder till befintlig stenmur. Området om har lagts in på plankartan som en buffertzon i och med osäkerheten gällandes oklarheten mellan gränspunkt och fastighetsgräns. Bedömningen är att vingelmånen är tillräcklig för att inte påverka grannfastighet eller tillkommande kvartersmark.* *I samband med genomförandet av planen så ska gränspunktens exakta läge sättas ut.*
<u>Dike på kvartersmark</u> Markreservat för dike på kvartersmark, n1. I planbeskrivningen saknas beskrivning av dikets syfte och hur framtida skötsel och underhåll ska genomföras. Om det bildas flera fastigheter i kvarteret kan det bli svårt att säkerställa dikets skötsel. Diket saknar dessutom bestämmelse om förbud mot byggnation. Ett alternativ är att diket läggs ut som allmän plats och att kommunen därmed ansvarar för skötseln.	*Diket ändras till att ligga på allmän platsmark. Kommunen kommer således ha ansvar för underhåll och skötsel av diket.*
<u>Andelstal i Horsby Ga:2</u> Horsby 1:5s har i dagsläget andelstal för sitt område 2 i Horsby ga:2. Att andelstalen behöver förändras när planen genomförs behöver framgå av planbeskrivningen.	*Planbeskrivningen har justerats att andelstalet kommer att påverkas.*

<u>Redovisning av hur planen ska genomföras</u> Redovisning över de åtgärder fastighetsbildningsåtgärder som krävs för att planen ska genomföras bör förtydligas. Planbeskrivningen ska behandla de intrång alternativt inlösen eller dylikt som krävs på Horsby 1:5 vid genomförande av planen. Vid telefonkontakt uppgavs att kommunen avser förvärva den del av Horsby 1:5 som är beläget inom planområdet. Planbeskrivningen bör i det fall förvärv inte kommit till stånd innan planen antas även behandla vad som gäller i det fall då ett tvångsvist förfarande tillämpas.	*Till antagandet av detaljplanen har kommunen förvärvat den del av Horsby 1:5 som är beläget inom planområdet och som tidigare var privatägd. Någon tvångsinlösning anses därför inte krävas.*
<u>Vid tvångstvist förfarande bör följande förtydligas:</u> • Inlösen av allmän plats med kommunalt huvudmannaskap: Det finns inte någon beskrivning om den rätt (enligt 6 kap. 13 § PBL) eller skyldighet på fastighetsägarens begäran (enligt 14 kap. 14 § PBL) som kommunen har att lösa in de allmänna platserna med kommunalt huvudmannaskap utan stöd av överenskommelse. • Fastighetskonsekvensbeskrivning är bristfällig: Det är viktigt att alla som berörs av en detaljplan kan förstå planens konsekvenser för den egna fastigheten/ ledningsrätten. ”Av planbeskrivningen ska de konsekvenser som ett genomförande av detaljplanen medför för bland annat sakägare, andra berörda och miljön framgå. Med detta menas att det för i princip varje enskild fastighet bör redovisas vad detaljplanen innebär med avseende på bland annat huvudmannaskap, allmänhetens tillträde, kommande fastighetsbildning, utförande och deltagande i gemensamhetsanläggningar. I det aktuella planförslaget finns beskrivningar i texten om de flesta åtgärder, men plangenomförandet och dess konsekvenser behöver beskrivas på ett samlat sätt där respektive fastighetsägare kan förstå vad som detaljplanens genomförande innebär för den aktuella fastigheten. Beskrivningen av åtgärderna kan till exempel illustreras med en fastighetskonsekvenskarta där förändringar i fastighetsindelning och omfattning av eventuella gemensamhetsanläggningar, med plankartan som bakgrund. Beskrivningen bör innehålla ett utkast till redogörelse av juridiska och ekonomiska konsekvenser, även på fastighetsnivå. Ett sätt att åskådliggöra detta på är att upprätta en fastighetskonsekvensbeskrivning.	*Till antagandet av detaljplanen har kommunen förvärvat den del av Horsby 1:5 som är beläget inom planområdet och som tidigare var privatägd. Någon tvångsinlösning anses därför inte krävas.* *En fastighetskonsekvensbeskrivning anses inte vara nödvändig då all mark inom planområdet ägs av kommunen.*

<u>Delar av planen som bör förbättras:</u> REDOVISNING AV ÄLVSBORGSBANAN I planbestämmelsen med beteckningen ”Skydd mot störningar, Utrymning bör vara möjlig i riktning mot Älvsborgsbanan” refereras till Älvborgsbanan, men det framgår inte av grundkartan var Älvsborgsbanan ligger. Eftersom plankartan är den enda juridiskt gällande handlingen i en detaljplan bör det framgå av plankartan var den aktuella järnvägen ligger.	*Älvsborgsbanan har pekats ut på grundkartan som ligger som underlag till plankartan.*
<u>Delar av planen som skulle kunna förbättras:</u> <u>Ändra rubriknivå på rubriken genomförandetid</u> Det är en stor fördel för samhället i stort om kommunen i möjligaste mån följer rekommendationerna i Boverkets allmänna råd BFS 2020:6 för den tvådimensionella redovisningen av planens innehåll i en plankarta. Enligt de allmänna råden stycke ”2.1 Redovisning av planbestämmelser m.m.” bör texten om genomförandetid redovisas bland planbestämmelserna på plankartan med rubriken ”Genomförandetid” på samma rubriknivå som till exempel rubriken ”Egenskapsbestämmelser för kvartersmark”. Genom att rätt rubriknivå på rubriken används, så framgår det att genomförandetid inte är en egenskapsbestämmelse. <u>Ändra alternativt förtydliga bestämmelse</u> Texten ”Bestämmelsen har inte tolkats” står i anslutning till bestämmelse om skydd mot störningar i plankartan. Det är svårt att förstå vad som avses med texten. <u>Områden med prickmark som bör justeras</u> Prickmark på allmänplats NATUR längs lokalgatan på Horsby 1:5 i sydvästra delen av planområdet, se bild nedan. Bestämmelsen är överflödig då allmänplats NATUR i sig hindrar byggnation. Inom ett område med kvartersmark finns egenskapsgräns i kanten mot GATA. Tanken verkar att det ska finnas prickmark inom området men det saknas dock prickar i kartan, se bild nedan. <u>Lekplats i illustrationskarta</u> Lekplats redovisas i illustrationskartan men redogörs inte för i planbeskrivningen. Redogörelse över lekplatsen bör behandlas i planbeskrivningen.	*Kommunen har tagit fram detaljplanen från de inställningar som fanns enligt focusdetaljplan mellan 2021-2022 enligt BFS 2020:6. SFS nummer har bilagts på plankartans stämpel.* *Felet kring ”bestämmelsen har inte tolkats” och prickmark på naturmark har justerats.* *Gällande illustrationskartan så är det enbart en illustration och det finns ingenting som styr i detaljplanen att det ska finnas en lekplats på utpekad plats, enbart att det kan finnas. Det är därmed inte aktuellt att lyfta i planbeskrivningen.*

<u>Redovisning av n1</u> Beteckningarna n1 inom kvartersmark med prickmark i mitten av planområdet är svåra att se. Redovisningen kan förtydligas med ruta så som gjorts för GC VÄG.	*Bestämmelsen n_1 har tagits bort till antagandet då kommunen kommer att ansvara för att diket uppförs samt underhållet av densamma.*
<u>Handläggning enligt vilken lagstiftning?</u> Det finns inte angivet i planhandlingarna vilken version av plan- och bygglagen (med hänvisning till SFS-nummer) som används vid handläggningen av detaljplanen. Med tanke på framtida digitalisering är det också bra om det anges vilka föreskrifter och allmänna råd som tillämpas i planarbetet.	*Se kommunens tidigare svar angående PBL och BFS.*
<u>Innehållsförteckning saknas</u> I planbeskrivningen saknas innehållsförteckning. En innehållsförteckning ger en möjlighet att få översikt över innehållet samt förenklar och underlättar för läsaren. Med hänsyn till de krav på tydlighet och enkelhet för läsaren - ”klarspråk” i offentlig verksamhet, som gäller enligt 11 § Språklagen 2009:600, är det lämpligt att planbeskrivningen förses med en innehållsförteckning.	*Innehållsförteckning har lagts till i planbeskrivningen.*
6. Herrljunga vatten AB	
Under tekniska frågor, Vatten och avlopp s. 21: Förslagsvis formulera följande mening enligt nedan. ”Fastigheter förses med anslutningspunkter för dricks-, dag- och spillvatten”.	*Noteras. Justering görs i planbeskrivningen.*
7. Sakägare 1	
Jag är orolig för att den inringade skogsvägen på bilden, bifogades yttrandet, som riskerar att hamna på tomtmark. Det skulle ju innebära att den blir omöjlig för mig att använda för att köra ut ved och virke från min skog. Jag har bl.a. granbestånd i den nordöstra delen som inte har någon annan skogsväg ut till vändplanen. Detta är ju en mycket gammal och hårdgjord väg som var uttagen en gång i tiden. Det är ju inte så många meter det handlar om så det borde väl gå att lösa?	*Kommunen tar bort den delen av kvartersmark och ändrar till naturmark. Skogsvägen förblir därför opåverkad.*
8. Sakägare 2	
<u>Yttre trafik</u> Noterar med tillfredsställelse att trafikflödet mot väg 181 fått en betydligt säkrare anslutning än enligt tidigare plan.	*Noteras.*
<u>Inre trafik/gatunät</u> Antalet tomter har enligt tidigare planförslag	

reducerat med ca 15 st. Denna utglesning har tyvärr inte någon inverkan på ett olämpligt utformat gatunät och trafikflöde. I föregående granskningsomgång (2022-04-08) anförde jag som bra exempel kvarteren under Stamvägen där en "portvakt" har max 9 grannar innanför.	
Nu kan som nyare exempel också föras Södra Horsby där maxbelastningen blir 45 fastigheter innanför första fastighet. Nu bibehållet planförslag, ger trots utglesning av tomter en belastning av trafiken från 83 fastigheter för dem som bor längst norrut. Att påstå att man lever på trädgårdssidan är inte hållbart argument. Bosätter man sig i ett naturnära område skall man också kunna åtnjuta minsta möjliga trafikstörning. Gatustrukturen är alltfort olämpligt utformad. Det går att utforma med kam - eller förgreningsstruktur, vilken inte behöver vara ortogonalt stel! I ett så stort etableringsområde måste man ta stor hänsyn till en inledningsvis mycket ung population. Under ett antal år kommer antalet barn och deras behov av säker skolväg vara avgörande. Antalet fordon per hushåll också stort! Här finns utrymme för förbättringar. Strävan måste vara att minimera genomgångstrafik i ett bostadsområde - båda av miljö- och av säkerhetsskäl!	*Föreslaget trafiknät är utformat efter vart det är lämpligt att förlägga vägar sett till områdets höjdskillnader samt för att skapa ett bra vägnät som fördelar trafiken där det går att välja den genaste vägen som boende i området. Vissa tomter kommer vara mer störda av trafiken än andra och därför har alla föreslagna hus även tomt på baksidan. Trafikförslaget är även utformat för att sopbilen ska kunna trafikera området och att ledningar (vatten, avlopp osv.) kan dras i gatorna på tillfredsställande sätt.*
<u>lakttagelse</u> Plankartans anvisningstext har fått felaktig lydelse: Sedan föregående utgåva ändrats från "utrymning i riktning bort från Älvsborgsbanan", till "utrymning i riktning bort mot Älvsborgsbanan". Angivet utrymningskrav är ytterligare en faktor som påvisar behovet av en annorlunda gatustruktur i området!	*Noteras. Bestämmelsen har korrigerats till ”Utrymning bör vara möjlig i riktning bort från Älvsborgsbanan”.*

Sammanfattning och revideringar

Med anledning av framförda synpunkter har **Samhällsbyggnadsförvaltningen** gjort följande revideringar av Plankarta med bestämmelser, planbeskrivning samt illustrationskarta:

- Justering av plankarta och planbeskrivning gällande MKN för vatten, översvämning samt risk. Justering av plankarta gällande prickmark och utformning.
- Tillägg i planbeskrivningen rörande bland annat trafik.
- Viss justering av grundkarta. I övrigt har redaktionella ändringar gjorts.

Sakägare med synpunkter från samrådet och granskning som inte tillgodosetts

- Inga kvarstående synpunkter

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Herrljunga kommun

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt

HERRLJUNGA KOMMUN

SAMHÄLLSBYGGNADS-
FÖRVALTNINGEN
Emil Hjalmarsson

Tjänsteskrivelse
2023-11-27
DNR SB 2023/274 219

Remiss gällande motion avseende markreservation och eventuell avyttring

Sammanfattning

2023-03-21 inkom Gunnar Andersson (M) och Ove Severin (KD) med motion om att villkora en option om förvärv av nödvändig mark för byggande av ishall eller multisporthall enligt tidigare inkomna medborgarförslag. Motionärerna anger att markreservationen bör göras under en period av 1–3 år. Medborgarförslag om ishall i Herrljunga kommun inkommit 2022-06-08 avslogs i kommunfullmäktige genom § 94/2023-06-20. Medborgarförslag om en ny multisporthall i Herrljunga kommun inkommit 2023-06-16 bereds för närvarande av kultur- och fritidsutskottet.

Kommunen har genom en markanvisning möjlighet att ge en byggherre under en begränsad tid ensamrätt att förhandla med kommunen om förvärv av mark.

Medborgarförslaget handlar om att uppföra en multiaktivitetshall på del av fastigheten Björken 10 Innan förvärv av fastigheten är möjlig skall byggherren presentera en långsiktig ekonomisk kalkyl och lösning för hur byggnationen skall finansieras samt hur driften skall finansieras.

Om byggherren och kommunen inte kommer överens om formerna och villkoren för överlåtelse av fastigheten äger kommunen rätt att återta markanvisningen utan någon rätt till ersättning för bolaget

Markanvisningen föreslås skrivas på 12 månader med möjlighet till förlängning om godtagbara skäl föreligger.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-11-27
Översiktskarta
Ordförandebeslut från kommunstyrelsen daterat 2023-11-23
Motion inkommen 2023-03-21

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:
1. Motionen beviljas.
2. Markanvisning skrivs på 12 månader för en multiaktivitetshall på del av fastigheten Björken 10.

Emil Hjalmarsson
Kommunarkitekt

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Herrljunga kommun

Herrljunga
måndag den 27 november 2023

Översiktskarta

Det aktuella området schematiskt gränsmarkerat med rött

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00

E-post
herrljunga.kommun@herrljunga.se
www.herrljunga.se

HERRLJUNGA KOMMUN

Kommunstyrelsen
Mats Palm (S)

Ordförandebeslut
2023-11-23
DNR KS 158/2023 219

Ordförandebeslut avseende remittering av motion avseende markreservation och eventuell avyttring till samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

2023-03-21 inkom Gunnar Andersson (M) och Ove Severin (KD) med motion om att villkora en option om förvärv av nödvändig mark för byggande av ishall eller multisporthall enligt tidigare inkomna medborgarförslag. Motionärerna anger att markreservationen bör göras under en period av 1–3 år. Medborgarförslag om ishall i Herrljunga kommun inkommet 2022-06-08 avslogs i kommunfullmäktige genom § 94/2023-06-20. Medborgarförslag om en ny multisporthall i Herrljunga kommun inkommet 2023-06-16 bereds för närvarande av kultur- och fritidsutskottet.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen kan enligt kommunallagen 6 kap 39 § uppdra åt ordföranden att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Kommunstyrelsens ordförande har enligt kommunstyrelsens delegationsordning punkt A.4 rätt att fatta dessa beslut då ett ärende är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas. Motionen inkom 2022-03-21 och ska enligt kommunallagen beredas på sådant sätt att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Motionen behöver därför omgående skickas till samhällsbyggnadsnämnden för beredning för vidare beslut i kommunstyrelsen 2024-02-01 och kommunfullmäktige 2024-02-19.

Delegationsbeslut

Motion avseende markreservation och eventuell avyttring remitteras till samhällsbyggnadsnämnden för vidare beredning.

Beslutsfattare

_____

Mats Palm (S)
Kommunstyrelsens ordförande
2023-11-23
Herrljunga

Handläggare
Moa Andersson
Nämndsamordnare

Anmäld till nämnd/styrelse: Kommunstyrelsen 2023-12-11
Expedieras till: Samhällsbyggnadsnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Kommunstyrelsen
Mats Palm (S)

Ordförandebeslut
2023-11-23
DNR KS 158/2023 219

Hur man överklagar beslutet

Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten i Jönköping inom tre veckor från det att du tog del av beslutet. Om du vill överklaga beslutet ska du skriva till Herrljunga kommun, Box 201, 524 23 Herrljunga, men överklagandet ska ställas till förvaltningsrätten i Jönköping. Kommunen gör en bedömning av om överklagan inkommit i rätt tid. Om ditt överklagande har inkommit i rätt tid skickar kommunen det vidare till förvaltningsrätten tillsammans med övriga handlingar i ärendet.

Överklagandet ska vara skriftligt och ha inkommit till Herrljunga kommun senast tre veckor räknat från dagen då du fick tog del av beslutet.

Överklagandet ska innehålla följande:

- Vilket beslut som ditt överklagande gäller,
- Hur du vill att beslutet ska ändras,
- Vilka omständigheter du stöder ditt överklagande på,
- De handlingar du anser stödjer ditt överklagande, och
- Ditt personnummer, din postadress, ditt telefonnummer och din e-postadress

Överklagandet bör vara undertecknat av dig. Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. 1 så fall ska fullmakt i original bifogas. Vid frågor om överklagandet hänvisas du till förvaltningsrätten i Jönköping.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med SignPorts valideringstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

** Värden markerade med en asterisk har validerats mot beviset från den legitimeringstjänst som användes för underskriften.*

Ärende 14

HERRLJUNGA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2023 -03- 21
Dnr 2023/158 Beteckning 219

Motion om markreservation och eventuell avyttring

Några lokala eldsjälar i kommunen har presenterat en vision om att bygga en ishall och en ny multihall i Herrljunga kommun. Tänkt placering är området mellan ringvägen och sporthallen. Dessa två hallar skulle tillsammans med befintliga anläggningar kraftigt öka kommunens attraktionskraft, inte minst för barnfamiljer. Hallarna skulle även bidra positivt till befintlig skolverksamhet och föreningsliv eftersom båda upplever en brist på bokningsbara tider.
De nya hallarna skulle också öka attraktionskraften för elever till gymnasieskolan, såväl för ungdomar från kommunen som för elever från andra kommuner.
Om visionerna realiseras skulle det vidare bidra till att göra det möjligt att på ett konkret sätt dra nytta av Herrljungas unika läge som gör det möjligt att ta sig hit på ett klimatsmart sätt från stora delar av regionen. Multihallen är tänkt att kunna användas för såväl idrottsturneringar som andra evenemang och arrangemang. Fler människor skulle genom detta få en möjlighet att konkret uppleva fördelarna med att bo i Herrljunga kommun. Något som på längre sikt kan bidra till kommunens ambition att växa genom ökat antal invånare. Detta skulle, förutom att generera ytterligare skattebetalare, bidra till ett större underlag av arbetskraft och konsumenter som gynnar överlevnad och tillväxt av lokala och nya företag i kommunen.

Vad som gör visionerna extra intressanta är att eldsjälarna är långt framme när det gäller en lösning för hur hallarna kan finansieras och drivas utan att det kostar skattebetalarna, det vill säga kommunen, någonting.

Mot bakgrund av detta vill vi härmed föreslå att beslut tas om att villkora en option om förvärv av nödvändig mark förutsatt att man kan presentera en lösning för:

- Hur bygget ska finansieras
- Hur driften ska finansieras
- Hur parkeringsmöjligheter ska lösas
- Hur byggnationen kan hanteras inom ramen för plan- och bygglagen
- Hur man hanterar fysiska hinder som närhet till ringvägen och annan infrastruktur (t.ex. fjärrvärmeledningar under byggnaderna).
- Att det finns en bred uppslutning från föreningslivet och lokalbefolkningen

Markreservationen bör göras under en period av 1-3 år, om ingen lösning på ovanstående punkter presenterats innan dess bör den lösas upp och kommunen är då fri att använda marken på annat sätt.

2023-03-17

Moderaterna Herrljunga

Gunnar Andersson

Kristdemokraterna Herrljunga

Ove Severin

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Datum
2023-10-23

Ärendebeteckning
503-5941-2023

Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun
herrljunga.kommun@herrljunga.se

Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västra Götaland besökte 2023-05-31 Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun för uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen.

Länsstyrelsen sammanfattar sin granskning av nämnden i nedanstående punkter. Som underlag för granskningen har Länsstyrelsen redovisad dokumentation samt intervjuer med företrädare för nämnd, ledning och tillsynshandläggare.

- Samhällsbyggnadsnämnden har inte löst frågan om jäv då det för närvarande endast finns en nämnd med ansvar för miljöbalkstillsynen. Det råder därför mycket stor risk för jäv då tillsyn sker av objekt inom den egna nämndens ansvarsområde. Kommunen uppfyller inte kraven i Kommunallagen 6 kap 7 §.
- Det finns en risk för jäv då samhällsbyggnadschefen kan ersätta miljöchef enligt delegationsordningen.
- Dokumenterad rutin avseende jäv/opartiskhet/intressekonflikt saknas.
- Nämnden bedriver en god tillsynsverksamhet och har effektiva inspektörer som hinner med mycket tillsyn trots begränsade resurser.
- Nämnden har en långtgående delegation till tjänstemännen. Delegationsordningen ses över årligen.
- Behovsutredning med kontroll- och tillsynsplan finns i ett och samma dokument, som är fastställd av nämnden i mars 2023.
- Behovsutredningen speglar inte hela behovet utan prioriteringar görs redan här.
- Miljö- och byggnämnden bör utveckla sitt planeringsår så att uppföljning, behovsutredning, budget och planering följer en logisk ordning och blir styrande och stöttande för verksamheten.
- Behovsutredning och tillsynsplanen visar på en resursbrist vilket leder till att mycket av den behovsprioriterade tillsynen har fått prioriteras bort inom alla områden.

- Nämnden bör arbeta vidare för att tydliggöra vilka som är de stora miljöproblemen och utmaningarna i kommunen. Utpekade miljöutmaningar bör vara en del i underlaget vid framtagandet av behovsutredning och i samband med prioriteringarna i tillsynsplanen.
- Verksamheten har ett register över sina tillsynsobjekt som är uppdaterat.
- Nämnden har en taxa som reviderades i september 2022 och är fastställd av kommunfullmäktige. Taxan ses över vid behov.
- Mycket lite resurser avsätts till miljöchefens arbete, för närvarande 25 % av en tjänst.
- Verksamheten följs upp i delårsrapporter och i verksamhetsberättelsen. Uppföljningen sker per antal ärende/ inspektioner. Nedlagd tid redovisas inte.
- Nämnden har en rutin för kompetensförsörjning och har identifierat specialkunskaper inom personalstyrkan.
- Verksamheten har ett bra arbetssätt som ger trygghet och effektivitet för handläggarna.
- Verksamheten har en hög åtgärdstakt för små avlopp och har gjort tillsyn på samtliga avlopp i kommunen. En ny inventeringsrunda har påbörjats.
- Specialkompetens såsom jurist saknas för verksamheten.
- Miljöenheten tar kontinuerligt fram och uppdaterar handläggningsrutiner och mallar.
- Kommunen behöver motivera sina beslut mer utförligt ordentligt i själva beslutet, i stället för att yttra sig över överklagandet.

Samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig för att kraven i lagstiftningen är uppfyllda och Länsstyrelsen förutsätter att ni fortsätter bedriva och utveckla ert arbete utifrån de diskussioner och lärdomar som vår uppföljning lett till. Det är viktigt att nämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att kraven i ovan nämnda lagstiftningar är uppfyllda.

Som stöd i ert arbete att utveckla tillsynen så ska Länsstyrelsen enligt miljötillsynsförordningen 3 kap 16 § ge er tillsynsvägledning. Vi vill uppmuntra er att vid framtida behov be om detta.

Länsstyrelsen kommer att följa upp sina observationer i ett nytt ärende med krav mot nämnden. I det ärendet kommer nämnden att först få möjlighet att yttra sig, lämna nya kompletteringar och rätta de uppgifter som Länsstyrelsen kan ha missuppfattat innan vi fattar beslut. Vi avslutar i och med denna rapport detta ärende med ärendebeteckning 503-5941-2023.

Syfte och mål

Syftet med Länsstyrelsens uppföljning och utvärdering är att följa upp om nämndens operativa tillsyn genomförs enligt kommunallagen (2017:725),

miljöbalken (1998:808), miljöbalkens proposition 1997/98:45 samt om de krav som anges i miljötillsynsförordningen (2011:13) uppfylls.

Länsstyrelsen följer upp om nämndens arbete utgår från de nationella miljömålen med mål nedbrutna till regionala och lokala behov. Uppföljningen syftar också till att stödja de operativa tillsynsmyndigheterna genom att identifiera möjligheter till förbättringar, ge vägledning och lyfta fram goda exempel.

Målet med Länsstyrelsens uppföljning är ytterst att säkerställa en effektiv, rättssäker och likvärdig operativ tillsyn i hela landet.

Länsstyrelserna redovisar varje år till Naturvårdsverket, vilken tillsyns-vägledning som genomförts och då särskilt uppföljning och utvärdering av kommunernas operativa tillsyn och resultatet av denna. Detta enligt miljötillsynsförordningen kap 3 § 21.

Inbjudna personer och granskade underlag

Länsstyrelsen bjöd i sin kallelse inför besöket in följande berörda att vara med vid granskningen:

- Ansvariga politiker, förslagsvis ordförande och vice ordförande i ansvarig nämnd.
- Ansvarig chef.
- Handläggare inom verksamhetsområdena miljöskydd och hälsoskydd och livsmedel.
- Representant från kommunledningen till redovisningen av resultatet.

Deltagare från kommunen vid besöket var:

- Eva Larsson, ordförande Samhällsbyggnadsnämnden
- Elaine Larsson, miljöchef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Birte Rancka, miljöinspektör
- Carola Adolfsson, miljöinspektör
- Sandra Palmqvist, miljöinspektör
- Christina Abrahamsson, vice ordförande Samhällsbyggnadsnämnden (endast avslutande möte)
- Mats Palm, ordförande i Kommunstyrelsen (endast avslutande möte)
- Gunnar Andersson, kommunstyrelsens andre vice ordförande (endast avslutande möte)
- Emil Hjalmarsson, samhällsbyggnadschef (endast avslutande möte)
- Ior Berglund, kommundirektör (endast avslutande möte)

Deltagare från Länsstyrelsen var:

- Lotta Sahlin Skoog, miljöskyddsavdelningen
- Helena Laneby, miljöskyddsavdelningen
- Sofie Halsius, miljöskyddsavdelningen
- Marco Bongiovanni, miljöskyddsavdelningen

Länsstyrelsen begärde i sin skrivelse även in följande underlag vilka granskades före besöket:

Övergripande

- Redovisning av den kommunala organisationen, både på nämnd och förvaltningsnivå.
- Dokumenterad rutin avseende jäv/opartiskhet/intressekonflikt, samt underlag som visar att rutinen följs.
- Behovsutredning för 2023.
- Kontroll/Tillsynsplan för 2023.
- Delegationsordning.
- Verksamhetsuppföljning för 2022 samt jämförelse med planen för 2022.

Miljöbalkstillsyn

- Förteckning över dokumenterade handläggningsrutiner miljöbalken samt två exempel rörande miljöskydd och två exempel hälsoskydd.
- Taxan för miljöbalkstillsyn samt underlag som visar hur taxan är beräknad.
- De tre senaste inspektionsrapporterna från tillsynsbesök på hälsoskyddsobjekt respektive miljöskyddsobjekt (C- samt B-objekt).
- De tre senaste besluten rörande små avlopp (till exempel tillstånd, föreläggande, förbud).
- De tre senaste klagomålsärendena (utdrag ur diariet samt beslut) rörande hälsoskydd- respektive miljöskyddsobjekt.
- De två senaste anmälningsärendena inklusive beslut rörande hälsoskydd (§ 38) respektive anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet (C) samt tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet (B).

Dessutom begärdes följande kompletteringar in innan besöket:

- Ärendestatistik för år 2022.

Organisation och samordning, opartiskhet utifrån kommunallagens krav

Bestämmelser i kommunallagen och miljötillsynsförordningen anger att en nämnd inte får utöva tillsyn utifrån lag eller andra författningar över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver. En förtroendevald eller anställd hos kommunen är jävig, om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som hon eller han själv är knuten till.

Regeringsformen och förvaltningslagen slår fast att förvaltningsmyndigheterna skaiaktta saklighet och opartiskhet i sin verksamhet.

Granskade dokument

- *Reglemente, dnr KS 174/2020 101.*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Kommunen har en Samhällsbyggnadsförvaltning sedan 2021-01-01. Vid årsskiftet 2020/2023 bildades en Samhällsbyggnadsnämnd och en Internservicenämnd som ersättare för de tidigare nämnderna Bygg- och miljönämnden och Tekniska nämnden.

Ansvaret för miljöbalkstillsynen regleras i reglementet. Enheterna miljö, plan- och bygg, gata och park, lokalvård, kost, renhållning och fastighet ingår i förvaltningen och likaså under nämndens ansvar.

Dokumenterad rutin avseende jäv/opartiskhet/intresse-konflikt saknas.

Enligt nämndens ordförande räcker skrivning i reglemente 14§ för att påminna om jävsrisk vid handläggning. Nämnden har ännu ingen erfarenhet av hanteringen av jäv, då den bara funnits i fem månader.

Det finns inga förberedelser i nuläget för att låta en annan kommun sköta tillsynen i de fall där det kan förekomma jäv.

Medarbetare ser att nya organisationen med sammanslagen nämnd innebär risk jäv.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att kommunen inte uppfyller kraven på opartiskhet med nuvarande nämndsammansättning. Kommunen uppfyller inte kraven i Kommunallagen 6 kap 7 § 2 stycket: ”En nämnd får inte heller utöva i lag eller annan författning föreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver.”

Det finns en inbyggd konflikt eftersom miljöenheten organisatoriskt tillhör Samhällsbyggnadsförvaltningen som även ansvarar för driften av många av de objekt som miljöenheten bedriver tillsyn över. Det finns inga verktyg för hur jäv ska bedömas i det enskilda fallet vilket gör arbetet mycket svårarbetat för handläggarna. Det kan även uppstå intressekonflikt i budgetprocessen då förvaltningschefen fördelar budgeten till de olika enheterna.

Nuvarande organisation kräver en stor medvetenhet om respektive roller för att inte jäv ska uppstå. Länsstyrelsen uppfattning är att nämnden inte har utrett jävsfrågan ordentligt innan den nya organisationen startade. För att underlätta för personalen och minska risken för att felaktiga beslut tas måste kommunen se över hur nämnden ska hantera frågor där jäv uppkommer.

Länsstyrelsen rekommenderar att ni även ser över budgetprocessen så att budgeten för tillsyn hanteras fristående från budgeten för drift av verksamheter. Nämnden bör få möjlighet att begära pengar till den verksamhet som nämnden ansvarar för.

Befogenheter för personal

Handläggare som arbetar med miljöbalkstillsynen ska ha rätt befogenheter att fatta beslut i ärenden. Enligt Kommunallagen 6 kap §§ 37–39 och 7 kap §§ 5–8 får nämnden delegera sin beslutsrätt till bland annat tjänstemännen.

Granskade dokument

- *Delegationsordning. 2023-01-02.*
- *Inskickade beslut inom olika sakområden.*

Uppgifter som framkom vid granskningen

För att fullgöra uppdraget inom miljöenhetens område har nämnden beslutat att delegera beslutanderätt i miljöbalksärenden till tjänstepersoner med miljöinspektör eller miljöchef som titel. Viss enklare delegation har även getts till personer med handläggare som titel.

Delegationsordningen gäller sedan 2023-01-02.

Delegation finns både till miljöchef och inspektör för att vid tidsbrist kunna handlägga ärenden mer effektivt. Delegering får om inget annat anges alltid ske av överordnad chef. Samhällsbyggnadschefen ersätter miljöchefen i samband med semester och annan frånvaro.

I praktiken nyttjas inte möjligheten att via delegation besluta om förläggande med vite upp till 50 000 kronor. Dessa ärenden tas oftast upp till nämnden.

Nämnden har deltagit i Sjuhäradskommunernas utbildning om myndighetsutövning.

Ärenden lyfts ibland till nämnden för information. Om samma ärende berör både bygg- och miljölagstiftning lyfts det till nämnden för beslut. Även känsliga ärende tas upp i nämnden, till exempel när handläggare inte personligen vill stå på beslutet.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att det är positivt med tydlig och långtgående delegation.

Länsstyrelsen ser en konflikt i att samhällsbyggnadschefen kan ersätta miljöchefen. Kommunen behöver därför ändra i delegationsordningen så att inte överordnad chef kan ersätta miljöchefen i beslut.

Mål för miljöbalkstillsynen utifrån miljöbalkens krav

Enligt miljöbalken 26 kap 1 § ska tillsynen säkerställa syftet med balken och föreskrifter som meddelats med stöd av balken.

Länsstyrelsen följer upp hur kommunens planering, genomförande och uppföljning av tillsynen kopplar till beslutade mål utifrån miljöbalkens krav på nationell, regional och/eller lokal nivå.

Granskade dokument

- *Behovsutredning för 2023–25.*
- *Tillsynsplan för 2023–25, inklusive nämndens prioriteringar*
- *Verksamhetsuppföljning*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Kommunens mål handlar om att främja hållbara och säkra verksamheter, det önskade läget. Målen följs upp med olika indikatorer som antal inspektioner, handläggningstid etc.

Vid prioritering av arbetsuppgifter inom tillsynen har miljömålen ”Giftfri miljö”, ”Frisk luft” och ”Ingen övergödning ”lyfts fram. För att sträva efter att uppnå dessa miljömål är till exempel en regelbunden tillsyn av C-verksamheterna och de små avloppen viktiga. När denna tillsyn prioriterats har även möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten varit avgörande. Vid prioriteringen har hänsyn även tagits till vilka projekt som kommer att drivas inom länet och från nationella myndigheter.

Den nya nämnden har inte pratat om målen. Målen har man ärvt sedan tidigare organisation. Kommunen hoppas senast 2024 ha satt upp nya mål för verksamheten.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Nämnden bör arbeta vidare för att tydliggöra vilka som är de stora miljöproblemen och utmaningarna i kommunen. Utpekade miljöutmaningar bör vara en del i underlaget för framtagandet av behovsutredning och i samband med prioriteringarna i tillsynsplanen.

Länsstyrelsen uppfattar det som att kommunen vet sina faktiska miljöproblem men att denna kunskap tydligt behöver kopplas till resursbehov och fungerande tillsynsplan.

Mål, behovsutredning, budget-, planering och uppföljning behöver hänga ihop som en levande process. Utifrån mål och resursbehov ska prioriteringar göras av tillsynsarbetet.

Behovsutredning och tillsynsplan, tillgång till personal

I miljötillsynsförordningen (MTF) kap 1 §§ 6–8 finns bestämmelser om att det hos den kommunala nämnden ska finnas en utredning om tillsynsbehovet, föras register över tillsynsobjekten samt upprättas en tillsynsplan.

Vid uppföljningen tittar Länsstyrelsen på hur stora personresurser som finns att tillgå för miljöbalkstillsynen. Behovsutredning och tillsynsplan ingår som ett underlag i uppföljningen.

Granskade dokument

- *Behovsutredning för 2023–2025.*
- *Tillsynsplan för 2023–2025*
- *Verksamhetsberättelse (uppföljning för 2022)*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Samhällsbyggnadsnämnden antar inför varje år en behovsutredning och verksamhetsplan. De båda underlagen ingår i samma dokument som antas av nämnden vid samma sammanträde. I behovsutredningen redovisar förvaltningen vilket tillsynsbehov som finns utifrån det tillsynsansvar som åligger Samhällsbyggnadsnämnden utifrån bland annat Miljöbalken.

I samma dokument finns en tillsynsplan, där förvaltningen presenterar ett förslag på hur tillgängliga resurser ska användas under nästkommande treårsperiod för att den mest prioriterade tillsynen ska utföras.

Behovsutredningen aktualiseras av nämnden minst en gång per år. Den senaste är reviderad 2023-03-08 och fastställd 2023-03-29 tillsammans med tillsynsplanen.

Resursbehovet för miljöbalkstillsynen uppgår enligt behovsutredningen till 5449 timmar. Tillgängliga resurser 2023 är 3900 timmar, vilket medför en resursbrist på 1200 timmar.

Den stora resursbristen medför att en lång rad tillsynsområden är nedprioriterade, t ex tillsyn av förorenad mark, uppföljning av små avlopp och tillsyn av U-verksamheter samt ej anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter. Dessutom saknas resurser för tillsyn av kemikalier, ABP, vattenskyddsområden, lantbruk, miniavloppsreningsverk och växtskyddsmedel.

Sedan 2009 har miljöenheten haft samma medel för verksamheten trots att fler arbetsuppgifter tillkommit. Enheten upplever att man ständigt behöver göra stora prioriteringar och att mycket av tillsynen behöver prioriteras bort. Behovsutredningen är inte heltäckande och saknar delar som helt prioriterats bort av på grund av tidsbrist.

Tjänsten som miljöchef är på endast 25 % av en heltid. Miljöchefen arbetar alltså till största delen med handläggning.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

En behovsutredning ska visa det faktiska behovet som finns för verksamheten och vara fri från prioriteringar. Redan i behovsutredningen ser Länsstyrelsen att prioriteringar görs. Det finns en stor risk att behovsutredningen därmed inte speglar nämndens totala tillsynsbehov.

Nämnden bör utforma behovsutredningen så att man ser att den löper över tre år, i nuvarande utformning är det svårt att se den långsiktiga planeringen. Det

är viktigt att behovsutredningen beskriver alla behov som finns inom miljötillsynsarbetet, även det nedprioriterade. Det är viktigt att även tillkommande krav och lagstiftning syns i behovsutredningen.

Behovsutredningen ska ligga till grund för tillsynsplanen där prioriteringarna ska göras. I tillsynsplanen ska det framgå hur differensen mellan behov och faktiska tillsynsresurser ska hanteras (budgetäskanden, prioriteringar, ambitionssänkningar etc). I tillsynsplanen behöver även en beskrivning finnas av konsekvenserna av de bortprioriteringar som görs, vilket saknas i nuläget.

Det finns en risk med att behovsutredning och tillsynsplan antas vid samma nämndsammanträde. För att få en mer sammanhängande planering av miljötillsynen behöver nämnden ta fram ett årshjul för processen med behovsutredning, budget, planering, genomförande och uppföljning.

Miljöenhetens handläggare är effektiva och lösningsorienterade. Det är viktigt att även planera in tid för återhämtning så att arbetstempot för personalen inte blir för högt.

Nämnden har ett ansvar att begära mer resurser för tillsynen om det inte finns möjlighet att finansiera resursbehovet med avgifter. Nämnden behöver ta fram en handlingsplan för komma till rätta med den stora resursbristen inom tillsynen.

Länsstyrelsen anser att en chefstjänst tar mer än 25 % av en heltidsanställd i anspråk. Tjänsten som miljöchef behöver därför utökas för att få en fungerande organisation och en rimlig arbetsmiljö.

Finansiering och avgifter utifrån miljöbalkens krav

Finansieringen av tillsynen sker dels genom avgifter, dels genom skattemedel. Regeringen understryker i proposition till Miljöbalken (1997/98:45) vikten av att myndigheternas verksamhet i möjligaste mån avgiftsfinansieras. Tillsynen över helamiljöbalkens område bör som huvudprincip vara avgiftsfinansierad.

Granskade dokument

- *Gällande taxa för miljöbalkstillsyn.*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Budgetprocessen och möjligheten att begära mer resurser var svår att följa för Länsstyrelsen. För att finansiera verksamheten finns dels ett kommunbidrag motsvarande 1 136 tkr för 2023, dels en taxa. Av taxan framgår vilka verksamheter som ska debiteras med årlig avgift och vilka verksamheter som ska debiteras utifrån faktiskt nedlagd tid.

Kommunen tillämpar efterhandsdebitering av lantbruk.

Nuvarande timavgift är 1100 kr. Handläggare upplever det som svårt att ta betalt för all nedlagd tid. Informationsblad finns om avgifter men ännu finns inte informationen på hemsidan.

Miljöchefen ser en avgiftstäckning på ca 50 % för miljötillsynen och lika för hälsoskyddstillsynen. Avloppstillsynen har en högre kostnadstäckningsgrad medan kostnadstäckningen för tillsyn av förorenade områden är låg.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

För att synliggöra allt nedlagt arbete kan tidsredovisning vara ett verktyg att följa upp hur mycket tid som läggs på respektive arbetsuppgift. Verktyget kan också användas för att ge ett bättre underlag för debitering och som hjälp vid behovsutredning och tillsynsplan.

Nämnden behöver sträva efter att inte minska kostnadstäckningsgraden när man går över till efterdebitering. Det är viktigt att de verksamheter som får tillsyn betalar det som tillsynen kostar. Det är viktigt att kommunen inte enbart tar betalt för tillsynsbesöket utan för all den tid som läggs ned på tillsyn av ett objekt. Avgifterna ska även täcka tiden som chef och administration lägger ned inom tillsynen.

Kommunen behöver även täcka upp med skattefinansiering i tillräcklig grad för de uppgifter som inte kan avgiftsfinansieras. Nämnden med ansvar för tillsynen enligt miljöbalken behöver kunna begära medel för verksamheten utifrån de behov som finns.

Uppföljning av genomförd tillsyn

Enligt miljötillsynsförordningen 1 kap 12 § ska en operativ tillsynsmyndighet årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet.

Granskade dokument

- *Verksamhetsberättelse för 2022*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Verksamhetsberättelsen innehåller en bra beskrivning av hur arbetet läggs upp. En redovisning finns av olika tillsynkampanjer och resultat. Det framkommer att väldigt mycket tillsyn blir genomförd med de resurser som finns tillgängliga.

Vid delårsuppföljningar redovisas uppföljningen skriftligt. I samband med bokslut görs en mer djupgående presentation av årets resultat avseende handläggning och tillsyn inom miljöbalkens område.

Vid varje nämndsammanträde finns punkten ”Förvaltningen informerar” där miljöchefen ger muntlig information kring förvaltningens efterlevnad av tillsynsplanen.

Ärendebalansen för 2022 ligger på en bra nivå. Under samma år startades avloppstillsynen upp på nytt. Tillsynskulden upplevs inte längre som lika stor inom det området, men det återstår mycket arbete.

Handläggare har under året fattat beslut om miljösanktionsavgifter och gjort miljöbrottsanmälan. Under året har tillsynen fått prioriteras om då ett händelsestyrt ärende tog mycket tid i anspråk. Trots detta har en stor del av den planerade tillsynen ändå genomförts.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att kommunen redovisat en bra verksamhetsberättelse, med tydliga beskrivningar av den faktiska tillsynen som genomförts under året. Det är däremot en otydlig koppling mellan resurs, mål och uppföljning. Avsaknad av tidsredovisning, och därmed uppföljning av nedlagd tid, är en brist vilket gör det svårt för nämnden att kontrollera den uppskattade tiden från behovsutredning till tillsynsplan och faktiskt utfört arbete.

Länsstyrelsen menar att det kan behövas tidsmarginal i planeringen, ett utrymme för de oförutsedda händelser som man av erfarenhet vet alltid kommer att inträffa.

Kommunen bör utveckla sin uppföljning så att den kopplas till prioriterade mål och insatser i tillsynsplanen. Detta för att göra det tydligt för nämnd och kommunstyrelse vilken tillsyn som genomförts, vilken tillsyn som inte genomförts och konsekvenser av det. Denna uppföljning ska i sin tur påverka utredningen av resursbehovet för kommande år.

Kompetens och kompetensutveckling

En operativ tillsynsmyndighet ska enligt miljötillsynsförordningen 1 kap. 9 § bedrivatillsynsarbetet effektivt och myndigheten ska utveckla personalens kompetens.

Granskade dokument

- *Aktuell kompetensförsörjningsplan*

Uppgifter som framkom vid granskningen

För att säkerställa att tjänstepersonerna innehar rätt kompetens finns en kompetensförsörjningsplan. Där framgår vilka kompetenser som miljöchef/miljöinspektör respektive handläggare ska ha. I kompetens-försörjningsplanen finns även en inventering av vilka områden befintlig personalstyrka har god, respektive mindre god kunskap kring. För områden där personalstyrkan har mindre god kunskap, finns en plan för hur sådana ärenden kan hanteras.

Det finns inte tillgång till jurist i kommunen. Tills nyligen hade man tillgång till rättsdatabasen, men har nu bytt till en annan lösning som är dyrare, vilket medför att kommunen inte anlitar så mycket juridisk rådgivning längre.

Det finns ganska mycket medel avsatt för kurser, 10 000/person och år. Det anses som viktigt för en liten kommun att ge möjlighet till kompetens-utveckling. Personalen deltar ändå i ganska få externa utbildningar och arrangemang. Kommunen deltar aktivt i samverkan inom Sjuhärad.

Det är låg personalomsättning på miljöenheten. Sjukfrånvaron är låg, en del tjänstledigheter förekommer.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att kommunen har en bra kompetensutvecklingsplan där ni identifierat både styrkor och svagheter.

Kommunen behöver säkra upp tillgången till miljöjuridisk kompetens.

Ärendehantering, tillsynsrapporter och beslut, åtgärder vidbristande efterlevnad

Vid uppföljningen granskar Länsstyrelsen hur ärendebalansen ser ut inom nämndensområde samt om det finns rutiner och mallar för att underlätta handläggningen.

Vid uppföljningen granskas några tillsynsrapporter och beslut samt några klagomålsärenden.

Granskade dokument

- *Förteckning över dokumenterade handläggningsrutiner samt exempel från olika sakområden*
- *Inspektionsrapporter och beslut inom miljöskydd, hälsoskydd, små avlopp.*
- *Tillsyns- och ärendestatistik för överlåten tillsyn och obligatorisk tillsyn.*

Uppgifter som framkom vid granskningen

Miljöenheten i Herrljunga har ett ganska unikt arbetssätt som innebär att alla handläggare utför tillsyn inom alla sakområden. Inför varje omgång av tillsyn så utses en i gruppen för att leda tillsynen inom det specifika området, det är en person som har goda kunskaper inom området.

Miljöenheten tar kontinuerligt fram och uppdaterar handläggningsrutiner. Målet är att handläggningsrutinerna ska vara så konkreta att en nyanställd person kan vara hjälpt av att läsa rutinerna.

Vid enhetens APT-möten lyfts de rutiner som har tillkommit eller uppdaterats. Miljöenheten har även interna möten varje månad där rutiner tas upp och

förbättras. Bedömningsfall diskuteras dessutom kontinuerligt, när de uppkommer. Miljöenheten deltar även i Sjuhärads nätverk där det finns en grupp för varje ämnesområde. Grupperna har möte ungefär fyra gånger per år, där bedömningar diskuteras. Miljöenheten tar även hjälp av enskilda handläggare i framför allt Borås kommun och Vårgårda kommun i svåra bedömningsfall.

Klagomålsärendena är svagt ökande men man har få utdragna ärenden.

Om till exempel klagande är missnöjd med handläggningen av ett klagomål så fattar kommunen ett överklagningsbart beslut om att avsluta utan åtgärd. I annat fall avslutas ärenden med tjänsteanteckning.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen uppfattar att kommunen har många rutiner som är bra, aktuella samt med ansvarig person.

Nämnden använder tillsynsverktygen och har ett bra arbetssätt som ger trygghet för medarbetarna.

Nämnden bör ta fram rutiner för att i ett tidigt skede komma till avslut av klagomålsärenden genom att fatta beslut, antingen med krav på åtgärder, eller om att inte vidta någon åtgärd. Detta för att förkorta handläggningstiderna och göra det mer rättssäkert för alla inblandade. Länsstyrelsen anser att klagomålsärenden ska avgöras med överklagningsbart beslut. Detta kan ske lika enkelt som det nuvarande arbetssättet med en tjänsteanteckning.

Länsstyrelsen ser ett behov av att tydligare skilja på en inspektionsrapport, en kommunicering inför beslut samt beslut med krav på åtgärder. Dessa ska inte skrivas ihop i ett och samma dokument till den som är berörd, utan vara separata skrivelser.

Återkoppling från Länsstyrelsens Rättsenhet gällande överklagade miljöbalksärenden från Herrljunga

- Det är önskvärt att kommunen motiverar sitt beslut ordentligt i själva beslutet i stället för att yttra sig över överklagandet. Länsstyrelsen behöver ge klaganden tillfälle att yttra sig över yttrandet, vilket medför extra administration. Överklaganden kan i vissa fall sannolikt förhindras med en tydligare motivering.
- Överlämna alltid handlingarna i ärendet (kommunens akt) tillsammans med överklagandet, se 46 § förvaltningslagen. Detta har Länsstyrelsen påpekat flera gånger.
- Sammanfoga samtliga beslutsbilagor med beslutet. Det är inte rättssäkert att Länsstyrelsen behöver bläddra igenom akten och gissa vilka handlingar som utgör beslutsbilagorna.
- När en avgift har överklagats vill Länsstyrelsen att kommunen skickar med den taxa och timtaxa som har tillämpats för avgiften och även själva besluten om att anta/fastställa taxan/timtaxan. Om timtaxan

räknas upp med PKV behöver kommunen visa hur uppräkningen har gjorts.

Genomförande av tillsyn

Den kommunala nämnden har ett ansvar att genomföra obligatorisk tillsyn i tillräckligomfattning.

Enligt miljöbalken 26 kap 1 § ska tillsynen säkerställa syftet med balken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrolleraefterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd skall tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga.

Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses. Lag(2005:182).

Enligt 26 kap 2 § ska Tillsynsmyndigheten anmäla överträdelser av bestämmelser i balken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken till Polismyndigheteneller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.

Miljöskyddstillsynen

Uppgifter som framkom vid granskningen

Kommunen har 24 anmälningspliktiga industrier och 16 anmälningspliktiga lantbruk i sitt område. Herrljunga kommun har ingen tillsyn över tillstånds-pliktig miljöfarlig verksamhet.

Målet är att genomföra årlig tillsyn på samtliga C-pliktiga verksamheter. 2022 uppfylldes målet till stor del. All tillsyn över mindre U-verksamheter prioriterades bort beroende på resursbrist.

Under senare tid har enheten ändrat sitt arbetssätt och bedriver tillsyn i projekt. Alla inspektörer som arbetar med tillsyn av miljöfarliga verksamheter gör tillsyn inom samtliga områden och objekten delas upp i samband med att fokusområdet bestäms. Inspektörerna upplever det nya arbetssättet effektivt och att det leder till att mycket tillsyn blir gjord. Dock märks resursbristen i det dagliga arbetet då de behöver göra stora bortprioriteringar av arbetsuppgifter och heller inte hinner arbeta förebyggande. Tillsyn av U-verksamheter som skulle kunna leda till en stor miljönytta har prioriterats bort under många år pga. bristande resurser.

De tillsynsrapporter som Länsstyrelsen har läst är tydliga och bra skrivna, dock förekommer dolda krav i inspektionsrapporterna då det ställs krav på åtgärder som inte redan är överenskomna.

Alla anmälningar hanteras inte inom föreskrivna 6 veckor utan en del kan dra ut på tiden. Enheten använder mallar för rapportskrivning och dussinärenden för att underlätta handläggningen

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Samhällsbyggnadsnämnden bör fortsätta bedriva den goda tillsynsverksamhet som finns för närvarande men för att klara av hela tillsynsuppdraget behövs mer resurser. Tillsynsplan och behovsutredning visar att många delar av tillsynen inte genomförs.

Kommunen behöver påbörja arbetet med uppsökande tillsyn på mindre verksamheter. Om tillsynen inte utförs kan det bidra till klagomål eller otillåten miljöverksamhet vilket då tar tid och resurser från den planerade tillsynen. Nämnden behöver ta fram en plan för hur tillsynen av miljöfarliga verksamheter ska hinnas med och prioritera bland arbetsuppgifterna. Stor resursbrist under en lång tid kan innebära att miljötillståndet i kommunen försämras.

Inspektionsrapporter får inte innehålla dolda krav utan ska bara redovisa vad som sågs på platsen och eventuella överenskommelser. Om krav behöver ställas på verksamheten ska detta göras i ett föreläggande. Ett föreläggande är ett överklagningsbart beslut vilket en inspektionsrapport inte är.

De försiktighetsmått som används i beslut behöver vara motiverade och kopplade till laghänvisning. När det gäller utformningen av ett föreläggande behöver det vara preciserat och tydligt till sitt innehåll. Den föreläggandet är ställd till måste kunna utläsa vad beslutet innebär och vad den behöver göra för att uppfylla det. Det får inte vara oklart vilka åtgärder verksamheten ska utföra. Adressaten måste också ha faktisk och rättslig rådighet att vidta de åtgärder som föreläggandet kräver.

Ett föreläggande bör alltid ha med rimlighetsavvägning mellan nyttan av åtgärderna och den kostnad som beslutet skulle leda till. Adressaten ska förstå vad som gäller och föreläggandet ska hjälpa tillsynsmyndigheten att bedriva ett bra tillsynsarbete framöver. Det är också viktigt att försiktighetsmått är väl motiverade.

Beslut om avgift ska fattas i ett separat beslut och inte tillsammans med till exempel beslut om föreläggande att vidta åtgärder. Vid ett eventuellt överklagande av avgiften finns annars risken att båda besluten upphävs och bristerna inte åtgärdas.

En anmälningspliktig verksamhet får, enligt 9 kap. 6 c § MB, påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. Sexveckors-fristen räknas från att ett ärende kommit in

till tillsynsmyndigheten och inte när det bedöms som komplett. Om handläggningen drar över dessa sex veckor utan att tillsynsmyndigheten beslutat om tillfälligt förbud och förlängd handläggningstid, har myndigheten förlorat sin rätt att i anmälningsärendet kunna ingripa med föreläggande eller förbud. Detta har Mark- och miljööverdomstolen kommit fram till när det gällde prövningen av en anmälan av vattenverksamhet (MÖD 2017:67) och det innebär att man i det specifika anmälningsärendet inte kan förbjuda verksamheten.

Hälsoskyddstillsyn

Uppgifter som framkom vid granskningen

Nämnden har bedrivit regelbunden tillsyn av anmälningspliktiga objekt under flera år, skolor, förskolor och bassängbad. För varje år väljs ett fokusområde för tillsynen som då får en ordentlig genomgång. Handläggarna bedömer att det ger bättre nytta med tillsynen. Exempel på fokusområde har varit kemikalier och utemiljöer/solskydd. Statusen på skolorna är generellt rätt bra i kommunen.

Tidigare har tillsyn gjorts av städning vilket lett till föreläggande mot Utbildningsförvaltningen. Genomförda besparingar har medfört brister i städningen.

I förlängningen kan kraven som ställs på Utbildningsförvaltningen leda till krav gentemot Samhällsbyggnadsförvaltningen/nämnden som ansvarar för kommunens lokaler, inklusive badhuset, samt lokalvården. Kostnader för att vidta åtgärder belastar då i slutändan den chef som ytterst även ansvarar för tillsynspersonalen.

Under våren har mycket tid lagts på tillsyn av ett olagligt tillfälligt boende. Det innebar mycket och svårt arbete men gav en god erfarenhet och innebar ett bra samarbete mellan olika enheter i kommunen. Under 2023 genomförs två riktade tillsynsinsatser inom hälsoskyddet, dels kemikalier i skolor och förskolor, dels yrkesmässig hygienisk verksamhet. Miljösamverkans Västs material används som stöd.

Det finns en god kunskap om de anmälningspliktiga verksamheterna

Det genomförs dock ingen planerad tillsyn av bostäder. Det förekommer en del klagomål, främst på mindre fastighetsägare.

Den styrda tillsynen hinns med men det finns inte utrymme för tillsyn av objekt som bör kontrolleras utifrån 45 § i Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Tillsynsintervallen för dessa objekt är för långa.

Beslut och inspektionsrapporter håller en god nivå. Dock kan i vissa fall ”dolda krav” finnas med i inspektionsrapporter.

Det finns ingen markradon i kommunen och få objekt med för höga halter.

Nuvarande teambaserade arbetssätt har använts i 3 år och inneburit ett roligare arbete med inbyggd uppföljning av ställda krav.

Klagomålsärenden delas upp mellan handläggarna. I den mån det är möjligt försöker man omvandla klagomål till förebyggande tillsyn.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att den regelbundna tillsynen av anmälningspliktiga objekt fungerar bra. Inspektörerna har god kunskap om objekten.

Det är en brist att tillsyn på icke anmälningspliktiga verksamheter inte hinns med i tillräcklig utsträckning.

Miljö- och byggnämnden bör fortsätta bedriva den goda tillsynsverksamhet som finns för närvarande. Tillsynen behöver dock breddas så att alla hälsoskyddsområden omfattas.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen bör aktivt lyfta exempel på ärenden till nämnden så att nämnden kan följa verksamheten.

Det är viktigt att kommunala verksamhetsutövare behandlas på samma sätt som andra verksamhetsutövare. Det får inte finnas några hinder mot att använda de tillsynsverktyg som finns om så behövs.

Tillsyn av små avlopp

Uppgifter som framkom vid granskningen

I kommunen finns ca 2400 små avlopp och tillsynen är prioriterad i kommunen. Prioriteringen har lett till att alla små avlopp har fått tillsyn. Nämnden har som mål att utföra regelbunden tillsyn på små avlopp var tionde år och miljöenheten har påbörjat en ny tillsynsomgång där enheten ska utföra ca 200 tillsynsbesök årligen. Den tidigare tillsynen har gjort att många av de sämre avloppen redan är åtgärdade. Inspektörerna upplever att bedömningarna kommer att bli svårare då det nu oftast är tillsyn över avloppsanläggningar som har beslut enligt miljöbalken. Tidigare tillsyn har haft effekt då en del av avloppen har åtgärdats i tid och därmed fungerar bättre.

Tillsynen utförs sockenvis och ambitionen är att följa Havs- och vattenmyndighetens vägledningar om riskklassning. En del eftersläpande tillsyn kommer att följas upp i den nya tillsynsomgången. Vid tillsynsbesök tas det ut tillsynsavgift på 2,5 timmar, vid extraarbete såsom uppföljning eller påminnelser tas en extra avgift ut. Det förekommer att krav ställs i inspektionsprotokollet.

Enheten hanterar 150–180 avloppstillstånd per år, men det varierar beroende på hur mycket tillsyn som gjorts. Beslut om fakturan ingår i besluten om tillstånd för avlopp. Det finns möjlighet att ta ut extra avgift för slutbesiktning på 2 timmar.

Inom små avlopp finns bra rutiner och mallar som inspektörerna använder. Handläggarstöd och planeringsunderlag uppdateras vid behov.

Länsstyrelsens bedömning och vägledning

Länsstyrelsen anser att det är positivt med en hög åtgärdstakt. Kommunen har hunnit bedriva tillsyn av alla små avlopp och har nu påbörjat runda två. Man har hittat ett fungerande arbetssätt. Kommunens arbetssätt innebär dock en del påminnelser och extraarbete då det ibland är svårt att få in efterfrågade uppgifter, eftersom ni inte förelägger en fastighetsägare om exempelvis kompletteringar. Ni kan se över ert arbetssätt och använda er av de verktyg som finns för tillsynen, som exempelvis föreläggande om komplettering, i stället för att skicka ut flera påminnelser.

Havs- och vattenmyndighetens samhällsekonomiska konsekvensanalys visar att en långsiktigt hållbar åtgärdstakt för små avlopp är 5 % årligen. Resursbehovet för att upprätthålla den nödvändiga åtgärdstakten behöver inkludera såväl resurser för att åtgärda de avloppsanläggningar som inte uppfyller miljöbalkens krav, tillsyn av de befintliga anläggningar som kommer att behöva åtgärdas i framtiden samt tillsyn av nya anläggningar som tillkommer vid nybyggnation. Herrljunga kommun ligger idag över Havs- och vattenmyndighetens åtgärdstakt.

Behovsutredning och tillsynsplan bör även fånga upp vad ändringen i 6§ i Lagen om allmänna vattentjänster innebär för resursbehovet (trädde i kraft 1 januari 2023). De nya ändringarna innebär bl.a. att det ska finnas en vattentjänstplan. Detta kommer kräva mer resurser från miljö- och hälsa som t ex tidsåtgång för framtagande av vattentjänstplaner tillsammans med andra aktörer i kommunen. Vattentjänstplanerna skall vara klara till 2023-12-31.

En tillsynsrapport kan inte överklagas och bör därför inte innehålla några krav på åtgärder utan ska beskriva vad ni såg på plats. Det är okej att skriva ned överenskommelser i besöksrapporten, exempelvis att verksamhetsutövaren sagt sig frivilligt vilja åtgärda något. Däremot ska krav från tillsynsmyndigheten ställas i ett överklagningsbart beslut såsom ett föreläggande som föregås av en kommunicering.

Om beslut om avgift ingår i exempelvis ett förbud mot utsläpp faller båda besluten vid ett eventuellt överklagande. Det kan därför finnas fördelar att separera besluten.

Marco Bongiovanni

Miljöskyddsavdelningen

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Meddelande 2

Från: Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>
Skickat: 2023-11-07 10:25
Till: samhallsbyggnad <samhallsbyggnad@herrljunga.se>
Ämne: VB: Kommunicering om eventuellt föreläggande att åtgärda brister, Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun, dnr 41793-2023
Bilagor: 345d1845-19c5-4e1a-a745-81d83aebab69.docx(26793784) (0)_TMP.pdf, Rapport Herrljunga 2023.pdf(26648658) (0)_TMP.pdf

---

Från: Bongiovanni Marco <marco.bongiovanni@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 7 november 2023 09:29
Till: Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>
Ämne: Kommunicering om eventuellt föreläggande att åtgärda brister, Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun, dnr 41793-2023

VARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Se bifogad kommunicering samt bilaga:

1. Kommunicering om eventuellt föreläggande att åtgärda brister, Samhällsbyggnadsnämnden i Herrljunga kommun (vårt dnr 41793–2023).
2. Rapport om uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Herrljunga kommun (vårt dnr 5941–2023).

Hälsningar

Marco Bongiovanni
Länsmiljöingenjör
Miljöskyddsavdelningen
Länsstyrelsen Västra Götaland

+46 (0)10-224 47 81
+46 (0)730-98 83 27
marco.bongiovanni@lansstyrelsen.se

Växel 010-224 40 00
vastragotaland@lansstyrelsen.se
lansstyrelsen.se/vastragotaland

Så hanterar vi dina personuppgifter

På följande sätt kan du snabba på och underlätta Länsstyrelsens handläggning:

Meddelande 2

- Vill du lämna in ett nytt ärende? Här hittar du e-tjänster och blanketter på vår webb.
- Har du ett pågående ärende? Lämna gärna dina uppgifter via vår e-tjänst komplettering eller yttrande i ärende. Då får du omedelbart en bekräftelse på att vi mottagit dina uppgifter.
- Har du inte möjlighet att använda e-tjänsten kan du skicka via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se Om du ditt ärende har ett diarienummer, ange det i ämnesraden. Om diarienummer saknas, skriv vad ärendet gäller. Kontakta oss via e-post om du behöver skicka stora filer (över 25Mb).
- Om din kontaktperson på länsstyrelsen uttryckt önskemål så skicka även en kopia med e-post till hen.

KF § 164
KS § 177

DNR KS 2023/36

Delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har upprättat delårsrapport per 2023-08-31 för kommunen. Delårsrapporten redogör för det ekonomiska utfallet till och med augusti månad, samt lämnar en prognos över förväntat utfall per 2023-12-31. Delårsrapporten följer även upp de av kommunfullmäktige fastställda verksamhetsmål. Delårsrapporten innehåller även nämndernas uppföljningar av ekonomiskt utfall samt prognos.

Kommunen redovisar för årets första åtta månader ett resultat som uppgår till 18,6 mnkr, vilket jämfört med delårsbokslut 2022 är 23,5 mnkr lägre. Prognosen för helåret beräknas för kommunen uppgå till 3,2 mnkr vilket i snitt över de fem senaste åren motsvarar 3,8 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Nämnder och styrelse redovisar vid delåret en positiv nettokostnadsavvikelse på 12,4 mnkr. Detta beror framför allt på de positiva resultatavvikelserna mot budget för Bildningsnämnden, Internservicenämnden och Samhällsbyggnadsnämnden.

Prognosen för nämndernas samlade utfall är ett underskott på -4,9 mnkr. Den negativa prognosen beror på att socialnämnden förväntas understiga budget med -11,6 mnkr. De övriga nämnderna prognostiserar överskott eller budget i balans vid slutet av året.

Årets investeringsbudget uppgår till 131,1 mnkr varav 13,3 mnkr är ombudgeterade investeringsmedel. Utfallet per sista augusti uppgår till 36,1 mnkr. Prognosen visar att investeringsutgifterna kommer att uppgå till 96,1 mnkr vid helåret.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-10-01
Delårsrapport per 2023-08-31 för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås godkänna upprättad delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning KS § 177

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun godkänns.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Delårsrapport 2023-08-31 för Herrljunga kommun godkänns.

Expedieras till: Revisorer
För kännedom till: Kommunens samtliga nämnder

Herrljunga kommun

Protokoll Samverkansgruppsmöte

2023-10-26

Samverkansgrupp: FSG

Kallade

Fackliga representanter:	Tomas Grönros Marie Malmquist	Kommunal, Väner Väst Vision
Arbetsgivarrepresentanter:	Emil Hjalmarsson Förvaltningschef Samhällsbyggnad	

Tid: 2023-10-26 13.30
Plats: Digitalt möte TEAMS

Dagordning

Uppföljning föregående möte

Information:

Målarbete
Nya mål och målindikatorer för samhällsbyggnadsnämnden och Internservicenämnden har arbetats fram tillsammans med politiken under hösten och fastställs i nämnd i november tillsammans med verksamhetsplan och budget för 2024.

Ärenden till nämnd
Ärendelista till nämnderna gick igenom.

Organisation samhällsbyggnadsförvaltningen
Länsstyrelsen rapport från deras granskning av tillsynsverksamheten enligt miljöbalken har levererats till kommunen. De kommer bla fram till att Nämnden bedriver en god tillsynsverksamhet och har effektiva inspektörer som hinner med mycket tillsyn trots begränsade resurser. De påpekar problematiken kring jäv och det är något förvaltningen kommer jobba vidare med under höst/vinter.

Rekrytering Miljö
Miljöenheten rekryterar ny miljöinspektör 50% tjänst.

Rekrytering Plan
Annons för ny kommunarkitekt/planarkitekt ligger nu ute. Ca 60 ansökningar har kommit in vilket är väldigt positivt. Förhoppningsvis ny arkitekt på lats efter årsskiftet.

Herrljunga Kommun - Samhällsbyggnad SB-2023-231 2023-11-22

Herrljunga kommun

Protokoll Samverkansgruppsmöte

Arbetsmiljö
Inget nytt att rapportera.

Ekonomi
Budget 2024 är ansträngd, minskad ram på internservice och samhällsbyggnad. Arbete pågår tillsammans med controller för att hitta möjliga lösningar och hur de minskade ramarna ska hanteras i budgetarbetet.

Övrigt
Inga övriga frågor

Ärende till beslut
Inga ärenden till beslut

Frågor att lyfta till CSG
Inga ärenden att lyfta till CSG

Mötet avslutas
Ordföranden tackar för sig och visat intresse och förklarar mötet avslutat.

Nästa FSG-möte 2023-11-23

Vid protokollet:
Emil Hjalmarsson

Justeras:

Emil Hjalmarsson
Herrljunga kommun

Marie Malmquist
Vision

Tomas Grönros
Kommunal

LANTMÄTERIET

UNDERRÄTTELSE OM BESLUT I AVSLUTAD LANTMÄTERIFÖRRÄTTNING

ÄRENDENUMMER: O231592
FASTIGHETSREGLERING BERÖRANDE BRUSE 1:1 OCH NATESTORP 1:1
DATUM: 2023-11-23
KOMMUN: HERRLJUNGA LÄN: VÄSTRA GÖTALAND
FÖRRÄTTNINGSLANTMÄTARE: JOHANNA FISCHER
AKTBILAGA: 5 AKT: 1466-2023/40

Hej!

Lantmäteriet är nu klara med arbetet och har fattat beslut. Det innebär att lantmäteriförrättningen är avslutad.

Fastighetsregleringen rörande Bruse 1:1 och Natestorp 1:1 är genomförd.

Du hittar våra beslut i protokollet som följer med i detta brev, tillsammans med karta och beskrivning av vad vi kommer att ändra i fastighetsregistret. Kartan som följer med är inte lika stor som den beslutade kartan. Tänk på det om du behöver den korrekta skalan. Alla dokument finns även i e-tjänsten enak.etjanster.lantmateriet.se.

När börjar beslutet att gälla?

Lantmäteriet fattade beslutet: 22 november 2023.
Sista dag för att överklaga: 20 december 2023.

Därefter börjar beslutet gälla, om ingen har överklagat. Det tar några dagar innan nya fastigheter syns i fastighetsregistret, medan uppgifter om till exempel ägare kan ta längre tid.

Behövs en ny lagfart?

Gäller beslutet avstyckning och den avstyckade marken får en ny ägare? Då behövs en ny lagfart för den nybildade fastigheten. När beslutet är registrerat och klart går det att slutföra köpet eller gåvan och att söka lagfart (på lantmateriet.se). Det är först då det kan bli möjligt att låna pengar med den nya fastigheten som säkerhet.

Om det inte gäller avstyckning utan exempelvis klyvning, sammanläggning eller fastighetsreglering så behövs ingen ny lagfart.

Herrljunga Kommun - Samhällsbyggnad Plan- och Bygg SB-2023-1 2023-11-23

Det är möjligt att överklaga till mark- och miljödomstolen

Är du missnöjd med beslutet och vill att det ska ändras? Då går det att överklaga. Tillsammans med det här brevet finns en beskrivning av hur man överklagar och vad som händer då.

Om någon överklagar så tar mark- och miljödomstolen över ärendet. Du kan se om ärendet blivit överklagat om du loggar in i vår e-tjänst: enak.etjanster.lantmateriet.se. De som påverkas av överklagandet får även information från domstolen. Fastighetsregistret uppdateras inte förrän domstolsprocessen är klar.

Har du frågor?

Har du frågor om detta ärende? Ring Johanna Fischer på 0322669473 eller skriv till johanna.fischer@lm.se.

För andra frågor, kontakta vårt kundcenter.

Alla dokument finns även i e-tjänsten

Här kan du se allt om ansökan, läsa övriga dokument och följa vårt arbete med ärendet: enak.etjanster.lantmateriet.se. Logga in med Bank-id eller annan e-legitimation, eller med lösenord om du företräder en organisation.

Figur 1- QR-kod till Lantmäteriets e-tjänst

Efter att beslutet registrerats och börjat gälla samlar vi dokumenten till en akt, och skickar den till aktmottagaren. Vem som får akten står i protokollet. Akten publiceras samtidigt i vår andra e-tjänst Min fastighet: lantmateriet.se/minfastighet.

Delta gärna i vår kundnöjdhetsundersökning!

Vad tycker du som kund om Lantmäteriet? Berätta för oss genom att svara på några frågor. Tack för hjälpen!

Till enkäten: lantmateriet.se/kundsvar

Figur 2- QR-kod till Lantmäteriets kundnöjdhetsundersökning

Om du har en smarttelefon kan du använda den för att läsa av QR-koden och komma till enkäten.

Lantmäteriet sparar personuppgifter om dig

Du kan läsa om hur vi behandlar dina personuppgifter på lantmateriet.se/personuppgifter.

Du kan också ringa vårt kundcenter för att få veta hur vi behandlar personuppgifter.

Kontaktuppgifter till Lantmäteriet

Telefon Kundcenter: 0771-63 63 63. Telefontid: vardagar 9–16.
E-post: kundcenter@lm.se
Webbplats: lantmateriet.se
Postadress: Lantmäteriet Fastighetsbildning, 801 82 Gävle

För andra kontaktvägar och svar på vanliga frågor: lantmateriet.se/kontakt

Med vänlig hälsning
Johanna Fischer

Om du vill överklaga

Om du är missnöjd med ett beslut från Lantmäteriet och tycker att det ska ändras kan du överklaga. Här får du veta vad överklagandet behöver innehålla, och vad som händer sedan.

Så här gör du

1. Skriv ärendenumret (finns i beslutsprotokollet) och att du överklagar.
2. Förklara vad du tycker ska ändras, vilken ändring du vill ha och varför.
3. Skriv ditt namn och personnummer eller organisationsnummer.
4. Skriv aktuella och fullständiga uppgifter om var Lantmäteriet och domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, skriv också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till Lantmäteriet.
   E-post: registrator@lm.se
   Vanlig post: Lantmäteriet, 801 82 Gävle.

Här hittar du närmaste lantmäterikontor: lantmateriet.se/hittakontor

Du har tre eller fyra veckor på dig att överklaga

Om du tänker överklaga måste ditt brev ha kommit till Lantmäteriet senast en bestämd dag. Oftast är det fyra veckor efter den dag då beslutet fattades, men för vissa beslut tre veckor. I beslutsprotokollet ser du vad som gäller i just ditt ärende.

Det avgörande är när överklagandet **kommer in** till Lantmäteriet, inte när ni postar det.

Vad händer sedan?

Lantmäteriet skickar överklagandet och alla dokument i ärendet vidare till Mark- och miljödomstolen, om överklagandet har kommit in i rätt tid. Därefter är det domstolen som bestämmer om beslutet ska ändras.

Om överklagandet kommer in för sent skickar vi det inte vidare till domstolen. Det betyder att Lantmäteriets beslut gäller och inte kommer att ändras.

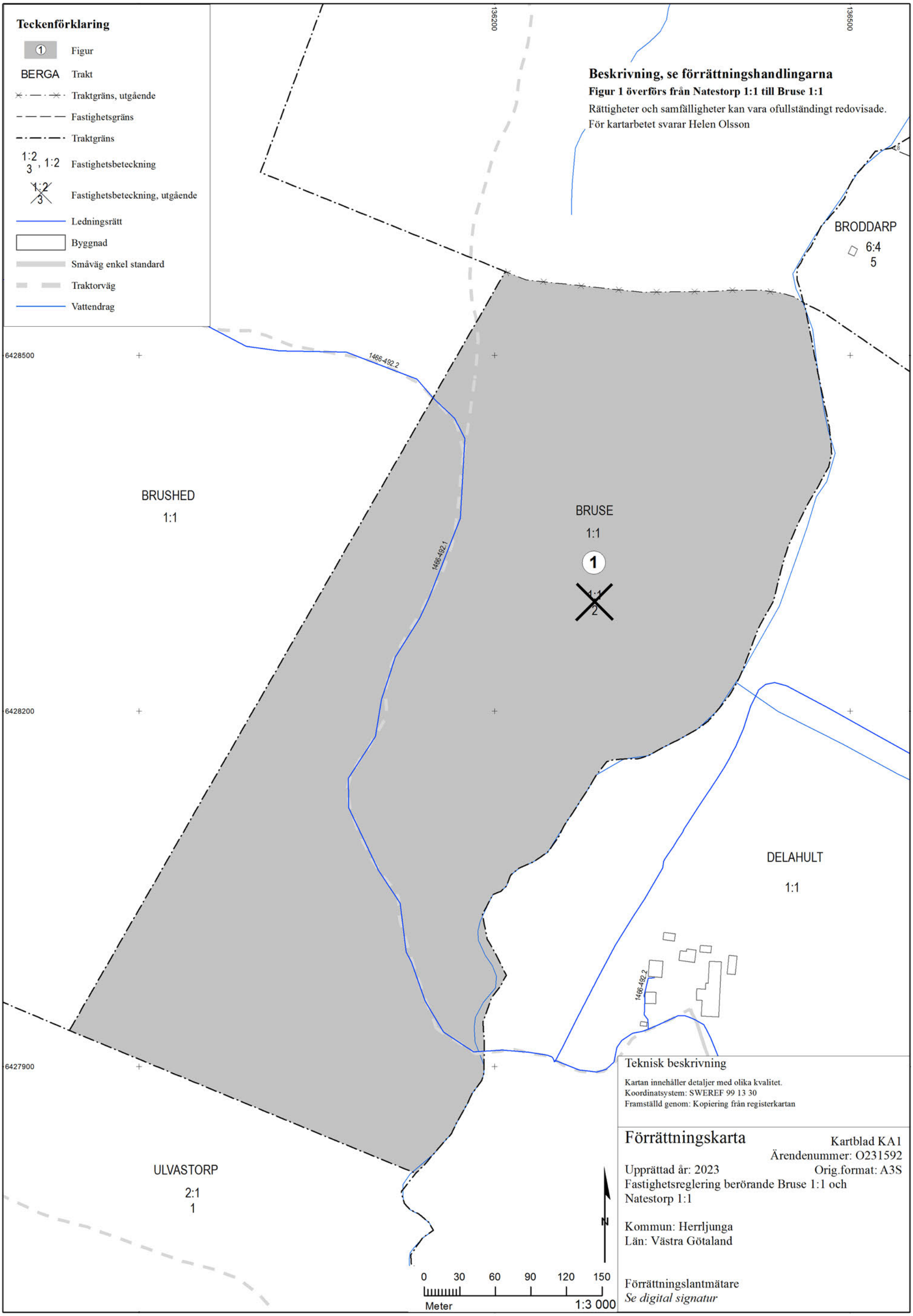
Kontaktuppgifter till Lantmäteriet

Telefon Kundcenter: 0771-63 63 63. Telefontid: vardagar 9–16.
E-post: kundcenter@lm.se
Webbplats: lantmateriet.se
Postadress: Lantmäteriet Fastighetsbildning, 801 82 Gävle

För andra kontaktvägar och svar på vanliga frågor: lantmateriet.se/kontakt

LANTMÄTERIET

A3S

Akt 1466-2023/40

Denna handling har undertecknats elektroniskt av *Johanna Fischer* Sid: 1/1

Beskrivning

2023-11-22

Ärendenummer
O231592

Förrättningslantmätare
Johanna Fischer

Ärende — Fastighetsreglering berörande Bruse 1:1 och Natestorp 1:1

Kommun: Herrljunga — Län: Västra Götaland

BRUSE 1:1

Lena Magnusson, andel 1/2, lagfaren ägare
Per Magnusson, andel 1/2, lagfaren ägare

Fastighetsreglering	Erhåller från Natestorp 1:1	fig 1	23 6500 m²
	Areal enligt fastighetsregistret efter förrättningen		97 4912 m²

Arealen för fastigheten är grafiskt beräknad.

Verkan på ledningsrätt: 1466-492.1
Ändamål: Tele
Till förmån för: HERRLJUNGA ELEKTRISKA AB
Belastar: Bruse 1:1 och Natestorp 1:1

Verkan på ledningsrätt: 1466-492.2
Ändamål: Tele
Till förmån för: OD-ALBOGA FIBER EKONOMISK FÖRENING
Belastar: Bruse 1:1 och Natestorp 1:1

NATESTORP 1:1

Bitte de Roos, lagfaren ägare

Fastighetsreglering	Avstår till Bruse 1:1	fig 1	23 6500 m²
	Areal enligt fastighetsregistret efter förrättningen		42 6497 m²

Arealen för fastigheten är grafiskt beräknad.

Herrljunga Kommun - Samhällsbyggnad Plan- och Bygg SB-2023-1 2023-11-23

Verkan på ledningsrätt: 1466-492.1
Ändamål: Tele
Till förmån för: HERRLJUNGA ELEKTRISKA AB
Belastar: Bruse 1:1 och Natestorp 1:1

Verkan på ledningsrätt: 1466-492.2
Ändamål: Tele
Till förmån för: OD-ALBOGA FIBER EKONOMISK FÖRENING
Belastar: Bruse 1:1 och Natestorp 1:1

Denna handling har undertecknats elektroniskt av

Johanna Fischer

LANTMÄTERIET

PROTOKOLL

ÄRENDENUMMER: O231592
FASTIGHETSREGLERING BERÖRANDE BRUSE 1:1 OCH NATESTORP 1:1
DATUM FÖR BESLUT: 2023-11-22
KOMMUN: HERRLJUNGA LÄN: VÄSTRA GÖTALAND
FÖRRÄTTNINGSLANTMÄTARE:JOHANNA FISCHER
AKTBILAGA: 2 AKT: 1466-2023/40

1 Lantmäteriets beslut

1.1 Fastighetsbildning

- Lantmäteriet beslutar om fastighetsreglering enligt förrättningskarta (aktbilaga 3) och beskrivning (aktbilaga 4).

1.2 Ersättning mellan fastighetsägare

Lantmäteriet beslutar att ägarna till Bruse 1:1, Lena Magnusson och Per Magnusson, ska betala 3 500 000 kronor direkt till Bitte de Roos, enligt aktbilaga A1. Varav 350 000 kr är betald.

Denna ersättning ska betalas senast 20 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft.

Lantmäteriet beslutar att ränta ska betalas på ersättningen. Mer information om ränta finns i slutet av protokollet.

1.3 Datum för tillträde

Lantmäteriet beslutar att Lena Magnusson och Per Magnusson får tillträde till marken när beslutet har vunnit laga kraft.

1.4 Fördelning av kostnaden för ärendet

Lantmäteriet beslutar att Lena Magnusson och Per Magnusson ska betala hälften var av Lantmäteriets kostnader för att genomföra ärendet.

1.5 Avslutning

Lantmäteriet avslutar ärendet.

2 Vad innebär besluten?

Besluten innebär i huvudsak att Bruse 1:1 får ett skogsskifte på ca 23 hektar skog och Natestorp 1:1 blir en jordbruksfastighet.

Herrljunga Kommun - Samhällsbyggnad Plan- och Bygg SB-2023-1 2023-11-23

3 Förkortningar och förklaringar

FBL – fastighetsbildningslag (1970:988)

servitut – ger en fastighet rätt att använda ett utrymme, till exempel väg eller ledning, på någon annans fastighet.

inteckning – För att kunna ta lån med fastigheten som säkerhet behöver du göra en inteckning i fastigheten. Beviset på inteckningen är ett pantbrev.

4 Fastigheter, sökande och andra berörda

Tabell 1 - berörda fastigheter och sökande.

Fastighet, ägarandel m.m.	Ägare	Roll i ärendet m.m.
Natestorp 1:1, lagfaren ägare	Bitte de Roos	Sökande
Bruse 1:1, andel 1/2, lagfaren ägare	Lena Magnusson	Sökande
Bruse 1:1, andel 1/2, lagfaren ägare	Per Magnusson	Sökande, aktmottagare

5 Ansökan och yrkanden

De sökande har ansökt om en fastighetsreglering rörande Natestorp 1:1 och Bruse 1:1 för att bilda en jordbruksfastighet och ge medsökande fastighet ett skogsskifte för ett rationellare skogsbruk. Se ansökan, aktbilaga A1.

6 Handläggning, sammanträden med mera

Lantmäteriet har fattat besluten på kontoret i Alingsås, utan att ha ett sammanträde med de berörda. Vi har bedömt att det är möjligt eftersom

- det inte finns några motstridande intressen mellan de som berörs, och
- det inte finns några hinder mot att genomföra det som de sökande vill få gjort.

(4 kap. 14 § FBL)

7 Motivering till besluten

Lantmäteriet bedömer att ändringarna följer alla krav i FBL. Ändringarna ger lämpliga fastigheter och medför inte negativa konsekvenser för allmänna intressen. I följande avsnitt motiverar vi besluten närmare.

7.1 Fastighetsreglering – alla villkor är uppfyllda

7.1.1 Fastighetsägarna är överens om marköverföringen

Marköverföringen grundar sig på en överenskommelse. Se aktbilaga A1. Eftersom de inblandade fastighetsägarna är överens om marköverföringen behöver Lantmäteriet inte ta hänsyn till reglerna om skydd för enskilt intresse i 5 kap. FBL.

(5 kap. 18 § FBL)

7.2 Lämplig fastighetsindelning

7.2.1 Natestorp 1:1 och Bruse 1:1 blir lämpliga för respektive ändamål

Natestorp 1:1

Fastighetsregleringen sker för jord – och skogsbruksändamål. Fastighetsregleringen innebär att ett område om ca 23,5 hektar skog överförs från Natestorp 1:1 till skogsfastigheten Bruse 1:1. Restfastigheten av Natestorp 1:1 blir lämpad som en jordbruksfastighet med bostadshus och ekonomibyggnader samt åkermark, betesmark och skogsmark. Med ca 16 hektar åkermark, 9 hektar betesmark och fastighetens ekonomibyggnader är fastigheten dominerande för jordbruksverksamhet.

Lantmäteriet bedömer att Natestorp 1:1 är varaktigt lämpad som jordbruksfastighet med hänsyn till belägenhet, storlek, samansättning, utformning och övriga förutsättningar samt att fastigheten ger ett godtagbart ekonomisk utbyte.

Bruse 1:1

Bruse 1:1 är, såväl innan som efter, fastighetsregleringen en varaktig lämplig bebyggd skogsbruksfastighet. I och med regleringen blir det en förbättring både storleksmässigt och ur rationaliseringssynpunkt för skogen.

(3 kap 1 §, 5 § FBL)

7.2.2 Ändringarna motverkar inte framtida samhällsplanering

Ändringarna sker utanför detaljplanelagt område. Lantmäteriet bedömer att ändringarna inte motverkar framtida samhällsplanering.

(3 kap. 3 § FBL)

7.2.3 Ändringarna försämrar inte för skogsbruket

Bestämmelsen i 3 kap 7§ FBL är till skydd för skogsnäringen för att förhindra fastighetsbildningsåtgärder som resulterar i skadlig delning av skogsbruksmark och påverkar det rationella skogsbruket. Bestämmelsen

innebär inga krav på att en fastighet ska vara lämplig som skogsbruk efter fastighetsbildningsåtgärden.

Den aktuella fastighetsregleringen påverkar skogsmark men med hänsyn till den skogsbruksplan som fastighetsägare till Natestorp 1:1 har tagit fram för fastigheten kan Lantmäteriet utgå från de angivna arealerna och skogens klass och göra bedömningen att ca 13 hektar är produktiv skogsmark medan övrig mark inom restfastigheten är myr, torvmosse och skog nära fastighetsgräns. Se skogsbruksplan, aktbilaga ÖV1. Anledningen till den sökta fastighetsregleringen är att skapa en attraktiv fastighet för framtida avyttringar inom familjen. Syftet med regleringen är att skapa en jordbruksfastighet där möjligheten att bedriva jordbruksverksamhet och tillhandahålla djurhållning finns.

Fastighetsregleringen innebär således en förbättring av fastighetsindelningen. Efter fastighetsreglering kommer fastigheterna bestå av varsina skiften och en fastighetsgräns kommer tas bort

Natestorp 1:1 saknar dessutom avståndsmässigt koppling till utskiftet och är avgränsad genom annan fastighet. Därtill är vägen till utskiftet genom andra fastigheter vilket har försvårat brukandet inom skogen. Bruse 1:1 som idag är en rationell skogsbruksfastighet och som avser att köpa det behandlade skogsskiftet är i direkt anslutning till skiftet och befintliga vägar och dikessystem kan samnyttjas och bidra till ett lättare brukningsangrepp. Resterande skog på restfastigheter kommer brukas i enlighet med skogsbruksplanen och kommer vara en del av verksamheten inom blivande jordbruksfastigheten Natestorp 1:1.

Lantmäteriet bedömer därför att ändringarna inte försämrar för skogsbruket eller innebär att skogsbruksfastigheten blir uppdelad i för små skogsområden (skadlig delning).

(3 kap. 7 § FBL)

Lantmäteriet bedömer att vårt ersättningsbeslut inte påverkar den bank som har inteckningar i fastigheten som avstår mark eller som får mark, på något betydande sätt.

(5 kap. 16 § och 18 § FBL)

7.3 Arkivutredning i samband med förrättningen

Vid arkivutredning av rådande förhållanden har inga samfälligheter återfunnits inom det överförda området eller något annat som kan förhindra förrättning.

7.4 Datum för tillträde

Lantmäteriet bedömer att tillträde ska ske när beslutet vunnit laga kraft.

(5 kap. 30 § FBL)

7.5 Fördelning av kostnaden för ärendet

Lantmäteriets kostnader för att genomföra ärendet ska fördelas mellan sakägarna efter vad som är rimligt.

Sakägare har kommit överens om hur kostnaden ska fördelas. Lantmäteriet beslutar i enlighet med överenskommelsen (aktbilaga A1).

(2 kap. 6 §, 5 kap. 13 § och 18 § FBL)

8 Det är möjligt att överklaga

Se bilagan Om du vill överklaga. Överklagandet ska ha kommit in till Lantmäteriet inom fyra veckor från beslutsdagen, senast 20 december 2023.

Denna handling har undertecknats elektroniskt av

Johanna Fischer

9 Om du vill överklaga

Om du är missnöjd med ett beslut från Lantmäteriet och tycker att det ska ändras kan du överklaga. Här får du veta vad överklagandet behöver innehålla, och vad som händer sedan.

9.1 Så här gör du

1. Skriv ärendenumret (finns i beslutsprotokollet) och att du överklagar.
2. Förklara vad du tycker ska ändras, vilken ändring du vill ha och varför.
3. Skriv ditt namn och personnummer eller organisationsnummer.
4. Skriv aktuella och fullständiga uppgifter om var Lantmäteriet och domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, skriv också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till Lantmäteriet.
   E-post: registrator@lm.se
   Vanlig post: Lantmäteriet, 801 82 Gävle.

Här hittar du närmaste lantmäterikontor: lantmateriet.se/hittakontor

9.2 Du har tre eller fyra veckor på dig att överklaga

Om du tänker överklaga måste ditt brev ha kommit till Lantmäteriet senast en bestämd dag. Oftast är det fyra veckor efter den dag då beslutet fattades, men för vissa beslut tre veckor. I beslutsprotokollet ser du vad som gäller i just ditt ärende.

Det avgörande är när överklagandet **kommer in** till Lantmäteriet, inte när ni postar det.

9.3 Vad händer sedan?

Lantmäteriet skickar överklagandet och alla dokument i ärendet vidare till Mark- och miljödomstolen, om överklagandet har kommit in i rätt tid. Därefter är det domstolen som bestämmer om beslutet ska ändras.

Om överklagandet kommer in för sent skickar vi det inte vidare till domstolen. Det betyder att Lantmäteriets beslut gäller och inte kommer att ändras.

9.4 Kontaktuppgifter till Lantmäteriet

Telefon Kundcenter: 0771-63 63 63. Telefontid: vardagar 9–16.
E-post: kundcenter@lm.se
Webbplats: lantmateriet.se
Postadress: Lantmäteriet Fastighetsbildning, 801 82 Gävle

För andra kontaktvägar och svar på vanliga frågor: lantmateriet.se/kontakt

Delegationsbeslut - Miljöenheten

ME § 104 2023-10-13 M-2023-390
Omklassning livsmedel, Eggvena 4:7 (CA)

ME § 105 2023-10-13 M-2023-262
Beslut om åtgärder i flerbostadshus, Lönnhult 1:3 (ELL)

ME § 106 2023-10-19 M-2023-380
Försiktighetsmått – bergvärme, Rörsoppen 3 (CA)

ME § 107 2023-10-20 M-2021-428
Tillstånd – små avlopp, Källekullen 4:1 (BIRAN)

ME § 108 2023-10-20 M-2023-89
Föreläggande – bdt-avlopp oljeavskiljare, Fröstorp 3:22 (BIRAN)

ME § 109 2023-10-23 M-2023-395
Försiktighetsmått – bergvärme, Nornan 4 (CA)

ME § 110 2023-10-26 M-2023-412
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Ljung 1:37 (ELL)

ME § 111 2023-10-23 M-2023-413
Omklassning livsmedel, Eriksberg 4:3 (CA)

ME § 112 2023-10-24 M-2023-330
Tillstånd – små avlopp, Bråttensby 1:21 (CA)

ME § 113 2023-10-24 M-2023-415
Livsmedel – beslut om kontrollfrekvens, Flugsvampen 7 (eklin)

ME § 114 2023-10-25 M-2023-414
Omklassning livsmedel, Violen 3 (CA)

ME § 115 2023-10-25 M-2023-416
Omklassning livsmedel, Annelund 6:2 (CA)

ME § 116 2023-10-25 M-2023-417
Omklassning livsmedel, Edsmären 4:3 (CA)

ME § 117 2023-10-25 M-2023-418
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Annelund 7:17 (SAPA)

ME § 118 2023-10-25 M-2023-421
Omklassning livsmedel, Björken 10 (CA)

ME § 119 2023-10-25 M-2023-422
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Haragården 1:2 (SAPA)

ME § 120 2023-10-26 M-2023-405
Registrering av livsmedelsverksamhet, Annelund 7:27 (ELL)

ME § 121 2023-10-26 M-2023-351
Registrering av livsmedelsverksamhet, Ljung 1:21 (ELL)

ME § 122 2023-10-26 M-2023-404
Registrering av livsmedelsverksamhet, Valkyrian 5 (ELL)

ME § 123 2023-10-26 M-2023-232
Tillstånd – små avlopp, Luttorp 1:5 (CA)

ME § 124 2023-10-20 M-2023-323
Tillstånd – små avlopp, Bergagärde 1:9 (BIRAN)

ME § 125 2023-10-31 M-2023-275
Föreläggande om åtgärder kring avloppet, (ELL)

ME § 126 2023-10-31 M-2023-387
Tillstånd – uppehåll i avfallshämtning, Sträte 8:18 (BIRAN)

ME § 127 2023-11-01 M-2023-439
Tillstånd - små avlopp, Björnarp 5:10 (ELL)

ME § 128 2023-11-01 M-2023-443
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Blåsippan 1 (eklin)

ME § 129 2023-11-01 M-2023-444
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Vikingen 4 (SAPA)

ME § 130 2023-11-02 M-2023-423
Omklassning livsmedel, Annelund 13:1 (CA)

ME § 131 2023-11-02 M-2023-446
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Ljung 1:42 (eklin)

ME § 132 2023-11-02 M-2023-447
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Valkyrian 1 (eklin)

ME § 133 2023-11-02 M-2023-438
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Loke 1 (eklin)

ME § 134 2023-11-06 M-2023-449
Omklassning livsmedel, Blåmesen 1 (CA)

ME § 135 2023-11-07 M-2023-450
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Herrljunga 3:54 (eklin)

ME § 136 2023-11-08 M-2023-451
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Tallen 3 (eklin)

ME § 137 2023-11-09 M-2023-453
Omklassning livsmedel, Remmene folkskola 1:1 (CA)

ME § 138 2023-11-09 M-2023-454
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Eggvena 2:15 (SAPA)

ME § 139 2023-11-13 M-2023-456
Omklassning livsmedel, Mörlanda 2:25 (CA)

ME § 140 2023-11-14 M-2012-152
Små avlopp - anmälan ändring avloppsanläggning, Eggvena 6:19 (CA)

ME § 141 2023-11-14 M-2023-462
Omklassning livsmedel, Od 13:1 (CA)

ME § 142 2023-11-14 M-2022-486
Avgiftsbeslut, Fölene 6:7 (CA)

ME § 143 2023-11-15 M-2023-458
Omklassning livsmedel, Ljung 10:2 (BIRAN)

ME § 144 2023-11-15 M-2023-459
Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamhet, Säm 3:5 (eklin)

ME § 145 2023-11-16 M-2023-465
Omklassning livsmedel, Knutse 1:22 (CA)

ME § 146	2023-11-16	M-2023-466

Omklassning livsmedel, Kyrke 1:2 (CA)

ME § 147	2023-11-16	M-2023-467

Omklassning livsmedel, Herrljunga 6:4 (CA)

ME § 148	2023-11-17	M-2023-411

Föreläggande - förbud att påbörja borrning för värme innan ärendet är utrett, Molla 5:6 (CA)

ME § 149	2023-11-17	M-2023-472

Kontrollfrekvens för livsmedelsverksamheter, Alboga 2:1 (SAPA)

Delegationsbeslut - Plan och Byggenheten

BE § 219 2023-10-16 B-2017-42
Slutbesked - nybyggnad industribyggnad/garage. Spårabo 1:2 (FAIS)

BE § 220 2023-10-16 B-2023-162
Bygglov för skyltar - byte av skyltar. Vikingen 2 (FAIS)

BE § 221 2023-10-17 B-2023-161
Startbesked för installation av eldstad - installation av eldstad. Havren 7 (FAIS)

BE § 222 2023-10-17 B-2020-94
Slutbesked - rivnings- och bygglov. Rödstjärten 6 (TOHO)

BE § 223 2023-10-17 B-2023-143
Slutbesked - takkupa - anmälan. Ljung 13:1 (TOHO)

BE § 225 2023-10-17 B-2022-243
Slutbesked - nybyggnad av garage. Pepparriskan 5 (TOHO)

BE § 226 2023-10-17 B-2021-53
Slutbesked - nybyggnation av enbostadshus, garage och stall. TarsledsHolmen 1:15 (TOHO)

BE § 227 2023-10-18 B-2023-4
Startbesked för platta på mark - nybyggnad av industri. Molla 5:6 (TOHO)

BE § 228 2023-10-18 B-2023-171
Startbesked för installation av braskamin - installation av eldstad (braskamin). Strandskatan 2 (FAIS)

BE § 229 2023-10-18 B-2023-168
Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus med uterum - tillbyggnad av uterum. Svalan 3 (FAIS)

BE § 230 2023-10-18 B-2023-170
Bygglov med startbesked för skyltar - skyltar. Tallen 1 (FAIS)

BE § 231 2023-10-23 B-2023-174
Startbesked för eldstad (kamin) - installation av eldstad (rivning av öppen spis, installation av kamin). Ljung 3:5 (FAIS)

BE § 232 2023-10-23 B-2023-59
Slutbesked - installation av eldstad. Tormenstorp 1:6 (TOHO)

BE § 233 2023-10-27 B-2023-11
Åtgärdsföreläggande/rivningsföreläggande - ovårdad fastighet. Amundared 2:1 (FAIS)

BE § 234 2023-10-25 SB-2023-87
Interimistiskt slutbesked för ändrad användning av klubblokal till fritidshus - ändrad användning från klubblokal till fritidshus. Ljung 2:33 (FAIS)

BE § 235 2023-10-26 B-2023-152
Bygglov med startbesked för tillbyggnad av enbostadshus med uterum tillbyggnad av enbostadshus med uterum. Steglitsen 2 (FAIS)

BE § 236 2023-10-26 SB-2023-102
Ärende avslutas - ovårdad fastighet - brandskadad. Lyckhem 3:3 (FAIS)

BE § 237 2023-10-26 B-2023-163
Bygglov för nybyggnad av silo med platta - nybyggnad av silo med platta. Ljung 1:37 (FAIS)

BE § 238 2023-10-30 B-2023-191
Eldstad - installation av eldstad. Korsnäbben 3 (TOHO)

BE § 239 2023-10-30 B-2020-123
Slutbesked - nybyggnad carport. Sämsholm 2:10 (TOHO)

BE § 240 2023-10-30 B-2022-127
Interimistiskt slutbesked - nybyggnad av enbostadshus. Majvivan 7 (TOHO)

BE § 241 2023-10-30 B-2020-163
Slutbesked - till/påbyggnad enbostadshus. Horsby 1:30 (TOHO)

BE § 242 2023-11-01 B-2022-121
Adressättning - nybyggnad av enbostadshus. Eggvena 1:5 (eklin)
BE § 243 2023-11-02 B-2021-200
Slutbesked - ändrad användning . Od 2:21 (TOHO)

BE § 244 2023-11-02 B-2020-105

Slutbesked - nybyggnad enbostadshus och garage. Horsby 3:12 (TOHO)

BE § 245 2023-11-06 B-2023-122
Strandskyddsdispens - strandskydd för pålad brygga. Lövsjö 2:7 (TOHO)

BE § 246 2023-11-06 B-2022-184
Slutbesked för tillbyggnad av enbostadshus - tillbyggnad av enbostadshus. Sannum 2:19 (FAIS)

BE § 247 2023-11-14 B-2023-197
Startbesked för installation av eldstad - installation av eldstad. Amundared 1:7 (FAIS)

BE § 248 2023-11-14 B-2023-192
Startbesked för installation av eldstad - installation av eldstad. Holmåkra 6:12 (FAIS)

BE § 249 2023-11-14 B-2023-188
Ärende avslutas - olovlig eldstad. Amundared 1:7 (FAIS)

BE § 250 2023-11-14 B-2023-187
Ärende avslutas - olovlig eldstad. Holmåkra 6:12 (FAIS)

BE § 251 2023-11-14 B-2023-172
Ärende avslutas - olovlig eldstad. Tostared 2:14 (FAIS)

BE § 252 2023-11-14 B-2023-194
Startbesked för installation av eldstad (braskamin) - installation av eldstad. Tostared 2:14 (FAIS)

BE § 253 2023-11-14 B-2022-79
Föreläggande om att inkomma med godkänd ovk - obligatorisk ventilationskontroll. Annelund 5:3 (FAIS)

BE § 254 2023-11-15 B-2022-168
Ärende avslutas - ovårdad fastighet. Annelund 5:4 (FAIS)

BE § 255 2023-11-15 B-2023-160
Slutbesked - installation av eldstad. Öra-Holmen 1:2 (TOHO)

BE § 256 2023-11-15 B-2019-157
Ärende avslutas - nybyggnad av fritidshus. Säm 3:1 (FAIS)

BE § 257 2023-11-16 SB-2023-28
Ärende avslutas - olovlig ändrad användning. Upptorp 2:7 (FAIS)

BE § 258 2023-11-16 B-2023-163
Startbesked - nybyggnad av silo med platta. Ljung 1:37 (FAIS)

BE § 259 2023-11-16 B-2023-190
Bygglov för ändrad användning från bastu, relax och wc till komplementbostad - ändrad användning från bastu till komplementbostadshus. Haragården 1:2 (FAIS)

BE § 260 2023-11-20 B-2023-182
Bygglov för nybyggnad av transformatorstation - nybyggnad av transformatorstation. Lunda 3:5 (TOHO)

BE § 261 2023-11-20 B-2023-181
Bygglov för nybyggnad av transformatorstation - nybyggnad av transformatorstation. Bråttensby 1:8 (TOHO)

BE § 262 2023-11-20 B-2023-183
Bygglov för nybyggnad av transformatorstation - nybyggnad av transformatorstation. Bosgården 1:6 (TOHO)

BE § 263 2023-11-20 B-2023-184
Bygglov för nybyggnad av transformatorstation - nybyggnad av transformatorstation. Larstorp 5:7 (TOHO)

BE § 264 2023-11-21 B-2023-185
Bygglov för nybyggnad av lager och fasadändring - nybyggnad av industri. Ölltorp 1:23 (TOHO)

BE § 265 2023-11-21 B-2023-156
Slutbesked - installation av eldstad. Hagen 6 (FAIS)

BE § 266 2023-11-21 B-2016-69
Slutbesked - tillbyggnad av enbostadshus. Eggvena 3:6 (FAIS)

BE § 267 2023-11-23 B-2023-202
Ärendet avslutas - ovårdad byggnad. Kåtorp 1:5 (FAIS)

BE § 268 2023-11-23 B-2023-145
Ärende avslutas - olovlig användning/ändring. Kåtorp 1:14 (FAIS)

BE § 269 2023-11-24 B-2022-220

Förlängning av föreläggande - ovårdad fastighet. Torpåkra 1:13 (FAIS)

Delegationsbeslut- Samhällsbyggnad

SBN § 62 *, * (SODEH)	2023-11-14	SB-2023-248
SBN § 63 *, * (SODEH)	2023-11-14	SB-2023-265
SBN § 64 *, * (SODEH)	2023-11-14	SB-2023-262
SBN § 65 *, * (SODEH)	2023-09-19	SB-2023-241